

Кралство на Саудиска Арабија
Министерство за Исламски Прашања,
вакф, повикување и упатство
Комплекс „Кралот Фехд,
за печатење на Куранот
Генерален Секретаријат
Сектор за научни работи

Основите на Верувањето во светлината на Куранот и Сунетот

Подготви
Група Автори

Преведе
Хасан Џило

Рецензент на македонски
Џемаљ Н. Јакупи

ح) مجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف ، ١٤٣١هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

مجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف

أصول الإيمان في ضوء الكتاب والسنة / مجمع الملك فهد لطباعة

المصحف الشريف - المدينة المنورة، ١٤٣١هـ

٢٩٦ ص ؛ ١٦ × ٢٣ سم

ردمك: ٩٧٨-٦٠٣-٨٠١٠-١٧-٤

(النص باللغة المقدونية)

١- العقيد الإسلامية ٢- الإيمان (الإسلام) أ. العنوان

١٤٣١/٥٠٣٢

ديوي ٢٤٠

رقم الإيداع : ١٤٣١ / ٥٠٣٢

ردمك: ٩٧٨-٦٠٣-٨٠١٠-١٧-٤

ISBN 978-6038010174

9 786038 010174

Бисмиллахир Рахманир Рахим

Воведен Збор
на Салих ибн АбдулАзиз ибн Мухамед Ал Шејх

*Министер за Исламски Прашања, вакф, повик и упатство
Генерален Надзорник на Комплексот*

Благодарение на Аллах, Господарот на световите Кој во Својата Благородна Книга вели: **“Повикувај кон патот на Господарот твој со мудрост и убава поука.”** (Ен-Нахл:125) И нека е спас и мир на најпочестениот Пејгамбер Мухаммед кој рекол: *“Пренесете и соопитете од мене дури и еден ајет.”* Бухари: 3461

Се следат насоките на Слугата на двата пресветли храма, Кралот Абдуллах Ибн Абдул Азиз Ал-Су’уд – Аллах нека го сочува, – за постигнување добро за муслиманите во светот, почнувајќи од неговата грижа за Книгата на Аллах, преку посветување значително внимание на нејзиното објавување, преведување и дистрибуција меѓу муслиманите и други освен нив кои имаат желба да ја изучуваат, потоа објавување на она што е од корист на муслиманите во сите нивни работи, верски и овосветски...

Со оглед на цврстото верување на Министерството за Исламски прашања, вакаф, повик и водство – претставено и преку Комплексот “Мелик Фахд” за печатење на Куранот во Медина Муневвера (светла) – во значењето на повикот кон Возвишениот Аллах, кој се потпира на просветленост, Министерството има чест да ја понуди книгата под наслов:

“Основите на верувањето во светлината на Куранот и Суннетот” .

Целта на ова е да се просветлат муслиманите по прашањата на верувањето/акида кое претставува, всушност, основа на иманот, како што Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Во човековото тело има еден дел. Ако е тој добар, добро е и целото тело.”* (Ел-Бухари: 52). Ќе следува, ако Аллах, те’лала, даде, серија

на книги за хадис/исламска традиција, фикх/право, и ибадет/побожност и зикр и ду'а/форми на побожност... молејќи Го Возвишениот Аллах да им бидат од корист на муслиманите.

По тој повод чест ми е да им се заблагодарам на браќата кои се зафатија да ја подготват оваа книга (да ја напишат, рецензираат, обликуваат и преведат) за нивниот искрен и чист труд, како и на Генералниот секретаријат на Комплексот за неговата примерна грижа и проследување. Го молам Аллах, те'ала, да ја заштити оваа земја, заштитникот на верата и закрилникот на исправното верување во сенката на водството на Слугата на двата пресветли храма, неговата екселенција, Аллах нека го сочува. А нашата конечна дова е: Благодарноста Му припаѓа на Аллах, Господарот на световите!

Белешка на преведувачот

Бидејќи се работи за книга која ги третира главните исламски прашања од областа на верувањето (иманот), исламската терминологија е задржана во изворна форма. Таа како таква им е позната на сите слоеви на муслиманското население. Тие во таа форма ја знаат, односно како таква поблиска им е отколку да се даде во преведена форма. Таа е усвоена уште од совладувањето на почетните знаења за Исламот во џамиите како и во повисоките нивоа на исламско образование. Но во секој случај се потрудивме да ја дадеме и во преведена форма при што пристапивме кон двојно преведување на најзначајните термини со цел да ја разберат и немуслиманските читатели. Затоа не е потребно да дадеме посебно објаснување за термините бидејќи секое прашање кое се третира во книгата, а се однесува на темелната исламска терминологија, е дополнително објаснувано и од јазичен аспект при што само по себе се подразбира значењето на зборот.

Кога се спомнува Аллах, Мухаммед, некој од другарите на Мухаммед, како и други пратеници, се додаваат и посебни фрази кои ги преведовме дословно. За Аллах се употребени: те'ала Возвишен;/ аззе ве целле/Силен и Возвишен; субханеху ве те'ала/Славен и Возвишен; тебареке ве те'ала/Славен и Возвишен. за Мухаммед се употребени две фрази, тоа: (саллаллаху алејхи ве селлем/нека е Аллахов спас и мир врз него и алејхисселаам/мир врз него; вторава фраза се употребува и за останатите пратеници и мелеки, додека за некој од другарите на Мухаммед е употребена: радијаллаху анху/нека е Аллах задоволен од него. Исто така и куранските сури се дадени во оригинална форма. Поглавјата од Куранот се изнесени со букви, а ајетите со број. На пример, Ез-заријат, 56 и др. Бидејќи книгата изобилува со хадиси (кажувања на Мухаммед) при што се употребени и посебни термини од хадиската наука дадовме и дословен превод на тие термини како што се хасен, м'аруф, сахих, муттефекун алејхи, кои ги означуваат нивоата на автентичноста на преданијата, а тие нивоа се: хадисот е добар, автентичен, исправен, познат и др. Тука влегуваат и: Двата шејха (се мисли на Бухарија и Муслим како и двата Сахиха (нивните дела од областа на кажувањата на Мухаммед). Сè е дадено во најкратка

можна форма, бидејќи ако се навлезе во интерпретација на категориите, дури и од јазичен аспект, бидејќи станува збор за книга во која на секоја страница се спомнуваат по неколку чисто религиозни категории, книгата значително ќе се зголеми и оптовари.

Предговор

Благодарение на Аллах, Кој ни ја усоврши верата, Кој ни го надополни благодатот, Кој го направи нашиот народ – умметот на Исламот – најдобар и Кој испрати Пејгамбер/пратеник меѓу нас, од нас, кој ни ги кажуваше ајетите од Куранот, кој нè просветли и нè поучи во Куранот и мудроста, и нека е спас и мир врз оној кого го испрати Аллах како милост за световите – нашиот Пејгамбер Мухаммед, спас и мир врз неговото семејство и другари.

Мудроста на создавањето на циновите и луѓето е обожавање на единствениот Аллах, како што Возвишениот рекол: **“И циновите и луѓето Ние ги создадовме само да Нè обожаваат.”** (Ез-Заријат, 56)

Поради тоа тевхид/едност на Бога и исправното верување/акида, преземено од неговиот темелен извор и благословено исходиште – Аллаховата Книга и Суннетот на Неговиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, всушност, е цел на остварувањето на тоа обожавање. Тој е градбена основа на овој космос, а неговата пак, отсутност, е пропаѓање, разурнување и пореметување на космосот, како што Возвишениот рекол: **“И кога би имало на небесата и на Земјата друго божество освен Аллах – би пропаднале, сигурно! Па, нека биде славен Аллах, Господарот на Аршот, од она што Му го припишуваат!”** (Ел-Енбија, 22) Аллах, те’ала, вели: **“Аллах е Оној Кој создаде седум небеса и исто толку земји. Он ја спушти наредбата меѓу нив за да знаете дека Аллах, навистина, е Кадар за сè. Да, Аллах со знаењето Свое опфаќа сè.”** (Ет-Талак, 12) За ова постојат и други ајети.

Бидејќи е невозможно умовите самостојно да ги запознаат деталите на тевхидот, Аллах ги испраќал Своите пејгамбери и ги објавувал Своите Книги со цел да им го објасни, разјасни и образложи тевхидот на луѓето, сè додека не го востановат обожавањето на Аллах врз знаење, островидност, јасни основи и јаки столбови. За приопштувањето на тоа следеле пејгамбери еден по друг и се надополнувале во објаснувањето, како што Аллах, субханеху, рекол: **“...и немаше ни една претходна заедница без**

опоменувач.” Фатир, 24 Аллах, субханеху, вели: **“Потоа Ние ги испракавме пејгамберите Наши еднизадруги.”** Ел-Му’минуун, 44 Односно пејгамберите доаѓале еден по друг сè додека не биле запечатени со нивниот првенец, највредниот од нив и водач – нашиот Пејгамбер Мухаммед, саллаллаху алејхи ве селлем. Тој ја приопштил пораката и го исполнил аманетот, го посоветувал народот, се борел за Аллах како што му доликува, повикувал кон Аллах тајно и јавно; ги понесол тешкотиите на пораката совршено, се стрпил за Аллах при најтешките болови, се стрпил како што се стрпиле решителните/стрпливи пејгамбери. Тој не престанал да повикува кон Аллах, да упатува на Неговиот вистински пат, сè додека Аллах не ја читувал верата преку него, додека не го надополнил благодатот преку него. Поради неговиот повик, луѓето стапувале во верата на Аллах во групи. Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, не починал сè додека Аллах не ја усовршил верата и не го надополнил благодатот преку него. Аллах, субханеху, за ова ги објавил Своите зборови: **“Денес ви ја надополнив верата ваша и го исполнив благодатот мој кон вас и задоволен сум Исламот да ви биде вера...”** Ел-Маида, 3

Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, ја објаснил верата во целост, нејзините основи и гранки, како што Имам Малик Ибн Енес, авторитет во Домот на хиџретот/Медина, Аллах нека му се смилува, рекол:

“Невозможно е да се помисли дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, го поучил својот народ за начинот како да се очисти од нужда, а да не ги поучил луѓето во тевхид/едноста на Аллах.”

Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, повикувал кон едноста на Аллах, кон посветувањето на верата на Аллах и кон отфрлањето на многубоштвото во целост, големо и мало; тоа била практика на сите пејгамбери, бидејќи сите тие биле согласни во тоа, се помагале во повикувањето кон тоа. Впрочем, тевхид бил исходиште на нивниот повик, суштина на нивната порака и основа на нивното пратеништво. Аллах, те’ала, вели: **“И Ние за секој народ, секако, испративме пејгамбер: - Обожавајте Го Аллах и избегнувајте ги шејтаните. Имаше луѓе кои ги упати Аллах, а и такви кои, токму, заслужија да залутаат. Па, патувајте по земјата и гледајте каква беше казната за лажливците.”** Ен-Нахл, 36 И

вели: **“И прашај ги тие кои ги испративме пред тебе, меѓу пејгамберите Наши, дали одредивме, освен Милостивиот, да се обожават богови.”** Ез-Зухруф, 45 Возвишениот вели: **“Во верата ви го пропиша она што му беше оставено во васиет на Нух, и она што Ние ти го објавивме, и она што им го оставивме во васиет и на Ибрахим, и на Муса, и на Иса: – Да бидете истрајни во верата и да не се разединувате во неа!”** Еш-Шура, 13

Утврден е хадис во двата Сахиха/збирки на преданија на Бухари и Муслим, пренесен од Ебу Хурејре, радијаллаху анху, дека Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем рекол: *“Пејгамберите се браќа по причините, мајките им се различни, а верата една.”*¹ Па, верата е една, верувањето е едно, но меѓу нив резултирала разновидност во законодавствата, како што Возвишениот рекол: **“И за сите вас Ние пропишавме закон и пат...”** Ел-Маида, 48

Поради тоа на секој муслиман треба да му биде јасно, а посебно на секој верник, дека во верувањето нема простор за поинакво мислење, одземање и додавање, туку секој муслиман е обврзан, каде и да е на земјава, да биде убеден во верувањето на пејгамберите и пратениците, да верува во основите во кои тие верувале и да повикува кон нив без сомневање и двоумење. **“Пејгамберот веруваше во сè она што му беше објавено од Господарот Негов, а и верниците: секој веруваше во Аллах, и во мелеките Негови, и во книгите Негови, и во пејгамберите Негови. Ние не правиме разлика меѓу пејгамберите Негови. – Зборуваа: – Ние сме послушни и потчинети. Простувањето, Господаре наш, е Твое; Свртилиштето, Господаре наш, е кон Тебе!”** Ел-Бекара, 285

Ова е карактеристика на верниците, ова е нивниот пат: верување, покорност, послушност и наклонетост. Кога верникот ќе го постигне ова, тогаш го придружува спас, му се обезбедува сигурност и безбедност, се прочистува неговата душа, се смирува неговото срце. На тој начин целосно се оддалечува од противречноста, сметеноста, сомневањата, илузиите и збунетоста во кои запаѓаат луѓето кои се скршнати во заблуда, токму, поради нивното неисправно верување.

Исправното исламско верување со своите цврсти основи, здрави темели и јаки платформи, бездруго, е она што им ја остварува

¹ Сахихил Бухари (3443), Сахиху Муслим (2365)

среќата на луѓето, нивното достоинство и успех на овој и оној свет поради јасноста на неговите концепти, исправноста на неговите докази и беспрекорноста на неговите аргументи, поради совпадноста со здравите природи, автентични умови и здрави срца.

Поради тоа, целиот исламски свет чувствува силна потреба за запознавање со оваа чиста и бистра акида/верување, зашто таа е стожер на неговата благосостојба околу кој се движи, тврдина на неговиот успех од која не се отстапува.

Во ова резимирано издание, муслиманот ќе ги најде основите на исламското верување, најзначајните негови темели и најистакнати основи и концепти без кои муслиманот не може. Сето ова е придружено со докази и цитати, а тоа е книгата насловена **“Основите на верувањето во светлината на Куранот и Суннетот”**. Тоа се големи основи пренесени од пејгамберите, потполно јасни, што му овозможува на секој разумен, млад и стар, да ги сфати, за најкратко можно време, а успехот е единствено во раката на Аллах.

По овој повод им искажуваме должна благодарност на оние кои учествуваа во подготвувањето на оваа книга, а тоа се: Д-р Салих б. Са’д Ес-Сукејми, Д-р Абдуррезак б. Абдул Мухсин Ел-Абад и Д-р Ибрахим б. Амир Ер-Рухајли. Им се заблагодаруваме и на Д-р Али б. Мухаммед Насир Ел-Фекихи и Д-р Ахмед б. Атије Ел-Гамиди кои извршија редакција и дизајнирање на книгата. Исто така им се заблагодаруваме и на преведувачот Хасан Цило и рецензентот Цемаљ Н. Јакупи.

Го молиме Возвишениот ова издание да им биде од корист на муслиманите. И, на крајот, останува нашиот повик: Благодарение на Аллах, Господарот на световите (ел-хамдулиллахи раббил-алемиин).

*Генерален секретаријат
на Комплексот „Мелик Фахд“
за печатење на Куранот*

Вовед

За ниеден муслиман не е скриено значењето на верувањето, големината на неговата содржина и мноштвото на неговите добивки и користи за верникот на овој и оној свет. Впрочем, секое добро на овој и оној свет се совпаѓа со остварувањето на исправното верување. Тоа е крајна цел на барањата, најзначајна намера и најоправдана конечница. Човекот со тоа живее среќен и добар живот, се чува од погрдни работи, зла и неволји, постигнува оносветска награда и негова постојана благодат, вечно добро кое не престанува и не исчезнува.

Возвишениот вели: **“Кој ќе направи добро дело, било да е машко или женско, тој е верник, и Ние ќе му дадеме, сигурно, добар живот; таквите ќе ги наградиме, сигурно, со награда уште поубава од она што го работеа.”** Ен-Нахл, 97

Возвишениот вели: **“А оној кој го посакува Ахирет и кој тежнее кон него, кој е верник... е, па, на таквите тежнеењето нивно е благородно.”** Ел-Исра, 19 Возвишениот вели: **“А на верниците кои ќе дојдат кај Аллах, кои работеа добри дела... та, ним, ќе им припаднат степени високи.”** Та-ха, 75 Возвишениот вели: **“За оние кои веруваа и кои работеа добри дела има, навистина, градини ценетски за живеалиште, во нив ќе останат за навек и нема да посакуваат да ги напуштат.”** Ел-Кехф, 107-108 Ајети со вакво значење во Благородниот Куран има многу.

Текстовите на Куранот и Суннетот упатуваат на фактот дека верувањето се потпира на шест основи, и тоа: верување во Аллах, во Неговите мелеки, во Неговите Книги, во Неговите пејгамбери, во Судниот ден и во Када и Кадер/дека сè е одредено од Аллах. Овие основи се спомнуваат во Куранот и во Пејгамбериот Суннет на бројни места, како на пример:

Зборовите на Возвишениот: **“О верници! Верувајте во Аллах, и во пејгамберот Негов, и во Книгата што му ја објави на пејгамберот Свој, и во секоја Книга што ја објави порано. Кој не верува во Аллах и во мелеките Негови, и во книгите Негови, и во пејгамберите Негови и во Денот ахиретски, тој веќе кинисал по беспаке далечно.”** Ен-Ниса, 136

Зборовите на Возвишениот: **“Не е добротинство во управеноста на вашите лица кон Исток и Запад, туку добротинство е да се верува во Аллах, и во Денот ахиретски, и во мелеките, и во книгите, и во пејгамберите...”** Ел-Бекара, 177

Зборовите на Возвишениот: **“Пејгамберот веруваше во сè она што му беше објавено од Господарот негов, и верниците: секој од нив веруваше во Аллах, и во мелеките Негови, и во книгите Негови, и во пејгамберите Негови. Ние не правиме разлика меѓу пејгамберите Негови. Ние сме послушни и потчинети. Простувањето, Господаре наш, е Твое; свратиштието, Господаре наш, е кон Тебе!”** Ел-Бекара, 285

Зборовите на Возвишениот: **“Да, секоја ствар Ние ја создадовме со кадер (одлука).”** Ел-Камер, 49

Во Сахих на Муслим е утврден хадис кој се пренесува од Омер б. Ел-Хаттаб, познатиот “Хадис на Џибрил”, кога овој го прашал Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, велејќи: *“Кажми ми за верувањето/иманот.* – Одговорил: – *Да веруваш во Аллах, во Неговите мелеки, во Неговите книги, во Неговите пејгамбери, во ахиретскиот/Судниот ден и да веруваш во када и кадер/дека сè е одредено од Аллах.*”¹

Верувањето се темели на овие шест големи основи; никој не поседува иман доколку не е убеден во нив. Тие се меѓусебно поврзани и последователни основи. Верувањето во некоја од овие основи нужно повлекува и верување во останатите, а неверувањето во некоја од нив, нужно повлекува и неверување во останатите.

Затоа е утврдено, дека секој муслиман има обврска да покаже голема грижа и внимание на овие основи, и тоа со знаење, поучување и прочитување.

А, сега следува објаснување на она што се однесува на првата основа, а тоа е верувањето во Аллах.

¹ Сахиху Муслим бр. 1

Дел први: Верувањето во Аллах

Верувањето во Аллах, аззе ве целле, е најзначајна основа на верувањето, со најголемо значење и приоритет. Впрочем, тоа е основа на основите на верувањето, темел на неговата конструкција, платформа на неговиот факт. Останатите основи произлегуваат од таа основа, се враќаат на неа и се темелат врз неа. Верувањето во Аллах, аззе ве целле, е верување во Неговата единственост во господството/рубубијје, божественоста/улухијје, имињата и својствата. На овие три основи се востановува верувањето во Аллах. Впрочем, изворната исламска вера/ханиф е наречена еднобожечка/тевхид, затоа што се темели на тоа дека Аллах е независен во Својата власт и активности, дека нема Свој здружник, дека е Еден по Своето Битие, имиња и својства, дека нема Свој соперник; Он е Еден во Својата божественост и во обожавањето нема Свој партнер.

По ова се знае дека теvhидот на пејгамберите и пратениците се дели на три дела:

Прв дел: едноста на господството/рубубијје. Да се потврди дека Аллах, те'ала, е Господар на сè, Негов Владетел, Создател и Снабдител. Он дава живот и смрт, корисно и штетно, единствен кој услишува при неволја, Нему Му припаѓа сета наредба, а сето добро е во Неговата рака, сè Му се враќа Нему и Он нема Свој здружник во тоа.

Втор дел: едноста на божественоста/улухијје. Само Аллах е единствен за покорност и послушност, љубов и скрушеност, за клањање и жртвување и др. видови на побожност и Он нема свој здружник.

Трет дел: едноста на имињата и својствата/есмау ве сифат. Само Аллах, те'ала, е единствен по она како што се нарекува и опишува самиот Себе во Својата Книга и преку јазикот на Својот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем дека е чист од недостатоци и мани, а со Неговите карактеристики не е сличен на созданијата. А тоа е да се верува и признава дека Аллах знае сè, дека Аллах е Кадар за сè, дека Он е Жив и Одржувач, Кого не Го обзема ни

дремка ни сон; Нему Му припаѓа суверена волја и безгранична мудрост; Он е Слушач и Гледач, Сочувствителен и Сомилосен, Кој се воздигна над Аршот, Кој ја опфати власта, Он е Владетел, Свет, Кој дава спас и сигурност, Силен, Моќен и Голем; Аллах е чист од она што Му Го здружуваат и др; поседува убави имиња (есмаул хусна) и возвишени својства.

За секој од овие три дела постојат многубројни докази во Куранот и Суннетот.

Низ целиот Куран се зборува за тевхид, за обврските кои произлегуваат од него и наградата за него, како и за многубоштвото, неговите следбеници и казната за нив.

Зналците ги прифатиле овие три дела на тевхид врз основа на испитување и следење на текстовите на Куранот и Суннетот. Се работи за целосно испитување на законодавните текстови и користење на оваа законодавна вистина; бараниот тевхид од луѓето, всушност, е верување во едноста на Аллах, во Неговото господство, божественост, имиња и својства. Кој не се придржува кон сè ова, тој не е верник.

Следуваат три поглавја во кои ќе биде објаснет секој дел.

Прво поглавје: Едноста на господството

ПРВА РАСПРАВА: НЕГОВО ЗНАЧЕЊЕ, ДОКАЗИ ОД КНИГАТА И
СУННЕТОТ, РАЗУМОТ И ПРИРОДАТА

Прво: Дефиниција

1) **Од јазичен аспект**, рубубијје е инфинитив од глаголот ребебе, од што е изведен рабб. Рубубијје/господство е својство на Аллах. Преземено е од именката рабб, а рабб во говорот на Арапите се однесува на следните значења: Владетел, Господар, Оној Кому се покорува, Добročинител.

2) **Што се однесува термилошки**, едноста на рубубијје/господството е да се смета Аллах единствен во Своите дела, како што се: создавање, снабдување, сувереност, благонаклонетост, владеење, обликување, давање и спречување, давање корист и штета, оживување и усмртување, управување и донесување одлука, када и кадер и др. активности за кои Аллах нема Свој здружник. Поради тоа човекот е задолжен да верува во сето тоа.

Второ: Докази

1) **Од Куранот.** Зборовите на Возвишениот: “Гледате како Он ги создаде небесата без столбови, а по земјата ги расфрла планините, за да не се тресете, и по неа, исто така, растури животни секакви... И од небесата Ние вода ви спуштаме и од земјата овозможивме да никнат од сè парови благородни. Ова е создавањето Аллахово. Па, тогаш, покажете ми што создадоа оние, освен Него. Но, зулумќарите сигурно се скршнати во заблуда јасна.” Локман, 10-11 Зборовите на Возвишениот: “Или пак, се создадени од ништо или тие се создатели?” Ет-Тур, 35

2) **Од Суннетот.** Она што го пренесуваат Имам Ахмед и Ебу Давуд од хадисот на Абдуллах Ибн Еш-Шехир, радијаллаху анху, кој е од Пејгамберот саллаллаху алејхи ве селлем: “*Ес-Сејјид/Суверен е Аллах, тебареке ве те’ала...*” Ет-Тирмизи и др.

утврдиле дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, во пораката на Ибн Аббас, радијаллаху анху, му рекол: *“Знај дека кога би се собрал целиот народ да направи нешто корисно за тебе, нема да ти користи ништо освен она што Аллах го запиша, одреди, за тебе. Кога би се собрале сите да ти направат некаква штета, нема да ти наштетат освен она што Аллах го запиша, одреди, за тебе; перата се веќе дигнати, а страниците исушени.”*¹

3) **Докази на разумот.** Разумот упатува на постоењето на Аллах, те’ала, и на Неговото единствено господство, на Неговата совршена моќ над созданијата и Неговата надмоќ врз нив. Тоа се постигнува преку посматрање и размислување за знаменијата на Аллах кои упатуваат на Него. За посматрање на знаменијата на Аллах и барањето доказ во нив за Неговото господство има многу начини и патишта согласно разликноста на знаменијата, а најзначајни се два:

Прв начин. Посматрање на знаменијата на Аллах во креацијата на природата на човекот, а тоа е познат како антрополошки доказ. Душата е една од големите знаменија на Аллах кои упатуваат на фактот дека само Аллах е единствен во божественоста и дека Он нема Свој здружник, како што Возвишениот вели: **“И во вас самите, зар не гледате?”** Ез-Заријат, 21 Возвишениот вели: **“И во душата и Оној што ја создаде.”** Еш-Шемс, 7 Поради тоа доколку човекот вperi поглед врз себе, врз својата душа и врз чудните нешта во неа кои ги создал Аллах, тоа ќе го упати дека постои Господар, Создател, Мудар и Известен. Зашто човекот не може да создаде сперма од која се начнува или да ја претвори во грушка или грушката во парче месо, а оваа во коска или коските да ги обвитка со месо...

Втор начин. Посматрање на знаменијата на Аллах во создавањето на космосот, а тоа е доказ познат како доказ на видиците (космолошки доказ). Исто така, ова е едно од големите знаменија кои упатуваат на Неговото господство. Аллах, те’ала, вели: **“Ние ќе им ги покажеме знаменијата Наши во видиците, а и во нив самите за да им стане јасно дека тој, навистина, е вистина. Нели е доста тоа што Господарот твој, секако, е сведок за сè?”** Фуссилет, 53

¹ Сунен од Тирмизи 2516, Муснед од Ахмед1/307. Тирмизи смета дека хадисот е хасен; смета дека е сахих, атоа го тврди и Хаким.

Размислувањето за видиците (пространствата) во космосот, за небесата и земјата и за она што се наоѓа во нив, за ѕвездите и планетите, сонцето и месечината, опфатени со небото; за планините и дрвјата, морињата и реките, опфатени со земјата, и она што го покриваат денот и ноќта, и одвивањето на овој космос, а сè ова по некој прецизен систем... упатува на тоа дека постои Создател на овој космос, негов Причинител и Управувач со неговите работи. Секогаш кога ќе размисли за овие созданија, оној кој размислува, и кога својата размисла ќе ја продлабочи за чудата на созданијата, ќе дознае дека тие се вистински создадени и со вистина, дека се страници на знаменијата, книги на доказите и аргументите, за сè она што го приопштил Аллах за Себе и докази за Неговата единственост.

Во некои преданија се спомнува дека некои луѓе посакале да водат расправа со Имам Ебу Ханифе во врска со утврдувањето на едноста на господството/рубубијје. Ебу Ханифе, Аллах нека му се смилува, им рекол: “Пред да почнеме да расправаме за овој проблем, кажете ми за брод во Тигрис, кој плови полн со храна и др., оставен сам, кој се враќа сам, пристигнува сам и пак се враќа... и сето тоа без да управува некој со него? Тие рекле: – Ова е апсурдно и воопшто никогаш не е можно да се случи. Тој им рекол: – Кога ова е невозможно за бродот, тогаш како е можно за целиот овој свет, со неговите највисоки и најниски предели?”

Па скрена внимание дека управувањето со светот, прецизноста на неговата конструкција и совршеноста на неговото создавање се доказ за едноста на Неговиот Создател и Неговата (единственост) независност.

**Втора расправа:
Објаснување за тоа дека
потврдувањето само на оваа едност/тевхид
не спасува од казна**

Едноста на господството, како што спомнавме, е еден од трите видови на теvhид. Затоа на ниеден човек не му се смета исправно верувањето и не се остварува Неговиот теvhид доколку Аллах не се смета за единствен во господството/рубубијје. Но овој вид на теvhид не е цел на испраќањето на пејгамберите и самото тоа не спасува од казната на Аллах доколку човекот нужно не ја проследува едноста на господството со едноста на божественоста.

Поради тоа Аллах вели: **“Мнозинството од нив веруваат во Аллах: но, многубошци се, навистина!”** (Јусуф, 106)

Тоа значи: Иако мнозинството од нив тврди дека Аллах е Господар, Создател, Снабдител и Управувач – а сето ова е од едноста на господството – сепак тие се многубошци, зашто покрај Него обожаваат кипови и кумири кои не донесуваат ниту корист ниту штета, не даваат ништо и не спречуваат ништо.

Ваквото значење на ајетот го потврдиле коментаторите меѓу сахабите и табиините (првата и втората генерација на муслимани).

Ибн Аббас, радијаллаху анху, рекол: “Доколку ги прашаш во врска со нивното верување – кој го создаде небото, кој ја создаде земјата и кој ги создаде планините? – Ќе речат: – Аллах. Тоа е нивното верување во Аллах, а тие, всушност, се многубошци.”

Икриме рекол: “Доколку бидат прашани кој ги создаде нив и кој ги создаде небесата и Земјата, ќе речат: – Аллах. Тоа е нивното верување во Аллах, а тие обожаваат и други освен Него.”

Муцахид рекол: “Нивното верување со нивните зборови: – Аллах е наш Создател, нè снабдува и ни одредува да умреме. Ова верување подразбира да му здружи некој на Аллах во нивното обожавањето Него.”

Абдурахман б. Зејд б. Еслем б. Зејд рекол: “Нема никој кој обожава друг покрај Аллах, и покрај тоа што верува во Аллах и

признава дека Аллах е негов Господар, дека Аллах е негов Создател и Снабдувач, а да не е многубожец.” Види како рекол Ибрахим: **“Гледате ли дека она што го обожавате вие и предците ваши одамнешни... дека се тоа непријатели мои, навистина! Но, тоа не е, навистина, Господарот на световите!”** Еш-Шуара, 75-77¹

Текстовите на селефот (првите муслимани) во овој контекст се многубројни. Многубошците за време на Мухаммед, саллаллаху алејхи ве селлем, за Аллах тврделе дека е Господар, Создател, Снабдувач, Управувач. Но во поглед на побожноста се придржувале за многубоштвото, бидејќи прифатиле кипови и идоли кои ги молеле, барале помош од нив и им се обраќале за своите потреби и барања.

Благородниот Куран упатува на бројни места дека многубошците го потврдувале господството на Аллах, но нивното обожаване било придружено со многубоштво. Меѓу другите зборови на Возвишениот се и следните: **“А кога пак, би ги прашал: – Кој ги создаде небесата и Земјата, и кој ги потчини Сонцето и Месечината, сигурно ќе речат: – Аллах! Па, тогаш каде кинисуваат.”** Ел-Анкебнут, 61 И зборовите на Возвишениот: **“А кога пак, би ги прашал: – Кој спушта вода од небесата, со која ја оживува земјата по мртвилото нејзино? Сигурно ќе речат: – Аллах! Кажи: – Благодарение на Аллах, но мнозинството од нив не сфаќаат...”** Ел-Анкебут, 63 И зборовите на Возвишениот: **“Ако ги прашаш пак, кој ги создаде, сигурно ќе речат: Аллах. Па, каде тогаш кинисуваат?”** Ез-Зухруф, 87 И зборовите на Возвишениот: **“Кажи: – Па, чија е тогаш земјата и она што е на неа ако знаете? Ќе речат: – Аллахова е. Кажи: – Е па, нема ли да се опоменете? Кажи: – Кој е Господарот на седумте небеса и Господарот на Аршот голем? Ќе речат: – Аллах ! Кажи: – Е, па, нема ли да бидете богобојазливи? Кажи: – Кој е Оној во чија рака е власта над секоја ствар, Кој штити и од Кого не може да се заштити? Е, само да знаете? Ќе речат: – Аллахова е! Кажи: – Па, што, тогаш, се замислувате?”** Ел-Му’минуун, 84-89

Многубошците не биле убедени дека киповите се тие кои спуштаат дожд, кои го снабдуваат светот и кои управуваат со неговите работи. Впрочем, тие биле убедени дека овие работи се меѓу карактеристиките на Возвишениот Господар; тврделе дека

¹ Види Тефсир од Ибн Џерир 7/312 – 313.

нивните кипови, на кои им се молеле покрај Аллах, се создадени, кои за себе, а и за нивните обожаватели, не поседуваат ништо, нешто што користи и штети, самостојно; не даваат живот и смрт, не оживуваат, не слушаат и не гледаат; тврделе дека Аллах е независен во тоа и дека никој не учествува во тоа. Ништо од тоа, значи, не им припаѓа, ниту ним ниту на нивните божества. Он, нека е славен, е Создател, а сè, освен Него, е создадено; Он е Господар, а сè, освен Него, е потчинето. Покрај ова, тие Му припишувале здруженици и посредници од креацијата, сметале дека тие им посредуваат кај Аллах и дека ги приближуваат кон Него. Поради тоа Аллах, те'ала, вели: **“...оние кои земаа други заштитници освен Него: Ги обожаваме само да нè приближат до Аллах, поблиску!”** Ез-Зумер, 3. Односно дека им посредувале кај Аллах, да им помогне, да ги снабди, како и да ги застапуваат за многу работи од овој свет.

И покрај ова општо тврдење на многубошците за Аллаховото господство, сепак тоа не ги внело во Исламот, туку Аллах просуди за нив дека се многубошци, неверници, им се заканува со Џехеннем и вечен престој во него и му се одобрува на Неговиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, нивниот живот и имот, токму, поради тоа што тие нужно не ја оствариле едноста на господството, а тоа е едноста на Аллах во обожавањето.

На овој начин станува јасно дека самото тврдење за едноста на господството без нужно да се дојде до едноста на божественоста не е доволно и не спасува од казната на Аллах, туку ова е голем доказ за човекот со кој се бара посветување на верата единствено на Аллах Кој нема Свој здруженик и нужно произлегува да се обожават единствено Аллах.

Трета расправа: Појави на девијација за едноста на господството

И покрај тоа што едноста на господството е работа внесена во чистата природа на човекот, нешто кон што се наклонети душите, што го потврдуваат многубројни докази, сепак има луѓе кај кои резултира девијација. Појавите на девијација во ова поглавје ќе се резимираат колку што е можно во следново:

1) Негирање на господството на Аллах во основа и негирање на Неговата егзистенција, како што се атеистите, кои создавањето на овие творби го сведуваат на природата или на менувањето на ноќта и денот и сл. **“Животот ни е само на овој свет. И умираме и живееме, а она што нè ништи е само времето.”** Ел-Цасие, 24

2) Негирање на некои карактеристики на Господарот и негирање на некои значења на Неговото господство, како оној кој ја негира моќта на Аллах да даде смрт или живот по неговата смрт или да му даде нешто корисно или да му отстрани нешто штетно или сл.

3) Припојување нешто од карактеристиките на господството на некој друг освен Аллах, субханеху. Кој е уверен во постоењето соперник покрај Аллах, аззе ве целле, за што и да е во поглед на управувањето со вселената, настанувањето или нестанувањето, давањето живот или смрт или правењето корисно или отстранувањето штетно и др. значења на господството, тој е многубожец, му припишува здружник на Големиот Аллах.

Второ поглавје: Едноста на Божественоста

Божественоста (ел-улухијје) е изведеница од именката илах (бог), односно од оној кој се обожава и кому се покорува. Илах (бог) е едно од убавите имиња на Аллах (есмаул-хусна). Божественоста е едно од големите својства на Аллах. Значи Он, субханеху, е Оној Кој се обожава, Кому се покорува – тоа е нужно – Оној Кого срцата Го обожаваат, Му се потчинуваат и предаваат. Зашто Он, нека биде славен, е Возвишен Господар, Создател на овој космос, Управувач со неговите работи, опишан со сето совршенство, Чист од секаква мана. Поради ова, почитувањето и покорноста треба да Му се посветат само Нему, бидејќи Он е единствен, независен, по создавањето, творењето, оживувањето во што, всушност, никој не Го придружува, нужно е да се смета единствен во обожавањето, освен Кого, значи, нема друг и во обожавањето никој да не Му се здружува.

Според тоа, едноста на божественоста е да се смета дека Аллах е единствен во обожавањето; тоа значи дека човекот, робот, поседува цврсто знаење дека Аллах е единствен Кој вистински се обожава и Кому се покорува, дека својствата на божественоста и нивното значење не постојат кај ни едно создание и дека само Аллах, те'ала, ги заслужува нив. Кога човекот ќе го дознае ова и кога вистински ќе го признае тоа дека Аллах е единствен во обожавањето во целост, надворешно и внатрешно, тогаш тој ќе ги извршува шеријатските прописи на Исламот, надворешните: како што се намаз (обреден ритуал), зекат (такса со која се чисти имотот), пост, хаџ, (ацилак) наредување добро и забранување зло, правење добротинство на родителите, одржување на роднинските врски, и ќе ги прифати внатрешните основи на Исламот: верување во Аллах, во Неговите мелеки (духовни битија), во Неговите Книги, во Неговите пејгамбери, во Судниот ден и во Када и Кадер (дека сè е одредено од Аллах). Со сето ова ќе има само една цел, а тоа е задоволството на Неговиот Господар и барање Негова награда.

Во ова поглавје ќе се опфатат општи, значајни расправи, кои се однесуваат на овој вид на тевхид.

Прва расправа: Докази за тевхид и објаснување на неговото значење

Прва тема: Докази

Постојат меѓусебно поврзани текстови кои се надополнуваат и се читуваат, докази за нужноста да се смета Аллах еден во божественоста. Доказите за тоа се сведуваат во следното:

1) Понекогаш се наредува тевхид, како што е во зборовите на Возвишениот: **“Обожавајте Го Господарот ваш кој ве создаде, и вас и оние пред вас, за да бидете богобојазливи!”** Ел-Бекара, 21 И Неговите зборови: **“Обожавајте Го Аллах и ништо не здружувајте Му.”** Ен-Ниса, 36 **“И Господарот твој одреди само Него да Го обожавате.”** Ел-Исра, 23 Постојат и други ајети.

2) Понекогаш се објаснува дека тевхидот е основа на постоењето на создаденото и цел на создавањето на циновите и луѓето, како што Возвишениот вели: **“И циновите и луѓето ги создадов само да Ме обожаваат.”** Ез-Заријат, 56

3) Понекогаш се однесува на објаснување дека тевхидот е цел на испраќањето на пејгамберите, како што се спомнува во зборовите на Возвишениот: **“И Ние за секој народ испративме пејгамбер: – Обожавајте Го Аллах и избегнувајте ги шејтаните.”** Ен-Нахл, 36 И Неговите зборови: **“И Ние не испративме ниеден пејгамбер пред тебе, а да не му објавивме дека нема друг бог освен Него; па, тогаш, обожвајте Ме само Мене.”** Ел-Енбија, 25

4) Понекогаш се објаснува дека тој е цел на спуштањето на божествените објави, како што се спомнува во зборовите на Возвишениот: **“И Он со Своја наредба спушта мелек со објава до оној кому сака меѓу робовите Свои: – Опоменувајте дека нема друг бог освен Него. Па, само од Мене стравувајте.”** Ен-Нахл, 2

5) Понекогаш се објаснува големата награда за неговите следбеници и големите награди и благородните благодати, подготвени за нив на овој и оној свет, како што Аллах, те’ала, вели: **“Оние кои веруваат и кои не го покриваат верувањето свое со многубоштво, ќе бидат сигурни. Оние се, токму, упатените.”** Ел-Ен’ам, 82

6) Понекогаш се обрнува внимание на она што е спротивно на тоа, па се објаснува опасноста од спротиставувањето на тоа; се спомнува болна казна што ја подготвил Аллах за оној кој ќе го напушти тоа, како што се зборовите на Возвишениот: **“На оној кој ќе му припише здружник, Аллах му го забрани Ценнетот и престојувалиштето негово е – огнот. Зулумџарите немаат поддржници никакви.”** Ел-Маида, 72 И зборовите на Возвишениот: **“И не придружувај Му на Аллах друг бог, зашто ќе бидеш фрлен во Цехеннемот, понижен и оставен.”** Ел-Исра, 39

Постојат и други видови докази кои го содржат потврдувањето и докажувањето на тевхидот, кои повикуваат кон него, кои ја возвишуваат неговата вредност, ја објаснуваат исправноста на неговите следбеници и ја потенцираат опасноста за оние кои му се спротиставуваат.

И Суннетот на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, исто така, е полн со докази за овој тевхид и неговото значење. Од нив се и следните:

1) Бухари во својот Сахих изнесува хадис пренесен од Муаз б. Џебел, радијаллаху анху, кој рекол: “Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рече: – *О Муаз! Знаеш ли која е обврската на луѓето кон Аллах ?* – Рече: – Аллах и Неговиот Пејгамбер знаат најдобро. – Рече: – *Да Го обожават и да не Му здружуваат ништо. А знаеш ли која е обврската на Аллах кон нив?* – Рече: – Аллах и Неговиот пејгамбер знаат најдобро. – Рече: – *Да не ги казни.*”¹

2) Се пренесува од Ибн Аббас, радијаллаху анху, дека рекол: “Кога Мухаммед, саллаллаху алејхи ве селлем го испрати Муаз во Јемен, му рече: – *Ќе дојдеш кај луѓето од Ехлу Китаб (Следбениците на Книгата: евреји и христијани). Прво кон што ќе ги повикаш е да Го сметаат Аллах, те’ала, за еден. Ако тоа го признаат, тогаш извести ги дека Аллах им пропиша пет дневни намази...*” (Пренесува Бухари)²

3) Се пренесува од Ибн Мес’уд, радијаллаху, дека Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: “*Кој ќе умре, молејќи се на друго божество покрај Аллах, тој ќе влезе во Цехен-*

¹ Сахихул Бухари, 7373.

² Сахихул Бухари, 7372.

нем.” (Пренесува Бухари)¹

4) Се пренесува од Џабир б. Абдуллах, радијаллаху, дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем,рекол: “Кој ќе се сретне со Аллах, а не Му припишувал здруженик, тој ќе влезе во Џеннет, а кој пак, ќе го сретне здружувајќи му нешто, тој ќе влезе во Џехеннем”. (Пренесува Муслим)²

Постојат многу хадиси од овој вид.

Втора тема: Објаснување на значењето на тевхид и дека тој е основа на повикувањето на пејгамберите

Нема сомнение дека едноста на божественоста е најголемата основа воопшто; тоа е најсовршено, највредно и најобврзувачко за доброто на човештвото. Аллах ги создал циновите и луѓето поради него, ги создал созданијата и ги пропишал законите поради неговото востановување; со неговото постоење се постигнува добро, а недостатокот од него, е нешто штетно и разурнувачко. Поради тоа овој тевхид бил срж на повикот на пејгамберите, цел на нивното пратеништво и основа на нивната мисија. Аллах, тебареке ве те’ала, вели: **“И Ние за секој народ, секако, испративме пејгамбер: – Обожавajte Го Аллах и избегнувајте ги шејтаните.”** Ен-Нахл, 36 И вели: **“И Ние не испративме ниеден пејгамбер пред тебе, а да не му објавивме дека нема друг бог освен Него; па, тогаш, само Мене обожавajte Ме.”** Ел-Енбија, 25

Куранот упатува на многубројни места дека едноста на божественоста е клуч на повикот на пејгамберите. Едноста на Аллах и посветувањето на обожавањето Нему била прва работа кон која секој пејгамбер, што го испратил Аллах, го повикувал својот народ. Аллах, те’ала: **“А до Ад Ние го испративме Худ, братот нивни. Рече: – О народе мој! Обожавajte Го Аллах. Вие немате друг бог освен Него. Зарем не сте богобојазливи?”** Ел-А’раф, 65; Возвишениот вели: **“И до Семуд Ние го испративме Салих, братот нивни. Салих рече: – О народе мој! Обожавajte го Аллах; вие немате друг бог освен Него...”** Ел-А’раф, 73; Возвишениот вели: **“И до Медјен Ние го испративме Шуајб, братот нивни. Рече: – О народе мој! Обожавajte го Аллах; вие немате друг бог**

¹ Сахикул Бухари, 4497.

² Сахику Муслим, 93.

освен Него...” Ел-А’раф, 85

Трета тема: Објаснување дека тевхид е стожер на расправијата меѓу пејгамберите и нивните народи.

Зборувавме дека тевхид во обожавањето е клучна основа на мисиите на сите пејгамбери. Немало ниеден пејгамбер кого го испратил Аллах, а најпрвин да не го повикувал својот народ кон тевхид – едноста на Аллах. Затоа расправијата на пејгамберите со нивните народи се однесувала на тоа. Пејгамберите ги повикувале кон едноста на Аллах и кон посветувањето на обожавањето Нему; народите биле истрајни во многубоштвото, обожавањето на киповите, но не и оние кои ги упатил Аллах од нив.

За народот на Нух, алејхисселама, Аллах, те’ала, вели: **“И зборуваат: – Не оставајте ги никако божествата ваши, и не оставајте ги ни Веда ни Суваа, ни Јегус, ни Јеук, ни Неср. Веќе скршнаа во заблуда, наголемо! На зулумкарите зголемувај им ја само заблудата!”** Нух, 23-24

За народот на Худ, алејхисселама, вели: **“Зборуваа: – Дојде ли да нè одвратиш од божествата наши... па, донеси ни нешто од она што ни го вети ако си меѓу искрените.”** Ел-Ахкаф, 22. **“Рекоа: – О Худ! Ти не ни донесе јаснотија и ние нема да ги оставиме божествата наши поради зборот твој и, секако, нема да ти веруваме!”** Худ, 53

За народот на Салих, алејхисселама, вели: **“Тие рекоа: – О Салих! Ти беше пред ова надеж меѓу нас. Ќе ни забраниш ли да го обожаваме она што го обожаваа предците наши и, навистина, ние сме при сомнение во она кон што нè повикуваш.”** Худ, 62

За народот на Шуајб, алејхисселама, вели: **“Рекоа: – О Шуајб! Дали намазот твој ти наредува да го оставиме она што го обожаваа предците наши или, пак, според желба наша да постапиме со имотот наш? Ти си, навистина, благ и упатувач!”** Худ, 87

За неверниците Курејшии вели: **“Оние се чудат што ли им дојде еден опоменувач меѓу нив. Неверниците зборуваат: – Овој е волшебник и лажго голем. Ги сведува ли боговите на еден Бог? Ова, навистина, е нешто многу чудно! И заминаа големците нивни: – Одете и бидете постојани покрај боговите ваши! Ова, навистина, е нешто што се посакува! Ова не го слушнавме во**

последните вери. Ова, навистина, е нешто различно.” Сад, 4-7 И вели: **“Го виде ли оној кој ја прифати страста за божество свое? Ќе бидеш ли негов закрилник? Сметаш ли дека мнозинството меѓу нив, навистина, слуша или разбира? Тие се како добиток. Тие се, токму, во беспакѐ!”** Ел-Фуркан, 41-44

Овие текстови, како и значењето што тие го содржат, најјасно упатуваат кон тоа дека судирот и расправијата меѓу пејгамберите и нивните народи се однесувал на тевхид во обожавањето и посветувањето на верата на Аллах.

Во Сахих (Бухариина збирка на кажувања на Мухаммед алејхиссалам) е утврден хадис дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем,рекол: *“Наредено ми е да се борам против луѓето сè додека не посведочат дека нема друг бог освен Аллах и дека Мухаммед е Аллахов Пејгамбер, додека не клањаат намаз, не даваат зекат. Ако го направат тоа, тогаш го заштитиле од мене нивниот живот и нивниот имот, освен по правда на Исламот а тие ќе одговараат кај Аллах.”*¹

Исто така утврден е хадис во Сахих дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем,рекол: *“Кој ќе рече дека нема друг бог освен Аллах (ла илахе иллеллах) и ќе го негира она што се обожава освен Аллах, тогаш не е дозволен неговиот живот и имот и тој ќе одговара кај Аллах.”*²

¹ Сахикул Бухари, 25; Сахиу Муслим, 22.

² Сахиу Муслим, 23.

Втора расправа: Обврската да се смета Аллах Единствен во ибадетот

Прва тема: Значењето на ибадетот (обожавањето) и основите на кои се темели

Ел-Ибаде (обожавање) во јазикот означува: покорност, послушност, па се вели: потчинет, односно покорен... Шеријатски: тоа е збирна именка за сè она што го сака Аллах и со што е задоволен: внатрешните и надворешните зборови и дела.

При спомнувањето на некои видови ибадет ќе следува, токму, она што го објаснува тоа.

Ибадетот се темели на три основи:

Прво: Целосна љубов кон Обожаваниот, како што Возвишениот вели: **“Оние кои веруваат, посилно го сакаат Аллах.”** Ел-Бекара, 165

Второ: Целосна надеж, како што Возвишениот вели: **“Се надеваат на Неговата милост”.** Ел-Исра, 57

Трето: Целосна страхопочит, како што Возвишениот вели: **“Стравуваат од Неговата казна.”** Ел-Исра 58

Аллах, субханеху, ги сведе овие три големи основи во Фатиха, воведот на Книгата, во зборовите: **“Благодарение на Аллах, Господарот на световите, Милостивиот и Сомилосен, Владетелот на Денот суден.”** Првиот ајет содржи љубов; Аллах е Оној Кој дава благодат. Оној Кој дава благодат се сака поради Неговото давање благодат. Вториот ајет содржи надеж. Се опишува со милост, а во таа милост има надеж. Третиот ајет содржи страв. Владетелот на наградата и казната, на одговарањето, е Оној од чија казна се стравува.

Поради тоа Возвишениот за тоа веднаш вели: **“Само Тебе Те обожаваме”**, – односно Те обожавам Господару со овие три работи: со љубовта кон Тебе на што упатува: **“Благодарение на Аллах, Господарот на световите”**; со надежта во Тебе на што укажува: **“Милостивиот, Сомилосен”**; и со стравот од Тебе на што алудира: **“Владетелот на Денот суден.”**

Ибадетот се прифаќа само под два услови:

1) **Чистота (посветеност) во обожавањето на Божеството.** Аллах го прима само она дело кое е чисто поради Неговото задоволство. Возвишениот вели: **“Наредено им е само Аллах да го обожават и верата искрено да Му ја предаваат.”** Ел-Бејјине, 5 Возвишениот вели: **“Да, чистата вера Му припаѓа на Аллах.”** Ез-Зумер, 3 Возвишениот вели: **“Кажу: – Го обожавам Аллах и искрено Му ја предавам верата.”** Зумер, 14

2) **Следење на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем:** Аллах го прима она дело кое се совпаѓа со упатството на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем. Аллах, те’ала, вели: **“Она што ќе ви го нареди пејгамберот, прифатете го, а она што ќе ви го забрани, не прифаќајте го.”** Ел-Хашр, 7 Возвишениот вели: **“Но не, се колнам во Господарот твој! Оние нема да веруваат сè додека не те именуваат за судија за она за што се расправаат еднисо други, сè додека, потоа, не почувствуваат во душите свои – за она за што ќе им пресудиш – теснотија, и сè додека потполно не се предадат.”** Ен-Ниса, 65

И зборовите на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем: *“Кој ќе донесе нешто ново во нашата вера, што не ѝ припаѓа, тоа се отфрла”*¹

Делото нема значење, доколку не е чисто поради Аллах, доколку не е совпадно со Суннетот на Аллаховиот пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем. Фудејл б. Ијад, Аллах нека му се смилува, за зборовите на Возвишениот: **“...за да ве испроба кој од вас прави најдобри дела.”** Худ, 7 - рекол: “Да му се посвети и да биде исправно.” Било речено: “О Ебу Али! Што е тоа да му се посвети и да биде исправно?” Рекол: “Кога делото е чисто (посветено), а не е исправно, нема да биде примено. Кога делото е исправно, а не е чисто (посветено), нема да биде примено сè додека не е посветено-исправно. Чисто (посветено) е она што се однесува на Аллах, а исправно е она што се однесува на Суннетот.”²

Од мноштвото ајети за овие два условия се зборовите на Возвишениот на крајот од Сурата Ел-Кехф: **“Кажу: – Јас сум,**

¹ Сахикул Бухари 2697.

² Хилјетул еулија, 8/95.

навистина, човек како вас. Ми се објавува дека вашиот Бог е еден Бог. Па оној кој се надева на средбата со Господарот свој, нека работи добро, и во обожавањето нека не Му здружува никого на Господарот свој!” Ел-Кехф, 110

Втора тема: Спомнување на некои видови ибадет

Постојат многу видови на ибадет (побожност). Секое добро дело што го сака Аллах и што Му причинува задоволство, збор или дело, надворешно или внатрешно, е еден вид на ибадет. Во ова што следува ќе се спомнат некои примери за тоа:

1) **Од видовите на ибадет:** дова, и тоа два вида: дова-молба и дова-ибадет. Возвишениот вели: **“Молете Го Аллах, чисто исповедувајќи ја верата кон Него.”** Гафир, 14 Возвишениот вели: **“Цаиите се за Аллах, и не обожавајте ништо друго освен Него.”** Ел-Цин, 18; **“Кој повеќе скршнал во заблуда од оние кои се молат на други освен Аллах, кои нема да им се одсват до Судниот ден и кои се рамнодушни кон молбите нивни и кои, кога луѓето ќе се зберат, ќе станат непријатели нивни и кои нема да ги признаваат обожавањата нивни.”** Ел-Ахкаф, 5-6.

Кој се моли на некој друг, а не на Аллах, аззе ве целле, за нешто, а за тоа има моќ само Аллах, тој е многубожец, неверник, без оглед на тоа дали она што го моли е живо или мртво. Кој се моли на нешто живо, за она за што може, па на пример вели: – О ти и ти! Нахрани ме ! Или: – О ти и ти! Напој ме!, тој нема грев. А кој се моли на нешто мртво или отсутно или на нешто сл. на ова, тој е многубожец, зашто мртвиот и отсутниот не можат да дадат такво нешто.

Постојат два вида на дови: дова-молба и дова-ибадет.

Дова-молба: тоа е кога човекот се моли на Аллах за некое овосветско и оносветско добро. Во довата-ибадет влегува секое добро дело, надворешно и внатрешно, зашто оној кој го обожава Аллах бара со зборови од својот Господар да го прими ибадетот и да го награди за него.

Сè што е спомнато во Куранот околу наредбата за дова и забраната да се упатува дова на некој друг, а не на Аллах, и славењето на оние кои упатуваат дова, ја опфаќа довата-молба и довата-ибадет.

2. 3. 4) **Од видовите на ибадет се:** љубов, страхопочит, надеж. Стана збор за овој вид ибадет и се објасни дека овие нешта се основи на ибадетот.

5) **Од видовите на ибадет е:** тевеккул, а тоа е, токму, потпирање на нешто.

Потпирање на Аллах, те'ала е: искрена доверба, препуштање на работата на Аллах, те'ала, да се потпира на Него и да се има доверба во Него со посредство на она што го пропишал и што го направил дозволено, со цел да се постигне она што е корисно и да се отфрли она што е штетно. Аллах, те'ала, вели: **“Потпирајте се на Аллах ако сте верници.”** Ел-Маиде, 23 Аллах, те'ала, вели: **“Кој се потпира на Аллах, па Аллах доста му е.”** Ет-Талак, 3

6. 7. 8) **Од видовите на ибадет:** желба, страхопочит, потчинетост.

Желба: тоа е кога се сака да се постигне нешто што се сака. Страхопочит: стравување кое е резултат на оддалечување од оној од кого се плаши. Бојазливост: покорност, послушност на величината на Аллах со оглед на тоа да се бара да се биде покорен на Неговата одлука, во поглед на создавањето и шеријатот. Спомнувајќи ги овие три видови на ибадет, Аллах, те'ала, вели: **“Да, тие брзаа кон добрини и Нè повикуваа и во желба и во страв; постојано ни беа потчинети.”** Ел-Енбија, 90

9) **Од видовите ибадет е:** ел-хашје (страхопочит). Тоа е стравување кое се темели врз знаење за величината на Оној од Кого се плаши и за совршенството на Неговата моќ. Аллах, те'ала, вели: **“Не стравувајте од нив, стравувајте од Мене.”** Ел-Бекара, 100; **“Па, не плаши се од нив, плаши се од Мене.”** Ел-Маида, 3

10) **Од ибадетот е и инабе (обраќање),** а тоа е обраќање на Аллах, те'ала, работејќи според послушноста кон Него и избегнувајќи ја непослушноста кон Него. Аллах, те'ала, вели: **“Приближете Му се на Господарот ваш и бидете Му послушни.”** Ез-Зумер, 54

11) **Од него е и ел-истиане (барање помош),** а тоа е барање помош од Аллах за остварување овосветски и верски работи. Аллах, те'ала, вели: **“Тебе Те обожаваме и од Тебе помош бараме!”** Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, во својата порака му рекол

на Ибн Аббас: *“Кога ќе бараш помош, барај помош од Аллах.”*¹

12) **Од него е и ел-истиазе** (барање засолниште, приклучување кон нешто); барање засолниште и заштита од лошо. Возвишениот вели: **“Кажи: – Се приклучувам кон Господарот на муграта од злото на она што го создаде.”** Аллах вели: **“Кажи: – Се приклучувам кон Господарот на луѓето, Владетелот на луѓето, Богот на луѓето, од злото на оној кој лошо шепоти, скришно, кој лошо шепоти во градите на луѓето, било од циновите било од луѓето!”**

13) **Од него е и ел-истигасе** (да се бара помош и спас кога си во тешка состојба или спас од уништување). Аллах, те’ала, вели: **“Кога баравте помош од Господарот ваш, Он ви се одсва.”** Ел-Енфал, 9

14) **Од него е и зебх** (жртвување), а тоа е кога се испушта душа со пролевање крв (курбан) на начин кој посебно доведува до близината на Аллах. Аллах, те’ала, вели: **“Кажи: – И намазот мој, и обредот (курбанот), и животот мој, и смртта моја се – Аллахови, навистина, од Господарот на световите.”** Ел-Ен’ам, 162; Возвишениот вели: **“Па, клањај Му се на Господарот твој и заколи курбан!”** Ел-Кевсер, 2

15) **Од него е и ен-незр** (исполнување), кога човекот самиот се обврзува на нешто, или на послушност на Аллах, за нешто што не му е обврска. Аллах, те’ала, вели: **“Оние кои го исполнуваат договорот и кои стравуваат од Денот во кој ќе преовладува злото негово.”** Ел-Инсан, 70

Ова се неколку примери за видовите на ибадет. Сето ова е обврска единствено кон Аллах и не е дозволено нешто од тоа да се посвети на некој друг освен на Аллах.

Ибадетот, според составните делови на кои се темели, поседува три дела:

Прв дел: Ибадети на срцето, како што се љубов, стравување, надеж, обраќање, страхопочит, потчинетост, потпирање и др.

Втор дел: Ибадети на јазикот, како што се: благодарудување, славење, величење, барање простување, читање Куран, дова и др.

Трет дел: Ибадети врзани за физички активности, како што се: намаз, пост, зекат, хаџ, садака, џихад и др.

¹ Сунен Ет-Тирмизи, 2516; Муснед Ахмед, 1/307. Тирмизи смета дека хадисот е хасен, а Хаким смета дека е сахих.

Трета расправа: Мухаммед алејхисселама (нека е мир врз него), ја штитеше светоста на тевхидот

Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, бил најсилно загрижен за својот народ. За да биде силен, непобедлив и остварен тевхидот на Аллаха, аззе ве целле, тој ги избегнувал сите средства и причини кои доведуваат до она што му противречи и што го руши. Аллаха, те'ала, вели: **“Да, ви дојде пејгамбер, еден меѓу вас, кому му е тешко за тешкотијата на која ќе наидете, кој стреми кон вас, а кон верниците е чувствителен и сомилосен!”** Ет-Тевба, 128

Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, целосно го забранувал многубоштвото, опоменувал, потсекавал, одново се повикувал на него, поединечно и општо, за да ја заштити изворната, чистата вера на Ибрахим со која, токму, бил испратен, да ја заштити од сите зборови и дела со кои била помешана и од сите примеси или нешта кои му се одземени на тевхидот. За ова постојат многу утврдени хадиси во Суннетот на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем. Тој го востановил доказот, го отстранил сомнежот, го прекинал оправдувањето и го разјаснил патот.

Во темите кои следуваат ќе се изложи и објасни, од аспект на заштитата на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, на тевхидот, како и начинот на кој тој го затворал секој пат кој би довел до многубоштво и неविстина.

Прва тема: Ер-Рука

1) **Дефиниција:** ер-рука е множина од рукјетун, а тоа е читање и дување со цел да се бара оздравување, здравје, било да е тоа од Куранот или од пренесените дови на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем.

2) **Пропис:** дозволен е, а за тоа се следните докази:

Се пренесува од Ауф б. Малик, адијаллаху анху, дека рекол: “Правевме рукја во предисламското време и рековме: – О Аллахов пејгамберу! Што мислиш за тоа? – Рече: – *Изнесете ми ги вашите рукји. Рукјата не смета доколку нема многубоштво во неа.*”

(Пренесува Муслим)¹

Се пренесува од Енес б. Малик, радијаллаху анху, како рекол: “Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, дозволил рукја како заштита од урок, од сè што поседува отров и од чиреви кои се јавуваат по слабината.”²

Се пренесува од Џабир б. Абдуллах, радијаллаху анху, дека рекол: “Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рече: – *Кој е во состојба да му помогне на својот брат, нека го направи тоа!*”³

Се пренесува од Ајша, радијаллаху анха, дека рекла: “Кога некој ќе се разболеше од нас, Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, ќе го допреше со десна рака, а потоа ќе речеше: – *Отстрани го злото, Господару на луѓето, дај здравје зашто Ти си Тој Кој дава здравје, нема лек што ќе ја отстрани болеста освен Твојот лек.* (Пренесуваат Бухари и Муслим)”⁴

3) **Услови.** За рукјата да биде дозволена и исправна, постојат три услови:

Прво. Да не се биде убеден дека рукјата користи сама по себе без Аллах. Ако се биде убеден дека таа користи по себе, без Аллах, тогаш е забранета; впрочем тоа е многубоштво, туку треба да се биде убеден дека тоа е причина која користи само со дозволата на Аллах.

Второ. Да не биде во спротивност со шеријатските прописи, така што, доколку содржината на довата се повикува на нешто друго освен на Аллах или доколку се бара помош од цин и сл., тогаш тоа е забрането, се работи за многубоштво.

Трето. Рукјата да биде разбирлива и позната. Ако е некој вид на талисман и магија, тогаш не е дозволена.

Имам Малик, Аллах нека му се смилува, бил прашан: “Дали човекот да прави рукја или да бара да му се прави? – Рекол: – Нема пречка во тоа доколку се работи за добри зборови во неа.”

4) **Забранета рукја.** Секоја рукја која во себе не ги содржи

¹ Сахиу Муслим, 2200.

² Сахиу Муслим, 2196.

³ Сахиу Муслим, 2199.

⁴ Сахиул Бухари, 5743; Сахиу Муслим, 2191.

претходниве услови е харам, забранета е. Како кога се уверени оној кој прави рукја и оној кому се прави рукја дека таа користи и влијае по себе или доколку содржи многубожечки зборови, невернички молби, зборови кои се новитет во верата и др. или ако биде со неразбирливи зборови како талисмани и др.

Втора тема: Амајлии

1) **Дефиниција.** Ет-темаим /талисмани е множина од темиме, а тоа е она што се беси на врат и др. амајлии или школки или коски и сл. за да се придобие нешто корисно и да се отстрани нешто штетно. Арапите во предисламскиот период им прикачувале такво нешто на своите деца, плашејќи се, според нивното искривено мислење, од урок.

2) **Пропис.** Забранета е. Впрочем тоа е еден вид на многубоштво, се однесува на нешто освен Аллах бидејќи нема заштитник освен Аллах и не се бара отстранување неволји освен од Аллах освен со Неговите имиња и својства.

Се пренесува од Ибн Мес’уд, радијаллаху анху, дека рекол: “Го слушнав Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, како вели: – *Затиси, магии и талисмани се многубоштво.*” (Пренесуваат: Ебу Давуд и Хаким)¹

Се пренесува од Абдуллах б. Укејм, радијаллаху анху, хадис кој е автентичен: “*Кој ќе обеси нешто, тој му се препушта на тоа.*” (Пренесуваат: Ахмед, Тирмизи и Хаким)²

Се пренесува од Укбе б. Амир, радијаллаху анху, автентичен хадис дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: “*Кој ќе обеси талисман, Аллах нема да му услиши; кој ќе обеси школка, Аллах нема да го сочува.*” (Пренесуваат Ахмед и Ел-Хаким)³

Се пренесува од Укбе б. Амир, радијаллаху анху, дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: “*Кој ќе обеси талисман, тој ќе падне во многубоштво.*” (Пренесува Ахмед)⁴

¹ Сунен од Ебу Давуд, 3883; Мустедрек, 4/241. Хаким го смета за сахих, и со тоа се сложува Ез-Зехеби.

² Муснед Ахмед, 4/310; Сунен од Тирмизи, 2072; Мустедрек од Хаким, 4/241. Хаким го смета за сахих.

³ Муснед Ахмед, 4/154; Мустедрек од Хаким, 4/240. Хаким го смета за сахих.

⁴ Муснед Ахмед, 4/156; Хаким го смета за сахих, 4/244. Абдуррезак ибн Хасен вели: „Неговите преносители се веродостојни.“

Овие текстови и нивното значење скренуваат внимание на многубожечки записи кои воглавно биле застапени кај Арапите, па се забранети зашто во нив постоело многубоштво и се однесувале на нешто освен Аллах, те'ала.

3) Ако е она што се беси од Благородниот Куран, тогаш се работи за прашање по кое се разединиле зналците, така што некои од нив го одобрувале тоа, а некои го спречувале. Велеле дека не е дозволено да се беси Куранот за оздравување, барање здравје и дека ова мислење е исправно од четири аспекта:

1. Општост на забрана да се бесат талисмани, а не конекретизирана забрана.
2. Да се спречи средство што доведува до бесење на она што не е од Куранот.
3. Кога се беси нешто неопходно е да го потцени оној кај кого е обесено со тоа што ќе го носи со себе во случај на нужда и сл.
4. Лекување со Куран се наведува во посебна форма, а тоа е читање за болниот и да не се премине дозволеното.

Трета тема: Носење алка, конец и сл.

1) Алка. Тоа е нешто направено во тркалезна форма од парче железо, сребро, злато, бакар и др. и конец, познат, направен од волна, платно и сл. Арапите во предисламското време го беселе ова и сл. за да отстранат неволја или да се стекнат со некаква корист или да се заштитат од урок. Аллах, те'ала: **“Нели ги видовте оние кои ги обожававте освен Аллах ? Ако Аллах им донесе штета дали тие ќе можат да ја отстранат штетата Негова? Или, ако посака да им подари милост, дали тие можат да ја спречат милоста Негова? Кажи: – Аллах за мене е доста. На Него се потпираат оние кои се потпираат!”** Ез-Зумер, 38 Возвишениот вели: **“Кажи: – Повикувајте ги оние кои ги замислувате за богови, а не Него, кои не можат да ја отстранат неволјата од вас, а ниту да ја заменат.”** Ел-Исра, 56

Се пренесува од Имран Ибн Хусајн, радијаллаху анху: “Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, видел еден човек кој на својата рака поседувал алка од бакар, па рекол: – *Што е ова?* – Рече: – Против слабост. – Рече: – *Отстрани го, тоа ти донесува само слабост, отстрани го од тебе, зашто ако умреш, а тоа е при тебе, никогаш нема да бидеш спасен.*” (Пренесува Ахмед)¹

¹ Муснед, 4/445. Бусири вели: „Неговиот сенед е хасен.“ Хејсеми вели: „Неговите преносители се веродостојни.“

Се пренесува од Хузејфе Ибн Јеман, радијаллаху анху: Видел човек кој на раката поседувал некаков испреплетен метал, го скинал и ги цитирал зборовите на Возвишениот: **“Мнозинството од нив веруваат во Аллах, но многубошци се, навистина!”** Јусуф, 106¹

2) Пропис за носење алка, конец и сл. Тоа е забрането. Ако оној кој го носи тоа е уверен дека тоа е делотворно само по себе, покрај Аллах, тогаш тој е многубожец. Се работи за големо многубоштво во поглед на едноста на господството, зашто тој е убеден дека постои создател и управувач покрај Аллах. Аллах, те’ала, е високо над она што Му го здружуваат.

Ако е убеден дека работата Му припаѓа единствено на Аллах и дека тоа е само чиста причина, а кој не е под влијание на тоа, и тој е многубожец, но тогаш се работи за мало многубоштво. Зашто, од она што не е причина, прави причина. Со своето срце скренува внимание на нешто друго. Таа причина станува средство за пренесување на големо многубоштво, кога срцето му е врзано за таа причина, а не за Аллах, со надеж дека ќе се стекне со користи или ќе отстрани неволји.

Четврта тема: Барање благосостојба преку дрвја, камења и сл.

Барање благосостојба, токму, е барање благодат. Барање благосостојба не исклучува две работи:

1) Барањето благосостојба да биде со позната пропишана работа, како, на пример, со Куранот. Аллах, те’ала, вели: **“Ова е Книга што ја објавивме, благословена.”** Ел-Ен’ам, 92; од неговата благосостојба е и тоа што тој е упатство за срцата, лек за градите, лек за подобрување на душите, за подобрување на моралот и други многубројни благодати.

2) Барање благосостојба на непропишан начин, како барање благосостојба преку дрвја, камења, гробови, турбиња, гробишта и сл. Сè е ова многубоштво.

Се пренесува од Ебу Вакид Ел-Лејси дека рекол: “Излеговме со Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, на Хунејн, а само што бевме го напуштиле неверството, кога многубошците поседуваа лотосово дрво, клечеа кај него, го бесеа своето оружје на него. Се

¹ Тефсир од Ибн Еби Хатим, 7/2207.

викало Зату Енват. Поминавме крај лотосовото дрво и рековме: – О Аллахов Пејгамберу! Дај ни и ние да поседуваме Зату Енват. Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, рече: – *Аллаху екбер (Аллах е најголем) тоа се обичаи. Се колнам во Оној во Чија рака е мојава душа, го рековте она што Синовите Израилови му го рекоа на Муса: “...направи ни божество како што е божеството нивно.” – Рече: “Вие сте, навистина, луѓе незнајковци.”* Ел-А’раф, 138; *така што ги прифативте обичаите на народите пред вас.”* (Пренесува Тирмизи и смета дека хадисот е сахих/веродостоен)¹.

Овој хадис упатува на тоа дека оној кој е уверен во барањето благосостојба преку дрвјата, гробовите, камењата и др., кои се прават свети и за кои се принесува жртва, дека се работи за многубоштво. Поради тоа во хадисот спомнал дека нивното барање е како барањето на Синовите Израилови за она што му го велеле на Муса (**направи ни божество како што е нивното божество**). Тие барале лотосовото дрво да им донесе благосостојба како што барале и многубоштите. Тие барале такво нешто од него како да е тоа нивно божество. И со двете барања се негира едноста на Аллах (тевхид), зашто барањето благосостојба преку дрво е еден вид на многубоштво, а прифаќањето бог освен Аллах е очигледно многубоштво.

Со зборовите на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, во хадисот (*ги прифативте обичаите на претходните народи*), Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, упатува на нешто во што би можел да западне неговиот народ. Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, го рекол тоа за да ја потенцира забраната и да скрене внимание на такво нешто.

Петта тема: Забранување постапки врзани за гробови

На почетокот на Исламот се забранувало да се посетуваат гробови поради блискоста на тоа време со предисламскиот период. Целта била да се заштити теvhидот и да се сочува неговата светост и величина. Штом верувањето било подобро, неговата содржина зголемена во луѓето, значи вкоренето во срцата, а доказите на едноста разјаснети, сомнежот на многубоштвото разоткриен, стапил на сила пропис за посетување на гробовите со одредени цели и разјаснети намери.

¹ Сунен од Тирмизи, 2180.

Се пренесува од Бурејде б. Ел-Хусајб, радијаллаху анху, дека рекол: “Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, рече: – *Ви го забранив посетувањето на гробовите, а сега посетувајте ги.*” (Преносува Муслим).¹

Се пренесува од Ебу Хурејре, радијаллаху анху, дека рекол: “Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рече: – *Посетувајте ги гробовите зашто тие потсетуваат на смрт.*”²

Се пренесува од Ебу Сеид Ел-Худри, адијаллаху анху, дека рекол: “Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, рече: – *Ви забранив да ги посетувате гробовите, па сега посетувајте ги, зашто во нив има поука.*”³

Се пренесува од Енес б. Малик, радијаллаху анху, дека рекол: “Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, рече: – *Ви забранив да ги посетувате гробовите, а сега посетувајте ги, зашто тие го сплотуваат срцето, го распакуваат окоото, потсетуваат на оној свет и притоа не зборувајте непристојно.*”⁴

Се пренесува од Бурејде, радијаллаху анху, дека рекол: “Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, ги поучуваше кога ќе заминеа на гробишта, да им се обраќаат со зборовите: – *(Есселаму алејкум/мир со вас, о, жители, верници и муслимани! И ние, ако Аллах даде, ќе ви се придружине. Го молам Аллах да ни прости и нам и вам.)*” Преносува Муслим.⁵

Овие хадиси и значењата во нив упатуваат на тоа дека прописот со кој се одредува да се посетуваат гробовите, откако тоа било забрането, има две големи и возвишени цели:

Прво. Практикување побожен живот на овој свет, да се секава на оној свет, на смртта, искушенијата, поуките од умрените со она што го зголемува верувањето на лицето, што го зајакнува неговото уверување и што ја зголемува врската со Аллах, а ја потиснува негрижата и рамнодушноста од него.

Второ. Правење добро на умрените со молба за нив, со барање

¹ Сахиу Муслим, 977.

² Сахиу Муслим, 975.

³ Муснед Ахмед, 3/38 Мустедрек од Хаким, 1/531.

⁴ Мустедрек од Хаким, 1/532.

⁵ Сахиу Муслим, 975.

милост за нив, со барање простување, со молење на Аллах да им прости.

Значи, за ова постои доказ кој упатува на тоа, а кој се повикува на нешто друго, тогаш се бара исто така доказ и аргумент.

Суннетот забранил бројни работи врзани за гробовите и нивното посетување, штитејќи го тевхидот и чувајќи ја неговата величина. Секој муслиман е обврзан да ги научи тие работи за да се заштити од невестина, да се спаси од заблуда, а од тие работи се и следниве:

1) Забрана за непристојно зборување при посета на гробови.

Веќе стана збор за зборовите на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем: *“...не зборувајте непристојно.”* Со зборот непристојно сака да се каже сè она што е забрането шеријатски. Во воведот се спомна дека упатување молба на мртви и молење нив покрај Аллах, барање помош од нив, поддршка и простување е многубоштво. Сето тоа е отворено многубоштво и очигледно неверство. Утврдени се многубројни веродостојни хадиси на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, во кои се спречува такво нешто, се забранува и се проколнува оној кој го прави тоа. Во Сахих на Муслим се пренесува хадис од Цундуб б. Абдуллах, радијаллаху анху, дека рекол: *“Слушнав од Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, пет дена пред да умре, како вели: – Да, оние пред вас ги прифатија гробовите на своите пејгамбери за храмови. Па, тогаш, не прифаќајте ги гробовите за храмови, зашто тоа навистина ви го забранувам.”*¹ Дова упатена на мртвите, упатување молби на нив за потребите и делумно да им се посвети побожноста е големо многубоштво. Што се однесува на задржување кај гробовите и настојување да се услиша молбата при нив, како намаз (ритуал) во џамии во кои се наоѓаат гробови, спаѓа во лоши новитети во верата.

Во двата Сахиха се пренесува од Ајша, радијаллаху анха, дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, при болеста од која не се опоравил рекол: *“Аллах ги проколна евреите и христијаните кои ги прифатија гробовите на своите пејгамбери за храмови.”*²

2) Колење и принесување жртва кај гробови.

Ако се прави тоа со цел да се приближи до умерените за да се

¹ Сахиху Муслим, 532.

² Сахихул Бухари, 1330; Сахиху Муслим, 531.

оствари потребата на лицето кое го прави тоа, тогаш тоа е големо многубоштво (ширк), а ако е за нешто друго, тогаш тоа е еден од опасните новитети во верата што претставува едно од најголемите средства кое доведува до многубоштво. Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Нема принесување жртва (колење) во Исламот.”* Абдуррезак рекол: *“Принесуваа жртва при гроб, колеа крава или овца.”*¹

3. 4. 5. 6. 7) Подигање гробови над земја, бојадисување, натписи, градење на нив и седење на нив.

Сè се тоа новитети со кои скршнале евреите и христијаните. Тоа е едно од најголемите средства кое довело до многубоштво. Се пренесува од Џабир, радијаллаху анху, дека рекол: *“Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, забрани да се украсува гробот, да се седи на него, да се гради и да се додава натпис.”* (Пренесуваат Муслим, Ебу Давуд и Ел-Хаким)²

8) Намаз при гробови.

Се пренесува од Ебу Мирсед Ел-Ганевиј дека рекол: *“Го слушнав Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, како вели: – Не клањајте при гробовите и не седете на нив.”* (Пренесува Муслим)³

Се пренесува од Ебу Сеид Ел-Худри, радијаллаху анху, дека рекол: *“Пејгамберот, нека е Аллахов спас и мир врз него, рече: – Целата земја е џамија – освен гробиштата и бањата.”* (Пренесуваат: Ебу Давуд и Тирмизи)⁴

9) Изградба на џамии врз гробови.

Тоа е новитет во верата, една од застранетостите на евреите и христијаните. Зборувавме за хадисот што го пренела Ајша, Аллах нека е задоволен со неа: *“Аллах ги проколни евреите и христијаните кои ги прифатија гробовите на своите пејгамбери како храмови”.*

10) Третирање на гробовите како празник.

Тоа е еден од новитетите во верата за кој постои јасна забрана

¹ Сунен од Ебу Давуд, 3222.

² Муслим, 970; Ебу Давуд, 3225 и 3226; Хаким, 1/525.

³ Сахиху Муслим, 972.

⁴ Ебу Давуд, 429; Тирмизи, 317. Хаким го смета за сахих, и Зехеби се сложува.

поради големите штети. Се пренесува од Ебу Хурејре, радијаллаху анху, дека рекол: *“Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рече: – Не претворајте го мојот гроб во празник,¹ не правете од вашите куќи гробови. Каде и да сте, упатете ми салават (поздрав), зашто тој ќе стигне до мене.”* (Пренесуваат: Ебу Давуд и Ахмед)²

11) Намерно упатување кон нив.

Тоа е една од забранетите работи, едно од средствата на многубоштвото. Се пренесува од Ебу Хурејре, радијаллаху анху, дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Се подготвува на пат само кон три џамии: Месџидул Харам (џамијата во Мека), Месџидур-Ресул (џамијата на Пејгамберот) и Месџидул Акса (Ерусалим).”* (Пренесуваат: Бухари и Муслим.)³

Шеста тема: Тевессул/начин на упатување молитва

1) **Дефиниција.** Тевессул, јазички, е преземен од весиле/средство, начин. Весиле и василе (со буквата сад) имаат приближно значење. Тевессуул, значи, е средство, начин кој доведува до саканото и настојување да се оствари истото.

Во шеријатот се мисли на она со што се сака да се дојде до задоволството на Аллах и Џеннетот, да се работи она што го пропиша, а да се напушти она што го забрани.

2) **Значењето на весиле во Благородниот Куран.** Зборот весиле/средство, начин во Куранот се наведува на две места:

1. Зборовите на Возвишениот: **“О, верници! Плашете се од Аллах и барајте начин на кој ќе Му пристапите, и борете се на Неговиот пат за да бидете спасени.”** Ел-Маида, 35
2. Зборовите на Возвишениот: **“Оние кои ги повикуваат бараат начин како да дојдат поблиску до Господарот свој, и се надеваат на милоста Негова, и се плашат од казната Негова. Казната на Господарот твој е подготвена, навистина!”** Ел-Исра, 57

¹ Празник е како Рамазан Бајрам и Курбан Бајрам. Кога човекот ја повторува посетата на гробот на Аллаховиот Пејгамбер секој ден поради селам, и го прифаќа него како празник. Пејгамберот го забранил тоа и му наредил на муслиманот да донесува салават и селам на него во кое било место, зашто мелеките брзаат да му го достават, поради Аллах, селамот на Пејгамберот. Ова е едно олеснување на оваа вера, зашто секој муслиман не е во можност да отпатува во Медина.

² Ебу Давуд, 2042; Ахмед, 1397.

³ Бухари, 1189; Муслим, 1397.

Во двата ајета со весиле сака да се каже приближување до Аллах со дело со кое е Он задоволен. Хафиз б. Кесир, Аллах нека му се смилува, во својот коментар на првиот ајет пренел од Ибн Аббас дека значењето на весиле во ајетот е близина, приближување. Слично на ова се пренесува и од Муцахид, од Ебу Ваил, Хасан Ел-Басри, Абдуллах б. Кесир, Судди, Ибн Зејд и др¹.

Што се однесува на вториот ајет, почитуваниот асхаб Абдуллах б. Мес'уд, радијаллаhu анху, дал објаснување поради која прилика е објавен ајетот, штого разјаснува неговото значење: “Објавен е кога помала група на Арапи обожаваа група на цинови, па циновите го примаа Исламот, а луѓето кои ги обожаваа не беа свесни.”²

Ова е јасно дека со начинот на упатување молба, весиле, сака да се укаже на добрите дела и возвишените богопочителни акти со кои се приближува до Аллах, те'ала. Поради тоа рекол: “**...бараат начин како да Му се приближат на својот Господар**“; односно го бараат она со што ќе Му се приближат на Аллах и со што ќе ги постигнат добрите дела кои ќе доведат до Неговата близина и задоволство.

3) Делови на тевессул.

Начинот на упатување молба се дели на два дела: пропишан и забранет.

1. Пропишан начин на упатување молба. Тоа е приближување до Аллах со исправно пропишано средство, начин. Исправен метод кој ќе доведе до знаење за тоа е обраќање на Куранот и Суннетот, запознавање на она што се спомнува во нив во врска со тоа. Она на што упатуваат Куранот и Суннетот е пропишано средство, начин, а сè освен тоа, е забрането средство, начин.

Пропишаниот начин вклучува три видови еден за друг:

Прво. Приближување до Аллах, те'ала, со едно од Неговите убави имиња или со едно од Неговите возвишени својства, како кога муслиманот во својата молба вели: – О Аллаху! Те молам, Ти си Милостив и Сомилосен, да ми простиш. Или кога вели: – Те молам за Твојата милост која опфаќа сè и да ми простиш и да ми се смилуваш и др. Или кога вели: – Те молам за Твојата милост, која

¹ Тефсир од Ибн Кесир, 2/50.

² Муслим, 3030; Бухари, 4714.

опфаќа сè, да ми простиш и да ми се смилуваш и др.

Пропишан доказ за овој вид на упатување молба се зборовите на Возвишениот: **“Убавите имиња Му припаѓаат на Аллах, па молете Го со нив!”** Ел-А’раф, 180

Второ. Приближување до Аллах, те’ала, со добро дело кое го прави човекот, како кога вели: – О Аллаху! Тебе Ти го доверувам мојов иман, мојава љубов, го следам Твојот пејгамбер, прости ми. Или кога вели: – О Аллаху! Те молам со сета љубов кон Твојот пејгамбер, Мухаммед, саллаллаху алејхи ве селем. Те молам и со моето верување во него, спаси ме од она од што не можам да се извлечам. Или оној кој моли да спомне добро дело, кое го направил здушно, па со него се приближува до својот Господар, како што се спомнува во преданието за тројцата другари во пештерата кое ќе се спомне подолу.

На пропишаното средство упатуваат зборовите на Возвишениот: **“Оние кои зборуваат: – Господаре наш, ние веруваме, прости ги гревовите наши и сочувај нè од казната огнена!”** Али Имран, 16 И зборовите на Возвишениот: **“Господару наш, ние веруваме во она што го објави и го следиме пејгамберот. Па, запиши нè меѓу сведоците!”** Али Имран, 53 На ова се однесува и содржината на кажувањето за тројцата жители на пештерата, кажувањето што го пренесува Абдуллах б. Омер. Го слушнав Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, како вели:

“Се упатија тројца, од оние кои беа пред вас, на пат, па ги затекна дожд. Се скрија во една пештера која им се затвори. Си рекоа еден на друг: – Ќе ве спаси само доброто дело. Секој нека упати дова за доброто дело за кое знае.

Еден од нив рече: – О Аллаху мој! Знаеш дека имав еден наемник кој работеше за мене, така што разликата од оризот не ја зеде и си замина. Таа разлика наумив да ја ставам во производство. Се зголеми, така што со неа купив крави. Наемникот дојде да си го бара својот дел, а јас му реков: – Земи си ги овие крави. Ми рече: – Кај тебе ми остана разликата од оризот. Му реков: – Земи ги тие крави, тие се од разликата и ги зеде. Бидејќи знаеш дека тоа го направив плашејќи се од Тебе, тогаш извлечи нè од оваа неволја. Каменот се мрдна малку.

Вториот рече: – О Аллаху мој! Знаеш дека имав стари родители.

Секоја вечер им давав млеко од добитокот. Една вечер им задоцнив, кога дојдов тие беа заспани, семејството и децата лелекаа од глад, така што не ги напоив млеко пред да ги напојам родителите. Ми беше незгодно да ги пробудам, ми беше незгодно да ги викнам да го истијат млекото. Така чекав сè додека не се појави зора. Бидејќи знаеш дека тоа го направив, плашејќи се од Тебе, тогаш извлечи нè од оваа неволја. Каменот се помрдна толку колку да може да се види небото.

Последниот рече: – О Аллаху мој! Знаеш дека миџо ми имаше ќерка која ја сакав најмногу од сите луѓе, така што посакав да ја имам, а таа одби. Побара да ѝ дадам сто динари. Ја барав сè додека не одлучи. Дојдов со динарите ѝ ги дадов, па така ми се предаде. Кога се најдов меѓу нејзините нозе, рече: – Уплаши се од Аллах, не кини го прстенот на мојата невиност бесправно. Станав и ѝ ги оставив сите златници. Бидејќи знаеш дека тоа го направив плашејќи се од Тебе, тогаш извлечи нè од оваа неволја. Па Аллах ги извлече од таа неволја со тоа што излегоа од пештерата.” (Пренесува Бухари)¹

Трето. Приближување на Аллах преку дова на добар човек со надеж дека довата ќе му биде услишана. Тоа е како кога оди муслиманот кај човек кај кого гледа добро, богобојазливост и внимателност кон послушноста на Аллах, па бара од него да го моли својот Господар да му ја отстрани грижата и да му ја олесни работата.

За законодавноста на овој вид побожност упатува и тоа што асхабите, Аллах нека е задоволен од нив, го молеле Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, да се моли за нив со општа и посебна молба.

Во двата Сахиха постои хадис кој се пренесува од Енес б. Малик, радијаллаху анху: “Еден човек влезе на џума (заеднички обреден ритуал во петок) од вратата која беше наспроти мимберот (место од каде им се обраќа на верниците во џамија), а Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, стоејќи држеше говор. Стана пред Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, и рече: – О Аллахов Пејгамберу! Ни се уништи добитокот и се прекинаа начините да се дојде до храна. Замоли Го Аллах да ни даде дожд. – Рече: – Аллаховиот Пејгамбер,

¹ Бухари, 3465.

саллаллаху алејхи ве селлем, ги дигна рацете и рече: – *О Аллаху мој! Напој нè, о Аллаху мој, напој нè, о Аллаху мој, напој нè!* Енес рече: – Се колнам во Аллах на небото не видовме никаков облак, а ниту пак каков било дел од облак, меѓу нас и меѓу Сел’а не остана ниту еден дом. – Рече: – Па избија зад него облаци како мрежа. Кога го прекрија небото, се проширија, а потоа падна дожд. Рече: – Се колнам во Аллах, шест дена не видовме сонце. Потоа влезе човек од истата врата следната цума додека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, стоеше, држејќи говор. Стана пред Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем,и стоејќи рече: – О Аллахов Пејгамберу! Се уништи имотот, престанаа начините како да се дојде до храна, замоли Го Аллах да го сопре дождот. Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем,ги дигна рацете, а потоа рече: – *О Аллаху мој! Нека вrne околу нас, а не над нас, о Аллаху мој, нека вrne врз крастите, ридовите, садниците.* – Рече: – Дождот престана. И така излеговме, одејќи по сонце. Шерик рекол: – Го прашав Енес: – Дали е истиот човек? – Рече: – Не знам.”¹

Во двата Сахиха се спомнува дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, нагласил дека меѓу неговиот народ има седумдесет илјади кои ќе влезат во Џеннет без полагање сметка и без казна, велејќи: *“Тоа се оние кои не бараат да се прави рукја, кои не практикуваат согорување на некој дел од телото (каутеризација), кои не наслутуваат лошо и кои се поттираат на својот Господар.* Стана Уркаше б. Михсан и рече: – О Аллахов Пејгамберу! Замоли Го Аллах да одреди да бидам и јас од нив. – Рече: – *Ти си од нив.*”²

Друг доказ е хадисот каде што Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем го спомнал Увејс Ел-Карни и рекол: „Барајте од него да се моли за простување за вас!“

Овој вид на упатување молба се прави во животот на оној од кого се бара молба; но, по неговата смрт, не е дозволено, зашто делото не му припаѓа нему.

2. Забранет начин на упатување молба. Тоа е начин на упатување молба на Аллах за она што не е утврдено во шеријатот дека тоа е начин на упатување молба. Се работи за видови на упатување молба кои се поопасни едни од други, како:

¹ Бухари, 1013; Муслим, 897.

² Бухари, 5705; Муслим, 218.

- Приближување на Аллах, те'ала, со молби на умрени и отсутни, барање помош од нив и молење да ги задоволат потребите, да ги отстранат неволјите и др. Ова спаѓа во големо многубоштво што се пренесува сред народот.
- Приближување на Аллах со вршење богопочителни акти при гробови и маузолеи, молење Аллах при нив, градење на нив, поставување кандили, покривки и др. Ова влегува во мало многубоштво кое го потиснува совршенството на тевхидот; тоа е средство кое доведува до големо многубоштво.
- Приближување на Аллах со позицијата на пејгамберите и добрите луѓе, поради нивното почесно место кај Аллах. Ова е забрането, впрочем се работи за современ новитет во верата (бид'ат), зашто се упатува молба на начин кој не го пропишал Аллах и не го одобрил. Возвишениот вели: **“Дали Аллах ви дозволи?”** Јунус, 59, зашто честа (угледот) на добрите и нивното место кај Аллах, пред се, им користи ним, како што Аллах, те'ала, рекол: **“На човекот му припаѓа само она што настојува.”** Ен-Неџм, 39 Затоа овој начин на упатување молба не бил познат во времето на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем,и неговите другари/сограѓани. Забраната и спречувањето на такво нешто ја дефинирале повеќе znalци.

Ебу Ханифе, Аллах нека му се смилува, рекол: “Не е пожелно оној кој упатува дова да рече: - Те молам за заслугата (вреднста) на тој и тој, или за заслугата (вредноста) на тие, на Твоите пејгамбери или за вредноста на Бејтул-Харам и Меш'арил-Харам.”

4) Сомнежи кои се спомнуваат околу видот на упатување молба.

Противниците на Ехли Суннет (следбеници на традицијата) наведуваат некои сомнежи и спротиставувања околу видот на упатувањето молба за да ги поткрепат со нив своите погрешни тврдења, за да ги натераат муслиманските маси да помислат дека е исправно она што го застапуваат. Нивните сомнежи изнесуваат на површина две работи:

Прво. Слаби хадиси или апокрифни хадиси со кои го докажуваат она што го застапуваат. Ова се изведува од нешто познато како неисправно и недокажано, како:

1. Хадисот: “Приближете се до Аллах со посредство на мојата

позиција, зашто мојата позиција (чест) е голема кај Аллах.” Или: “Кога ќе го молите Аллах, молете Го со мојата чест (углед), зашто мојот углед кај Аллах е голем.” Ова е апокрифен хадис кој не го пренесува никој од знаците, а ниту пак го содржат хадиските книги.

2. Хадисот: “Кога ќе ви се влошат работите, тогаш помолете се на умерените или побарајте помош од умерените.” Ова е лажен хадис кој му се припишува на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, за што, токму, се согласни знаците.

3. Хадис: “Кога некој од вас е убеден дека каменот му донесува добро ќе му користи.” Тоа е апокрифен хадис, спротивен на исламската вера, што го измислиле некои многубошци.

4. Хадис: “Кога Адем направил грев, рекол: – О Господару! Те молам поради Мухаммед, да ми се прости. – Рече: – О Адем! Како знаеш за Мухаммед кого не го имам создадено? – Рече: – О Господару! Бидејќи ме создаде со Твојата рака и ми вдахна од Твојот дух, ја дигнав главава и така видов на столбовите на Аршот запишано: ла илахе иллеллах мухаммедур-ресулуллах (нема друг бог освен Аллах, а Мухаммед е Аллахов Пејгамбер). Дознав дека покрај твоето име го вклучи само она создание кое Ти е најмило. Рече: – Ти простив и да не беше Мухаммед не би те создал.”¹ Ова е лажен хадис кој нема основа. Сличен хадис е и овој: “Да не си ти, не би ги создал ниту небесата.”

На муслиманот не му е дозволено да обрнува внимание на вакви лажни хадиси и различни апокрифни преданија, а да не зборуваме за тоа да аргументира со нив и да се потпира на нив во својата вера.

Второ. Постојат исправни, потврдени хадиси, пренесени од Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, чие разбирање се искривува и им се одзема значењето, она што сакаат да го кажат, како што се:

1. Хадис утврден во Сахих: “Омер б. Ел-Хаттаб, радијаллаху анху, кога ги погодила сушна година, барал да заврне дожд преку Аббас б. Абдул Муталиб, па рекол: – О Аллаху мој! Ти упатувавме молба преку нашиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, па даде да ни заврне дожд; Ти упатуваме молба преку стрико му на

¹ Силсилетул ехадисид даифе вел мевдуа – од ел-Албани, 1/88, бр. 25.

нашиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, па дај ни да заврне дожд. – (Рече): – Па им заврна.”¹

Од овој хадис разбраа дека упатувањето молба на Омер, радијаллаху анху, била во чест на Ибн Аббас, радијаллаху анху, и неговото место кај Аллах и дека со зборовите – Ти упатуваме молба преку нашиот Пејгамбер – се сака да се каже (во негова чест) и Ти упатуваме молба преку стрико му на нашиот Пејгамбер (односно во негова чест) се укажува, токму, на тоа.

Ова, без сомнение, е погрешно разбирање и далечно толкување на што, всушност, не упатува анализата на текстот ни одблизу ни оддалеку. Бидејќи не било познато кај другарите на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, да се упатува молба на Аллах преку некоја личност или во чест на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, туку тие на Аллах Му упатувале молба со неговата дова во текот на животот, како што делумно стана збор за ова значење. Омер, радијаллаху анху, со своите зборови (Ти упатуваме молба преку мицо му на нашиот Пејгамбер) не сакал да каже преку неговата личност или во нечија чест, туку ја посакувал неговата молба. Да беше познато упатувањето молба преку некое лице или нечија чест, тогаш Омер Ибн Ел-Хатаб не би отстапил од Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, за да би поминал на Ибн Аббас, радијаллаху анху. Во овој случај другарите сигурно би му рекле како да упатиме молба со примерот на Аббас, а да отстапиме од упатувањето молба преку Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, кој, инаку, е највредно создание. Бидејќи никој од нив не го рекол тоа, се знае дека тие во текот на неговиот живот упатувале молба со негова молба, а по неговата смрт упатувале молба со молба на други, така што прописот е познат кај нив: упатување молба со молбата на оној кој упатува молба, а не преку неговата личност или (во негово име).

Со ова се објаснува фактот дека хадисот не содржи никакво оправдување за тврдењето на оној кој вели дека е дозволено упатување молба преку личност, во нечија чест.

2. Хадис од Осман Ибн Ханиф. Еден човек со оштетен вид дошол кај Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, и рекол: “Замоли го Аллах да ме оздрави. Рекол: – *Ако сакаш, ќе Го замолам, а ако сакаш, стрпи се, тоа ти е подобро.* – Рече: – Замоли Го.

¹ Бухари, 1010

(Пренесувачот вели): – Му нареди да земе абдест, па овој убаво зеде абдест и ја упати оваа молба: – О Аллаху мој! Ти се молам и Ти се обраќам преку Твојот Пејгамбер Мухаммед, пејгамберот на милоста. Се обратив преку тебе (Аллахов Пејгамберу) до Господарот мој, да ми се удоволи мојава потреба: О Аллаху мој, одреди да се заземе за мене!” Пренесуваат Тирмизи и Ахмед, а Бејхеки тврди дека сенедот/ланецот на хадисот е исправен.¹

Тие од хадисот разбрале дека тој укажува на тоа дека е дозволено упатување молба во чест на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, или во чест на други добри луѓе. Во хадисот нема ништо што сведочи такво нешто. Слепиот барал од Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, да се помоли за него, Аллах да му го врати видот. Па му рекол: – *Ако сакаш, стрпи се, а ако сакаш, ќе се помолам.* Рекол: – Замоли Го и др. зборови спомнати во цитираниот хадис укажуваат на тоа дека се работи за упатување молба со молбата на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, а не преку неговата личност или чест (углед). Поради тоа знајците спомнале дека овој хадис е еден од му’џизите (надприродни дела) на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, и неговата усlišена молба. Со благослов на молбата на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, за овој слеп човек, Аллах му го вратил видот, поради што Ел-Бејхеки го цитирал хадисот за доказите на пратеништвото.²

Што се однесува денес, по смртта на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, вакво нешто нема никакво оправдување во довата на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, за никого по неговата смрт. Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: “Кога човекот ќе умре, престануваат неговите дела освен три: трајно добро или знаење од корист или добро дете кое ќе се моли за него.” Пренесува Муслим.³

Довата спаѓа во добрите дела кои престануваат со смртта.

Во секој случај она што го застапуваа спротиставувачите, нема никаков доказ или поради неисправноста или недокажаноста на тоа.

¹ Тирмизи, 3578.

² Делаилун Нубувве – од Бејхеки, 6/167.

³ Муслим, 1631.

Седма тема: Прекумерност

1) **Дефиниција.** Прекумерност (ел-гулувв) во јазикот го означува она што ја преминува границата, прописот, така што се преувеличува нешто или се осудува повеќе отколку што заслужува.

Во шеријатот тоа означува нешто што ги надминува границите на она што им го пропишал Аллах на луѓето било во поглед на верувањето или во поглед на ибадетот.

2) **Пропис.** Тоа е забрането. Објавени се текстови кои ја забрануваат прекумерноста и кои предупредуваат, кои ги објаснуваат нејзините лоши последици по оние кои го прават тоа на овој и оној свет. Аллах вели: **“О Следбеници на Книгата! Не претерувајте во верата ваша и зборувајте за Аллах само вистина!”** Ен-Ниса, 181 Возвишениот вели: **“О Следбеници на Книгата! Не претерувајте во верата ваша бесправно и не следете ги желбите на луѓето кои скршнаа од порано, кои скршнаа во заблуда многу луѓе, кои скршнаа од вистинскиот пат!”** Ел-Маида, 77

Се пренесува хадис од Ибн Аббас, радијаллаху анху, дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Чувајте се од прекумерност, зашто страдаа оние пред вас со прекумерноста во верата”*. (Пренесуваат Ахмед, Хаким, а хадисот е исправен; со тоа се согласува и Ез-Зехеби).¹

Се пренесува од Ибн Мес’уд, радијаллаху анху, дека рекол: *“Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, рече: — Страдаа оние кои претеруваа/кои беа ситничари. Ова го повторил трипати.”* Пренесува Муслим.²

Се пренесува од Омер Ибн Ел-Хаттаб, радијаллаху анху, дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Не возвишувајте ме како што христијаните го возвишуваа Иса, синот на Мерјем, јас сум Аллахов роб и Негов пејгамбер.”* (Пренесува Бухари)³

Со овој хадис сака да се каже: не воздигнувајте ме, за да не претерате во моето возвишување како што, всушност, христијаните високо го воздигнаа Иса, алејхисселама, па се повикуваа на господство и божественост, туку јас сум Аллахов роб, опишете ме

¹ Муснед, 1/347; Мустедрек, 1/638.

² Муслим, 2670.

³ Бухари, 3445.

онака како што ме опиша мојот Господар, и речете: – Аллахов роб и Негов пејгамбер. Застранетите го одбиле тоа, се спротиставиле на неговата наредба, не ја почитувале неговата забрана, му опонирале со најголма форма на спротиставување, така што претерале во тоа, биле прекумерни во фалењето него и во молењето него, како што христијаните го молеле Иса или нешто приближно на тоа. Па така го молеле да ги прости гревовите, да ги отстрани неволјите, да ги излечи болните и сл. што е единствено карактеристично за Аллах Кој нема Свој здружник. Сето ова спаѓа во прекумерност во верата.

Четврта расправа: Многубоштво, неверство и нивните видови

Муслиманот, нема сомнение, има големи користи во запознавањето на многубоштвото, неверството, нивните причини, средства и видови. Кога муслиманот вистински ќе ги запознае, ќе настојува да се заштити од овие зла и да се спаси од тие незгоди. Аллах, сака да се запознае патот на вистината, за да се сака и да се следи; да се запознае патот на неvistината, за да се презира и избегнува. Како што муслиманот го бара запознавањето на патот на доброто за да го применува, исто така, го бара запознавањето на патиштата на злото за да се чува. Во двата Сахиха е утврден хадис од Хузејфе б. Ел-Јеман, радијаллаху анху, дека рекол: “Луѓето го прашуваа Аллах-овиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, за добро, а јас го прашав за зло од страв да не ми се случи истото.”¹

Омер б. Ел-Хатаб, радијаллаху анху, за тоа вели: “Ќе се разврзат јазлите на јажето на Исламот, еден по еден, тогаш кога во Исламот ќе расте оној кој не го познава предисламскиот период (џахилијет).”

Благородниот Куран е полн со ајети кои го објаснуваат многубоштвото и неверството и кои предупредуваат да не се западне во нив, укажувајќи на нивните лоши последици на овој и оној свет. Впрочем тоа е една од големите цели на Благородниот Куран и на чистиот Суннет, како што Аллах вели: “И ете, така Ние потенко ги објаснуваме ајетите за да им стане јасен показот на силниците.” Ел-Ен’ам, 55

Во ова што следува ќе спомнеме некои значајни теми врзани за оваа проблематика.

Прва тема: Многубоштво

1) **Дефиниција.** Еш-Ширк (многубоштво) во јазикот се однесува на изедначување на две нешта. Во шеријатот има две значења: општо и посебно.

1. **Општо значење.** Тоа е изедначување нешто друго со Аллах во поглед на карактеристиките на Аллах. Тука влегуваат три видови:

¹ Сахикул Бухари: 7084, Сахиху Муслим: 1847.

Прво. Многубоштво во поглед на господството, а тоа е изедначување нешто друго освен Аллах со Аллах околу карактеристиките на господството или припојување нешто друго од него на нешто друго, како што се: создавање, снабдување, творење, давање смрт, управување со овој космос и др. Аллах вели: **“Има ли друг создател освен Аллах кој ќе ви даде ‘рск и од небесата и од Земјата? Нема друг бог освен Него. Па, тогаш каде сте кинисале?”** Фатир, 3

Второ. Многубоштво во поглед на имињата и својствата, а тоа е изедначување нешто друго освен Аллах со Аллах. Аллах, те’ала, вели: **“Нему не Му е ништо слично. Он е Слушач и Гледач.”** Еш-Шура, 11.

Трето. Многубоштво во поглед на божественоста, а тоа е изедначување нешто освен Аллах со Аллах во врска со карактеристиките на божественоста, како што се: намаз, пост, дова, барање помош, жртвување, завет и др. Аллах, те’ала, вели: **“Меѓу луѓето има и такви кои, покрај Аллах, прифатија здруженици, сакајќи ги како што се сака Аллах.”** Ел-Бекара, 165

2. **Посебно значење.** Тоа е кога се прифаќа дека Аллах има соперник кому се моли на начин како се моли Аллах, се моли за шефа’ат (заземање) како што се моли Аллах, се има надеж во него како што се има надеж во Аллах, се сака како што се сака Аллах. Токму, ова е првичното значење на зборот ширк кога се употребува во Куранот или Суннетот.

2) **Докази за отфрлање на ширкот и објаснување на опасноста од него.**

Востановени се видовите на докази во текстовите кои го осудуваат многубоштвото, кои опоменуваат за него и кои ја објаснуваат опасноста од него и неговите лоши последици по многубошците на овој и оној свет.

1. Аллах, субханеху, приопштува дека многубоштвото е грев кој нема да го прости освен ако човекот не се покае за него пред смрт. Тој вели: **“Аллах навистина нема да прости да Му се додава здружник, а, освен тоа, ќе прости кому сака!”** Ен-Ниса, 48

2. Го опишал како најголемо зло, така што Возвишениот вели: **“Многубоштвото, навистина, е голем грев.”** Локман, 13

3. Пропишал дека многубоштвото ги упропастува делата. Возвишениот вели: **“Објавено ми е, секако, она што е објавено и на оние пред тебе: – Ако бидеш многубожец сигурно ќе пропаднат делата твои и сигурно ќе бидеш меѓу страдалниците.”** Ез-Зумер, 65

4. Го опишал како нешто со што се потценува Господарот на световите и дека се изедначува нешто друго со Него. Возвишениот вели: **“Во Цехеннемот, карајќи се, ќе речат: – Се колнеме во Аллах дека бевме, навистина, во заблуда очигледна, кога ве изедначувавме со Господарот на световите.”** Еш-Шуара, 96-98.

5. Приопштил дека кој ќе умре при многубоштво, тој ќе биде вечно во цехеннемскиот оган. Возвишениот вели: **“На оној кој ќе Му припише здружник, Аллах му го забрани Ценнетот и престојувалиштето негово е – огнот! Зулумкарите немаат поддржници никакви!”** Ел-Маида, 72

И други видови докази, а нив во Куранот, навистина, ги има многу.

3) Причина за запаѓање во многубоштво.

Основата на многу-боштвото и причината поради која во него западнале Синовите на Адем е, токму, преувеличувањето на добрите и големи луѓе, кога се преминува границата на нивното фалење, славење и величење. Аллах, те’ала, вели: **“И зборуваат: – Не оставајте ги никако божествата ваши, и не оставајте ги ни Вед, ни Сува, ни Јегус, ни Јеук, ни Неср! Веќе скршнаа во заблуда многу луѓе. На зулумкарите само заблудата зголемувај им ја!”** Нух, 23-24

Ова се имиња на добри луѓе од народот на Нух. Кога умреле, луѓето им направиле кипови според нивниот изглед, ги именувале според нивните имиња, имајќи за цел со тоа да ги величаат, да го овековечат нивниот спомен, да се сеќаваат на нивната заслуга сè додека тоа не ги довело да ги обожаваат.

Преданието што се пренесува од Ибн Аббас, радијаллаху анху, го сведочи ова, кога рекол: “Подоцна меѓу Арапите станаа божества оние кои му припаѓаа на народот на Нух. Што се однесува на Вед, тој му припаѓаше на Келб во Девметул Џендел; што се однесува на Сува, тој му припаѓаше на Хузејл; што се однесува на Јегус, тој му

припаѓаше на Мурад, а потоа на Бену Гатив во Џеуф – Сабе; што се однесува на Јеук, тој му припаѓаше на Хемедан; што се однесува на Несер, тој му припаѓаше на Хамјер на Ал Зил-Килаи. Тоа се имиња на добри луѓе од народот на Нух. Кога умреа, Шејтанот им вдахна на нивните луѓе да им подигнат статуи на местата на кои седеа и ги именуваа според нивните имиња; ете тоа го направија; не беа обожавани додека тие не умреа и додека знаењето не е избришно, па почнаа да се обожават.”¹

Ибн Џерир Ет-Табири пренел од Ибн Кајс во врска со зборовите на Возвишениот: **“И рекоа: – Не посетувајте ги вашите божества!”** Рече: “Тоа беа добри луѓе од Синовите на Адем, имаа свои следбеници кои се поведуваа по нив. Кога умреа, следбениците кои се поведуваа по нив, тврдеа: – Да ги обликуваме, тоа повеќе ќе нè поттикне да ги обожаваме кога ќе се секаваме на нив. Па, така ги обликуваа. Кога умреа, дојдоа други кои Шејтанот ги подбучна, велејќи: – Луѓето ги обожаваа нив и посакуваа помош преку нив така што ги обожаваа.”² На тој начин ги обединија две сплетки:

Прво: посветување на нивните гробови.

Второ: обликување на нивните ликови и нивното подигање на нивните седишта и седење кај нив.

Со ова за прв пат во историјата на човештвото се случило многубоштвото (ширкот). Тоа се две најголеми средства кои доведуваат до многубоштво во секое време и на секое место.

4) **Видови на ширк.** Ширкот се дели на два дела: голем и мал.

1. **Голем ширк.** Тоа е прифаќање соперник на Аллах кој се обожаваше како што се обожаваше Аллах. Ако носителот на ширкот е од народот на Исламот, тогаш ширкот му ги уништува сите негови дела и, доколку човекот кој го прави тоа умре при ширк, тогаш тој ќе остане вечно во цехеннемскиот оган, без да умре во огнот, така што неговата казна нема да му се олесни.

Видови на голем ширк: Големiot ширк се дели на четири видови:

¹ Бухари, 4920.

² Тефсир од Табири, 12/254.

I. Ширк (при) инвокација (дова/молба). Поради тоа што довата е еден од најголемите видови на ибадет. Впрочем таа е срж на ибадетот како што рекол Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем: *“Довата е ибадет.”* Хадисот го пренесуваат Ахмед и Тирмизи. Овој вели дека хадисот е хасен–сахих/добар-вередостоен.¹ Аллах, те’ала, рекол: **“Господарот ваш рече: – Повикувајте Ме, ќе ви се одбивам. Оние меѓу робовите Мои кои се вообразени, ќе влезат во Џехеннем потчинети.”** Гафир, 60

Бидејќи е утврдено дека довата е ибадет, нејзиното посветување на некој друг освен Аллах е ширк. Оној кој се моли на пејгамбер, или мелек, или пријател, или гроб, или камен и др. созданија, тој е мушрик/многубожец, кафир/неверник, како што Возвишениот рекол: **“И оној кој се повикува на друг бог освен Аллах нема доказ за тоа. Та, пресметката негова е кај господарот негов. Неверниците, навистина, нема да успеат!”** Ел-Му’минуун, 117

Од доказите дека довата е ибадет и дека нејзиното посветување на друг освен Аллах е ширк се и зборовите на Возвишениот: **“Кога ќе се качат во бродот го молат Аллах, чисто исповедувајќи ја верата, и кога ќе ги избави на копно, ете, Му припишуваат здружник.”** Ел-Анкебут, 65 Констатирал дека многубошците Му припишувале здружник на Аллах во својата благосостојба, а Му се посветувале во својата незгода и несреќа. Па, како тогаш оној кој Му припишува на Аллах здружник во незгода и неволја да бара заштита од Аллах!?

II. Ширк (при) ниет/намера, волја и цел. Тоа е кога човекот има ниет да ги прави делата за овој свет или за репутација, реноме, поради општа волја како што се следбениците на чистата хипокризија кога со неа не се намерава да се постигне задоволството на Аллах и оној свет. Таквиот е мушрик, следбеник на големиот ширк. Аллах, те’ала, вели: **“Оние кои го сакаат животот на овој свет и накитот негов Ние ќе им ги надополниме постапките нивни во него и оние тука нема да бидат, токму, прикратени, оние за кои на Ахирет ќе има само казна. Таму ќе им пропадне она што го изградија и ќе им биде ништожно она што го работеа.”** Худ, 15-16

Овој вид на ширк е суптилна работа со огромна опасност.

¹ Муснед, 4/267; Тирмизи, 2969.

III.Ширк (при) послушност. Тоа е кога некој е послушен на луѓето во поглед на правењето халал/дозволено на она што го забрани Аллах, или правењето харам/забрането на она што го дозволи Аллах, кога тоа го потврдува со своето срце. Односно кога одобрува да одредуваат што е халал и што е харам, за него и за други, да се биде послушен во тоа, и покрај тоа што знае дека се работи за нешто спротивно на исламската вера – значи, тој нив ги прифатил како господари покрај Аллах и Му припишал на Аллах голем ширк.

Аллах, те’ала, рекол: **“Ти земаат нивните свештеници и калуѓери за господари покрај Аллах, а и Иса, синот на Мерјем. Им беше наредено да обожаваат само еден Бог. Нема друг бог освен Него. Славен нека е Он, над она што Му го здружуваат!”** Ет-Тевба, 31

Коментарот на ајетот покажува дека во него нема двосмисленост: да се биде послушен на зналците и побожните за она што е грев (односно за менувањето на прописот на Аллах), а не се работи за упатување дова ним, како што му го протолкувал Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, на Адиј Ибн Хатим она за што го прашал, па рекол: “Не ги обожававме? Му спомнал дека правеле ибадет со тоа што биле послушни за гревот (менувањето на прописот на Аллах), па рекол: *–Зарем не го забрануваат она што го дозволи Аллах, и вие го сметате забрането, и го дозволуваат она што го забрани Аллах, и вие го сметате дозволено?* – Рекол: – Да. – Рекол: – *Па тоа е обожавање нив.*” (Пренесува Тирмизи и смета дека хадисот е хасен/добар, а и Табери во Му’цемул-Кебир).¹

IV.Ширк (при) сакање (мехаббе). Со љубов/мехаббе сака да се каже обожавање кое нужно има за последица славење, величење, покорност и послушност која треба да биде единствено кон Аллах, Кој нема Свој здружник. Кога човекот ќе ја посвети оваа љубов на некој друг освен на Аллах, тој ќе Му додаде здружник, ќе направи голем ширк. Доказ се и зборовите на Возвишениот: **“Меѓу луѓето има и такви кои, покрај Аллах, прифатија други здруженици, сакајќи ги како што се сака Аллах. А оние кои веруваат во Аллах посилно го сакаат Аллах.”** Ел-Бекара, 165

¹ Тирмизи, 3095; Ел-Му’цем Ел-Кебир – од Таберани, 17/92.

2. Друг вид на ширк, мал ширк.

Тоа е сè она што претставува средство кое доведува до голем ширк и начин на кој се запаѓа во него или она што е именувано во текстовите како ширк, а не стигнало до границата на голем ширк. Тоа се случува во форма на дело и зборови. Судот за него зависи од волјата, од дали тоа ќе се смета како такво или не, како судот за оној кој ќе направи голем грев.

Од неговите примери се и следниве:

I. Додворување (репутација). Доказ за тоа е она што го пренесуваат Имам Ахмед и др. дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем,рекол: *“Најмногу што се плашам за вас е малиот ширк. – Рекоа: – Што е тоа мал ширк, о Аллахов Пејгамберу? – Рече: – Додворување. Кога Аллах на Судниот ден ќе ги наградува/казнува луѓето за нивните дела, ќе рече: – Одете кај оние кај кои се додворуваат на овој свет, па видете дали ќе најдете награда кај нив.”*¹

II. Изговарање на зборовите „Она што го сака Аллах и што го сакаш ти“. Ебу Давуд пренесува во својот Сунен дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем,рекол: *“Не велете:– Она што го сака Аллах и она што го сака тој и тој, туку велете:– Она што го сака Аллах, а потоа тој и тој.”*²

III. Изговарање на зборовите „Да не е Аллах и тој тој“ или зборовите „Да не е патката, ќе ни дојдат крадци и сл.“ Во својот коментар Ибн Ебу Хатим пренесува од Ибн Аббас, радијаллаху анху, за значењето на зборовите на Возвишениот: **“Не придружувајте Му на Аллах соперници, кога вие знаете”**. (Соперници е многубоштво кое е поскриено од лажењето на мравката низ црна карпа во темна ноќ. Тоа е и кога ќе речеш: “Се колнам во Аллах и во твојот живот, о ти и ти, и во мојов живот.” И кога ќе речеш: “Да не е ова куче, ќе ни дојдат крадци; да не е патката во домов, ќе ни дојдат крадци.” И тврдењето на човекот за својот другар: “Она што го сака Аллах и што го сакаш ти.” И

¹ Ахмед, 5/428; Мунзири вели „Неговиот сенед е добар“ – Ет-Тергиб вет Терхиб, 1/48; Ел-Хејсеми вели „Неговите преносители се преносители на сахих“ – Меџма`, 1/102.

² Ебу Давуд, 4980; Зехеби во Мухтесар елБејхеки, 1/140/2, вели: „Неговиот сенед е здрав.“

тврдењето на човекот: “Да не е Аллах и тој и тој.” При тоа не вели тој и тој. Сето ова покрај Него е ширк).¹

Разликата меѓу мал и голем ширк

Меѓу големиот и малиот ширк постојат бројни разлики, а најзначајни се следниве:

1. Аллах нема да му прости на човекот кој ќе направи голем ширк освен ако не се покае. Што се однесува на малиот ширк, простувањето зависи од волјата на Аллах.
2. Големиот ширк ги ништи сите дела, а, што се однесува на малиот ширк, тој не го ништи делото, освен придружното.
3. Големиот ширк го изведува неговиот извршител од верата, додека пак, малиот ширк, не го изведува од верата.
4. Извршителот на голем ширк (многубоштво) ќе биде вечно во огнот и нему му е забранет Џеннетот. Што се однесува на малиот ширк, тој е како другите гревови.

Втора тема: Ел-куфр (неверство)

1) **Дефиниција.** Ел-Куфр (неверство) во јазикот означува покривање и скривање.

Во шеријатот се однесува на нешто што е спротивно на верувањето, а тоа е неверување во Аллах и Неговиот Пејгамбер, било да се порекнува тоа или не, се сомнева и двоуми или спротиставува, било поради завидност или вообразност или следење некои страсти кои одвраќаат од следењето на пораката.

2) **Видови на куфр.** Постојат два вида на куфр: голем и мал куфр. Големиот куфр нужно доведува до вечен престој во огнот, а малиот до заслужна закана, но не и до вечен престој во огнот.

Прво: Колема куфр

Постојат пет видови:

1. Куфр (при) негирање, а тоа е да се биде уверен дека пејгамберите биле лажни. Оној кој го смета лажно она со што тие дојдоа, надворешно или внатрешно, тој паѓа во неверство. Доказ за

¹ Тефсир од Ибн Еби Хатим, 1/62.

тоа се зборовите на Возвишениот: **“И кој е поголем зулумкар од оној кој измислува лага за Аллах, или кој ја смета лажна вистината, а веќе таа им дојде? Нели во Цехеннемот е престојувалиштето за неверниците?”** Ел-Анкебут, 68

2. Куфр (при) неприфаќање и вообразност. Кога човекот знае за вистинитоста на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, дека тој дошол со вистина од Аллах, но не се потчинува на неговиот пропис и не се покорува на неговата наредба, прчејќи се и спротиставувајќи се. Доказ за тоа се зборовите на Возвишениот: **“И кога на мелеките Ние им рековме: – Паднете му на сејде на Адем! Сите паднаа на сејде, а Иблис тоа не го направи; тој одби, се изнадува; беше меѓу неверниците.”** Ел-Бекара, 34

3. Куфр (при) сомневање, а тоа е двоумење, т.е. несигурност во вистинитоста на пејгамберите; за него се вели куфру-занн, а тоа е спротивно на она што е сигурно и извесно. Доказ за тоа се зборовите на Возвишениот: **“И влезе во градината своја. Меѓутоа, направи грешка, говорејќи: – Мислам дека ова ќе остане за навек. Не мислам дека ќе се оствари Часот. Ако бидам вратен кај Господарот мој, ќе најдам подобро место во замена за ова. И му рече другарот негов, разговарајќи со него: – Не веруваш ли во оној кој те создаде од земја, потоа од семе, а потоа те создаде како човек? Но Он, Аллах, е Господарот мој. На Господарот мој не Му здружувам никого.”** Ел-Кехф, 35-37

4. Куфр (при) отфрлање, рамнодушност. Под рамнодушност се мисли на општо избегнување на верата, кога се избегнува со својот слух, срце и знаење она со што дошол Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем. Доказ за тоа се зборовите на Возвишениот: **“А оние кои не веруваат се рамнодушни кон она со што се опоменуваат.”** Ел-Ахкаф, 3

5. Куфр (при) дволичност. Со нифак (дволичност, хипокризија) се мисли дволичност во верувањето, кога се читува верување а крие неверување.¹ Доказ за тоа се зборовите на Возвишениот: **“Ете, тоа е поради тоа што веруваа, а по тоа не веруваа: па, се запечатија срцата нивни и не сфаќаа.”** Ел-Мунафикуун, 3

¹ Медарицус Саликин, 1/346.

Постојат два вида на дволичност:

1. Дволичност во убедувањето, а тоа, всушност, е големо неверство кое изведува од верата, а го има шест видови: порекнување на Пејгамберот, или порекнување нешто од она со што дошол, или презирање на Пејгамберот, или презирање на она со што дошол, или задоволство кога се понижува верата на Пејгамберот или омраза кон помагањето на верата на Пејгамберот.

2. Дволичност во постапките е мал куфр кој не изведува од верата. Тоа е голем грев и престап. Тука спаѓа она што го спомнал Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, во хадисот кога рекол: *“Оној кај кого ќе се најдат четири работи е вистински мунафик (дволичен). Оној кај кого ќе се најде една од тие карактеристики, тој поседува својство на дволичен сè додека не го отфрли: кога ќе му се довери нешто, ќе изневери; кога зборува, лаже; кога ветува, не исполнува; кога се кара, претерува.”*¹

Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Постојат три знаци за дволичен: кога зборува, лаже; кога ветува, не исполнува; кога му се доверува, изневерува.”* Пренесува Бухари.²

Второ: Мал куфр

Малиот куфр не го изведува неговиот застапник од верата и не доведува до вечна казна во огнот, туку за него има силна закана. Тоа е грев како и другите гревови за кои ќе се казни човекот, но не е на степен на непростлив грев. Сè што се спомнува во текстовите за овој куфр не доведува до голем куфр. Од примерите за него се и следниве:

Зборовите на Возвишениот: **“Аллах изнесе пример за градот, безбеден и мирен. Од секоја страна му доаѓаше ‘рск во изобилство. И, ете, жителите не ги признаваа богатите Аллахови, па Аллах определи жителите негови да вкусат и глад и страв, токму, поради она што го работеа.”** Ен-Нахл, 112 И зборовите на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем: *“Постојат две работи кои предизвикуваат куфр кај луѓето: потценување некого поради потеклото и тажалки над умрен.”* Пренесува

¹ Бухари, 34; Муслим, 58.

² Бухари, 33.

Муслим.¹ Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Немојте да станете по мене неверници, ќе се испотепате меѓу себе.”* (Пренесуваат Бухари и Муслим).²

Овие и слични примери не изведуваат од верата на Исламот. Зборовите на Возвишениот: **“Ако две дружини на верници се судрат, помирете ги еднисодруги. Ако едната од нив ѝ направи неправда на другата, не борете се против онаа која направи неправда сè додека не пристигне наредбата Аллахова. Па, ако пристигне, помирете ги еднисодруги, праведно, и држете ја рамнотежата! Аллах, навистина, ги љуби оние кои судат праведно! Верниците, навистина, се браќа... па, тогаш помирете ги браќата ваши. Плашете се од Аллах за да ви се смилува!”** Ел-Хуџурат, 9-10

Аллах ги нарекол верници и покрај меѓусебното карање.

Зборовите на Возвишениот: **“Аллах, навистина, нема да прости да Му се здружува здруженик, а сè, освен ова простува кому сака. А оној кој Му здружува на Аллах здруженик, тој, лажејќи, прави голем грев.”** Ен-Ниса, 48

Благородниов ајет упатува на тоа дека за секој грев освен ширкот Аллах ќе казни, доколку посака, согласно гревот, а ако посака пак, ќе прости од првиот момент; но не и за ширкот за кого Аллах нема да прости како што се гледа од ајетот и зборовите на Возвишениот: **“...на оној кој ќе Му припише здруженик, Аллах му го забрани Ценнетот и престојувалиштето негово е – огнот! Зулумќарите немаат поддржници никакви!”** Ел-Маида, 72

¹ Муслим, 67.

² Бухари, 121; Муслим, 65.

Петта расправа: Повикување на тоа дека се знае невидливиот свет и што се надоврзува на ова

Невидливиот свет го сочинуваат нешта во сегашноста, минатото и иднината кои се невидливи за умовите и погледите. Знаењето за невидливиот свет Аллах го присвои и задржа за Себе.

Аллах, те'ала, вели: **“Тајната што е на небесата и на Земјата ја знае само Аллах.”** Ен-Немл, 65

Возвишениот вели: **“Тајната на небесата и на Земјата е – Аллахова.”** Ел-Кехф, 26 Возвишениот вели: **“Зналец на видливото и на невидливото. Преголем и Превишен!”** Ер-Рад, 9

Никој не го знае невидливиот свет освен Аллах, ниту близок мелек ниту испратен пејгамбер, а камоли некој освен нив.

Аллах за Нух, алејхисселама, вели: **“Не ви велама дека при ме-не се ризниците на Аллах, а ниту дека ја знам Тајната.”** Худ, 31

Возвишениот за Худ, алејхисселама, вели: **“Рече: – Знаењето за тоа, навистина, е кај Аллах, и ќе ве известам за она со што сум испратен...”** Ел-Ахкаф, 23 Возвишениот за својот Пејгамбер Мухаммед, алејхисселама, вели: **“Кажите: – Не ви велама дека се при мене ризниците на Аллах и дека ја знам Тајната.”** Ел-Ен'ам, 50 Возвишениот вели: **“И Он го поучи Адем со имињата на сите нешта, и ги изнесе пред мелеките, па Он им рече: – Изнесете им ги имињата нивни ако сте искрени! А тие рекоа: – Славен нека си! Ние поседуваме знаење само за она што Ти нè поучи; Ти си, навистина, Зналец и Мудар!”** Ел-Бекара, 31-32

Потоа, Он, субханеху, им ги приопшти некои тајни работи на некои Свои созданија со посредство на Објавата, како што Возвишениот вели: **“Зналец на Тајната... Па, тајната Своја никому не ја открива. Освен на оној кого Он ќе го избере за пејгамбер, кого Он, навистина, го штити и пред него и зад него, за да знае дека посланијата на Господарот нивни се известени и за да го опфати она што е при нив и за да избори сè!”** Ел-Цинн, 26-28 Се работи за релативната тајна, чие познавање е тајна за некои луѓе. Што се однесува на апсолутната тајна, неа ја знае само Он,

нека е славен. Па кој може да тврди дека ја знае, кога веќе Аллах го задржа кај Себе знаењето за неа?!

Затоа за секој муслиман е обврска да внимава на надреалци и лажговци кои тврдат дека го знаат невидливиот свет, лажејќи за Аллах, оние кои самите скршнале во заблуда, а скршнале и многу луѓе во заблуда од исправниот пат како што се: магионичари, лажливци, астролози и др.

Во ова што следува ќе се изложат во целина работите на оние кои тврдат дека преку нив го познаваат невидливиот свет, кои со нив ги скршнуваат во заблуда муслиманските маси и необразованите, расипувајќи го нивното убедување и верување.

1) **Магија.** Во јазикот овој збор упатува на она што е скриено и чија причина е чувствителна. Терминолошки, упатува на сили, записи и јазли кои силно влијаат врз срцата и телата, па така предизвикуваат болест, карачка, развод на брак, дека тоа е со одобрението на Аллах, а тоа, всушност, е куфр. Оној кој прави магии не верува во Големиот Аллах, за него на оној свет има само пропаст. Аллах, те'ала, вели: **“И го следеа она што го кажуваа шејтаните во време на владеењето на Сулејман, а Сулејман пак, не беше неверник, туку шејтаните не веруваа, поучувајќи ги луѓето со волшебништво и со тоа што им беше објавено во Вавилон на двата мелека, Харут и Марут, кои никогаш не поучуваа сè додека не речеа: – Да, ние само безредие сееме! Па, немој да не веруваш! Луѓето од нив учеа како да ги разделат мажот и жената и тие никому, освен со одобрението Аллахово, не можеа штета да му нанесат. И поучуваа со она што штета им донесува, а корист не им донесува. Она што тие го знаеја, секако, е тоа дека оној што се занимава со такво нешто нема да има никаква награда. Навистина е грдо тоа, – е, само кога би знаеле! – за што самите се продадоа!”** Ел-Бекра, 102

Тука спаѓа и дување во јазли. Аллах вели: **“Кажи: – Се приклонувам кон Господарот на муграта, од злото на она што Он го создаде, и од злото на темнината кога ќе поклопи, и од злото на дувачите во јазли, и од злото на завидливиот кога завидува!”**

2) **Астрологија.** Тоа е докажување со астрономски состојби, земски настани кои сè уште не се случиле. Се пренесува од Ибн

Аббас, Радијаллаху анху, дека рекол: “Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, рече: – *Кој се стекнува со знаење преку ѕвездите (претскажува), тој се стекнува со некој вид на магија, и тоа повеќе и повеќе.*” (Пренсува Ебу Давуд).¹

3) **Гатање преку летот на птицата и гатање со црти на земјата.** Се пренесува од Кутн б. Кубејса, а овој од неговиот татко дека рекол: “То слушнав Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, како вели: – *Гатање преку летот на птиците, предзнаци и црти спаѓа во магија.*”² Ијафетун е гатање преку летот на птиците, а со нивните имиња, гласови и лет, се одредува песимизмот и оптимизмот. Ет-тарк е гатање преку црти на земја или мавање со камчиња и тврдење дека се знае невидливиот свет.

4) **Гатање.** Тоа е тврдење дека се знае невидливиот свет. Основата на тоа е кога циновите скришно го слушаа говорот на мелеките, па така го уфрлуваат во ушите на гатачот.

Се пренесува од Ебу Хурејре, радијаллаху анху, дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: “*Кој ќе дојде кај маѓепсник и ќе поверува во она што го зборува, тој не верува во она што му е објавено на Мухаммед, саллаллаху алејхи ве селлем.*” (Пренесуваат Ебу Давуд, Ахмед и Хаким)³

5) **Пишување на буквите ебџедије (азбука).** Тоа е кога се одредува за секоја буква познат збир на бројки и на тој начин се додаваат имиња на луѓе, периоди и места, а потоа се суди за нив, за среќа или несреќа и др. Ибн Аббас, радијаллаху анху, за луѓето кои пишувале еба џад и кои гледале во ѕвезди рекол: – Гледам дека оди во пропаст кај Аллах оној кој го прави тоа! Пренсува Абдуррезак во Мусаннеф.⁴

6) **Читање на дланка,** во филџан и др. на што се повикуваат некои дека ги знаат идните настани за смртта и животот, сиромаштијата и богатството, здравјето и болеста и др.

7) **Повикување духови.** Претставниците на оваа вештина

¹ Ебу Давуд, 3905.

² Ебу Давуд, 3907; Ахмед, 3/477.

³ Ебу Давуд, 3904, Ахмед, 2/329; Мустедрек, 1/50. Хаким вели: „Сахих според условите на Бухари и Муслим.“, и со ова се сложува и Зехеби.

⁴ Мусаннеф, 11/26.

сметаат дека се во состојба да ги повикаат духовите на умерените и да ги прашаат за благосостојбата, казната и др. на умерените. Тоа е еден вид на магија и шејтанска вештина со која се сака да се расипат верувањата и моралот, да се излажат неуките и да им се земаат пари за неvistината, тврдејќи дека го постигнале знаењето за невидливиот свет.

8) **Лош предзнак.** Тоа е песимизам, кој се претскажува со летот на птица, со газела и др. Ова е еден вид на ширк, кога шејтанот уфрлува нешто и застрашување со него.

Се пренесува хадис, кој е автентичен, од Имран Ибн Хусајн: *“Не е од нас оној кој со помош на птица ја претскажува судбината или кој бара да му се претскажува, или оној кој гата и оној кому се гата, како ниту оној кој прави магија и кој бара да му се прави магија. Кој ќе дојде кај гатач и ќе поверува во она што го вели, тој не верува во она што му е објавено на Мухаммед, саллалаху алејхи ве селлем.”* Пренесува Ел-Безар.¹

Аллах е надлежен да ги подобри состојбите на муслиманите, да им укаже да ја разберат верата, да ги заштити од подвалата на силниците и измамата на пријателите на шејтаните.

¹ Муснед од Беззар, 9/52 – 3578. Хејсеми, во Меџма` езЗеваид, 5/117, вели: „Неговите преносители се преносители на сахих.“

Трето поглавје: Едноста на имињата и својствата

Овој дел опфаќа вовед и три расправи:

ВОВЕД:

ВЕРУВАЊЕТО ВО ИМИЊАТА И СВОЈСТВАТА
И ВЛИЈАНИЕТО НА ТОА ВРЗ ОДНЕСУВАЊЕТО НА МУСЛИМАНОТ.

ПРВА РАСПРАВА: ДЕФИНИЦИЈА И ДОКАЗИ.

- 1) *Дефиниција.*
- 2) *Исправен метод за негово докажување.*
- 3) *Доказите на овој метод.*

ВТОРА РАСПРАВА:

ПРАКТИЧНИ ПРИМЕРИ ЗА ВОСТАНОВУВАЊЕ
НА ИМИЊАТА И СВОЈСТВАТА
ВО СВЕТЛИНАТА НА КУРАНОТ И СУННЕТОТ.

ТРЕТА РАСПРАВА:

ПРАВИЛА ВО ТЕМАТА НА ИМИЊАТА И СВОЈСТВАТА

Вовед: Верувањето во Имињата и Својствата и влијанието на тоа врз однесувањето на муслиманот

Верувањето во имињата и својствата на Аллах има големо влијание врз душата на муслиманот и неговото остварување на обожавањето на својот Господар. Од влијанијата на тоа значење во срцето кое муслиманот го наоѓа во своето обожавање и кое вродува со плод се: довербата и потпирањето на Аллах, те'ала, заштитата на телото, радости на срцето, точност на неговите мисли сè додека не размислува на начин на кој е задоволен Аллах, те'ала, сака поради Аллах и за Аллах, слуша поради Него и гледа поради Него и, покрај тоа, поседува голема надеж и убаво мислење за својот Господар.

Ова и други значења врзани за верувањето во значењето на имињата и својствата, резултираат со внатрешно и надворешно обожавање, различно од лице до лице. Тоа е предност на Аллах која ја дава кому ќе посака.

Неговото име Простувач има големо влијание врз искажувањето на љубовта на човекот кон Него и неочајување во Неговата милост, а Неговото име Силен Казнувач има огромно влијание врз неговата бојазливост и стравување врзано за Неговите забрани. И на другите имиња и својства, на овој начин, не само што им припаѓа големо влијание во согласност со разновидноста на нивното упатување на душата на муслиманот и неговото истрајување врз она што го пропиша Аллах, туку и врз остварувањето на Неговата љубов во срцата, љубов која претставува основа на среќата на муслиманот на овој и оној свет, клуч на секое добро и најголема помош за човекот, за неговото обожавање на својот Господар на најсовершен начин, зашто надворешните дела, согласно љубовта во срцето кон Аллах, те'ала, ѝ донесуваат олеснување и оптоварување на душата.

Комплетноста на делото и неговото разубавување со она што го сака Аллах зависи од љубовта во срцето кон Аллах, а љубовта пак, е врзана за спознанието на Аллах, Неговите имиња и својства. Поради ова има луѓе кои најмногу Му го посветувале ибадетот на Аллах, а тоа биле Аллаховите пејгамбери кои најмногу Го сакале Аллах и кои најмногу Го спознале.

Прва расправа: Дефиниција на едноста на Имињата и Својствата и неговите докази

Прво: Дефиниција

Едноста на имињата и својствата: тоа е потврдување на она што Аллах го потврдил за Себе, она што го посведочил за Него Неговиот Пејгамбер, саллалаху алејхи ве селлем; негирање на она што го порекнал Аллах за Себе и што го негирал за Него Неговиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, како што се имињата и својствата, утврдување на нивното исправно значење за Аллах, нивното докажување и чувствување на нивните влијанија и значења во креацијата.

Второ: Методологија за потврдувањето на тоа

Вистинската методологија од областа на имињата и својствата се темели врз целосно верување и недвојбено потврдување на начинот на кој Аллах се опишал Себеси и на начинот на кој Неговиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, го опишал Него без искривување и лишување на Аллах од Неговите својства, како и без опишување и споредување.

Искривување. Тоа е менување и искривување нешто, поинаку од неговиот изглед. Постојат два вида:

1) Искривување на дословноста. Тоа се прави со додавање збор или со одземање или менување на вокалот на зборот како што е преиначување на зборот истева (се воздигна, се утврди) во истевла (завладеа) во зборовите на Возвишениот: **“Милостивиот кој се воздигна над Аршот.”** Та-Ха, 5. Авторот на поезијата ен-Нуније рекол: “Нун-от на евреите, а лам-от на цехемиите во објавата на Господарот на Аршот се вишок.”

2) Искривување на значењето. Тоа се прави при толкување на зборот поинаку од она што Аллах и Неговиот Пејгамбер сакаат да кажат со него, како што е толкувана раката на Аллах како моќ или благодат. На вакво неисправно толкување не укажуваат ниту шеријатот ниту јазикот.

Лишување на Аллах од Неговите својства. Тоа е порекнување на својствата на Аллах како оној кој мисли дека Аллах, те'ала, не се опишува со својство.

Разликата меѓу искривувањето/преиначување (тахриф) и лишувањето/та'тил се состои во тоа што искривувањето го негира исправното значење на кое упатуваат текстовите, така што му се дава поинакво, неисправно значење. Што се однесува на та'тил, тоа е негирање на исправното значење без да се замени со друго значење.

Квалификација. Тоа е одредување на каквоста на својството и формата и тоа на начин кој го направиле некои искривувачи во тој поглед, кои им одредуваат каквост на својствата на Аллах, па така зборуваат за каквоста на Неговата рака: вака и вака, како и за каквоста на истива во таква и таква форма. Ова е погрешно затоа што каквоста на својствата на Аллах ја знае само Он, единствениот, а што се однесува на луѓето, тие не го знаат тоа и не се кадри да сфатат такво нешто.

Споредување. Тоа е изедначување како што тврди оној кој вели дека Аллах има слух како што е нашиот слух и лице какво што е нашето лице. Аллах е високо над тоа.

Вистинскиот метод од областа на имињата и својствата се сведува на три основи, така што оној кој ќе ги оствари, нема да западне во девијација во тој поглед, а тоа се:

Прва основа. Сметање дека Аллах, аззе ве целле, е слободен од секое несовершенство/танзих, од споредувањето нешто од Неговите својства со нешто од својствата на созданијата.

Втора основа. Верување во она како се именувал и опишал Аллах Самиот Себе и во она како Го опишал Неговиот Пејгамбер, саллалаху алејхи ве селлем, на начин кој ѝ доликува на возвишеноста и величината на Аллах.

Трета основа. Престанување со настојувањето да се сфати вистината на каквоста на Аллаховите својства, зашто сфаќањето на тоа од страна на човекот е невозможно.

Кој ќе ги оствари овие три основи, тој ќе го овистини и задолжителното верување во имињата и својствата на начин кој го утврдиле вистинските специјалисти во оваа област.

Трето. Докажете на овој метод

Докажете од Книгата на Аллах, те'ала, упатуваат на потврдувањето на овај метод.

Од доказите за првата основа. Сметање дека Господарот, аззе ве целле, е слободен од секое несовершенство, од споредување со созданијата. Зборовите на Возвишениот: **“Ништо на Него не е слично. Он е Слушач и Гледач!”** Еш-Шура, 11 Ајетот бара да се негира споредувањето меѓу Создателот и созданието во секој поглед со востановување слух и вид на Аллах, алудирајќи на тоа дека слухот и видот кои се востановуваат за Аллах не се како што се востановува за созданијата кои ги поседуваат овие две својства и покрај мноштвото созданија кои се одликуваат со нив. Она што се тврди за слухот и видот се вели и за други својства. Прочитај ги зборовите на Возвишениот: **“Аллах го слушна разговорот на таа која расправаше за мажот свој и која се жалеше на Аллах. А Аллах го слуша расправањето ваше меѓу себе. Аллах е Слушач и Гледач!”** Толкувајќи го ајетот Ибн Кесир го цитира она што го пренел Бухари за тевхид (13/372) и Имам Ахмед во Муснед (6/46) дека Ајша, радијаллаху анха, рекла: “Благодарение на Аллах Чиј слух ги опфаќа гласовите. Расправата дојде до Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, а јас бев во аголот од куката, и не слушав ништо, па Аллах ги објави следните зборови: “...Аллах го слушна разговорот на таа која расправаше за сопругот свој.”¹

Меѓу доказите, исто така, се и зборовите на Аллах, те'ала: **“Па не тврдете дека Аллах има слични!”** Ен-Нахл, 74 Толкувајќи го ајетот, Ет-Табири вели: “Не замислувајте сличен на Аллах и не споредувајте Му ништо еднакво, Он нема ништо слично и еднакво.”²

Возвишениот вели: **“Знаеш ли за некого кој го има името Негово?”** Мерјем, 65 Ибн Аббас, радијаллаху анху, го дал следново толкување на ајетот: “Дали знаеш дека Господарот има сличен или еднаков?”

Од доказите за оваа основа се и зборовите на Аллах: **“И никој не Му е рамен!”** Ихлас,⁴ Ет-Табири вели: “Нема никој сличен или еднаков на Него, ништо не е слично на Него.”

¹ Ибн Кесир, 8/60.

² Табири, 7/621.

Од доказите на втората основа. Тоа е верување во имињата и својствата на Аллах кои се цитираат во Куранот и Суннетот. Зборовите на Аллах, аззе ве целле: **“Аллах! Нема друг бог освен Него! Жив и Постоен! Не го обзема ни дremка ни сон. Сè што е на небесата и на Земјата е – Негово! И кој може кај Него, без одобрението Негово, да се заземе!? Он го знае и она што е пред нив и она што е зад нив. И од знаењето Негово, само со посак Негов, оние мал дел опфаќаат. Престолот Негов е поширок од небесата и Земјата. Чувањето на овие не е никаква тешкотија за Него. Он е Вишен и Голем!”** Ел-Бекара, 255; зборовите на Возвишениот: **“Он е Прв и Последен, Очигледен и Скриен. Он знае сè!”** Ел-Хадид, 3; зборовите на Возвишениот: **“Он е Аллах! Нема друг бог освен Него; Зналец на видливото и невидливото. Он е Милостив и Сомилосен! Он е Аллах! Нема друг бог освен Него! Владетел, Свет, Спасител, Миролубив, Заштитник, Силен, Моќен, Горд! Славен нека е Аллах, високо над она што Му го здружуваат! Он е Аллах! Создател, Творец, Обликувач! Најубавите имиња се – Негови! Него го слави и она што е на небесата и она што е на Земјата! Он е Силен и Мудар!”** Ел-Хашр, 22-24

Доказ од Суннетот е и хадисот на Ебу Хурејре, радијаллаху анху, кој го цитира Муслим во Сахих. Ебу Хурејре, радијаллаху анху, рекол: *“Кога ќе легне вме во постела, Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, бни нареди да речеме: – О Аллаху мој! Господару на небесата, Господару на земјата, Господару на Аршот простран, Господару наш и Господару на сè, Кој го расцепува зрното и голушката, Кој го објави Теврат и Инџил и оној што ја одделува вистината од неистината (Куранот), барам засолниште кај Тебе од злото на секое суштество кое ќе го зграбиш за неговото чело. О Аллаху мој! Ти си прв и нема ништо пред Тебе; Ти си последен и нема ништо по Тебе; Ти се читуваш и нема ништо над Тебе; Ти си скриен и нема ништо освен Тебе, сочувај нè од долг и сиромаштија.”*¹ Текстовите кои го потврдуваат овој вид се многубројни и не можат детално да се спомнат.

Што се однесува на третата основа, станува збор за прекинување на какво и да е настојување да се дофати каквоста на својствата на Аллах. На тоа упатуваат зборовите на Аллах, те’ала: **“Он го знае и**

¹ Муслим, 2713.

она што е пред нив и она што е зад нив; оние со знаењето свое не можат да Го опфатат.” Та-ха, 11 Некои znalци за значењето на ајетот тврделе: “Знаењето на човекот не може да го досегне Господарот на небесата и Земјата, така што се порекнуваат и видовите на досегот за неговата каквост.”

Од доказите на оваа основа се, исто така, и зборовите на Аллаx, те’ала: **“Нема поглед што може да го опфати Него, а Он ги опфаќа сите погледи!”** Ел-Ен’ам, 103 Некои znalци, изнесувајќи го ајетот во својата расправа, велат: “Ова упатува на совршенството на Неговата величина, дека Он е поголем од сè! Совршенството на Неговата големина не може да се опфати со оглед на тоа да се сфати, да се досегне. Да се опфати значи да се сфати нешто што го надминува гледањето. Господарот ќе се види на оној свет, а нема да се опфати. Не се знае начинот на знаење како и досегот на знаењето за Него.” Разумниот треба да знае дека разумот има граница која не може да ја премине на начин како што слухот и видот имаат граница до која завршуваат. Оној кој се обврзува на такво нешто, а не е можно да го опфати со разумот, како што е размислувањето за каквоста на својствата на Аллаx, е како оној кој се обврзува да го види она што е зад сидините или да ги слушне гласовите од сосема далечни места.

Втора расправа: Практични примери за востановување на Имињата и Својствата во светлината на Куранот и Суннетот

Куранот и Суннетот на многу места упатуваат на востановувањето на имињата и својствата на Господарот, аззе ве целле, од бројни аспекти и при различни поводи.

Куранот и Суннетот ги востановуваат имињата и својствата како мошне многубројни. Тие се регистрирани во книгите и збирките, а зналците пак, изброиле многу од нив. Овде ќе спомнеме група на имиња и својства за илустрација, а не детално.

Од имињата на Аллах

Жив и Постоен (Ел-Хајј вел Кајјум)

На овие две имиња укажуваат Куранот и Суннетот. Од Куранот се зборовите на Аллах, те'ала: **“Аллах! Нема друг бог освен Него. Жив и Постоен!”** Ел-Бекара, 255. Од Суннетот е хадисот на Енес б. Малик, радијаллаху анху, кој рекол: “Бевме со Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, во еден кружок. Еден човек клањаше. Откако се наведна ничкум, седна и се помоли со тешеххуд (форма на ибадет – седнување во намаз-техијат): – О Аллаху мој! Тебе Ти се молам, Тебе Ти припаѓа благодарноста, нема друг бог освен Тебе, Ти си Создател на небесата и Земјата, о, Ти Кому Му припаѓа сета чест и почит, о, Ти Кој си Жив и Постоен! Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рече: – *Се помоли со најголемото име на Аллах. Кога ќе се помоли со него, се услишува молбата и кога се бара нешто, се добива.*”¹

Достоен за благодарност (Ел-Хамид)

На ова упатуваат зборовите на Аллах: **“Знајте дека Аллах е Богат и Достоен за благодарност!”** Ел-Бекара, 267 Од Суннетот е и хадисот на Каб Ибн Уџре за шехадетот дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, ги поучил да кажат: *“Аллахумме сали*

¹ Хаким, 1856. Тој вели: „Хадисот е сахих според условите на Муслим.“, и со ова се сложува Зехеби.

ала мухаммедин ве ала али мухаммед кема саллејте ала ибрахиме ве ала али ибрахиме иннеке хамидун меџид...”¹ (О Аллаху мој! Донеси салават/поздрав на Мухаммед, на семејството на Мухаммед како што им донесе салават на Ибрахим, на семејството на Ибрахим, Ти си Славен и за благодарност Достоен!)

Милостив и Сомилосен (Ер-Рахман Ер-Рахим)

На ова упатуваат зборовите на Аллах, те’ала: **“Благодарение на Аллах, Господарот на световите, Милостивиот Сомилосен!”** Ел-Фатиха, 2-3 Од Суннетот е наредбата на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, на неговиот писар на Худејбија кога се пишуваат мировниот договор меѓу него и многубошците да напише: *Бисмиллахир-рахманир-рахим.*² (Во името на Аллах, Милостивиот, Сомилосен!)

Благ (Ел-Халим)

Доказ за ова се и зборовите на Возвишениот во Куранот: **“Он, навистина, е Благ и Простувач!”** Фатир, 41 Од Суннетот е и хадисот на Ибн Аббас, радијаллаху анху, дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, при тага велел: (*Ла илахе илלה ел-азимул-халим/ Нема друг бог освен Аллах, Голем и Благ.*)³

Од својствата на Аллах

Моќ (Кудрет)

Тоа е лично својство на Аллах, те’ала, кое го докажуваат Куранот и Суннетот. Лично значи неразделно од битието на Аллах. Возвишениот вели: **“Аллах, навистина, е Кадар за сè!”** Ел-Бекара, 20 Од Суннетот е и хадисот на Осман б. Ебу Ас, дека му се пожалил на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, поради бол по телото откако го примил Исламот. Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, му рекол: *“Стави ја раката на местото од телото кое те боли и речи три пати бисмиллах (во името на Аллах) и седум пати еuzu биизетиллахи ве кудретихи ми шерри ма еџиду ве ухазиру/се приклонувам кон силата и моќта на Аллах од злото што ме снајде и од она од што се тресам.”*⁴

¹ Бухари, 3370; Муслим, 406.

² Бухари, 2731.

³ Бухари, 6345; Муслим, 2730.

⁴ Муслим, 2202.

Живот (Ел-Хајат)

Тоа е едно од личните својства на Аллах. Изведено е од Неговото име жив (хајј). Докажете за тоа се веќе спомнати.

Знаење (Илм)

Тоа е лично својство на Аллах, те'ала, а го востановуваат Куранот и Суннетот. Возвишениот вели: **"... а оние не опфаќаат ништо од знаењето Негово."** Ел-Бекара, 255 Од Суннетот е хадисот на Џабир б. Абдуллах дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, ги поучувал да речат во истихаре-намаз (намаз за остварување на некоја цел): *– Аллах умме инни естехјуке би илмике ве естекдируке би кудретике...*¹ *О Аллаху мој! Барам добро во Твоето знаење и барам моќ во Твојата моќ!*

Волја (Ел-Ираде)

Тоа е активно својство кое го востановуваат Куранот и Суннетот. Активните својства се однесуваат на волјата и моќта на Аллах: ако посака нешто, Он го прави, а ако не посака, не го прави. Возвишениот вели: **"Па, Аллах кого сака да упати, ќе му ги отвори градите кон Исламот. А Аллах кого сака да скршне во заблуда, ќе му ги стесни градите – како да се впрегнуваат да се извишат на небо..."** Ел-Ен'ам, 125. Од Суннетот е и хадисот на Абдуллах б. Омер, радијаллаху анху, дека рекол: *"Го слушнав Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, како вели: – Кога Аллах сака да казни луѓе, казната ќе му се случи на оној од нив за кого ќе посака, а потоа ќе бидат оживевани за да одговараат за своите дела."*²

Височина (Улуввун)

Тоа е лично својство кое го докажуваат Куранот и Суннетот. Возвишениот вели: **"Слави Го, името на Господарот твој, кој е Висок!"** (Ел-Ала, 1) Возвишениот вели: **"...се плашат од Господарот свој кој е над нив..."** Ен-Нехл, 50 Од Суннетот е и хадисот на Ебу Хурејре, спомнат во првата расправа, а се цитира при спиење: *"... О Аллаху мој! Ти си прв, нема ништо пред Тебе; Ти си последен, нема ништо по Тебе; Ти се читуваш, нема ништо преку Тебе; Ти си скриен, нема ништо освен Тебе..."*³

¹ Бухари, 6382.

² Муслим, 9287.

³ Муслим, 2713.

Воздигнување (Ел-Истива)

Тоа е активно својство на Аллах, те'ала, кое го востановуваат Куранот и Суннетот. Возвишениот вели: **“Милостивиот се дигна над Аршот!”** Таха, 5 Се пренесува од Катаде б. Нуман, радијаллаху анху, дека рекол: “То слушнав Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, како вели: – *Кога Возвишениот заврши со Своето создавање се дигна над Аршот.*”¹ Значењето на истива во јазикот на Арапите е: воздигнување, утврдување на Аллах на Неговиот Арш и тоа дигање/утврдување на начин кој Му доликува на Неговото Величие.

Говор (Ел-Келам)

Тоа е лично својство со оглед на видот, а активно со оглед на поединостите на говорот, т.е. Аллах зборува кога сака и како сака, говор кој се слуша. За својството на говорот упатуваат доказите од Куранот и Суннетот. Аллах вели: **“...а, Аллах со Муса зборуваше сигурно!”** (Ен-Ниса, 164); **“И бидејќи Муса дојде во часот Наш определен, во кој Господарот зборуваше со него, и рече: – О Господаре мој! Покажи ми се да Те видам!”** Ел-А'раф, 143 Од Суннетот е хадисот на Ебу Хурејре, радијаллаху анху, кој рекол: *“Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, рече: – Се расправаа Адем и Муса и Муса му рече: – О Адем! Ти си наш бабо, нè упропасти и нè изведе од Џеннет. Адем му рече: – О Муса! Аллах те одликува со тоа што разговараше со тебе и ти го испиша Теврат со Своја рака...”*²

Лице (Ел-Веџх)

Тоа е лично, предикативно својство на Аллах, азве ве целле, кое го востановуваат Куранот и Суннетот. Возвишениот вели: **“...и она што ќе го поделите исцело поради лицето Аллахово!”** Ел-Бекара, 272; **“А останува лицето на Господарот твој, Вишниот и Почитуваниот.”** Ер-Рахман, 27 Од Суннетот е хадисот на Џабир б. Абдуллах кој рекол: – Кога е објавен ајетот: **“Кажѝ: – Он е Кадар да ви испрати казна изнад вас.”** Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: – *Се приклонувам кон Твоето лице*, а за ајетот: **“... или испод вас,”** – Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: – *Се*

¹ Зехеби во Улувв, бр.119. Тој вели: „Неговите преносители се веродостојни.“ И Кхаллал го цитира во Китабус Сунне.

² Бухари, 6614; Муслим, 2652.

приклонувам кон Твоето лице, а за ајетот: “...или да ве подели во **дружини.**” Ел-Ен’ам, 65, –Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: – *Ова е најлесно.*”¹

Раце (Једани)

Тоа е лично, предикативно својство на Аллах, аззе ве целле, кое го востановуваат Куранот и Суннетот. Возвишениот вели: “**И двете раце Негови се отворени. Он снабдува како што сака.**” Ел-Маида, 64 Зборовите на Возвишениот: “**Рече: – О Иблис! Што те натера да не се поклониш на она што го создадов со Мои раце?**” Сад, 75 Од Суннетот е хадисот на Ебу Муса Ел-Ешари, а го пренесува Муслим дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: “*Аллах ја пружа Својата рака ноќе за (човекот) да се кае за она што се направило дење и ја пружа Својата рака дење за да се кае (човекот) за она што се направило ноќе сè додека сонцето не излезе од запад.*”²

Очи (ајнани)

Тоа е лично, предикативно својство на Аллах, аззе ве целле, кое го востановуваат Куранот и Суннетот. Од Куранот се зборовите на Аллах: “**Да растеш под окото Мое**” (Таха, 39) Зборовите на Возвишениот: “**И прави го бродот пред очите Наши...**” Худ, 37 Од Суннетот е и хадисот на Абдуллах б. Омер, радијаллаху анху. Во двата Сахиха стои дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: “*Аллах нема да ви биде скриен. Аллах не е слеп (и даде ишарет со својата рака на очите), додека Месија-Дејал е слеп, на десното око, а окото му е тркалезно како суво зрно од грозје.*”³

Стопало: (Ел-Кадем)

Тоа е лично својство на Господарот кое го докажуваат исправни хадиси. Меѓу нив е и хадисот на Ебу Хурејре, радијаллаху анху, за аргументирањето на Џеннет и Џехеннем каде стои: “...што се однесува на Џехеннемот, нема да престане да се полни додека Аллах не ја стави Својата нога. Џехеннемот ќе рече: – **Доста, доста! Во него ќе се фрлаат едни на други.**”⁴ Во некои други

¹ Бухари, 7406.

² Муслим, 2759.

³ Бухари, 7407; Муслим, 2933.

⁴ Бухари, 2850; Муслим, 2846.

преданија во Сахих стои: *“Ќе го стави стопалото на него...”*¹

Во Куранот и Суннетот се наведуваат многубројни имиња и својства на Аллах, но овие примери се доволни за муслиманот да ги востанови за Аллах на начин кој му доликува на Неговото Величие и совршенство како што востановил Аллах за Себе во Својата Книга. Он подобро знае за Себе од Неговите созданија. Така ги потврдил за Него Неговиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, во својот Суннет, зашто тој од луѓето најмногу знае за својот Господар, тој дава најсовршен пример, најисправно и најјасно објаснување; тој е најбогобојазлив од сите нив и најмногу се плашел од Него. Нека биде претпазлив оној кој ги негира и отфрла својствата на Аллах или кој ги споредува со својствата на созданијата, зашто: **“На Аллах не Му е ништо слично, Он е Слушач и Гледач!”** Еш-Шура, 11

¹ Бухари, 4848, и 4849; Муслим, 2848.

ТРЕТА РАСПРАВА: ПРАВИЛА ОД ОБЛАСТА НА ИМИЊАТА И СВОЈСТВАТА

Прво правило: Да се зборува за Својствата е како да се зборува за Битието

Објаснување на ова: ништо не е слично на Аллах, те'ала, ниту на Неговото битие, својства и дела. Аллах поседува вистинско битие, тоа не е еднакво на битијата, различно е. Ист е случајот и со својствата кои се утврдуваат за Него во Куранот и Суннетот; тоа се вистински својства кои не се слични на останатите својства; па така зборувањето за битието и својствата е идентично.

Ова е големо правило и за него се расправа оној кој ги негира својствата, а го потврдува битието. Докажувањето и востановувањето на битието на Господарот е решено според консензусот на уметот. Ако некој рече: “Не ги востановувам својствата зашто доколку тие се востановат би значело споредување на Аллах со Неговата креација.” Ќе му се рече: “Ти востановуваш за Аллах вистинско битие и востановуваш битија за созданијата, зарем ова, според твоите зборови, не е споредување?” Ако рече: “Востановувам битие за Аллах на кое не му се слични битијата.” Ќе му се рече: “Ова те обврзува за видот на својствата. Ако на битието не му се слични битијата, а тоа е вистина, исто така и својствата на божественото битие не се слични на својствата.” Ако рече: “Како ќе го востановам својството кога не ја знам неговата каквост?” Му велиме: “Како што го востановуваш битието, а не ја знаеш неговата каквост.”

Второ правило: Да се зборува за некои Својства е како да се зборува и за некои други

Објаснување: да се зборува за некои својства на Аллах со оглед на потврдувањето и негирањето е како да се зборува за некои други својства. За ова правило расправа оној кој потврдува некои својства, а негира некои други. Тоа е кога човекот ќе потврди некои својства како што се живот, знаење, моќ, слух, вид и др. и смета дека сè ова е вистина, а потоа ги оспорува својствата љубов, задоволство, лутина и др. сметајќи го тоа дозволено. Ќе му се рече: “Нема разлика меѓу она што го потврдуваше и она што го негираше, да се зборува за едно од нив е како да се зборува и за друго. Ако за Него востановиш

живот, знаење, моќ, слух, вид, кои не се слични на она што се востановува за созданијата, опишани со овие својства, тоа, исто така, те обврзува да востановиш за Него љубов, задоволство и лутина како што Он приопштил за Себе – без споредување со созданијата. Во спротивно ќе паднеш во противречност.”

Трето правило: Третирање на Имињата и Својствата на начин како се објавени

Имињата и својствата на Аллах кои се применуваат не се домен на разумот. Во врска со ова треба да се потпре на она што се наоѓа во Куранот и Суннетот, ништо не се додава и не се одзема, зашто разумот не може да ги дофати имињата и својствата кои ги заслужува Аллах, те’ала, така што мора да се задржи на текстот. Возвишениот вели: **“И не следи го она што не го знаеш. И слухот, и видот и срцето ќе бидат одговорни, навистина!”** Ел-Исра, 36 За овој метод се придржувале и водачите на Исламот. Имам Ахмед, Аллах нека му се смилува, рекол: – Аллах се опишува онака како што се опишал самиот Он или како што го опишал Неговиот пејгамбер; Куранот и Суннетот не се преминуваат. Некои знајци утврдиле дека знаењето за нешто е можно само ако се опише на три начини: посматрање на тоа или посматрање на неговиот прототип или неговото опишување на оној што го знае тоа. Нашето знаење за нашиот Господар, Неговите имиња и својства, се ограничува на третиот начин, а тоа е неговото опишување на оној кој го знае тоа. Никој не знае за Аллах повеќе од Аллах, потоа од Неговите пејгамбери на кои им објавил и кои ги поучил...Нужно е да се прифати начинот, методот на објавата за имињата и својствата на Аллах, бидејќи не го гледаме нашиот Господар на овој свет, па да Го опишеме, Он нема свој прототип од Својата креација, па да се опише според описот за Него. Нашиот Господар е Свет, Возвишен!

Четврто правило: Сите имиња на Аллах се убави

Сите имиња на Аллах се убави, односно сите имиња поседуваат совршена убавина. Возвишениот вели: **“Најубавите имиња се – Аллаховите!”** Ел-А’раф, 180 Тоа е поради нивното докажување со најубаво значење и најпросветлена смисла, од страна на Аллах, аззеве џелле; тоа е доказ кој ги содржи совршените својства и, во кој и да е поглед, нема никаков недостаток во врска со тоа, ни експлицитно ни имплицитно.

Пример за тоа е Ел-Хајј (Жив) – едно од имињата на Аллах, те’ала – кое вклучува совршен живот кому не му претходи ништо, а ниту пак му е својствено исчезнување. Животот нужно обврзува на совршенството на својствата: знаење, моќ, слушање, гледање и др. Друг пример: Ел-Алим (Зналец) – едно од имињата на Аллах, те’ала – кое вклучува совршено знаење кому не му претходи незнаење, а ниту пак му е својствен заборав. Возвишениот вели: **“Знаењето за нив е кај Господарот мој во Книгата. Господарот мој не скршнува во заблуда и не заборава!”** Таха, 52 Тоа е знаење кое опфаќа сè, општо и поединечно, било за Неговите дела било за делата на Неговата креација, како што Возвишениот вели: **“Он го знае скришниот поглед на очите и она што го кријат градите!”** Гафир, 19

Убавината на имињата на Аллах е со оглед на секое име само по себе и со оглед на неговото соединување со друго име, така што резултира со здружување на едно име со друго – совршенство над совршенство.

Пример за тоа е и: Азизул-Хаким (Силен-Мудар). Аллах ги соединува овие имиња во Куранот на многу места, така што секое од нив упатува на посебно совршенство кое го претпоставува, а тоа е силина на Силниот и суд и мудрост на Мудриот. Соединувањето меѓу нив упатува на друго совршенство, а тоа е дека силината на Аллах е придружена со мудрост, така што Неговата силина не претпоставува насилство и деспотизам како што е случај со силниците меѓу луѓето, кога некои од нив погрешно ја применуваат моќта, па спроведуваат насилство и деспотизам. Исто така е и со судот на Возвишениот и Неговата мудрост, придружени со совршена моќ за разлика од судот на луѓето и нивната мудрост на кои им е карактеристично грешење. Аллах знае најдобро за ова.

Во заклучокот на овој дел ќе укажеме на збирот користи и плодови кои ги придобива муслиманот со своето усвојување на оваа голема основа, а тоа е верувањето во единствениот Аллах, Кој нема Свој здружник во Своето господство, божественост, имиња и својства, и тоа:

1) Човекот со тоа постигнува среќа на овој и оној свет. Постигнувањето на среќата на двата света се темели врз верувањето во Аллах. Уделот на човекот во тоа се совпаѓа со неговиот удел во верувањето во својот Господар, во Неговите имиња, својства и божественост.

2) Верувањето на човекот во својот Господар, во Неговите имиња и својства, е најголема причина да стравува од Аллах, да биде богобојазлив и да ја остварува послушноста кон Него. Колку човекот знае повеќе за својот Господар толку е поблиску до Него, толку повеќе се плаши од Него, бара да Го обожава и подалеку е од непослушноста и спротиставувањето Нему.

3) Човекот со тоа постигнува спокој во своето срце, мир во својата душа, радост во својата внатрешност, сигурност и упатство на овој и оној свет. Аллах, те'ала, вели: **“Оние кои веруваат и кои ги смируваат срцата свои со спомнувањето на Аллах... Да, спомнувањето на Аллах ги смирува срцата!”** Ер-Рад, 28

4) Постигнувањето награда на оној свет се темели на исправно верување во Аллах. Со остварувањето на верувањето и на неговите барања, човекот постигнува награда на оној свет, така што ќе влезе во Ценнет, кој се простира колку небесата и Земјата, каде што има благосостојба што не ја видело око а ниту чуло уво за неа, а ниту пак, ја почувствувало човечко срце. Ќе се спаси од огнот и неговата силна казна. А најмногу од сето тоа е што ќе го постигне задоволството на Господарот и никогаш нема да го предизвика Неговиот гнев; ќе ужива на Ахирет гледајќи во Неговото благородно Лице, без каква и да е штета која ќе наштети и сплетка која ќе скршне во заблуда.

5) Верувањето во Аллах е она што ги прави делата исправни и ги прави да бидат примени/макбул, а отсуството на верувањето не само што не ги прави делата да бидат примени, туку му се спротиставува на нивниот починител и покрај мноштвото и разновидноста. Возвишениот вели: **“Оној кој не верува, тогаш, му пропаѓа делото негово и на Ахирет ќе биде меѓу поразените.”** Ел-Маида,⁵ Возвишениот вели: **“А оној кој го посакува Ахирет и кој тежнее кон него, кој е верник... е, па, на онаквите тежнеењето нивно е благородно!”** Ел-Исра,¹⁹

6) Исправното верување во Аллах го поттикнува неговиот следбеник да ја прифати вистината и да ја следи со знаење и да ја потврдува на дело; човекот се стекнува со целосна подготовка да ги усвои корисните пораки и влијателните поуки, нужно доведува до здрава природа, добра намера и натпреварување во добрини, избегнување забранети и лоши дела; резултира со примерен морал, благородни карактеристики и корисни однесувања.

7) Верувањето во Аллах е засолниште за верниците, за сè што ги мачи при зла и грижи, сигурност и страв, послушност и непослушност и др. работи кои му се случуваат на секој поединец; при љубов и радости прибегнуваат кон верувањето во Аллах, па Му се заблагодаруваат на Аллах, Го слават и ја користат Неговата благодат за она што го сака; при лоши работи и грижи прибегнуваат кон верувањето во Аллах, ги смируваат своите срца и го зголемуваат своето верување, па ја зајакнуваат својата уверливост во својот Господар; при добрини и добри дела прибегнуваат кон верувањето во Аллах, па ја признаваат Неговата благодат кон нив и копнеат да ја комплетираат, молејќи Го да истраат во неа и да успеат да биде примена; при запаѓање во грешки прибегнуваат кон верувањето во Аллах, па брзаат да се покајат за нив и да се ослободат од своите зла и одбивности. Верниците прибегнуваат во сите свои промени кон верувањето во единствениот Аллах.

8) Спознанието на Аллах, те'ала, Неговите имиња и својства нужно има за последица љубов кон Аллах во срцата, бидејќи имињата и својствата на Аллах се совршени во секој поглед, а душите пак, се наклонети кон совршена љубов и вредност. Кога ќе се оствари љубовта на Аллах во срцата, тогаш телата се покоруваат за дела и се создава мудрост поради која е создаден човекот, а тоа е обожавањето на Аллах.

9) Знаењето за имињата и својствата ја поттикнува моќта на сигурност, сметајќи дека Аллах, те'ала, е единствен во управувањето со работите на креацијата и дека Он нема Свој здружник во тоа. Со ова се остварува вистинско потпирање на Аллах при стекнувањето со верски и овосветски добра и човекот успева во тоа. Аллах му е достатен на оној кој се потпира на Него.

10) Усвојувањето на убавите имиња и знаењето за нив е основа на знаењето. Познатите работи кои се однесуваат за создавањето или наредбата на Возвишениот, всушност, претставуваат или знаење преку она што о создаде или знаење преку она што го пропиша. Изворот на создавањето и наредбата е во Неговите убави имиња. Тие две работи се поврзани со врска која нужно следува...Човекот кој ќе ги усвои имињата на Аллах како што треба во врска со создаденото, тој ќе ги усвои и сите знаења.

**ДЕЛ ВТОРИ:
ОСТАНАТИТЕ СТОЛБОВИ НА ВЕРУВАЊЕТО**

Во овој дел има пет поглавја:

Прво поглавје:
Верувањето во мелеките

Опфаќа три расправи:

ПРВА РАСПРАВА:
ДЕФИНИЦИЈА НА МЕЛЕКИТЕ, ОСНОВАТА НА НИВНОТО СОЗДАВАЊЕ,
НИВНИТЕ СВОЈСТВА И КАРАКТЕРИСТИКИ.

ВТОРА РАСПРАВА:
МЕСТОТО НА ВЕРУВАЊЕТО ВО МЕЛЕКИТЕ,
НАЧИН НА ВЕРУВАЊЕТО И ДОКАЗИ ЗА ТОА.

ТРЕТА РАСПРАВА:
ФУНКЦИИТЕ НА МЕЛЕКИТЕ.

ПРВА РАСПРАВА: ДЕФИНИЦИЈА НА МЕЛЕКИТЕ, ОСНОВАТА НА НИВНОТО СОЗДАВАЊЕ, НИВНИТЕ СВОЈСТВА И КАРАКТЕРИСТИКИ

Дефиниција

Ел-Мелаикету е множина од мелек, се зема од ел-елук, а тоа е порака.

Мелеките се едни од созданијата на Аллах. Тие поседуваат суптилни светлосни тела, прилагодливи на обликување, претставување и презентирање низ благородни форми. Мелеките поседуваат голема моќ и огромна сила за пренесување... Ги има многу чијшто број го знае само Аллах. Аллах ги одбра и одликува да Го обожаваат и да ја извршуваат Неговата наредба. Тие Му се послушни на Аллах за она што ќе им го нареди и го остваруваат она што ќе им се нареди.

Основа од која се создадени мелеките

Материјалот од кој Аллах ги создадал мелеките е “светлина”. Се пренесува од Ајша, радијаллаху анха, дека рекла: “Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, рече: – *Мелеките се создадени од светлина, џиновите се создадени од безчаден огнен пламен, а човекот пак, е создаден од она со што ви е опишан.*”¹

Својствата на мелеките

Куранот и Суннетот содржат многу цитати кои ги објаснуваат својствата и вистинските значења на мелеките. Од нив се следниве. Имено, се опишуваат со моќ и строгост, како што Возвишениот вели: **“О верници! Чувајте се себеси и семејствата ваши од огнот. Луѓето и камењата ќе бидат негово гориво. А мелеките ќе се грижат за него и ќе бидат строги.”** Ет-Тахрим, 6 Опишувајќи го Џибрил, алејхисселама, Возвишениот вели: **“Го поучува оној со силна моќ.”** Ен-Неџм, 5 Исто така вели: **“...од сопственикот на моќта кој поседува почесно место кај Аршот.”** Ет-Теквир, 20

¹ Муслим, 2996.

Мелеките, според она како се опишани, поседуваат големи тела и созданија. Во Сахих на Муслим се спомнува хадис од Ајша, радијаллаху анха, дека го прашала Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, за значењето на зборовите на Возвишениот **“...го видел на јасниот видик.”** Ет-Теквир, 23, па рекол: *“Тоа е Џибрил кого го видов во форма во која е создаден и тоа два пати, го видов како се спушта од небо, така што неговото создание беше колку што е пространството меѓу небесата и Земјата.”*¹

Имам Ахмед пренесува од Абдуллах Ибн Мес’уд, радијаллаху анху, како рекол: *“Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, го видел Џибрил во неговата форма и имал шестотини крилја. Секое крило било колку пространствата. Од неговото крило паѓаа орнаменти, бисери и корали. Аллах го знае тоа.”*² Хафиз Ибн Кесир вели дека ланецот на преносители на овој хадис е добар.

Ебу Давуд пренесува хадис од Џабир Ибн Абдуллах, радијаллаху анху, дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Дозволено ми е да зборувам за еден од мелеките на Аллах, еден од оние кои го носат Ариот, дека меѓу ушната школка и рамото постои растојание кое се поминува за седумстотини години.”*³ Хејсеми во Меџме’а вели: “Луѓето што го пренесуваат хадисот се познати по веродостојноста.”

Од особините на мелеките е и тоа што тие се разликуваат по создавањето и обемот, така што не се на еден степен. Некои од нив имаат две пара крилја, некои три, некои четири, а некои пак шестотини пара крилја. Возвишениот вели: **“Благодарение на Аллах, Создателот на небесата и Земјата, Кој ги создаде мелеките да бидат пратеници: со по две, три и четири пара крилја. Он во создавањето додава што сака...”** Фатир, 1

Од карактеристиките на мелеките е и убавината, така што тие се во тој поглед на висок степен. Возвишениот за вредноста на Џибрил, алејхиссалам, вели: **“Го поучи оној со силна моќ, кој е полн со сила, па завлада.”** Ен-Неџм, 5,6 Ибн Аббас, Радијаллаху анху, вели: “Полн со сила; поседува добар изглед.” Катаде вели: “Поседува форма на долго, убаво создание.”

¹ Муслим, 177.

² Муснед од Имам Ахмед, 1/395 и 6/294.

³ Сунен од Ебу Давуд, 5/96 бр. 4727.

Возвишениот, известувајќи за жените кои биле вчудоневидени кога го виделе Јусуф, вели: **“И кога го видоа, се зачудија и ги испосекоа прстите, и рекоа: – Аллах да сочува, ова не е човек; ова е мелек благороден!”** Јусуф, 31 Го рекле тоа зашто тој бил олицетворение на описот на мелеките, поседувал огромна убавина.

Од својствата со кои Аллах ги опиша е и тоа дека тие се благородни и добротворители. Возвишениот вели: **“Меѓу рацете на пишуваците, благородни и добротворни.”** Абесе, 16–17 Возвишениот вели: **“А врз вас се чуварите мелеки, навистина, благородни пишувачи.”** Ел-Инфитар, 10-11

Од својствата кои ги поседуваат мелеките е и срамежливоста, според зборовите на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем,за Осман, радијаллаху анху: *“Зарем да не се срамам од човекот од кого се срамот мелеките?”*¹

Од својствата на мелеките е и знаењето. Обраќајќи им се на мелеките, Возвишениот вели: **“Јас го знам, навистина, она што вие не го знаете.”** Ел-Бекара, 30 Аллах потврдил дека мелеките поседуваат знаење и потврдил за Себе дека поседува знаење што не го знаат. За вредноста на Џибрил, алејхисселама. Возвишениот вели: **“Го поучи оној со силна моќ.”** Ен-Неџм, 5 Табери вели: “Џибрил, алејхисселама, го поучил Мухаммед, саллаллаху алејхи ве селлем, со овој Куран. Во ова е содржан описот на Џибрил кој вклучува знаење и поучување.”

Во Куранот и Суннетот се утврдуваат и други возвишени својства и благородни морални особини на мелеките кои упатуваат на нивната почесна и висока позиција и значење.

Карактеристики на мелеките

Мелеките поседуваат карактеристики и својства со кои ги одликувал Аллах, по што се разликуваат од циновите, луѓето и останатите созданија. Од нив се и следните карактеристики.

Престојувалиштата на мелеките се на небесата, така што мелеките се спуштаат на земјата за да ја реализираат наредбата на Аллах околу создавањето и водењето на работите што им ги доверува. Возвишениот вели: **“И Он со Својата наредба спушта**

¹ Муслим, 2401.

мелек со објава до оној кому сака меѓу робовите Свои...” Ен-Нахл, 2 Возвишениот вели: **“И ќе ги видиш мелеките како кружат околу Аршот, славејќи Го, со благодарноста кон Него, Господарот свој.”** Ез-Зумер, 75 Се пренесува од Ебу Хурејре, радијаллаху анху, дека рекол: *“Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рече: – Наизменично ви доаѓаат мелеките на денот и мелеките на ноќта. Се здружуваат на сабахскиот намаз (утрински ритуал) и икиндискиот (попладневен ритуал) намаз. Потоа се воздигнуваат оние кои престојуваа меѓу вас, па Аллах ги прашува, а Он најдобро ги знае: – **Како ги оставивте Моите робови?** – Велат: – И кога ги напуштивме и кога ги посетивме, клањаа намаз.”*¹ За ова постојат многубројни текстови кои овде тешко можат да се избројат.

Од нивните карактеристики е и тоа што не се опишуваат со женственост. Негирајќи го таквото тврдење на неверниците, Возвишениот вели: **“Тврдат дека мелеките се жени, а тие се, токму, робови на Милостивиот. Дали беа сведоци при создавањето нивно? Ќе се запише сведочењето нивно и ќе бидат прашани.”** Ез-Зухруф, 19 Возвишениот вели: **“Оние кои не веруваат во Ахирет, ги именуваат мелеките со имиња женски.”** Ен-Неџм, 27

Од нивните карактеристики е и тоа што тие не се непослушни кон Аллах за што и да е, не произлегуваат гревови од нив, туку Аллах ги создал по природа да Му бидат послушни и да ја исполнуваат Неговата наредба, како што, опишувајќи ги, Возвишениот вели: **“Мелеките нема да бидат непослушни, ќе го извршуваат она што ќе им се нареди.”** Ет-Тахрим, 6. Исто така вели: **“... кои не претекнуваат во зборувањето, туку се однесуваат според наредбата Негова.”** Ел-Енбија, 27.

Од нивните својства е и тоа што не се откажуваат од ибадетот и не чувствуваат замор од тоа. Возвишениот вели: **“А оние кои се во близината Негова, тие не престануваат во ибадетот кон Него и не се заморуваат и деноноќно Го величаат, лаги не измислуваат.”** Ел-Енбија, 19-20 Во еден друг ајет вели: **“Но, ако се почувствуваат горделиви... па, оние кои се кај Господарот твој Го слават Него, дење и ноќе, без замор.”** Фуссилет, 38

¹ Бухари, 555; Муслим, 632.

Ова се некои карактеристики на мелеките со кои ги одликувал Аллах за разлика од луѓето и џиновите. Општо земено, мелеките се поинаков род на созданија, така што се разликуваат од луѓето и џиновите по основата на нивното создавање и градба, како што секој човек и џин има свои карактеристики со кои се одликува за разлика од другите. Аллах знае најдобро!

ВТОРА РАСПРАВА: ВРЕДНОСТА НА ВЕРУВАЊЕТО ВО МЕЛЕКИТЕ, НАЧИН НА ВЕРУВАЊЕТО И ДОКАЗИ ЗА ТОА

Вредноста на верувањето во мелеките

Верувањето во мелеките е еден од столбовите на верувањето во исламската вера, така што иманот не се остварува без верувањето во нив. Аллах го дефинирал тоа во Својата Книга, а Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, го приопштил во својот Суннет.

Возвишениот вели: **“Пејгамберот веруваше во она што му беше објавено од Господарот негов, и верниците: секој од нив веруваше во Аллах, во мелеките Негови, во Книгите Негови и пејгамберите Негови.”** Ел-Бекара, 285 Известил дека верувањето во мелеките, покрај останатите столбови на верувањето, е она што му го објавил на Својот Пејгамбер и тоа му го одредил како обврска, нему и на неговиот уммет, и тие го следеле тој пример.

Аллах, те’ала, во друг ајет вели: **“Не е добротинство во управеноста на вашите лица кон Исток и Запад, туку добротинство е да се верува во Аллах, во Судниот ден, во мелеките, книгите и пејгамберите!”** Ел-Бекара, 177 Одредил верувањето во овие карактеристики да биде доказ за добротинството, дека овие спомнати работи се основи на добрите дела и столбови на верувањето од кои произлегуваат останатите негови гранки.

Исто така Аллах, аззе ве целле, приопштил и спротивно на ова: оној кој ги негира овие столбови, тој го негира и Аллах. Па, вели: **“Кој не верува во Аллах, и во мелеките Негови, и во Книгите Негови, и во пејгамберите Негови, и во Денот ахиретски, тој веќе талнал по беспаке далечно.”** Ен-Ниса, 136 Му дозначил неверување на оној кој ги негира овие столбови и го опишал дека далеку скршнал во заблуда. Ова упатува на тоа дека верувањето во мелеките е еден од големите столбови на верувањето, а неверувањето во него изведува од верата.

И Суннетот исто така упатил на ова. Тоа јасно се гледа од познатиот “Хадис на Цибрил”, што го цитира Имам Муслим во својот Сахих, а го пренесува Омер Ибн Ел-Хаттаб, радијаллаху

анху, кој рекол: “Еден ден бевме кај Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, кога ни дојде еден човек со изразито бела облека и изразито црна коса и брада. На него не се забележуваше траг на патување, а од нас никој не го познаваше. Седна кај Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, ги допре колената до неговите колена и ги стави рацете на нив и рече: – *О Мухаммед! Извести ме што е тоа Ислам?* Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, рече: – *Ислам е да посведочиш дека нема друг бог освен Аллах и дека Мухаммед е Аллахов пејгамбер, да клањаш намаз, да даваш зекат, да постиш Рамазан и да извршиш хаџи доколку си кадар тоа да го направиш.* – Рече: – *Во право си.* Рече: – Се зачудивме, го прашуваше и го потврдуваше тоа. – Рече: – *Извести ме што е тоа иман?* – Рече: – *Да веруваш во Аллах, во Неговите мелеки, во Неговите книги, во Неговите пејгамбери, во Денот ахиретски и да веруваш во кадер за доброто и злото.* – Рече: – *Во право си.* Рече: – *Извести ме за ихсан?* – Рече: – *Да го обожаваш Аллах како да Го гледаш. Иако не Го гледаш, Он те гледа.* – Рече: – *Извести ме за Часот?* – Рече: – *Прашаниот за Часот не знае повеќе од прашувачот.* – Рече: – *Извести ме за неговите предзнаци?* – Рече: – *Кога робинката ќе ја роди својата господарка и кога ќе видиш босоноги и слабо облечени бедници како се натпреваруваат во градба на што повисоки згради. Потоа си замина, а јас се задржав, а потоа ми рече: – О Омер! Знаеш ли кој беше овој што прашуваше?* – Реков: – Аллах и Неговиот Пејгамбер знаат најдобро. – Рече: – *Тоа е Џибрил, ви дојде да ве поучи во вашата вера.*”¹

Овој голем хадис ги опфаќа основите на верувањето и сите негови степени. Тоа е едноставен метод за поучување во оваа вера, воспоставена преку дијалогот меѓу пратеникот-мелек, највредниот мелек, а тоа е Џибрил, алејхиссалам, и пратеникот-човек, највредниот човек, а тоа е Мухаммед, саллаллаху алејхи ве селлем. Муслиманите треба да се служат со овој голем хадис и да го поддржуваат својот метод за учење и поучување како што тоа го направил селефот. Во содржината на хадисот се спомнуваат и мелеките, дека верувањето во нив е еден од столбовите на верувањето. Затоа беше и целта да се спомне овој хадис овде. Аллах знае најдобро!

¹ Муслим, 8.

Начин на верувањето во мелеките

Верувањето во мелеките содржи бројни работи кои е неопходно да ги реализира човекот за да го оствари верувањето во мелеките, и тоа:

1) Да се потврди нивното постоење и да се верува во нив како што претходните текстови упатуваат на тоа, дека верувањето во нив е еден од столбовите на верувањето, дека верувањето не се остварува без нив.

2) Да се верува дека мелеките се мошне бројни созданија чијшто број го знае само Аллах, те'ала, како што текстовите упатуваат на тоа. Возвишениот вели: **“Војската на твојот Господар ја знае само Он.”** Ел-Мудессир, 31. Односно војската на твојот Господар, а тоа се мелеките, ја знае само Он, а тоа е, токму, поради нивното мноштво. Некои од селеф го тврделе ова.

Во хадисот за Исра, кој е прилично долг, а го цитираат двата шејха, еден од хадисите на Малик Ибн Са'са, радијаллаху анху, се спомнува дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“... потоа ми се укажа Бејтул Ма'мур. Реков: – О Џибрил! Што е ова? – Рече: – Ова е Бејтул Ма'мур. Секој ден во него влегуваат седумдесет илјади мелеки. Кога ќе излезат не се враќаат веќе.”*¹

Во Сахих на Муслим се пренесува хадис од Абдуллах Ибн Мес'уд, радијаллаху анху, дека рекол: – Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, рече: *“Тој ден ќе се донесе Џехеннемот со седумдесет илјади синџири. Секој синџир ќе го влечат седумдесет илјади мелеки.”*² Овие два хадиса упатуваат на големиот број мелеки. Кога во Бејтул Ма'мур секој ден влегуваат по седумдесет илјади мелеки кои потоа не се враќаат, а влегуваат други освен нив, и кога во Џехеннемот на Судниот ден ќе доаѓа олкав број на мелеки, тогаш што станува со другите мелеки, ополномоштени за други работи. Нивниот број го знае само нивниот Создател, Славен и Возвишен!

3) Да се потврди дека тие поседуваат возвишени места кај својот Господар, тие се почестени кај Него, како што Возвишениот вели: **“И зборуваа: – Милостивиот си присвои дете. Славен нека**

¹ Бухари, 3207 и Муслим, 163; а текстот е од Муслим.

² Муслим, 2842.

биде Он! Но, робовите се само благородни, кои не претекнуваат во зборувањето, туку се однесуваат според наредбата Негова.” Ел-Енбија, 26-27 Возвишениот вели: “... меѓу рацете на пишувачите, чесни и добротворни.” Абесе, 15-16. Ги опиша дека се тие почестени од Него. За таа нивна заслуга, Возвишениот вели: “... па, оние кои се кај Господарот твој, Го слават Него, дење и ноќе, без замор.” Фуссилет, 38 Ги опишал дека тие се во Негова непосредна близина што претставува почесно место за нив, дека тие Го обожаваат и не се заморуваат. Исто така на други места во Својата Книга Возвишениот се колне во нив. Ова е поради нивната почестеност кај Него. Па, вели: “Се колнам во редиците на поредените, кои го пренесуваат она што се пренесува и кои, тогаш, кажуваат опомена.” Ес-Саффат, 1-3 Возвишениот вели: “...и кои одвојувајќи, одвојувања предизвикуваат и кои опомена доставуваат.” Ел-Мурселат, 4-5. Податоците за формите на почесното место на мелеките, разновидноста на нивните методи и наводите на текстовите за нив во Книгата на Аллах се многубројни, така што оној кој сака да го земе предвид усовршувањето на знаењето за тоа, такво нешто не му е недостапно во шеријатот. Аллах знае најдобро!

4) Да се биде уверен во нивната диференцијација и нееднаквост во врска со вредноста и позицијата кај Аллах на што укажуваат текстовите. Возвишениот вели: “Аллах избира пратеници меѓу мелеките и луѓето. Аллах, навистина, е Слушач и Гледач!” Ел-Хаџ, 75 Возвишениот вели: “На Месих никогаш нема да му биде мака да биде роб на Аллах, а ниту на мелеките блиски.” Ен-Ниса, 172 Соопштил дека меѓу мелеките има кои се одликувани со пратеништво, како и мелеки кои се наоѓаат во непосредна близина на Аллах, што упатува на нивната предност едни над други. Највредни мелеки се: мукерребуун (мелеки кои се во непосредна близина на Аллах) и оние кои го носат Аршот. Од мукарребините највредни мелеки се тројца кои се спомнуваат во довата на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, а со која го започнувал вечерниот намаз: “О Аллаху мој! Господару на Џибрил, Микаил и Исрафил, Создателу на небесата и Земјата, Зналецу на видливото и невидливото...”¹

¹ Ахмед, 6/156; Несаи, 3/173 бр. 1625. Хадис сличен на овој пренесуваат и Муслим бр. 770 и Ибн Маџе, бр. 1357.

Од трите највредни мелеки, највреден е Џибрил, алејхис-салам, кој е задолжен за објавата, така што неговото почесно место се одредува според позицијата на неговата функција. Аллах го спомнал во Својата Книга на начин на кој не спомнал ниеден друг мелек. Го именувал со најпочесни имиња и го опишал со најубави својства. Од неговите имиња е и Рух (Дух). Возвишениот вели: **“Му го објави доверливиот Дух.”** Еш-Шуара, 193 Возвишениот вели: **“Во таа ноќ се спуштаат мелеките и Духот (Џибрил).”** Ел-Кадр, 4 Со ова почесно име го именува Аллах. Возвишениот вели: **“...и Ние го испративме Нашиот Џибрил (Дух) и се претстави како човек.”** Мерјем, 17 Како додавка за него спомнува и кудус (свет). Возвишениот вели: **“Кажи: – Го објави духот на Светиот од Господарот твој.”** Ен-Нахл, 102 Кудус (Свет) е Аллах како што тврдат исправно коментаторите. Од описите за него се и зборовите на Возвишениот: **“Куранот, навистина, е говор на мелек пратеник, благороден, од сопственикот на моќта, кој поседува почесно место кај Аршот, кого го слушаат и уште е доверлив.”** Ет-Таквир, 19-21 Возвишениот вели: **“Го поучува оној со силна моќ, кој е полн со сила, па завладеа.”** Ен-Неџм, 5-6 Аллах, те’ала, го опишува дека е пратеник и дека тој е благороден кај Него, дека поседува голема моќ и позиција кај својот Господар, дека е послушен на небесата, доверлив во објавата и дека поседува убав изглед.

5) Пријателство со нив и предупредување за непријателството кон нив. За тоа се зборовите на Возвишениот: **“Верниците и верничките се пријатели едни на други.”** Ет-Тевба, 71 Мелеките влегуваат во овој ајет затоа што тие се верници и послушни на својот Господар како што приопштува Аллах за нив: **“...нема да бидат непослушни кон наредбата на Аллах и ќе го работат она што ќе им се наредува.”** Ет-Тахрим, 6 Возвишениот приопштил дека мелеките се пријатели на Неговиот Пејгамбер и верниците, па вели: **“А, ако пак, вие се помагате против пејгамберот... па, Аллах, навистина, е заштитникот Негов, Џибрил и добрите верници.”** Ет-Тахрим, 4 Возвишениот вели: **“Он, токму, ве слави а и мелеките Негови ве слават: за да ве изведе од темнина во светлина.”** Ел-Ахзаб, 43 Возвишениот вели: **“Оние кои велат: – Аллах е Господарот наш –, а потоа се истрајни во тоа, ним, им доаѓаат мелеките и им велат: – Не плашете се и не тагувајте...”** Фузилет, 30 Пријателството на верниците кон мелеките станува

обврзувачко поради пријателството на мелеките кон нив, односно поради нивната помош, поддршка и барање да им се прости на луѓето. Аллах, те'ала, обрнa внимание и на непријателството кон мелеките, па вели: **“Кој ќе биде непријател на Аллах, на мелеките, на Неговите пејгамбери, на Џибрил, на Микаил... па Аллах е непријател кон неверниците.”** Ел-Бекара, 98 Приопштил дека непријателството кон мелеките нужно доведува до непријателството кон Аллах и Неговиот гнев. Тоа е причина, зашто тие произлегуваат од Неговата наредба и мудрост. Кој им се спротиставува на мелеките, тој Му се спротиставува на својот Господар.

6) Да се биде уверен дека мелеките се едни од созданијата на Аллах кои не се занимаваат со создавањето, управувањето и раководењето со нештата, туку тие се војска на Аллах која работи според наредбата на Аллах. Аллах, те'ала, е Оној во Чија рака е сета наредба и Он нема Свој здружник во тоа. Не е дозволено да им се посвети некаков вид на ибадет, туку ибадетот се посветува само на нивниот Создател, Создателот на сите созданија, Кој нема Свој здружник во господството и божественоста и кој нема прототип по Неговите својства и имиња. Аллах, те'ала, го објасни тоа: **“Нема да ви наредуваат да ги земате мелеките и пејгамберите за господари. Зарем ќе ви наредуваат неверство кога сте веќе муслимани?”** Али Имран, 80 Возвишениот вели: **“И зборуваа: – Милостивиот си присвои дете. Славен нека биде Он! Но, робовите се само благородни, кои не претекнуваат во зборувањето, туку се однесуваат според наредбата Негова. Он го знае и она што е пред нив и она што е зад нив; тие ќе посредуваат само за оној со кого е Он задоволен. Тие, бидејќи се плашат од Него, се чувствителни! А оној меѓу нив кој вели: – Да, јас сум бог покрај Него, – него ќе го казниме со Цехеннемот. И ете, така Ние ги казнуваме неверниците.”** Ел-Енбија, 26-29. Возвишениот приопштил дека не наредил да се обожаваат мелеките. Како може да нареди такво нешто кога тоа претставува неверување во големиот Аллах, потоа Возвишениот го отфрлил тврдењето на оние кои сметаат дека мелеките се ќерки на Аллах и Он не вели за Себе такво нешто. Објаснил дека мелеките се почитувани робови со честа што им ја укажал, кои работат според Неговата наредба, чувствителни се на стравот од Него и не се заземаат за никого освен за оној за кого ќе посака Аллах од следбениците на тевхидот. Потоа расправата ја завршил со објаснувањето дека оној кој се повикува на нивната

божественост, тој ќе биде казнет со Џехеннем. Од тоа се гледа дека мелеките се робови, потчинети, дека поседуваат моќ и сила само преку својот Господар и Создател.

7) Поединечно верување во чистотата на мелеките, а особено на оние кои се спомнуваат во Куранот и Суннетот, како што се Џибрил, Микаил, Исафил, Малик, Харут и Марут, Ридван, Мункер и Некир и други именувани во текстовите. Исто така и оној кој е опишан во текстовите како бдеец и спремен или чија функција се спомнува како мелек на смртта, мелек на планините. Или оние чија функција ја спомнуваат текстовите воопшто: носење на Аршот, благородни пишувачи, мелеки овластени да го штитат созданието, ембрионот и матките, кои кружат околу Бејтул Ма'мур, мелеките патници и др. функции за кои приопштиле Аллах и Неговиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем. Деталното верување е обврзувачко на начин на кој е спомнато во текстовите околу нивните имиња, својства, функции, приопштување и потврдување на сè она што ќе се објасни во следната расправа.

Во целина ова е она во што треба да се биде убеден за вистинитоста на почитуваните мелеки на што, токму, упатуваат шеријатските текстови. Аллах, те'ала, знае најдобро!

ТРЕТА РАСПРАВА: ФУНКЦИИТЕ НА МЕЛЕКИТЕ

Мелеките се војска на Аллах. Аллах им доверил многу возвишени дејствија и големи функции. И им дал моќ да ги извршуваат на најсовршен начин. Тие, според она што ги подготвил Аллах и за што ги ополномоштил, се следните дејности:

Овластен за објавата на Аллах до Неговите пејгамбери е Џибрил алејхисселама. Возвишениот вели: **“Го објави Џибрил доверлив во срцето твое за да бидеш меѓу опоменува-чите, на јасен арапски јазик!”** Еш-Шуара, 193-195 Веќе стана збор за тоа дека Џибрил е највреден мелек и дека е најпочестен од сите мелеки кај Аллах. Аллах го претставил дека поседува моќ и дека е доверлив да ја изврши својата задача.

Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, го видел Џибрил, алејхисселама, во форма во која е создаден само двапати. Во останатите прилики му доаѓал во лик на човек. Еднаш го видел на хоризонтот на источната страна. За тоа Аллах, те’ала, вели: **“Го здогледа во видикот јасен.”** Ет-Теквир, 23, а вториот пат го видел на небо во нокта Ибра. За ова Аллах известува: **“И го виде повторно кај Сидретул Мунтеха, кај него е и престојувалиштето ценнетско.”** Ен-Неџм, 13-15

Во Сахихот на Муслим постои хадис кој се пренесува од Ајша, радијаллаху анха, дека таа го прашала Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, за толкувањето на претходниве два ајета. “Рекол: – *Тоа е Џибрил кого не го видов во ликот во кој е создаден. Во ликот во кој е создаден го видов само два пати. Го видов како се спушта од небото, простирајќи се по големината колку просторот од небото до земјата.*”¹

Овластен за дожд и растенија е Микаил, алејхисселама. Тој се спомнува во Куранот. Возвишениот вели: **“Непријателите на Аллах и непријателите на мелеките Негови, и на пејгамберите, и на Џибрил и на Микаил... па Аллах го имаат за свој непријател.”** Ел-Бекара, 98 Тој поседува високо место и позиција

¹ Муслим, 177.

кај својот Господар. Поради тоа заслужува да се спомне овде покрај Џибрил. Овие мелеки се одликувани во однос на другите и покрај тоа што му припаѓаат на нивниот род. Тоа се прави зашто се почестени со цел да им се оддаде посебна наклонетост во однос на она што е општа наклонетост. Тој се спомнува и во Суннетот, во довата на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, која е спомната, во вечерниот намаз, велејќи: *“О Аллаху мој! Господару на Џибрил, Микаил и Исрафил...”*¹ Поради тоа улемата потврди дека спомнативе три мелеки се највредни.

Овластен за сурлата (рогот) е Исрафил, алејхисселем, а тоа е трет одликуван мелек кој е спомнат претходно. Тој е еден од оние кои го носат Аршот. Сурла: тоа е голем рог во кој се дува. Имам Ахмед пренесува хадис во својот Муснед од Абдуллах б. Амр б. Ел’Ас дека рекол: *“Дојде еден Арап кај Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, и рече: – Што е Сурла? – Рече: – Тоа е рог во кој се дува.”*² Овој хадис го пренесува исто така и Хаким и смета дека е сахиx/исправен, а со тоа се согласува и Ез-Зехеби.³

Имам Ахмед и Тирмизи цитираат хадис од Ебу Сеид Ел-Худри, радијаллаху анху, дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Како да се радувам кога мелекот на сурлата ја зел сурлата в уста, се свртил добро со погледот, се наведнал добро да слушне, чекајќи ја наредбата да дувне. Муслиманите рекле: – О, Аллахов пејгамберу! Што да речеме? – Рече: – Речете: – Хасбуналлаху ве ни’мел векил ‘але-ллах тебекелна (Аллах ни е доста, е, само колку добар Поддржаник е Оној на Кого ние се потпираме!)”*⁴ Тирмизи вели дека хадисот е хасен/добар, а други знајци сметаат дека е сахиx/исправен.

Исрафил ќе дувне во сурлата три дувежи: дувеж на страотност, дувеж на татнеж и дувеж на оживување. Возвишениот вели: **“И Денот во кој ќе се дувне во Сурлата... па ќе се испреплашат и оние на небесата и оние на Земјата, но не и оние за кои ќе посака Аллах.”** Ен-Немл, 87 Овде се работи за дувежот на страотијата, а на

¹ Ахмед, 6/156; Несائي, 3/213 бр. 1625. Хадис сличен на овој пренесуваат и Муслим бр. 770 и Ибн Маџе, бр. 1357.

² Муснед, 2/162, 192.

³ Мустедрек, 2/506; 4/589.

⁴ Муснед, 3/7; Тирмизи, 4/620 бр. 2431, 5/372-373 бр. 3243.

другите два дурежа упатуваат зборовите на Возвишениот: **“Ќе се дувне во сурлата и, ете, страшниот глас ќе ги снеса оние кои се на небесата и на Земјата, а не и оние за кои ќе посака Аллах. Потоа повторно ќе се дувне во сурлата и, ете ги испревртени, во исчекување!”** Ез-Зумер, 68

Овластен за земање на душите е мелекот на смртта. Возвишениот вели: **“Кажи: – Мелекот на смртта, кој ви е за тоа одреден, ќе ве усмрти, а потоа ќе Му се вратите на Господарот ваш.”** Сецде, 11 Мелекот на смртта има помошници меѓу мелеките. Тој му доаѓа на човекот согласно неговото дело. Ако бил добар му се укажува во најубав изглед, а ако бил лош во најгрд изглед.

Возвишениот вели: **“Кога некому од вас ќе му дојде смртта, пратениците-мелеки Наши, без грешка, ќе му ја земаат душата.”** Ел-Ен’ам, 61

Овластен за планините е мелекот на планините. Тој се спомнува во хадисот за појавата на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, меѓу жителите на Таиф на почетокот на пратеништвото, кога тие не се одсвале на неговиот повик. За тоа Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, вели: *“Кога облаците ми спуштија сенка, погледнав и таму го видов Џибрил. Ме повика, велејќи: – Аллах ги слушна зборовите на твојот народ и она што ти го возвратија. Аллах ти го испрати мелекот на планините за да му наредиш за она што ќе го посакаш против нив. Ме повика мелекот на планините, ме поздрави, а потоа рече: – О Мухаммед! Потоа рече: – Ќе направам што ќе посакаш. Ако посакаш ахшебејни (два рида во Мекка: Ебу Кубејје и оној наспроти него) ќе ги оборам врз нив. Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рече: – Не, се надевам дека Аллах ќе даде да се појави некој од нивните потомци кој ќе Го обожаваш единствено Аллах и нема да Му здружува ништо.”*¹

Од мелеките е и мелекот овластен за матките на што упатува хадисот на Енес б. Малик, радијаллаху анху, дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Аллах го овласти мелекот да рече: – О Господару! Сперма! О Господару! Грушка! О Господару! Парче месо! Кога ќе посака да го предодреди неговото создание, ќе рече: – Машко или женско? Среќен или несреќен? Каков е ‘рскот и*

¹ Бухари, 3231; Муслим, 1795.

крајот? И ќе го запише или одреди тоа во стомакот на мајката.”¹

Од мелеките се и носители на Аршот. Возвишениот вели: **“Оние кои го носат Аршот и оние кои се околу Него, Го слават, заблагодарувајќи Му се, Господарот свој, и веруваат во Него...”** Гафир, 7

Возвишениот вели: **“...ќе го носат престолот на Господарот твој, на Денот тој, над нив осум мелеки...”** Ел-Хаккату, 17 Оние околу Аршот – тврдат некои знајци – се мелеките/ Ел-курубијун. Тие се почестени, меѓу мелеките, заедно со носачите на Аршот.²

Од мелеките се и чувари на Џеннетот. Возвишениот вели: **“А оние кои се плашеа од Господарот свој, во дружини, ќе бидат натерани во Џеннет. Штом ќе дојдат до него, ќе им се отворат вратите негови, и ќе им речат на чуварите негови: – Селамун алејкум! Бевте прекрасни. Па, влезете во Џеннет и во него ќе останете за навек!”** Ез-Зумер, 73 Возвишениот вели: **“...градини еденски во кои ќе влезат со претците свои и потомството свое... И мелеките ќе им влегуваат од сите врати!”** Ер-Рад, 23

Од мелеките се и чувари на огнот (Џехеннемот), Аллах да не заштити од него, а тоа се Зебание. Главни од нив се деветнаесетмина. Возвишениот вели: **“А, оние кои ќе бидат во огнот, ќе им речат на чуварите џехеннемски: – Замовете Го Господарот ваш да ни олесни барем еден ден од казната.”** Гафир, 49 Возвишениот вели: **“Па, нека ја повика дружината своја, а Ние ќе ги повикаме Зебание.”** Ел-Алек, 17-18. Возвишениот вели: **“Над него бдеат деветнаесетмина: а, мелеките Ние ги одредивме да бидат тие што бдеат врз огнот. Бројот нивни е искушение за оние кои не веруваа...”** Ел-Мудесир, 30-31

Возвишениот вели: **“...оние ќе возгласат: – О Малик! Нека нè усмрти веќе еднаш Господарот твој. – Ќе рече: – Па, вие тука за навек ќе останете!”** Ез-Зухруф, 77

Во Суннетот се спомнува Малик. Тој е чувар на огнот, Џехеннемот, а Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, го видел. Семуре Ибн Џундуб, пренесува дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: “Една ноќ видов два човека кои ми дојдоа и рекоа:

¹ Бухари, 318; Муслим, 2646.

² Тесфир од Ибн Кесир, 7/120.

– Оној што го разгорува огнот е Малик, чуварот на огнот. Јас сум Џибрил, а овој е Микаил.”¹

Од мелеките се и посетители на Бејтул-Ма’мур. Секој ден од нив седумдесет илјади мелеки влегуваат во Бејтул Ма’мур, а потоа не се враќаат во него. Ова се утврдува врз основа на хадисот на Малик Ибн Са’са, радијаллаху анху, дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“...потоа ми се укажа Бејтул Ма’мур, на реков: – О Џибрил! Што е ова? – Рече: – Ова е Бејтул Ма’мур, секој ден во него влегуваат седумдесет илјади мелеки. Кога ќе излезат, не се враќаат во него.”*²

Од мелеките се и мелеки патници кои ги следат местата каде што се спомнува името на Аллах. Двата шејха во хадисот пренесуваат хадис од Ебу Хурејре дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Мелеките, поради Аллах, крстат по патиштата, барајќи ги оние кои го спомнуваат Аллах. Кога ќе наидат на луѓе кои го спомнуваат Аллах, ќе повикаат: – Дојдете, ова е она што ви треба. Па тогаш ќе им укажат чест со своите крилја до земското небо...”*³ Зналците велат: “Мелеките ја засилуваат заштитата и на други видови созданија...”

Исто така е утврдено дека тие го известуваат Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, за поздравите (салаватите) од неговиот народ. Ахмед и Несија пренесуваат хадис, кој е исправен според ланецот, од Абдуллах Ибн Мес’уд дека рекол: *“Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, рече: – Мелеките, кои патуваат поради Аллах по земјата, ме известуваат за поздравите на мојот народ.”*⁴

Од мелеките се и Кирамун Катибиин чија должност е да ги пишуваат и регистрираат делата на луѓето. Возвишениот вели: **“Врз вас се чуварите, благородните пишувачи (Кирамун Катибиин), кои го знаат она што го правите.”** Ел-Инфитар, 10-12 Возвишениот вели: **“Кога ќе се сретнат двајца, еден од десната а еден од левата страна, и кога ќе седнат нема да прозборат ниеден збор а да при себе нема чувар бдеец.”** Каф, 17-18 Муцахид,

¹ Бухари, 3236.

² Бухари, 3207; Муслим, 164. Текстот е од Муслим.

³ Бухари, 6408; Муслим, 2689. Текстот е од Бухари.

⁴ Муснед, 1/452; Несија, 3/43 бр. 1282. Текстот е од Муснед.

коментирајќи го ајетов, вели: – Мелек од десната и мелек од левата страна. Што се однесува на оној од десната страна, тој ги пишува добрите дела. Што се однесува на оној од левата страна, тој ги пишува лошите дела.

Овластени за искушението во гробот и за испитувањето на луѓето во нивните гробови се Мункер и Некир. На тоа упатуваат исправни хадиси. Шејховите пренесуваат хадис од Енес Ибн Малик, радијаллаху анху, дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Кога човекот ќе се стави во гроб и кога ќе се оддалечат присутните, а тој добро ќе го слушне тропањето на нивните обувки, ќе му дојдат два мелека, ќе го постават во седечка позиција, прашувајќи го: – Што велиш за овој човек Мухаммед, алејхисселама? Што се однесува на верникот, тој ќе рече: – Сведочам дека тој е роб на Аллах и Негов пејгамбер. Потоа ќе му речат: – Погледни го твоето место во огнот кое Аллах ти го замени со местото во Џеннет. Па, ќе ги види двете места.”*¹

Тирмизи и Ибн Хиббан пренесуваат хадис од Ебу Хурејре, радијаллаху анху, дека рекол: *“Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, рече: – Кога умрениот ќе биде погребан, ќе му дојдат два темно смеѓи мелека, за едниот се вели дека е Мункер а за другиот Некир, па ќе прашаат: – Што велиш за овој човек...?”* Тирмизи вели дека хадисот е хасен/добар.²

Ова се најпознати текстови кои ги спомнуваат функциите и имињата на мелеките. Тие ја означуваат обврската на човекот да верува во нив и да ги потврди значењата на текстовите за нивната вредност. Аллах, те’ала, знае најдобро!

Плодови од верувањето во мелеките

Верувањето во мелеките има големи плодови за верникот, како што се:

- 1) Знаење за величината на нивниот Создател, за совршенство-то на Неговата моќ и власт.
- 2) Заблагодарување на Аллах, те’ала, за Неговата наклонетост и

¹ Бухари, 1374; Муслим, 2870. Текстот е од Бухари.

² Тирмизи, 3/385; Ихсан фи такриб Сахих Ибни Хиббан, 7/386 бр. 3117. Текстот е од Тирмизи.

грижа за луѓето, зашто ги овласти мелеките да ги чуваат, пишуваат нивните дела и др. со што се остваруваат нивните добра на овој и оној свет.

- 3) Љубовта кон мелеките затоа што ги упати да го остварат ибадетот на Аллах на најсовршен начин, да им помогнат на верниците и да бараат простување за нив.

**Второ поглавје:
Верување во објавените книги**

Содржи вовед и четири расправи

ВОВЕД ВО ЈАЗИЧНАТА И ШЕРИЈАТСКАТА ДЕФИНИЦИЈА НА ВАХЈ
И ОБЈАСНУВАЊЕ НА НЕЈЗИНИТЕ ВИДОВИ

ПРВА РАСПРАВА:
ПРОПИС ЗА ВЕРУВАЊЕТО ВО КНИГИТЕ И ДОКАЗИ ЗА ТОА

ВТОРА РАСПРАВА:
НАЧИН НА ВЕРУВАЊЕ ВО КНИГИТЕ

ТРЕТА РАСПРАВА:
ОБЈАСНУВАЊЕ ЗА ТОА ДЕКА ТЕВРАТ, ИНЦИЛ
И НЕКОИ ДРУГИ ОБЈАВЕНИ КНИГИ БИЛЕ ИЗМЕНЕТИ,
А КУРАНОТ Е СОЧУВАН ОД ТОА

ЧЕТВРТА РАСПРАВА:
ВЕРУВАЊЕТО ВО КУРАНОТ И НЕГОВИТЕ КАРАКТЕРИСТИКИ

ВОВЕД:

ЈАЗИЧНА И ШЕРИЈАТСКА ДЕФИНИЦИЈА НА ОБЈАВАТА И ОБЈАСНУВАЊЕ НА НЕЈЗИНИТЕ ВИДОВИ

Јазична дефиниција

Ел-Вахју (објава) во јазикот означува брзо и тајно информирање.

Ел-вахј се употребува за ишарет (алузија), пишување, порака, инспирација, односно сè она што си му го вдахнал на некој друг, сè додека не го дознае, е инспирација, такво каво што е, што не е карактеристично за пејгамберите и што не е по својата природа од Аллах, те’ала.

Ел-Вахј со своето јазично значење опфаќа:

- 1) Природна инспирација на човекот како што е инспирацијата на мајката на Муса. Возвишениот вели: **“И ѝ вдахнавме на мајката на Муса да го стави во сандак и да го фрли...”** Ел-Касас, 7
- 2) Инстинктивна инспирација на животното како што е инспирацијата на пчелата. Возвишениот вели: **“Твојот Господар ѝ вдахна на пчелата: – Прави куќи по ридовите.”** Ен-Нахл, 68
- 3) Брза алузија на симболичен начин и вдахнување, како што е случајот на вдахнувањето на Зекерија кога му се обратил на својот народ. Возвишениот вели: **“Па, се појави кај народот свој, од михраб, и тогаш им објави: – Славете Го, тогаш, наутро и приквечерина.”** Мерјем, 11
- 4) Дошепнување на шејтанот и разубавување на злото во душите на неговите пријатели. Возвишениот вели: **“А шејтаните, секако, ги поттикнуваат заштитниците свои да расправаат со вас.”** Ел-Ен’ам, 121
- 5) Наредбата за која ги инспирира Аллах Своите мелеки со цел да ја спроведат. Возвишениот вели: **“И кога Господарот твој им вдахна на мелеките: – Јас сум, навистина, со вас: бодрете ги, тогаш, оние кои веруваат.”** Ел-Енфал, 12

Шеријатска дефиниција

Се работи за “Обелоденување од страна на Аллах на Своите пејгамбери она што сака да им го соопшти: закон или книга со

посредство или без посредство.”

Видови на објава

За да се вдахне објава од Аллах, те’ала, постојат повеќе начини, а еден од нив е и оној во зборовите на Возвишениот во сура Еш-Шура: **“На човекот му е дадено Аллах да зборува со него само преку објава или зад перде или да му испрати пејгамбер, па да му го објави со одобрението Свое она што го сака. Он, навистина, е Вишен и Мудар!”** Еш-Шура, 51 Аллах, те’ала, соопштил дека Неговото зборување и објавување на човекот се спроведува на три нивоа:

Прво ниво: чиста објава, а тоа е она што го вдахнува Аллах во срцето на оној кому му се објавува, она што го сака, имајќи го предвид фактот дека нема никаков сомнеж дека тоа е од Аллах. Доказ за тоа се зборовите на Возвишениот: **“Само преку објава.”** Еш-Шура, 51. Пример за ова се спомнува во хадисот на Абдуллах Ибн Мес’уд дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Духот на Светиот (Џибрил) ми вдахна во срцево дека човекот нема да умре сè додека не му се наполни ’рскот. Па, плашете се од Аллах и бидете пристојни во барањето.”* Хадисот го цитираат Ибн Хиббан во својот Сахих и Хаким во својот Мустедрек. Дека хадисот е исправен, се согласуваат Ез-Зехеби и Ибн Маџе во својот Сунен и др.¹ Некои знајци кон овој вид го присоединувале и сонувањето на пејгамберите, како што е сонувањето на Ибрахим, алејхисселем, она што му го соопштил Аллах. Аллах, те’ала, вели: **“Рече: – О синко! Во сон видов дека те принесувам како жртва.”** Ес-Саффат, 102 Како што е и сонувањето/гледањето во сон на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, на почетокот на пратеништвото според хадисот што го пренесуваат двата шејха од Ајша, радијаллаху анха, дека таа рекла: – Прво со што почна Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, со објавата е исправниот сон. Не сонуваше ништо, а тоа да не беше јасно како видикот.²

Второ ниво: Зборување зад перде без посредство како што тоа го потврдил случајот со некои пејгамбери и пратеници, како што е

¹ Меваридуз Зам’ан, 1084, 1085; Мустедрек, 2/4; Ибн Маџе, 2144, Ибн Ебид Дуџа во Ел-Кана’а, Бејхеки во Шуабул Иман (елМугни ан хамлил есфар, 419, 895); Бегави, 14/304 бр. 4112.

² Бухари, 3; и сличен на него пренесува Муслим со бр. 160.

зборувањето на Аллах, те’ала, со Муса, а за што Возвишениот соопштил на повеќе места во Својата Книга. Возвишениот вели: **“И Аллах зборуваше со Муса, сигурно!”** Ен-Ниса, 164 Возвишениот вели: **“И кога Муса дојде во часот наш определен, кога Господарот зборуваше со него.”** Ел-А’раф, 143. Како што е зборувањето на Аллах со Адем. Возвишениот вели: **“И Адем ги усвои некои зборови од Господарот свој.”** Ел-Бекара, 37 Како што е и зборувањето на Аллах со нашиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, во ноќта Ибра, како што е тоа утврдено во Суннетот. Доказ за ова ниво се и зборовите на Возвишениот од ајетот: **“Или зад перде.”** Еш-Шура, 51

Трето ниво: Објава со посредство на мелек. Доказ за тоа се зборовите на Возвишениот: **“...или да му испрати пратеник, па да му го објави со одобрението Свое, она што го сака.”** Еш-Шуура, 51 Ова е како објавувањето на Џибрил, алејхисселем, со објава од Аллах до пејгамберите и пратениците.

Целиот Куран е објавен на овој начин преку кого зборувал Аллах, Џибрил, алејхисселем, го слушал Куранот од Аллах, а Џибрил пак, му го соопштил на Мухаммед алејхисселем. Возвишениот вели: **“Тоа е Куранот што го објави Господарот на световите; го објави Џибрил доверлив во срцето твое за да бидеш меѓу опоменувачите.”** Еш-Шуара, 192-194 Возвишениот вели: **“Кажи: – Го објави Светиот дух/Џибрил, од Господарот твој, со вистина.”** Ен-Нахл, 102

Џибрил, алејхисселем, ја соопштил објавата на нашиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, во три состојби:

- 1) Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, го видел во формата во која е создаден. Ова се постигнало само во два случаи како што беше утврдено во претходното поглавје.
- 2) Му доаѓала објавата слично на шум на звонче и исчезнувала, а Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, бил при свест за она што се вели.
- 3) Претставување на Џибрил во форма на човек кој зборува преку објавата како што стана збор во претходниот “Хадис на Џибрил” кога го прашувал Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, за степените на верата.

Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, известил за

последниве два случаја кога му одговорил на Харис Ибн Хишам кога овој го прашал на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем: “О Аллахов пејгамберу! Како ти доаѓа објавата? Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: – *Понекогаш ми доаѓа како шумот на свончето, а тоа е најтешко за мене, и ми открива/објавува, а јас сум свесен за она што го вели. Понекогаш ми се претставува мелек во форма на човек, па ми зборува, а јас сум свесен за она што го зборува.*” (Мутефекун алејхи/зналците се согласни за исправноста на хадисот)¹.

¹ Бухари, 2; Муслим, 2333.

ПРВА РАСПРАВА: ПРОПИСОТ ЗА ВЕРУВАЊЕТО ВО КНИГИТЕ И ДОКАЗИ ЗА ТОА

Дефиниција на книгите

Книги (ел-кутуб) е множина од китаб (книга). Ел-Китаб е инфинитив од: кетебе – јектубу – китабен. Со ова се именува напишаното и книгата, во основа, се именува и сахифа (страница), со она што е напишано во неа, како што се зборовите на Возвишениот: **“Следбениците на Книгата бараат од тебе да им спуштиш Книга од небо.”** Ен-Ниса, 153 Значи Сахифа/лист во која има напишано нешто.

Под книги овде се сака да се каже: книги и сахифи кои ја содржат речта на Аллаx што им ја објави на Своите пејгамбери, било да е тоа што го објавува напишано, како што е Теврат или она што го има објавено преку мелек усно, па потоа се запишува како што се останатите книги.

Пропис за верувањето во книгите

Верувањето во Книгите на Аллаx објавени на сите Негови пејгамбери е еден од големите столбови на верувањето и од големите основи на верата без што, всушност, не се остварува верувањето. На тоа укажуваат Куранот и Суннетот.

Од Куранот се зборовите на Возвишениот: **“О верници! Верувајте во Аллаx и во пејгамберот Негов и во Книгата што му ја објави на Својот пејгамбер и во секоја книга што ја објави порано. Кој не верува во Аллаx и во мелеките Негови и во Книгите Негови и во Судниот ден, тој веќе талнал по беспাকে далечно!”** Ен-Ниса, 136 Аллаx, те’ала, во ајетов им наредил на луѓето да веруваат во сите прописи, гранки и столбови на иманот. Им наредил да веруваат во Аллаx и во Неговиот Пејгамбер, а тоа е Мухаммед, алејхиссалам, во Книгата што му ја објавил на Својот Пејгамбер, а тоа е Куранот, и во Книгата што ја објавил порано, а тоа се сите претходни книги, како што се Теврат, Зебур и Инџил. Потоа во завршницата на ајетот објаснил дека оној кој негира нешто од основите на верувањето, тој скршнал во голема заблуда, дека излегол од целта на патот и од столбовите на спомнатото верување,

а тоа е верувањето во Книгите на Аллаx.

Возвишениот вели: **“Не е добротинство во управеноста на вашите лица кон исток и запад, туку добротинство е да се верува во Аллаx, во Судниот ден, и во мелеките, и во Книгите, и во пејгамберите.”** Ел-Бекара, 177 Аллаx соопштил дека вистинското добротинство е да се верува во спомнатите столбови на верувањето, а потоа да се постапува според карактеристиките на спомнатото добротинство во ајетот. Спомнал дека од столбовите на верувањето е и верувањето во Книгите. Ибн Кесир вели: “Тоа е општа именка која ги опфаќа небесните Книги, објавени на пејгамберите, кои се запечатени со најсветлата, а тоа е Куранот, сведок за книгите пред него.”¹

За да го потврди верувањето во сите книги, Аллаx им наредил на луѓето-верници да им се обраќаат на Следбениците на Книгата со зборовите на Возвишениот: **“Кажете: – Ние веруваме во Аллаx, и во она што ни е објавено, и во она што му беше објавено на Ибрахим, и на Исмаил, и на Исхак, и на Јакуб, и на внуците, и во она што му е дадено од Господарот нивни на Муса и Иса, и во она што им е дадено на пејгамберите од Господарот нивни. Меѓу нив ние не правиме никаква разлика и на Аллаx Му сме послушни.”** Ел-Бекара, 136 Ајетот зборува за верувањето на верниците во она што им го објавил Аллаx преку Својот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, во она што им го објавил на истакнатите пејгамбери, спомнати во ајетот и во она што им го објавил на останатите пејгамбери во целина. Верниците не прават разлика меѓу пејгамберите во поглед на верувањето, во едни да веруваат, а во други да не веруваат. Таквото верување ајетот го систематизира вака: да се верува во сите пејгамбери и во сите Книги што им ги објавил Аллаx на луѓето. Ајетите во Книгата на Аллаx кои го потврдуваат ова се многубројни.

Што се однесува на Суннетот, и тој исто така упатува на обврската да се верува во Книгите, дека верувањето во нив е еден од столбовите на верувањето. На тоа упатува “Хадисот на Џибрил” кога го прашувал Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, за столбовите на верувањето. Во својот одговор, Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, спомнал дека верувањето во Книгите

¹ Тefsир од Ибн Кесир, 1/297.

спаѓа меѓу останатите столбови на верувањето. Текстот на хадисот веќе е спомнат во претходното поглавје и тука нема потреба да се навраќаме на него.

Суннетот ја утврдил обврската да се верува во Книгите и да се потврдат сите, да се биде уверен дека сите тие се од Возвишениот Аллах, објавени на Неговите пејгамбери, со вистина, упатство, светлина и дека оној кој ги смета за лажни или кој негира нешто од нив, тој не верува во Аллах и излегува од верата.

Плодови од верувањето во Книгите

Верувањето во Книгите има големи плодови врз верникот, а од нив се и следните:

- 1) Заблагодарување на Аллах за Неговата љубезност кон луѓето и Неговата грижа за нив, бидејќи им објавил книги кои содржат упатство на луѓето кон она што е добро и корисно за нив на овој и оној свет.
- 2) Очитување на мудроста на Аллах, бидејќи на секој народ му го пропишал она што му одговарало. Печат на Книгите е големиот Куран кој им одговара на сите луѓе, за секое време и место, сè до пропаста на светот.
- 3) Утврдување на својството говор на Аллах, те'ала, дека Неговиот говор не е сличен на говорот на луѓето и дека луѓето се немоќни да донесат нешто слично на Неговиот говор.

ВТОРА РАСПРАВА: НАЧИН НА ВЕРУВАЊЕ ВО КНИГИТЕ

Верувањето во Книгите на Аллах опфаќа бројни страни. Текстовите упатуваат на обврската да се биде уверен во нив и да се потврдат за да се постигне големиот столб на верувањето, а тоа се:

1) Цврсто уверување дека сите книги се објавени од Аллах, аззе ве целле, дека тоа е говор на Аллах, те’ала, и дека не се работи за говор на некој друг, дека Аллах зборувал вистина на начин на кој што сакал. Возвишениот вели: **“Аллах! Нема друг бог освен Него! Жив и Постоен! Он ти објави Книга, со вистина и со потврда за она што беше. Он објави Теврат и Инцил пред тоа; Патоказ за луѓето и Одделувач на вистината од неvistината. Болна казна ќе имаат оние кои не ги признават ајетите на Аллах, навистина! А, Аллах е Силен и Строг!”** Али Имран, 2-4

Аллах, аззе ве целле, соопштил дека ги објавил следните спомнати книги, а тоа се: Теврат, Инцил и Куран. Ова упатува на тоа дека Он зборувал преку нив и дека тие се од Него, а не од некој друг освен Него. Затоа на крајот од контекстот на ајетот му се закарнал со силна казна на оној кој ги негира ајетите на Аллах.

Известувајќи за Теврат, Аллах вели: **“Ние, навистина, го објавивме Теврат. Во него има патоказ и светлина.”** Ел-Маида, 44 Објаснил дека Он, Возвишениот, е Оној Кој го објавил Теврат и дека она што е во него е светлина и упатство од Него. Во друг контекст, објаснувајќи дека Теврат е Негов говор, а известувајќи за евреите, Возвишениот вели: **“А, очекувате ли да ви веруваат, така како што вие верувате, а веќе некои нивни дружини го слушнаа говорот на Аллах, а потоа, бидејќи го разбраа, го искривија, знаејќи.”** Ел-Бекара 75 Говорот на Аллах што го слушале и што го измениле е Теврат. Тоа го потврдувале Ес-Судди, Ибн Зејд и мноштво на муфессири (коментатори на Куранот). Возвишениот за Инцил вели: **“И следбениците на Инцил нека судат според она што го објави Аллах во него.”** Ел-Маида, 47 Односно според наредбите и забраните кои претставуваат говор на Аллах.

За Благородниот Куран вели: **“Елиф, лам, ра! Еве Книга чии ајети се редат по ред, а потоа потенко објаснети од Мудриот и**

Известениот!” Худ, 1 Обраќајќи му се на својот Пејгамбер, саллалаху алејхи ве селлем, Возвишениот вели: **“Ти, навистина, го примаш Куранот од Мудриот и Зналецот!”** Ен-Немл, 6 Возвишениот вели: **“Кажи: – Го објави Светиот дух, од Господарот твој...”** Ен-Нахл, 102 Возвишениот вели: **“А, ако некој од многубошците побара од тебе засолниште, тогаш згрижи го сè додека не го слушне Аллаховиот збор.”** Ет-Тевбе, 6 Им беше наредено да го слушаат Куранот што му го објави на Својот Пејгамбер, саллалаху алејхи ве селлем, а тоа е вистински говор на Аллах.

2) Да се верува дека сите Книги повикувале да се обожава единствено Аллах, дека тие се објавени со добро, упатство и светлина. Возвишениот вели: **“На еден човек кому Аллах му објави и Книга, и мудрост и пратеништво не му доликува да им зборува на луѓето: – Бидете мои, а не Аллахови робови.”** Али Имран, 79 Аллах објавил дека ниеден човек, кому Аллах му дал книга, мудрост и пратеништво, не смее да им наредува на луѓето да прифатат друг бог освен Аллах. Поради тоа се објавени Книгите на Аллах во кои се тврди ибадетот единствено да Му се посвети Нему.

Објаснувајќи дека книгите на Аллах дошле со вистина и упатство, Возвишениот вели: **“Он ти објави Книга, со вистина и со потврда за она што беше: Он објави Теврат и Инџил пред тоа; Патоказ за луѓето...”** Али Имран, 3-4 Возвишениот вели: **“Луѓето беа една заедница и Аллах им испраќаше пејгамбери, радосници и опоменувачи. Преку нив објавуваше Книга со вистина...”** Ел-Бекара, 213 Возвишениот вели: **“Ние, навистина, објавивме Теврат. Во него има патоказ и светлина.”** Ел-Маида, 44. Возвишениот вели: **“И му го објавивме Инџил, а во него има патоказ и светлина.”** Ел-Маида, 46 Возвишениот вели: **“Месецот Рамазан е месец во кој е објавен Куранот како патоказ за луѓето, јаснотии по патоказот и одделувач на вистината од невивистината.”** Ел-Бекара, 185 Постојат и други ајети со содржина дека Книгите на Аллах, те’ала, дошле со објава и светлина од Аллах, те’ала.

3) Да се верува дека Книгите на Аллах се потврдуваат меѓусебно, дека не се противречни и дека не се спротиставуваат една на друга, како што Возвишениот во Куранот вели: **“И Ние тебе ти објавивме Книга со вистина, потврда на книгата што му се објави и нејзин сведок.”** Ел-Маида, 48 За Инџил вели: **“... и му го објавивме Инџил, а во него има патоказ и светлина. Во него има**

патоказ и светлина, потврда за она што беше меѓу нив од Теврат.” Ел-Маида, 46. Обврска е да се верува во ова и да се биде уверен дека Книгите на Аллах не содржат никаква противречност. Ова се најзначајните карактеристики на Книгите на Аллах за разлика од книгите на луѓето, на говорот на Аллах за разлика од говорот на луѓето. Книгите на луѓето се изложени на недостатоци, мани и противречности, како што Возвишениот, опишувајќи го Куранот, вели: **“... да беше тој од некој друг, а не од Аллах, ќе најдеа во него несогласија големи.”** Ен-Ниса, 82

4) Посебно верување во она што го именува Аллах, аззе ве целле, за Книгите и потврдување на тоа, во кажувањето на Аллах и Неговиот Пејгамбер за нив. Се работи за следниве Книги:

1. **Теврат.** Тоа е Книга на Аллах што му ја објавил на Муса, алејхиссалам. Возвишениот вели: **“И на Муса, секако, Ние Книга му дадовме по уништувањето на поколенијата одамнешни – светлина за луѓето...”** Ел-Касас, 43 Во долгиот хадис за шефа’ат (земање за некого) што го цитираат двата шејха, кој е автентичен, а го пренесува Малик, радијаллаху анху, стои: *“... ќе му дојдат на Ибрахим, а овој ќе рече: – Не сум во состојба да ви олеснам. Ќе ја спомне грешката во која паднал. – Но, одете кај Муса, робот на Аллах, кому Аллах му го објави Теврат, и Аллах зборуваше со Него.¹ Аллах му го даде Теврат на Муса запишан на плочи. За тоа Аллах вели: “И Ние на плочите му напишавме ука за сè и потенко објаснување за сè.”* Ел-А’раф, 145 Ибн Аббас вели дека под плочи се мисли на Теврат. Во хадисот за расправата на Адем и Муса, а го пренесува Ебу Хурејре, радијаллаху анху, Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“...Адем му рече: – О, Муса! Аллах те одликува со Својот говор и ти го истишиа Теврат со Своја рака.”* Хадисот се цитира во двата Сахиха на многу начини.² Теврат е најголемата Книга на Синовите Исраилови. Во неа се образложени нивните закони и прописи кои Аллах му ги објавил на Муса. Пејгамберите на Синовите Израилови, кои доаѓале по Муса, се однесувале според нив, како што Возвишениот вели: **“Ние, навистина, го објавивме Теврат. Во него има патоказ и светлина. Пејгамберите според него им судеа на евреите кои беа пос-**

¹ Бухари, 7410; Муслим, 193.

² Бухари, 6614; Муслим, 2652. Во едниот од нив се вели: „И ти го напишиа Теврат со Својата Рака.“

лушни. **И рабините и побожните луѓе од кои се бараше да ја чуваат Книгата на Аллах, и за која беа сведоци.**” Ел-Маида, 44 Аллах соопштил во Својата Книга дека евреите го искривиле Теврат за што особено ќе стане збор во расправата што следува.

2. **Инцил.** Тоа е Книга објавена на Иса, алејхисселама, синот на Мерјем. Возвишениот вели: **“По трагите нивни го испративме Иса, синот на Мерјем, потврда за она што беше меѓу нив од Теврат, и му го објавивме и Инцил. Во нив има патоказ и светлина, и потврда за она што беше меѓу нив од Теврат, патоказ и ука за богобојазливите.”** Ел-Маида, 46

Аллах го објавил Инцил како потврда за Теврат, совпаден со него како што се спомнува во претходниот ајет.

Некои знајци¹ тврделе: – Инцил се разликува од Теврат само по неколку прописи околу кои се разединиле како што известува Аллах за Месих кој рекол за Синовите Израилови: **“... и да ви дозволам нешто од она што ви беше забрането.”** Али Имран, 50

Аллах, те’ала, известил во Својата Благородна Книга дека Теврат и Инцил го најавиле доаѓањето на нашиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем. Возвишениот вели: **“...оние кои го следат гласникот пејгамбер, кој не знае да пишува и да чита, кого го наоѓаат запишан кај нив во Теврат и Инцил...”** Ел-А’раф, 157

Како што претрпел измена Теврат така претрпел измена и Инцил. Ова ќе се објасни, ако Аллах даде, во следната расправа.

3. **Зебур.** Тоа е Книга на Аллах што му ја објавил на Давуд, алејхисселама. Аллах, те’ала, вели: **“И на Давуд му го дадовме Зебур.”** Ен-Ниса, 163 Коментирајќи го ајетот, Катаде вели: “Стана збор дека тоа е дова со која го поучил Аллах Давуда, да Му се заблагодарува и да Го слави; во него нема халал и харам, ниту обврски ниту забрани.”

4. **Страници на Ибрахим и Муса.** Тие се спомнуваат на две места во Книгата на Аллах. Прво на почетокот од сурата Ен-Неџм кога Аллах, те’ала, вели: **“Или не беше известен за Страниците на Муса, и за Ибрахим кој ги извршуваше задачите. И нема да ја понесеш тежината на бремето на другиот. На човекот му**

¹ Тефсир од Ибн Кесир, 2/36.

припаѓа само она за што настојува.” Ен-Неџм, 36-39 А второ во сурата Ел-‘Ала, Возвишениот вели: **“Да, спасен е оној кој ќе се очисти, кој го спомнува името на Господарот свој и кој се клања. Но вие повеќе го сакате животот на овој свет, а Ахирет е подобар и вечен е. Да, ова е внесено во страниците одамнешни, во страниците на Ибрахим и Муса.”** Ел-А’ла, 14-19 Значи, Аллах, аззе ве целле, известува за некои сахифи од Неговата објава што ги објавил на Неговите пејгамбери Ибрахим и Муса, алејхисселама. Знаењето за тоа е кај Аллах.

5. **Куранул-Азим/Големиот Куран.** Тоа е Книга на Аллах што му ја објавил на Својот пејгамбер Мухаммед, саллаллаху алејхи ве селлем, како потврда и сведок за онаа Книга што била. Тоа е последна објавена Книга на Аллах, најсветла и најцелосна, која ги дерогирала Книгите пред неа. Нејзиниот повик се однесува воопшто на циновите и луѓето. Возвишениот вели: **“И Ние тебе ти објавивме Книга со вистина, потврда за Книгата што му се објави и нејзин сведок.”** Ел-Маида, 48, т.е. сведок и суд за претходните Книги. Возвишениот вели: **“Кажи: – Кое е најголемо сведочење? – Кажи: – Аллах е сведок меѓу мене и вас. И објавен ми е овој Куран за да ве опоменувам со него, вас и оние на кои им е соопштен.”** Ел-Ен’ам, 19 Возвишениот вели: **“Нека е возвишен Оној кој го објави разделувачот на вистината од невивистината, до робот Свој, за да биде опомена до световите!”** Ел-Фуркан, 1 Куранот поседува многу имиња, а најзначајни се: Куран, Фуркан /разделувач на вистината од невивистината, Китаб/книга, Тензил/ објава, Ез-Зикр/опомена.

Обврска е да се верува во овие Книги за кои се објавени текстови, чишто имиња се спомнати и во оние на кои им се објавени, во сè она што го соопштува Аллах и Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, за нив, во она што ни го известуваат преданијата на нивните следбеници.

5) Да се биде силно уверен дека Книгите и сахифите што ги објавил Аллах на Своите пејгамбери се дерогирани со Благородниот Куран. Никој, од циновите и луѓето, ниту од претставниците од другите Книги кои претходеа, а ниту кој и да е друг, не треба да настојува да го обожава Аллах, по објавувањето на Куранот, поинаку од она што е спомнато во него или да суди според нешто друго. Во Куранот и Суннетот постојат многубројни докази за тоа.

Возвишениот вели: **“Нека е возвишен Оној Кој го објави Разделувачот на вистината од неvistината до робот Свој за да биде опомена за световите!”** Ел-Фуркан, 1 Возвишениот вели: **“О следбеници на Книгата! Ви дојде, секако, Наш пејгамбер кој ви објаснува голем дел од Книгата, што бевте го криеле, а преку голем дел поминува. Ви дојде од Аллах светлина и Книга јасна. Со неа Аллах ги упатува кон патиштата спасувачки оние кои го следат задоволството Негово и ги изведува со одобрението Свое од темнина во светлина, и ги упатува по патот вистински.”** Ел-Маида, 15-16. Наредувајќи му на Својот пејгамбер да им суди на Ехлул-Китаб според Куранот, Возвишениот вели: **“Па, суди меѓу нив според она што го објави Аллах во неа. Па, не следи ги желбите нивни и не оддалечувај се од вистината што ти дојде!”** Ел-Маида, 48 Возвишениот исто така вели: **“И суди меѓу луѓето според она што го објави Аллах. Не следи ги страстите нивни и чувај се да не ти направат сплетка во дел од она што ти го објави Аллах...”** Ел-Маида, 49

Од Суннетот е и хадисот на Џабир Ибн Абдуллах дека Омер Ибн Ел-Хаттаб, радијаллаху анху, дошол кај Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, со писмо/книга што го добил од некои Следбеници на Книгата, му го прочитал на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, на што овој се разлутил и рекол: *“О Ибн Ел-Хаттаб! Се сомневате ли во неа? Се колнам во Оној во Чија рака е мојава душа, ви дојдов со Книга која е кристално чиста. Не прашувајте ги за ништо. Ќе ве известат за вистината, па ќе го негирате тоа или за неvistината, па ќе го потврдите тоа. Се колнам во Оној во чија рака е мојава душа, доколку Муса беше жив, ќе му преостанеше само да ме следи.”* (Пренесуваат Ахмед, Беззар и Бејхеки и др.)¹ Ова е хасен/добар хадис во секој поглед.

Така, преостанува она за што е обврска да се биде уверен за Книгите на Аллах воопшто, а она за што е обврска да се биде посебно уверен околу Куранот ќе се образложи во посебна расправа.

¹ Муснед, 3/387; Кешфул Естар, 134; Шуабул Иман од Бејхеки, 177.

ТРЕТА РАСПРАВА:
ОБЈАСНУВАЊЕ ЗА ТОА ДЕКА ТЕВРАТ, ИНЦИЛ
И НЕКОИ ДРУГИ ОБЈАВЕНИ КНИГИ БИЛЕ ИЗМЕНЕТИ,
А КУРАНОТ Е СОЧУВАН ОД ТОА

Ехлул-киتاب/Следбениците на Книгата го измениле зборовите на Аллах

Аллах, аззе ве целле, известил во Куранот за измената и искривувањето на Книгите на Аллах, објавени на Ехлул-киتاب.

Во врска со евреите, Аллах, те’ала, вели: **“А очекувате ли да ви веруваат, така како што вие верувате, а веќе некои нивни дружини го слушаа говорот на Аллах, а потоа, бидејќи го разбраа, го искривија, знаејќи.”** Ел-Бекара, 75 Возвишениот вели: **“Од евреите има кои го одземаат вистинското значење на зборот...”** Ен-Ниса, 46

Известувајќи за христијаните, Возвишениот вели: **“И од оние кои зборуваат:– Ние сме христијани. Ние го прифативме договорот нивни. Па, оние забораваја на еден голем дел од она со што беа опоменувани. И меѓу нив ние уфрливме и непријателство и омраза сè до Денот суден. Потоа ќе бидат известени од Аллах за она што го работеа. О следбеници на Книгата! Ви дојде, секако, наш пејгамбер кој ви објаснува голем дел од Книгата – што бевте го криеле, а преку голем дел поминува.”** Ел-Маида, 14-15

Ајетот упатува на тоа дека евреите и христијаните извршиле измени во Книгите на Аллах, објавени до нив. Оваа измена еднаш се состоела од додавање нешто, а еднаш од одземање нешто.

Доказ за додавање се зборовите на Возвишениот: **“Тешко на оние кои пишуваат книги со рацете свои за потоа да речат: – Ова е од Аллах – за да прибават малку корист. Тешко на оние кои пишуваат со својата рака такво нешто, и тешко ним кои на таков начин печалат.”** Ел-Бекара, 79 Доказ за одземањето се зборовите на Аллах: **“Кажи: – Кој ја објави Книгата со која дојде Муса: светлина и патоказ за луѓето, која ја ставате на листови за да ја обелодените, а многу од неа криете...”** Ел-Ен’ам, 91

Измената на Теврат и Инџил и докази за тоа

Земено во целина, Ехлул-китаб извршиле измена на говорот на Аллах и Неговите Книги. Што се однесува на Теврат и Инџил поединечно, а во врска со случувањето на измената, претходните докази укажаа на тоа.

Од доказите дека е извршена измена на Теврат се зборовите на Возвишениот: **“Кажѝ: – Кој ја објави Книгата со која дојде Муса: светлина и патоказ за луѓето, која ја ставате на листови за да ја обелодените, а многу од неа криете, и со која ве поучи во она што не го знаевте, ни вие ни предците ваши? Кажѝ: – Аллах! И Остаѝ ги да си играат со лагите свои.”** Ел-Ен’ам, 91 Во коментарот на ајетот стои: – Односно Книгата со која дојде Муса ја ставате на листови за да надополните нешто што сакате, да извршите измена и да ја искривите, и да го прикриете описот на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, спомнат во неа.

Возвишениот вели: **“А очекувате ли да ви веруваат, така како што вие верувате, а веќе некои нивни дружини го слушаа говорот на Аллах, а потоа, бидејќи го разбраа, го искривија, знаејќи.”** Ел-Бекара, 75 Коментирајќи го ајетот, Ес-Судди вели: “Тоа е Теврат што го преиначија.” Ибн Зејд вели: “Објавениот им Теврат го изменија, правејќи го халалот во него харам, а харамот халал, вистината невестина, а невестината вистина.”

Дека и Инџил претрпел измена доказ се зборовите на Возвишениот: **“И оние кои зборуваат: - Ние сме христијани. Ние го прифативме договорот нивни. Па, оние забораѝја на еден голем дел од она со што беа опоменувани. И меѓу нив Ние уфрливме и непријателство и омраза сè до Денот суден. Потоа ќе бидат известени од Аллах за она што го работеа. О Следбеници на Книгата! Ви дојде, секако, наш пејгамбер кој ви објаснува голем дел од Книгата, што бевте го криеле, а преку голем дел поминува...”** Ел-Маида, 14-15. Коментирајќи го последниов ајет, некои авторитети во толкувањето на Куранот велат: – Односно го објаснува она што го изменија, го преиначија, и измислуваа лаги за Аллах, така што премолчаа многу од она што го изменија и нема никаква корист да се објаснува тоа.¹

Овие ајети упатуваат на случувањето на измената и

¹ Тефсир од Ибн Кесир, 3/63.

преиначувањето на Теврат и Инцил. Затоа муслиманските зналци се согласни дека Теврат и Инцил претрпеле измена и преиначување.

Куранот е заштитен од измена, Аллах го сочувал и докази за тоа

Големиот Куран е сочуван од измена и преиначување што ги снашло претходните Книги. Тој е сочуван од тоа со заштитата и грижата на Аллах, како што известува Аллах за тоа со Своите зборови: **“Ние, навистина, ја објавивме опомената и Ние ќе ја чуваме.”** Ел-Хиџр, 9 Коментирајќи го ајетот, Ет-Табири вели: – Тврдењето дека ние ќе го сочуваме Куранот значи дека ништо нема да му се додаде невестинско, нешто што не е од него или пак да му се одземе нешто од прописите, забраните и обврските кои се во него.¹ Во други ајети Аллах известува за целосноста, подробноста и чистотата на прописите во Куранот од секаква невестина. Возвишениот вели: **“...на која нема да ѝ дојде невестина ни понапред ни подоцна; тоа е објава од Мудриот и за благодарност Достојниот.”** Фуссилет, 42 Возвишениот вели: **“Елиф, лам, ра! Еве Книга чии ајети се редат по ред, а потоа потенко објаснети од Мудриот и Известениот!”** Худ, 1 Аллах вели: **“Не изговарај ги буквите на Куранот со јазикот за да го читаш побрзо. Наша обврска, навистина, е да го збереме и да го читаме.”** Ел-Кијаме, 16–17

Овие ајети упатуваат на целосната заштита на Куранот од Аллах, како на зборовите така и на значењето, почнувајќи од неговото објавување па сè до одобрувањето на Аллах да се воздигне до Него, сочуван од секаква измена и преиначување. Значи, го ополномоштил Својот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, да поучува во него, потоа да го збере во неговото срце, да го објаснува и коментира во својот чист Суннет. Потоа Аллах им пружил прилика на добрите луѓе да го меморираат и да го препишуваат низ текот на генерациите и столетијата, така што останал чист и сочуван од секаква невестина. Го читаа мали и големи, во различни периоди и места, целосно свеж во онаа форма во која е објавен од Аллах на Неговиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем.

Во врска со овој предмет на расправа, зналците скренале внимание на суптилната тајна и реторичка анегдота околу одобрувањето Теврат да биде изменет, а неодобрувањето такво

¹ Тефсир од Ибн Џерир, 14/7.

нешто за Куранот. Се работи за она што го пренесува Ебу Амр Ед-Дани од Ебу Хасан Ел-Мунтаб кој рекол: – Еден ден бев кај Кади Ибн Исхак Исмаил Ибн Исхак, па беше прашан. Зошто им дозволил измена на следбениците на Теврат, а не им дозволил на следбениците на Куранот? Ел-Кади рекол: “Аллах, аззе ве целле, за следбениците на Теврат вели: **“... од кои се бараше да ја чуваат Книгата на Аллах.”** Ел-Маида, 44 Чувањето им го доверил ним, така што им дал можност да извршат измена, а за Куранот вели **“Ние, навистина, ја објавивме Опомената и Ние ќе ја чуваме.”** Ел-Хиџр, 9, не дозволувајќи им да извршат измена. (Вели): – Отидов кај Ебу Абдуллах Ел-Мухамили, му го спомнав разговорот, а тој рече: – Не сум слушнал подобар исказ од овој.”

ЧЕТВРТА РАСПРАВА: ВЕРУВАЊЕТО ВО КУРАНОТ И НЕГОВИТЕ КАРАКТЕРИСТИКИ

Дефиниција на Куранот, хадиси кудси и хадисот на Пејгамберот и разликата меѓу нив

Ел-Куранул-Керим (Благородниот Куран). Тоа е говор на Аллах, од Него произлезе но не се знае начинот на говор. Аллах Му го објавил на Својот пејгамбер како Објава. Верниците вистински го потврдиле тоа. Биле уверени дека Куранот е вистинаски говор на Аллах. Џибрил, алејхисселама, го слушал од Аллах, аззе ве целле, и му го објавил на печатот на пејгамберите, Мухаммед, саллаллаху алејхи ве селлем, по неговиот изговор и значење, односно кој се пренесува текстуално, неприкосновено и поуздано, запишан во мусхафи, заштитен од измена и преиначување.¹

Ел-Хадиси кудсиј. Тоа е она што го пренесува Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, од Својот Господар, по изговорот и значењето, така што ни го пренел sukcesивно, а не го достигнува нивото на Куранот.²

Како пример е хадисот на Ебу Зерр Ел-Гафари од Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, кој пренесува од својот Господар дека рекол: *“О робови мои! Забранив неправда за себе, и вам ви ја забранив, па не не правете неправда!”*³

Пејгамберовиот хадис. Тоа е она што се однесува на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем: збор, дело, одобрување или опис.⁴

Разликите меѓу Куранот, хадиси кудси и хадиси-небевиј. Исправното читање на Куранот е побожен чин, тој е муџиза по својот ред и предизвикувач во однос на неговата муџиза (надприродност). Забрането е да го допира нечист човек; се цитира граматички, не се дозволува да се пренесува според значајот (туку

¹ Тахавије, 1/172; Мебахис фи улумил Куран, стр.21; Каваидут Тахдис – од Џемалуддин елКасими, стр. 65.

² Види: Каваидут Тахдис – од Џемалуддин елКасими, стр. 65.

³ Муслим, 2577.

⁴ Мусталахул Хадис – од Ибн Усејмин, стр.7; Каваидут Тахдис 61 – 62.

мора текстуално), се задолжува неговото читање во намазот, а оној кој го чита/цитира се наградува за секој харф (слово) со добро, а за секое добро со десет добра за разлика од хадиси-кудсиј и хадиси ен-небевиј. Случајот со нив не е таков.

Разликите меѓу хадиси-кудси и пејгамберовиот хадис. Хадиси-кудси е говор на Аллах по изговорот и значењето за разлика од Пејгамберовиот хадис кој е говор на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, по изговорот и значењето. Хадиси-кудси е повреден од Пејгамберовиот хадис. Тоа е поради предноста на говорот на Аллах над говорот на луѓето.¹

Карактеристиките на верувањето во Куранот

Верувањето во Книгите на Аллах, како што беше утврдено, е еден од големите столбови на верувањето. Бидејќи големиот Куран е Книга која ги дерогираше претходните Книги, дека тој е нивни сведок, кому се оддадени џиновите и луѓето воопшто, по испраќањето на нашиот Пејгамбер Мухаммед, саллаллаху алејхи ве селлем, и објавувањето на оваа Книга до него, верувањето во Куранот се истакнува со одлики и карактеристики кои неопходно треба да се остварат за да се верува во него, како доплонување на утврдените прашања околу прифаќањето на верувањето во книгите воопшто. Тоа се следните карактеристики:

1) Да се биде уверен во општоста на неговиот повик и на опфатноста на шеријатот со кој е дојден, за луѓето и џиновите, воопшто. Никому од нив не му преостанува ништо освен да верува и да Го обожават Аллах како што е пропишано во него. Возвишениот вели: **“Нека е возвишен Оној Кој го објави Разделувачот на вистината од невивистината до робот Свој, за да биде опомена за световите.”** Ел-Фуркан, 1 Возвишениот, известувајќи преку јазикот на Својот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, вели: **“И објавен ми е овој Куран за да ве опоменувам со него, вас и оние на кои им е соопштен.”** Ел-Ен’ам, 19 Известувајќи за џиновите, Возвишениот вели: **“Да, Ние спуштивме еден чудесен Куран кој упатува кон патоказот и му поверувавме.”** Ел-Џин, 1-2

2) Да се биде уверен во неговата дерогација на сите претходни Книги. На Ехлул китаб, а и на други, не им е дозволено да го

¹ Види: Каваидут Тахдис – од Џемалуддин елКасими, стр. 65 – 66.

обожават Аллах поинаку, по објавувањето на Куранот, дека нема вера освен онаа со која дојде тој, и дека нема ибадет освен оној што го пропишал Аллах во него, дека нема дозволено освен она што го дозволил во него, а ниту забрането освен она што е забранил во него. Возвишениот вели: **“Кој бара друга вера освен Исламот нема да му биде примена.”** Али Имран, 85 Возвишениот вели: **“Ние, навистина, ти објавивме Книга со вистина за да судиш меѓу луѓето со она што Аллах ти го обелодени.”** Ен-Ниса, 105. Веќе стана збор во хадисот на Џабир Ибн Абдуллах дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, им забранил на другарите да ги читаат книгите на Ехлул китаб (се колнам во оној во чија рака е мојава душа, да е Муса жив ќе му преостанеше само да ме следи).¹

3) Олеснителност на шеријатот што го донел Куранот за разлика од верозаконите во претходните книги. Тие содржеле многу тешки прописи, одредени за нивните следбеници. Возвишениот вели: **“...оние кои го следат гласникот-пејгамбер, кој не знае да пишува и да чита, кого го наоѓаат заведен кај нив – и во Теврат и во Инцил – и кој им наредува добро и кој им забранува зло, и кој им ги дозволува добрите јадења, а им ги забранува нечистите, и кој ги ослободува од товарот нивни и од прангите кои се врз нив...”** Ел-А’раф, 157

4) Куранот е единствена Книга меѓу божествените Книги за која се обврзал Аллах да ја чува по изговор и значење, од вовлекување на измена по изговор и значење. Возвишениот вели: **“Ние, навистина, ја објавивме опомената и Ние ќе ја чуваме.”** Ел-Хиџр, 9 Возвишениот вели: **“...на која нема да ѝ дојде невестина ни понапред ни подоцна, тоа е Објава од Мудриот и за благодарност Достојниот.”** Фуссилет, 42 Возвишениот, објаснувајќи го Своето овластување да ја толкува и објаснува како што сака и пропиша, вели: **“Наша обврска, навистина, е да го збереме и да го читаме. Па, кога ќе го читаме, следи го читањето негово! Потоа неговото објаснување е наша обврска, навистина!”** Ел-Кијаме, 17-19 Коментирајќи го последниот ајет, Ибн Кесир вели: **“Ќе ти го објасниме и образложиме по Неговото меморирање и читање, ќе ти го вдахнеме неговото значење како што сакаме и како што ќе одредиме.”** Аллах пружил прилика да ја сочуваат Неговата Книга znalци-специјалисти кои тоа го направија

¹ Ахмед, 3/387 идр.

на најдобар начин од времето на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, па до ден-денес, така што го меморираа неговиот изговор и го разбраа неговото значење; беа истрајни во работата на тоа. Не оставија ни едно подрачје што е во служба на Куранот и неговото меморирање, а да не напишат за него големи дела. Едни од нив пишувале дела од областа на толкувањето; едни од областа на препишувањето и читањето; едни од областа на ајетите мухкем и мутешабих (јасни и сложени ајети); едни од областа на мединските и меканските ајети; едни од областа на изнаоѓање прописи; едни од областа на неговите примери; едни од областа на неговата надприродност (и'џаз); едни од областа на нејасните зборови во него; едни од областа на синтаксата на арапскиот јазик и др. области во кои се отелотвори Аллаховата заштита на Неговата Книга. Според тоа како тие знајци беа во служба на Неговата Книга и нејзините поуки, сè додека не остана сочувана, да се чита и толкува чисто и свежо како што е објавена.

5) Благородниот Куран содржи многу аспекти на надприродност во што се придружуваат и другите објавени Книги. Во целина тој е најголема му'џиза/надприродност, вечен е и неприкосновен доказ на Аллах со кој го подготви Својот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, и неговите следбеници сè до Судниот ден. Според хадисот на Ебу Хурејре кој го цитираат двата шејха, Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Нема меѓу пејгамберите ни еден, а да не му се дадени знаменија кои се слични, во кои човекот ќе верува. Она што мене ми е дадено е објавата, што Аллах ми ја вдахна. Се молам да бидам со најмногу следбеници од сите нив до Судниот ден.”*¹ Од формите на и'џазот/надприродноста на Куранот се: убавиот стил, точност и речитост. И циновите и луѓето се предизвикани да донесат нешто слично на него или нешто слично на дел од него во три случаи; Аллах ги предизвикал да донесат нешто слично, па биле немоќни. Возвишениот вели: **“Или зборуваат: – Тој ли го измисли? Но, не веруваат. Па, нека донесат говор сличен ако се искрени, навистина!”** Ет-Тур, 33-34 Потврдувајќи ја нивната немоќ за тоа, Аллах вели: **“Кажи: – Кога би се збрале циновите и луѓето да донесат нешто што ќе биде слично на Куранот, нема да можат да донесат ништо слично на него, па дури да се помагаат**

¹ Бухари, 4981; Муслим, 152.

еднисодруги.” Ел-Исра, 88 Потоа ги предизвикал да донесат десет сури слични на неговите, но тоа не можеле да го направат. Возвишениот вели: **“Или пак, ќе речат: – Тој го измисли. Кажи: – Па, донесете десет сури слични на неговите. И повикајте кого можете – освен Аллах – ако сте искрени!”** Худ, 13 Потоа ги предизвикал по трет пат да донесат една сура како неговите, но не биле во можност да направат такво нешто. Возвишениот вели: **“Или пак, зборуваат: – Тој го измисли. Кажи: – Тогаш донесете една сура слична на неговите и повикајте ги оние кои можете – покрај Аллах – ако сте искрени!”** Јунус, 38 Со овој и’џаз Аллах го утврдил Куранот на најсовершен начин, бидејќи луѓето биле немоќни да му се спротистават и на најнискиот степен на предизвик, а тоа е да донесат една сура слична на неговите, дури и најкратка сура на Куранот од три ајети.

6) Аллах, те’ала, го објавил во Куранот сè она што им треба на луѓето за нивната вера, овој свет, за животот и за оној свет. Возвишениот вели: **“И ти објавивме Книга како објаснување за сè, и патоказ и милост и радосница за послушните.”** Ен-Нахл, 89 Возвишениот вели: **“И ништо Ние во Книгата не изоставивме.”** Ел-Ен’ам, 38 Ибн Мес’уд, радијаллаху анху, рекол: “Во овој Куран е објавено секое знаење. Во овој Куран сè ни е објаснето!”

7) Аллах го олеснува Куранот за опоменување и сфаќање; ова е една од неговите најголеми карактеристики. Возвишениот вели: “Да, Ние го олеснивме Куранот за опомена, па кој го прифаќа?!” Ел-Камер, 17 Возвишениот вели: “Книгата што Ние ти ја објавивме е благословена, за да размислуваат за ајетите нејзини и за да се сеќаваат оние со дадениот им разбир.” Сад, 29 Толкувајќи го првиот ајет, Муџахид вели: “Значи, ни го прилагоди неговото читање.” Ес-Судди рекол: “Ни го олесни неговото значење на јазици.” Ибн Аббас рекол: “Аллах да не го олеснеше на јазикот на луѓето, никој од нив нема да можеше да зборува за говорот на Аллах.”¹ Табери и други знајци во егзегезата спомнале дека олеснувањето на Куранот опфаќа олеснување на изговорот за читање и олеснување на значењето за размислување, умување и советување². Тоа е исто така запазено и посведочено.

¹ Тефсир од Ибн Кесир: 8/453.

² Тефсир од Ибн Церир: 27/96.

8) Куранот ја содржи суштината на учењата на претходните Книги и основите на верозаконите на пејгамберите. Возвишениот вели: “И Ние тебе ти објавивме Книга со вистина, потврда за книгата што му се објави и нејзин сведок.” Ел-Маида, 48 Возвишениот вели: “Во верата ви го пропиша она што му беше оставено во васиет на Нух, и она што Ние ти го објавуваме, и она што им го оставивме во васиет и на Ибрахим, и на Муса и на Иса: – Да бидете истрајни во верата и да не се разединувате во неа.” Еш-Шура, 13

9) Куранот содржи известувања и податоци за претходните пејгамбери и народи, како и потенко објаснување на она за што не му претходела ниедна Книга пред него. Возвишениот вели: “И сè што Ние ти кажуваме од кажувањата за пејгамберите е само за да ти се зајакне срцето твое...” Худ, 120 Возвишениот вели: “Ете, тоа се некои од кажувањата за населбите, за кои Ние ти кажувавме, од кои некои постојат, а некои се снемани.” Худ, 100 Возвишениот вели: “И ете, така Ние ти ги кажуваме кажувањата за оние кои веќе поминаа. А од Наша страна ти дадовме, секако, опомена!” Та-ха, 99

10) Куранот е последна Книга на Аллах, таа е печат и сведок за претходните Книги. Возвишениот вели: “Он ти објави Книга со вистина и со потврда за она што беше: Он Објави Теврат и Инцил пред тоа; патоказ за луѓето, а објави и одделувач на вистината од неvistината.” Али Имран, 3-4 Возвишениот вели: “И Ние ти објавивме Книга со вистина, потврда за Книгата што му се објави и нејзин сведок.” Ел-Маида, 48О

Ова се некои карактеристики на Благородниот Куран по кои тој се разликува од другите Книги, така што верувањето во него не се постигнува без убедување и прочитување, теоретски и практично. Аллах, те’ала, знае најдобро!

ТРЕТО ПОГЛАВЈЕ: ВЕРУВАЊЕТО ВО ПЕЈГАМБЕРИТЕ

Ова поглавје опфаќа единаесет расправи:

ПРВА РАСПРАВА: ПРОПИСОТ НА ВЕРУВАЊЕТО ВО ПЕЈГАМБЕРИТЕ И ДОКАЗИ ЗА ТОА.

ВТОРА РАСПРАВА: ДЕФИНИЦИЈА НА ПЕЈГАМБЕР (НЕБИЈ) И ПРАТЕ-НИК (РЕСУЛ) И РАЗЛИКАТА МЕЃУ НИВ.

ТРЕТА РАСПРАВА: НАЧИН НА ВЕРУВАЊЕ ВО ПЕЈГАМБЕРИТЕ.

ЧЕТВРТА РАСПРАВА: ШТО СМЕ ОБВРЗАНИ КОН ПЕЈГАМБЕРИТЕ.

ПЕТА РАСПРАВА: УЛУЛ-АЗМ (РЕШИТЕЛНИ/СТРПЛИВИ ПЕЈГАМБЕРИ).

ШЕСТА РАСПРАВА: КАРАКТЕРИСТИКИТЕ НА НАШИОТ ПЕЈГАМБЕР, САЛЛАЛЛАХУ АЛЕЈХИ ВЕ СЕЛЛЕМ, И ОБВРСКИТЕ НА УММЕТОТ КОН НЕГО СО ОБЈАСНУВАЊЕ ДЕКА СОНУВАЊЕТО НА ПЕЈГАМБЕРОТ Е ВИСТИНА.

СЕДМА РАСПРАВА: ЗАПЕЧАТУВАЊЕ НА РИСАЛЕТОТ И ОБЈАСНУВАЊЕ ДЕКА НЕМА ПЕЈГАМБЕР ПО МУХАММЕД АЛЕЈХИССЕЛАМ.

ОСМА РАСПРАВА: ИСРА НА ПЕЈГАМБЕРОТ, САЛЛАЛЛАХУ АЛЕЈХИ ВЕ СЕЛЛЕМ, НЕЈЗИНАТА ВИСТИНА И ДОКАЗИ.

ДЕВЕТТА РАСПРАВА: ЗА ЖИВОТОТ НА ПЕЈГАМБЕРИТЕ.

ДЕСЕТТА РАСПРАВА: МУ'ЏИЗИТЕ НА ПЕЈГАМБЕРИТЕ И РАЗЛИКАТА МЕЃУ НИВ И КЕРАМЕТИТЕ НА ЕВЛИИТЕ.

ЕДИНАЕСЕТА РАСПРАВА: ЕЛ-ВЕЛЛИЈУ И ЕЛ-ВЕЛАЈЕТУ ВО ИСЛАМОТ.

ПРВА РАСПРАВА: ПРОПИСОТ ЗА ВЕРУВАЊЕТО ВО ПЕЈГАМБЕРИТЕ И ДОКАЗИ ЗА ТОА

Верувањето во пејгамберите на Allah, те'ала, е една од обврските на оваа вера и еден од големите столбови на верувањето. На тоа укажуваат доказите од Куранот и Суннетот.

Возвишениот вели: **“Пејгамберот веруваше во сè она што му беше објавено од Господарот негов, и верниците: секој од нив веруваше во Allah, и во мелеките Негови, и во Книгите Негови, и во пејгамберите Негови. Ние не правиме разлика меѓу пејгамберите Негови. Оние зборуваат: – Ние сме послушни и потчинети.”** Ел-Бекара, 285 Allah го спомнал верувањето во пејгамберите во контекст на она во што верувале Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, и верниците, а тоа е еден од столбовите на верувањето. Објаснил дека тие не правеле разлика во своето верување во пејгамберите, да веруваат во едни, а да не веруваат во други, туку тие верувале во сите нив.

Allah го објаснил прописот во Својата Книга околу оној кој го напушта верувањето во пејгамберите. Возвишениот вели: **“Оние кои, навистина, не веруваат во Allah и во пејгамберите Негови, и кои сакаат да направат разлика во верувањето во Allah и во пејгамберите Негови, и кои зборуваат: – Во нешто веруваме а во нешто не веруваме – и кои сакаат меѓу тоа да прифатат некој пат – да, таквите се вистински неверници...”** Ен-Ниса, 150-151 Allah му припишал неверство на оној кој ги негира пејгамберите или кој прави разлика меѓу нив, кој верува во едни а не верува во други. Потоа утврдил дека тие се вистински неверници, односно јасно утврдил дека кај нив доаѓа до израз нивното неверство.

Исто така Allah го објаснил и спротивното на тоа, а во истиот контекст, дека верниците задолжително веруваат во нив, па вели: **“А оние кои веруваат во Allah и во пејгамберите Негови, и кои не прават разлика меѓу нив, и за кој и да е од нив, Он ќе им ја даде наградата нивна. Allah е Простувач и Сомилосен.”** Ен-Ниса, 152 Ги опишал дека веруваат во Allah и во сите Негови пејгамбери, не правејќи разлика меѓу пејгамберите, да веруваат во едни, а да не веруваат во други; тие, навистина, се уверени дека пејгамберите се испратени од Allah.

Што се однесува на Суннетот и тој, исто така, упатува на она на што упатува Книгата, дека верувањето во пејгамберите е еден од столбовите на верувањето. На тоа упатува спомнатиот “Хадис на Џибрил” чијшто текст е спомнат во расправата за верувањето во мелеките. Имено, Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, одговорил на она што го прашал Џибрил, алејхисселама, за верувањето, па рекол: *“Да верувааш во Аллах, во мелеките, во книгите, во пејгамберите, во Судниот ден...”*¹, така што верувањето во пејгамберите го спомнал со останатите столбови на верувањето кои се обврска за муслиманот, да ги прочитува и да биде уверен во нив.

Во довата пред спиење навечер, Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, цитирал: *“О Аллаху мој! Тебе Ти припаѓа благодарноста, Ти си светлина на небесата и на земјата. Тебе Ти припаѓа благодарноста. Ти ги одржувааш небесата и земјата. Тебе Ти припаѓа благодарноста. Ти си Господар на небесата и на земјата и на она во нив. Ти си вистина, Твоето ветување е вистина, Твојата реч е вистина, Средбата со Тебе е вистина, Џеннетот е вистина, Џехеннемот е вистина, пејгамберите се вистина, Часот (пропаста на светот) е вистина...”*²

Самото сведочење на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, дека пејгамберите се вистина содржи еден од големите основи на верувањето кои се спомнати, како што е верувањето во Аллах, постоењето на Џеннетот и Џехеннемот и Судниот ден. Спомнувањето на таа основа во неговата молба и нејзиното воспоставување е доказ за важноста на верувањето во пејгамберите и пратениците и местото на тоа верување во верата.

Така, Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, ја потврдил обврската на верувањето во пратениците, дека тоа е еден од најголемите столбови на оваа вера и од најголемите одлики на верувањето, дека оној кој ги негира пејгамберите или кој негира еден од нив, тој не верува во Големиот Аллах, тој отворено го негира овој голем столб, еден од столбовите на верувањето.

Плодови од верувањето во пејгамберите

Кога ќе се оствари верувањето во пејгамберите, тогаш доаѓаат до

¹ Се спомна и порано.

² Бухари, 7499.

израз неговите добри резултати и созреваат неговите плодови кај верникот, а тие се следните:

1) Знаење за милоста на Аллах, те’ала, и Неговата грижа за луѓето, бидејќи им ги испратил благородните пејгамбери за упатство и насочување.

2) Заблагодарување на Аллах за оваа голема благодат.

3) Љубов кон пејгамберите, почит и пофалба за нив на начин на кој им доликува, зашто се пејгамбери на Аллах, те’ала, чисти робови на Аллах, бидејќи биле истрајни во соопштувањето на пораката на Аллах до луѓето, а нивната порака до нивните народи била совршена и биле стрпливи во неволјите што им се случувале.

ВТОРА РАСПРАВА: ДЕФИНИЦИЈА НА ПЕЈГАМБЕР (НЕБИЈ) И ПРАТЕНИК (РЕСУЛ) И РАЗЛИКАТА МЕЃУ НИВ

Ен-небиј (пејгамбер) во јазикот означува изведеница од небе-е кажување, а тоа е вест која има голема вредност. Возвишениот вели: **“За што тие еднисодруги се прашуваат? За кажувањето големо...”** Ен-Небе, 1-2 Пејгамберот се нарекува небиј затоа што тој известува од Аллах, значи тој е мухбир, оној кој известува од Аллах.

Се вели дека ен-небиј е изведеница од небаветун, а тоа е нешто воздигнато.

Пејгамберот се нарекува небиј поради следново значење: поради неговото високо место во однос на останатите луѓе. Возвишениот вели: **“И Ние го извишивме на високо место.”** Мерјем, 57

Ер-ресул во јазикот означува изведеница од ирсал, а тоа е испраќање и усмерување. Возвишениот, известувајќи за кралството Сабе, вели: **“Ќе им испратам, секако, еден подарок и ќе видам со што се враќаат испратените.”** Ен-Немл, 35

Зналците се разединиле во дефинирањето на небиј и ресул во шеријатот, а претежно се следниве тврдења: небиј е оној кому Аллах му го објавил она што тој го прави и тоа им го наредувал на верниците, а ресул е оној кому Аллах му објавил и го испратил до оној кој се спротиставува на наредбата на Аллах, за да ја соопшти пораката на Аллах.

Разликата меѓу нив. Небиј е оној кого го известил Аллах за Неговата наредба и забрана, да им се обрати на верниците и да им го нареди тоа, а не да им се обрати на неверниците, а ниту пак е испратен до нив.

Што се однесува на ресул, се работи за оној кој е испратен на неверниците и верниците за да им ја соопшти пораката на Аллах и да ги повика да Го обожаваат Него.

Не е услов пратеникот (ресул) да дојде со нов шеријат. Јусуф бил од верата на Ибрахим, а Давуд и Сулејман се придржувале кон шеријатот на Теврат и сите биле пејгамбери. Возвишениот вели: **“И порано Јусуф, секако, ви дојде со јаснотии. Па постојано бевте**

при сомнение во она со што ви дојде. И штом си замина од овој свет, рековте: – Аллах нема да испрати пејгамбер по него.” Гафир, 34 Возвишениот вели: “Ние, навистина, ти објавивме онака како што му објавивме на Нух и на пејгамберите по него. Му објавивме и на Ибрахим, и на Исмаил, и на Исхак, и на Јакуб, и на внуците, и на Иса, и на Ејуб, и на Јунус, и на Харун, а на Сулејман и Давуд Зебур им дадовме: имаше пејгамбери за кои Ние веќе порано ти кажувавме и пејгамбери за кои не ти кажувавме. А Аллах со Муса зборуваше сигурно!” Ен-Ниса, 163-164

За небиј некогаш се вели дека тој е ресул како што Возвишениот вели: “И пред тебе Ние не испративме ниеден пејгамбер и пратеник, а шејтанот да не му уфрлеше нешто во она што, токму, го кажувавше...” Ел-Хаџи, 52 Аллах, аззе ве целле, спомнал дека ги испраќа пејгамберот и пратеникот. Има објаснување за тоа дека Аллах, кога му наредил на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, да ги повикува верниците, тоа значи дека тој е испратен од Аллах до нив, но ова испраќање е ограничено.

Што се однесува на општо испраќање, се работи за испраќање на пејгамберите (русул) воопшто до сите, до неверниците и верниците.

ТРЕТА РАСПРАВА: НАЧИН НА ВЕРУВАЊЕТО ВО ПЕЈГАМБЕРИТЕ

Верувањето во пејгамберите значи да се биде уверен во она што Аллах го известил за нив во Својата Книга и она што Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, го известил во својот Суннет во целина и во детали.

Верување во целина

Тоа е да се биде цврсто уверен дека Аллах, те'ала, испратил пејгамбер до секој народ, да ги повикува луѓето да Го обожаваат само Аллах, да не Му припишуваат здружник и да го негираат сè она што се обожава освен Аллах. Возвишениот вели: **“И Ние за секој народ, секако, испративме пејгамбер: – Обожавајте го Аллах и избегнувајте ги шејтаните.”** Ен-Нахл, 36 Сите тие биле искрени и добротворци, упатувачи и благородни, добродушни, побожни и доверливи, насочени и упатени. Возвишениот вели: **“Ова е она што го вети Милостивиот и што го потврдија испратените.”** Јасин, 52 Возвишениот вели: **“И предците нивни, и потомството нивно и браќата нивни... Ние ги одбравме и ги упативме по патот вистински! Ете, ова е патоказот на Аллах, со кој Он, со посак Свој, упатува од робовите Свои.”** Ел-Ен'ам, 87-88

Сите пејгамбери се придржувале за јасната вистина, за упатствата кои биле разјаснети, дошле со јасни вистини од својот Господар, со кои им доаѓале на своите народи. Кажувајќи за жителите на Џеннетот, Возвишениот вели: **“И веќе ни доаѓаа пејгамбери со вистината од Господарот наш.”** Ел-А'раф, 43 Возвишениот вели: **“Ние ги испративме пејгамберите Наши, навистина, со јаснотии и преку нив објавивме Книга и Мизан (Вага за вистината и невивистината) за луѓето да се однесуваат праведно.”** Ел-Хаид, 25

Основата на нивниот повик е една, а тоа е повикот кон едноста на Аллах. Што се однесува на нивните шеријати (законодавства), тие се различни. Возвишениот вели: **“И Ние не испративме ниеден пејгамбер пред тебе, а да не му објасниме дека нема друг бог освен Него; па, тогаш само Мене обожавајте Ме!”** Ел-Енбија, 25 Возвишениот вели: **“И за сите вас Ние испративме закон и пат.”**

Ел-Маида, 48

Пејгамберите јасно ја соопштиле сета порака со која биле испратени. На тој начин бил востановен доказот за луѓето. Возвишениот вели: **“За да знае дека пратенијата на Господарот нивни се известени, и за да го опфати она што е при нив и за да изброи сè.”** Ел-Џин, 28 Возвишениот вели: **“...пејгамбери, радосници и опоменувачи за луѓето да немаат доказ по пејгамберите пред Аллах...”** Ен-Ниса, 165

Обврска е да се верува дека пејгамберите се создадени луѓе, дека тие немаат никакво својство на господство, туку се робови кои ги почестил Аллах со пратеништво. Возвишениот вели: **“Пејгамберите нивни им зборуваа: – Ние сме, навистина, луѓе како вас. Но Аллах дава предност кому сака од робовите Свои.”** Ибрахим, 11 Аллах за Нух вели: **“Јас не ви велама дека се при мене ризниците на Аллах, и не ја знам тајната, и не велама дека сум, ете, мелек.”** Худ, 31 Аллах му наредил на Својот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, да му рече на својот народ: **“Кажи: – Не ви тврдам дека кај мене се ризниците на Аллах, не ја знам тајната, не ви тврдам дека сум, ете, мелек. Јас го следам, секако, само она што ми се објавува.”** Ел-Ен’ам, 50

Исто така обврска е да се биде убеден во вистината на пејгамберите, дека тие се помогнати и поддржани од Аллах, дека ќе бидат наградени тие и нивните следбеници. Возвишениот вели: **“Ќе ги поддржаме пејгамберите Наши и оние кои веруваа во животот на овој свет и во денот кога ќе се појават сведоците.”** Гафир, 51 Обврска е да се биде уверен во разликата меѓу пејгамберите, а врз основа на она што Возвишениот го известил во Своите зборови: **“Меѓу пејгамберите еднинадруги одликувавме: од нив имаше и такви со кои збуруваше Аллах.”** Ел-Бекара, 253

Обврска е да се верува во сè ова и во сè она што е објавено во Куранот и Суннетот за пејгамберите, воопштено, во целина.

Верување во детали

Верувањето се востановува на она што го означува Аллах, те’ала, за пејгамберите во Својата Книга и Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, во Својот Суннет. Да се верува детално на начин на кој се објавени текстовите, во имињата по кои се спомнуваат, во

кажувањата за нив, во нивните вредности и карактеристики.

Во Куранот се спомнуваат дваесет и пет пејгамбери и пратеници. Во зборовите на Возвишениот се спомнуваат осумнаесет: **“И еве, ова е доказот Наш што му го дадовме на Ибрахим против народот негов. Кого сакаме Ние на висок степен воздигнуваме. Господарот твој, навистина, е Мудар и Зналец! И Ние му ги подаривме Исхак и Јакуб, и двајцата ги упативме. А Нух, пред тоа, го упативме. И од потомството негово ги упативме: и Давуд, и Сулејман, и Ејуб, и Јусуф, и Муса и Харун, и Зекерија, и Јахја, и Иса и Илјас – сите беа меѓу луѓето добри. И Исмаил, и Елјеса, и Јунус и Лут – сите ги одликувавме над другите.”** Ел-Ен’ам, 83-86 Останатите ги спомнал на други места во Куранот. Возвишениот вели: **“И до Ад го испративме братот нивни Худ.”** Ел-А’раф, 65 Возвишениот вели: **“И до Семуд го испративме братот нивни Салих.”** Ел-А’раф, 73 **“И до Медјен го испративме братот нивни Шуајб.”** Ел-А’раф, 85 Возвишениот вели: **“Аллах, навистина, ги одликува Адем и Нух.”** Али Имран, 33 Возвишениот вели: **“И Исмаил, и Идрис и Зул Кифл – сите тие беа стрпливи.”** Ел-Енбија, 85 Возвишениот вели: **“Мухаммед е Аллахов пејгамбер. А оние кои се со него се строги кон неверниците, а милостиви еднисодруги...”** Ел-Фетх, 29 Обврска е да се верува во овие пејгамбери и пратеници детално и да се потврди дека секој од нив поседува пратеништво и тоа онака како што известил Аллах и Неговиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем,за нив.

Исто така обврска е да се биде исправно уверен во текстовите кои ги спомнуваат нивните вредности, карактеристики и кажувања за нив, како што е прифаќањето од страна на Аллах на Ибрахим и Мухаммед, саллалаху алејхи ве селлем,за пријатели, според зборовите на Возвишениот: **“И Аллах го прифати Ибрахим за пријател.”** Ен-Ниса, 125 И според зборовите на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем: *“Аллах ме прифати за пријател како што го прифати Ибрахим за пријател.”* (Хадисот го цитира Муслим)¹, како што е и зборувањето на Аллах со Муса, според зборовите на Возвишениот: **“И Аллах зборуваше со Муса сигурно.”** Ен-Ниса, 164. Исто така и потчинувањето на планините и птиците на Давуд да слават со неговото славење. Возвишениот вели: **“И Ние ги потчинивме и планините и птиците, заедно со Давуд, да слават; ете, тоа го**

¹ Муслим, 532.

направивме.” Ел-Енбија, 79 И потчинувањето на железото за Давуд како што Возвишениот вели: **“И на Давуд, секако, Ние му дадовме од добрината Наша: – О ридови! Славете Ме со него, а и вие птици. И за него Ние железото го смекнавме.”** Сабе, 10 И потчинувањето на ветровите на Сулејман кои дуваа по негова наредба и потчинувањето на циновите за него кои го работеле кај него она што тој го сакал. Возвишениот вели: **“И на Сулејман Ние ветрот му го потчинивме: само за едно утро дуваше колку за еден месец, и само за една вечер дуваше колку за еден месец. И за него Ние одредивме од изворот да тече бакар, и со одобрението на Господарот негов, од циновите да работат за него...”** Сабе, 12 И поучувањето на Сулејман со јазикот на птиците. Возвишениот вели: **“И на Давуд го наследи Сулејман, и рече: – О луѓе! Поучени сме во јазикот на птиците, и дадено ни е од сè по нешто...”** Ен-Немл, 16

Исто така обврска е да се верува детално во она што го кажува Аллах, аззе ве целле, во Својата Книга, во кажувањата за пејгамберите и нивните народи, и во расправијата меѓу нив, во помошта на Аллах на Неговите пратеници и нивните следбеници, како што е кажувањето за Муса и фараонот, за Ибрахим и неговиот народ, кажувањата за Нух и Худ, за Салих и Шуајб и Лут и нивните народи; во она што ни го кажува Аллах во врска со Јусуф, неговите браќа и жителите на Египет; во кажувањето за Јунус, неговиот народ и другите кажувања за пејгамберите и пратениците, спомнати во Книгата на Аллах. Исто така обврска е да се верува во она што се спомнува во Суннетот и тоа детално согласно она што се кажува во текстовите.

На овој начин се остварува верувањето во пејгамберите и општо и детално. Аллах, те’ала, знае најдобро!

ЧЕТВРТА РАСПРАВА: НАШИТЕ ОБВРСКИ КОН ПЕЈГАМБЕРИТЕ

Во врска со пејгамберите луѓето имаат големи задолжителни обврски согласно високите позиции во верата што им ги објавил Аллах и почесните и возвишени степени со кои ги воздигнал кај Себе, како и значајните дарби со кои ги просветлил и соопштувањето на пораката на Неговата Објава за која ги избрал и која во целина им ја пропишал на сите. Од тие обврски се и следните:

1) Да се потврди сè она со што тие дошле, дека се испратени од својот Господар, кои го соопштуваат од Аллах она што им го наредил да го соопштат на оние до кои се испратени и да не се прави разлика меѓу нив. Возвишениот вели: **“Ние испративме пејгамбер само да му се биде послушен со одобрението Аллахово.”** Ен-Ниса, 64 Возвишениот вели: **“И бидете послушни и на Аллах и на пејгамберот; бидете претпазливи. А, ако го свртите грбот, знајте дека пејгамберот Наш е задолжен само да извести јасно.”** Ел-Маида, 92 Возвишениот вели: **“Оние кои, навистина, не веруваат во Аллах и во пејгамберите Негови, и кои сакаат да направат разлика во верувањето меѓу Аллах и пејгамберите Негови, и кои зборуваат: – Во нешто веруваме, а во нешто не веруваме, и кои сакаат меѓу тоа да прифата некој пат – да, онаквите, се вистински неверници...”** Ен-Ниса, 150-151 Обврска е да се потврдат посланијата со кои дојдоа пејгамберите, а ова пак, бара да се верува во нив.

Обврска е да се знае дека на никој од циновите и луѓето не му е дозволено да следи еден од претходните пејгамбери по испраќањето на Мухаммед, саллаллаху алејхи ве селлем, кој е испратен до сите луѓе воопшто, зашто неговиот шеријат дошол како дерогација на сите шеријати на пејгамберите пред него. Само е онаа вера која ја испратил Аллах и нема друго следење освен следењето на овој благороден пејгамбер. Возвишениот вели: **“На оној кој сака друга вера освен Исламот – нема да му се прими. Но, тој на Ахирет ќе биде меѓу поразените!”** Али Имран, 85 Возвишениот вели: **“И за сите луѓе Ние те испративме како радосник и опоменувач, но, ете, мнозинството на луѓето не знаат.”** Сабе, 28 Возвишениот

вели: **“Кажѝ: – О луѓе! Јас сум Аллахов пејгамбер, испратен до сите вас!”** Ел-А’раф, 158

2) Да се сакаат сите пејгамбери, да се штитат, да се внимава да не се мразат и да не се биде непријател кон нив.

Возвишениот вели: **“Оној кој ќе ги земе за заштитници Аллах и пејгамберот Негов и оние кои веруваат – та, Аллаховата дружина ќе победи!”** Ел-Маида, 56 Возвишениот вели: **“Верниците и верничките се пријатели едни на други.”** Ет-Тевбе, 71 Ајетите содржат опис на верниците, да се штитат едни со други. Тука влегуваат Аллаховите пејгамбери кои, всушност, се најсовршени верници, дека заштитата и љубовта кон нив во срцата на верниците е најголема заштита/наклонетост за разлика од луѓето поради нивната висока позиција во верата и висок степен во верувањето. Поради тоа, Аллах обрнал внимание на непријателството кон Неговите пејгамбери. Тоа непријателство суптилно го спомнал со непријателството кон Аллах и Неговите мелеки и ја споредил казната со непријателството кон пејгамберите. Возвишениот вели: **“Непријателите на Аллах, и непријателите на мелеките Негови, и на пејгамберите, и на Џибрил и на Микаил... па Аллах го имаат за свој непријател, навистина!”** Ел-Бекара, 98

3) Да се биде уверен дека пејгамберите се одликувани над останатите луѓе, дека никој од луѓето не го достигнува нивното место без оглед на исправноста и богобојазливоста што ќе ја постигне, зашто објавата е одликување од Аллах со кое Он го одликува оној од луѓето за кого ќе посака и дека тоа не се достигнува со настојување и работа. Возвишениот вели: **“Аллах избира пејгамбери меѓу мелеките и луѓето. Аллах, навистина, е Слушач и Гледач!”** Ел-Хаџџ, 75 Возвишениот вели: **“И еве, ова е доказот Наш што му го дадовме на Ибрахим против народот негов. Кого сакаме Ние на висок степен воздигнуваме. Господарот твој, навистина, е Мудар и Зналец!”** Ел-Ен’ам, 83 И голема група на пејгамбери и пратеници кои ги спомнува по тоа: **“И сите ги одликувавме над останатите.”** Ел-Ен’ам, 86 Контекстот, во врска со ова, е спомнат во првата расправа од ова поглавје.

Суннетот исто така упатува на позицијата на пејгамберите која не може да ја достигне никој од луѓето. Двата шејха пренесуваат хадис од Ебу Хурејре, радијаллаху анху, дека Пејгамберот,

саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: “Човекот не треба да каже: – Јас сум подобар од Јунус Ибн Мета.”¹ Во риваетот на Бухари стои: “Оној кој ќе рече дека е подобар од Јунус Ибн Метта, тој лаже.”²

Некои коментатори на хадисот велат: “Тој, Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, го кажа ова за да спречи некој од цахилите (незнајковците) да помисли нешто со што ќе ја потцени позицијата на Јунус, алејхисселама, затоа што кажувањето за него се спомнува во големиот Куран.” Зналците објаснија дека она што е наведено за Јунус, алејхисселама, не го понижува пратеништвото ниту колку трошка. Особено се спомнува Јунус, алејхисселама, бидејќи кажувањето за него го спомнал Возвишениот во Куранот, како што се зборовите на Возвишениот: **“И Зунун кога замина намуртен... Па, помисли дека нема да го стигнеме, но во темнините повика: – Нема друг бог освен Тебе; славен биди Ти, јас сум, навистина, меѓу зулумкарите!”** Ел-Енбија, 87-88 Возвишениот вели: **“Јунус, навистина, беше еден од пејгамберите...”** и следните ајети. Ес-Сафат, 139-148

4) Да се биде уверен дека пејгамберите имаат предност едни во однос на други и дека тие не се на еден степен, туку Аллах ги одликувал едни над други. Возвишениот вели: **“Меѓу пејгамберите едни над други одликувавме: од нив имаше и такви со кои Аллах зборувааше, а и такви кои на повисок степен ги воздигнуваше.”** Ел-Бекара, 253 Коментирајќи го ајетот, Ет-Табири (коментар) рекол: “Спомнувајќи го тоа, Возвишениот вели: – Тоа се Мои пејгамбери кои ги одликував едни над други, со некои од нив зборував како што е Муса, алејхисселама, а некои од нив ги воздигнав на повисоки степени во однос на други, со честа и високото место.” Местото во поглед на вредноста и угледот на секој од нив се совпаѓа со објавувањето на доказите во текстовите за обврските на народот кон пејгамберите воопшто.

5) Упатување поздрави и молитви за нив (салават и селам) е она што им го наредил Аллах на луѓето. Аллах соопштил дека останува убавата пофалба за Неговите пејгамбери и донесувањето салават од страна на следбениците по нив. Возвишениот за Нух вели: **“А споменот за него Ние го задржавме меѓу поколенијата по него. Нека е селам на Нух меѓу световите.”** Ес-Сафат, 88-89 За

¹ Бухари, 3416; Муслим, 2376. Текстот е од Бухари.

² Бухари, 4604.

Ибрахим вели: **“А споменот за него Ние го задржавме меѓу поколенијата по него. Нека е селам на Ибрахим меѓу световите.”** Ес-Саффат, 108-109 За Муса и Харун вели: **“А споменот за нив Ние го задржавме меѓу поколенијата по нив. Нека е селам на Муса и Харун.”** Ес-Саффат, 119-120

Возвишениот вели: **“Нека е мир врз пејгамберите!”** Ес-Саффат, 181 Коментирајќи ги зборовите на Возвишениот (**Нека е мир врз Нух меѓу световите.** Ес-Саффат, 79), Ибн Кесир рекол: “Се однесуваат на убавиот спомен и убавата пофалба, т.е. поздрав кој го донесуваат сите групи за него.” Учениот Ен-Невеви ја пренел согласноста на улемата дека е дозволено да се донесува поздрав на останатите пејгамбери и дека тоа е пофална постапка. Рекол: “Се согласија за салават (поздрав) на нашиот пејгамбер Мухаммед, саллаллаху алејхи ве селлем. И тие кои се поведуваат по тоа, се согласија дека е дозволен салават исто така и за останатите пејгамбери и мелеки независно. Што се однесува на другите, освен пејгамберите, мнозинството е на стојалиште дека за нив не се донесува салават.”

Оваа е таа група на обврски на овој уммет кон пејгамберите на што упатуваат текстовите и што ја потврдуваат знаците. Аллах знае најдобро!

ПЕТТА РАСПРАВА: УЛУЛ-‘АЗМ (РЕШИТЕЛНИ/СТРПЛИВИ ПЕЈГАМБЕРИ)

Улул-‘азм, решителни/стрпливи пејгамбери, се оние кои поседуваат решителност и стрпливост. Возвишениот вели: **“Па, стрпи се како што се стрпија решителните пејгамбери.”** Ел-Ахкаф, 35.

Зналците се разединиле за нив. Се вели дека под улул-‘азм се мисли на сите пејгамбери. Со “мин”, употребен во зборовите на Возвишениот, се објаснува родот, а не се однесува на поедини случаи. Ибн Зејд рекол: “Сите пејгамбери биле улул-‘азм. Аллах не испратил ниеден пејгамбер а да не бил зу-‘азм, решителен, видовит и крајно паметен.”

Се вели дека улул-‘азм се пет пејгамбери: Нух, Ибрахим, Муса, Иса и Мухаммед. Ибн Аббас рекол: “Решителни пејгамбери се: Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, Нух, Ибрахим, Муса и Иса.” Ова го потврдуваат Муџахид и Атау Хурасани и многу други подоцнежни знајци.

Аллах ги спомнал овие пет пејгамбери во Својата Книга на повеќе места и тоа заедно со што го поткрепува ова тврдење. Прво во сура Ел-Ахзаб Возвишениот вели: **“И кога Ние го прифативме договорот од пејгамберите нивни, и од тебе, и од Нух, и од Ибрахим, и од Муса, и од Иса, синот на Мерјем...од нив прифативме договор цврст.”** Ел-Ахзаб, 7 Второ во сура Еш-Шура, Возвишениот вели: **“Во верата ви го пропиша она што му беше оставено во васиет на Нух, и она што Ние тебе ти го објавуваме, и она што им го оставивме во васиет и на Ибрахим, и на Муса, и на Иса: –Да бидете истрајни во верата и да не се разединувате во неа.”** Еш-Шура, 13 Некои коментатори на Куранот тврделе: “Нивното специјално спомнување означува дека тие поседуваат дополнителна чест и вредност со оглед на тоа што се претставници на познати законодавства и им припаѓаат на решителните, стрпливи пејгамбери.”

Тие петмина се највредни пејгамбери и избраници меѓу луѓето. Се пренесува од Ебу Хурејре дека рекол: *“Избрани деца на Адем (луѓе) се петмина: Нух, Ибрахим, Иса, Муса и Мухаммед,*

алејхисселама, а најдобар од сите нив е Мухаммед алејхисселама.”¹

Дека Мухаммед, алејхисселама, е највреден се дознава од хадисот кој го цитира Бухари, а го пренесува Ебу Хурејре дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Јас ќе бидам првенец меѓу децата на Адем на Судниот ден, прв чијшто гроб ќе се отвори, прв кој ќе се зазема и прв чие заземање ќе биде примено.”*²

¹ Беззар во Кешфул Естар, 3/114; Хејсеми во ЕлМеџма`, 8/255 и вели: „Неговите преносители се преносители на сахих.“ Хаким вели: „Ланецот на преносители на овој хадис е сахих.“ – а со него се сложува и Зехеби. Мустедрек од Хаким, 2/546.

² Муслим, 2278 и Ебу Давуд, 5/38 бр. 4673.

ШЕСТА РАСПРАВА:
КАРАКТЕРИСТИКИ НА НАШИОТ ПЕЈГАМБЕР, САЛЛАЛЛАХУ
АЛЕЈХИ ВЕ СЕЛЛЕМ, И ОБВРСКИТЕ НА УММЕТОТ КОН НЕГО
СО ОБЈАСНУВАЊЕ ДЕКА ГЛЕДАЊЕТО НЕГО ВО СОН Е
ВИСТИНА

Прво: Карактеристиките на Мухаммед алејхисселама

Аллах, тебареке ве те’ала, го одликувал нашиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, со многу карактеристики и особини со кои му дал предност над другите пејгамбери и го одликувал над другите светови (луѓе и цинови). Од неговите карактеристики се и следните:

1) Општост на неговата порака, за сите, цинови и луѓе. На никој од нив не му преостанува друго освен да ја следи и да верува во неговата порака. Возвишениот вели: **“И за сите луѓе Ние те испративме како радосник и опоменувач...”** Сабе, 28. Возвишениот вели: **“Нека е возвишен Оној кој го објави Разделувачот на вистината од неvistината до робот Свој за да биде опомена за световите!”** Ел-Фуркан, 1 Ибн Аббас рекол: – Под зборот светови се мисли на цинови и луѓе. Се пренесува од Ебу Хурејре дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: **“Одликуван сум над пејгамберите во шест работи: универзален говор, помогнат сум со страв (во срцата на непријателот), дозволен ми е пленот, земјата ми е направена чиста и место за клањање/месџид, испратен сум до сите луѓе и со мене се запечатени пејгамберите.”**¹ Имам Муслим во својот Сахих цитира хадис од Ебу Хурејре дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: **“Се колнам во Оној во чија рака е Мухаммед, секој што ќе слушне за мене, евреин или христијанин, потоа ќе умре, а нема да поверува во она со што сум испратен, ќе биде од жителите на огнот.”**²

2) Тој е печат на пејгамберите и пратениците на што, всушност, упатуваат текстовите. Возвишениот вели: **“Мухаммед, секако, не е**

¹ Муслим, 523.

² Муслим, 153.

бабо на ниеден маж меѓу вас, но тој е само пејгамбер Аллахов и печат на пејгамберите. Аллах, навистина, знае сè!” Ел-Ахзаб, 40 Двата шејха цитираат хадис од Ебу Хурејре дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем,рекол: *“Мојот пример и примерот на пејгамберите пред мене е како човек кому е изградена кука, па ја дотерува и украсува, освен поткровниот завршен камен. Луѓето врват околу таа кука, се чудат и велат: – Зошто не е поставен овој камен? – Рече: – Јас сум кровниот камен и печат на пејгамберите.”*¹ За овие текстови е согласен уметот, првите и подоцнежните, во однос на ова верување, исто како што е согласен за неверувањето на оној кој тврди дека има пратеништво по него и за нужноста да се убие оној кој е истраен во тврдењето на такво нешто. Елуси рекол: “Дека се работи за фактот според кој Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем,е печат на пејгамберите зборува Книгата, објаснува Суннетот и се согласува народот. Муслиманот кој тврди спротивно на ова, кој не верува во ова, ќе се убие доколку е истраен во тоа.”

3) Аллах го поддржал Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем,со најголема му’џиза/надприродна појава така што го читувал знамението, а тоа е големиот Куран, говорот на Аллах, сочуван од измена и преиначување, кој е вечен кај муслиманите сè додека Аллах не дозволи да се дигне кон Него. Возвишениот вели: **“Кажи: – Кога би се збрале и циновите и луѓето да донесат нешто што ќе биде слично на Куранот, нема да можат да донесат ништо слично нему, па било да се помагаат еднисо други.”** Ел-Исра, 88. Возвишениот вели: **“Не се задоволуваат ли со тоа што Ние, секако, ти објавивме Книга која им се кажува? Ете, во тоа, навистина, има милост и опомена за луѓето кои веруваат!”** Ел-Анкебут, 51 Во двата Сахиха постои хадис од Ебу Хурејре дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем,рекол: *“Нема ниеден пејгамбер, а да не му се дадени знаменија како пример во кој ќе верува човекот. Мене ми е дадена, навистина, Објава, она што ми го објави Аллах, па се молам да имам најмногу следбеници на Судниот ден.”*²

4) Дека неговиот народ е најдобар и дека е најбројно население во Џеннетот. Возвишениот вели: **“Вие сте најдобра заедница за**

¹ Бухари, 3535; Муслим, 2286. Текстот е од Муслим.

² Бухари, 4981; Муслим, 152.

луѓето која се појави: наредувате добро, а одвраќате од зло и верувате во Аллах.” Али Имран, 110. Се пренесува од Муавија Ибн Хидет Ел-Кушејри дека го слушнал Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, како рекол за зборовите на Возвишениот: **“Вие сте најдобрата заедница која се појави за луѓето”** *“Ќе се надополните со седумдесет народи, а вие ќе бидете најдобриот и најпочестениот кај Аллах.”*¹ Во двата Сахиха постои хадис од Абдуллах Ибн Мес’уд како рекол: “Бевме со Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, во Куббе, па рече: – *Сакате ли да бидете четвртина од жителите на Џеннетот.* – Рековме: – Да. – Рече: – *Сакате ли да бидете третина од жителите на Џеннетот.* – Рековме: – Да. – Рече: – *Сакате ли да бидете половина од жителите на Џеннетот?* – Рековме: – Да. – Рече: – *Се колнам во Оној во чија рака е душата на Мухаммед, јас, навистина, ќе се молам да бидете половина од жителите на Џеннетот. А тоа е дека во Џеннетот ќе влезе само муслиманот. Меѓу следбениците на ширкот ќе бидете само како бело влакно на кожа од црна крава или како црно влакно на кожа од црвена крава.*”²

5) Тој ќе биде првенец меѓу луѓето на Судниот ден. Се пренесува од Ебу Хурејре, радијаллаху анху, дека рекол: “Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, рече: – *Јас ќе бидам првенец меѓу луѓето на Судниот ден, прв чијшто гроб ќе се отвори, прв кој ќе посреди и прв чие посредништво ќе биде примено.*”³

6) Тој е претставник на најголемиот шефа’ат (посредништво). Тоа е кога ќе се зазема за луѓето кои ќе стојат исчекувајќи ја пресудата на својот Господар, а претходно ќе има турканица меѓу нив. Тој е највреден пејгамбер поради пофалното место кое се спомнува во зборовите на Возвишениот: **“...можеби Господарот твој ќе ти испрати пофално место.”** Ел-Исра, 79 Пофално место се толкува како шефа’ат, а за што биле согласни асхабите и табиините од кои се: Хузејфе, Селман, Енес, Ебу Хурејре, Ибн Мес’уд, Џабир Ибн Абдуллах, Ибн Аббас, Муџахид, Катаде и др. Катаде рекол:” Зналците сметаат дека пофално место, токму, е неговиот шефа’ат на

¹ Ахмед во Муснед, 4/447; Тирмизи вели: „Хадис хасен“ – во Сунен, 5/226 бр. 3001; Го спомнува и Хаким и вели дека е сахих, а со него се сложува и Зехеби.

² Бухари, 6528; Муслим, 221.

³ Муслим, 2278, а се спомна и порано.

Судниот ден.” На неговиот шефа’ат упатува и Суннетот (за луѓето кои ќе бидат во исчекување) како што тоа се спомнува во долгиот хадис за шефа’атот, што го цитираат двата шејха, а еден е од хадисите на Ебу Хурејре, дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, спомнал за оправдувањето (извинувањето) на Адем, потоа на Нух, потоа Ибрахим, Муса, Иса, за примањето на шефа’атот. Секој од нив ќе рече: *“Не сум во состојба да олеснам. Додека не рече: – Потоа ќе дојдат кај мене. Јас ќе отидам и ќе побарам дозвола од мојот Господар, па ќе ми дозволи за него. Кога ќе го видам мојот Господар, ќе му паднам на сеиде. Па, така Мојот Господар ќе ме остави во таа состојба онолку колку ќе посака да ме остави. Потоа ќе ми се рече: – Стани, о, Мухаммед! Кажу: – Се слуша! Барај – ќе се добие; заземај се – ќе има заземање. Па ќе му се заблагодарам на мојот Господар со благодарноста со која ме научи, а потоа ќе се заземам...”*¹

7) Тој ќе биде претставник на знамето на благодарноста. Тоа е вистинско знаме со чие носење ќе се одликува на Судниот ден. Луѓето ќе го следат, ќе бидат под неговото знаме, ќе се одликува со него, затоа што тој Му се заблагодарувал на Аллах со таква благодарност со каква никој друг не Му се заблагодарувал. Ова го спомнале некои знајци, а Суннетот укажува дека оваа голема вредност била негова карактеристика. Се пренесува од Ебу Саид Ел-Худри, радијаллаху анху, дека рекол: *“Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, рече: – Јас ќе бидам првенец меѓу луѓето на Судниот ден. Во мојава рака ќе биде знамето на благодарноста, и нема што да се гордеам. Тогаш нема да има ниеден пејгамбер, ни Адем ни некој друг а да не биде под моето знаме. Јас ќе бидам прв кому ќе му се отвори земјата, и нема што да се гордеам.”*²

8) Тој ќе биде претставник на весиле, а тоа е висок степен во Ценнетот. Ќе биде даден само на еден човек, а тоа е највисокиот ценнетски степен. Се пренесува од Абдуллах Ибн Амр Ибн Ел-Ас, Радијаллаху анху, дека го слушнал Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, како вели: *“Кога ќе го слушнете муезинот, изговорете слично на она што ќе го каже, а потоа*

¹ Бухари, 3340; Муслим, 193.

² Тирмизи вели: „Хадис хасен сахих.“ – во Сунен, 5/587 бр. 3615; сличен на него спомнува и Ахмед во Муснед, 3/2.

донесете салават/поздрав за мене. Оној кој ќе донесе салават за мене, Аллах ќе донесе салават за него десет пати. Потоа барајте од Аллах да ми даде елвесиле, а тоа е степен во Џеннетот кој му припаѓа само на еден човек од робовите на Аллах. А јас се надевам дека ќе бидам тој. Кој ќе се моли јас да го добиам ел-весиле, тој ќе среди да му биде дозволено заземањето/шефа'атот.”¹

Постојат и други карактеристики и особини на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, кои упатуваат на неговиот висок степен кај неговиот Господар, кои го возвишуваат неговото место на овој и оној свет. Навистина ги има сосема многу.

Второ: Обврските на уметот кон Пејгамберот саллаллаху алејхи ве селлем

Обврските на уметот кон Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, се многубројни. За некои од нив стана збор за обврските воопшто на уметот кон пејгамберите. Во ова што следува ќе се изложат некои посебни обврски на уметот кон Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, а тоа се:

1) Детално верување во пратеништвото на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, да се биде уверен дека неговото пратеништво ги дерогирало сите претходни пратеништва. Тоа бара: да се потврди она што го известил, да се биде послушен во она што го наредил и да се избегнува она што го забранил; да се обожава Аллах само онака како што пропишал. На тоа упатуваат зборовите на Куранот и Суннетот. Возвишениот вели: **“Па, верувајте во Аллах и во пејгамберот Негов и во светлината што Ние ја објавивме.”** Ет-Тегабун, 8 Возвишениот вели: **“Верувајте и во Аллах и во гласникот пејгамбер Негов, кој не знае ниту да чита ниту да пишува, кој верува и во Аллах и во зборот Негов и – следете го за да бидете упатени!”** Ел-А’раф, 158 Возвишениот вели: **“Она што ќе ви го даде пејгамберот, прифатете го, а она што ќе ви го забрани, забранете го!”** Ел-Хашр, 7 Се пренесува од Ибн Омер дека Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Наредено ми е да се борам сè додека не посведочат дека нема друг бог освен Аллах и дека Мухаммед е Аллахов Пејгамбер, додека не клањаат намаз и не даваат зекат. Ако го направат тоа,*

¹ Муслим, 384.

тогаш ќе го заштитат од мене нивниот живот и нивниот имот освен ако не се работи за нешто по правда на Исламот, и во тој случај ќе одговараат кај Аллах.”¹

2) Нужноста да се верува дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, ја соопштил пораката, го исполнил еманетот, го посветувал умметот. Немало никакво добро, а да не го упатувал умметот кон него и да не го посакувал тоа за него; немало никакво зло, а да не му го забранувал тоа на умметот и да не го опоменувал за него. Возвишениот вели: **“Денес ви ја надополнив верата ваша и го исполнив благодатот мој кон вас, и задоволен сум Исламот да ви биде вера.”** Ел-Маида, 3 Се пренесува од Ебу Дерда дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Се колнам во Аллах, ве оставам во чистина (пат), сеедно е, било да одите по него дење или ноќе.”*² Дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, известил, посведочиле неговите другари на најголемиот нивни собир, на денот кога им се обратил на прошталниот хаџ со својот речит говор. Им го објаснил она со што ги задолжил Аллах и она што им го забранил, ги посветувал во Книгата на Аллах, сè додека не им рекол: *“Вие се пращувате за мене, па што велите?”* – Рекле: – Сведочиме дека ја соопшти пораката, го исполни аманетот и нè посветува. – Дигајќи го показалецот кон небо и потсетувајќи ги со тоа луѓето, рече: – *О Аллаху мој! Сведочи! О Аллаху мој! Сведочи!* (три пати).³ Ебу Зерр, радијаллаху анху, рече: – Се поделивме од Мухаммед, саллаллаху алејхи ве селлем, така што не остана дури ни движењето на крилјата на птицата на небо а да не нè извести за тоа поучно.”⁴ Преданија за ова има многу од селеф, Аллах нека им се смилува!

3) Љубов кон Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, и давање предност на љубовта кон него во однос на љубовта кон себе и останатите созданија. Иако љубовта е општо обврска кон пејгамберите и пратениците, љубовта кон нашиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, треба повеќе да дојде до израз. Затоа љубовта кон него ѝ претходи на љубовта кон сите луѓе: пејгамберите, предците и останатите блиски; таа ѝ претходи и на љубовта на човекот кон себе. Возвишениот вели: **“Кажите: – Ако ви се бабовците**

¹ Бухари, 25; Муслим, 22.

² Сунен од Ибн Маџе (Вовед), 1/4 бр. 5.

³ Муслим, од Џабир ибн Абдуллах, радијаллаху анхума, бр. 1218.

⁴ Ахмед во Муснед, 5/153.

ваши, и децата ваши, и браќата ваши, и жените ваши, и родот ваш, и имотот ваш кој го спечаливте, и трговијата за која се плашите дека ќе пропадне, и местата ваши со кои сте задоволни... помили од Аллах и од пејгамберот Негов, и од борбата на Аллаховиот пат, тогаш причекајте додека не дојде наредбата Аллахова! Аллах не го упатува народот расипнички!” Ет-Тевбе, 24 Аллах ја споредил љубовта кон Неговиот пејгамбер со љубовта кон Него, и му се заканува на оној кој ги сака повеќе својот имот, своето семејство и дете од Аллах и Неговиот Пејгамбер, заканувајќи им се со зборовите: **“Почекајте додека не дојде наредбата Аллахова. Аллах не го упатува народот расипнички!”** Во двата Сахиха постои хадис од Енес, радијаллаху анху, кој рекол: *“Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рече: – Никој од вас нема да верува сè додека не му бидам помил од неговиот родител, дете и сите луѓе.”*¹ Се пренесува од Омер, радијаллаху анху, дека тој му рекол на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем: *“О Аллахов пејгамберу! Ти си ми помил од сè, но не и од мене. Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: – Не, се колнам во Оној во чија рака е мојава душа, сè додека не ти бидам помил и од самиот тебе. Омер му рекол: – Ако е така, тогаш од сега, жими Аллах, ти си ми помил и од самиот мене. Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: – О Омер! Сега е во ред!”*²

4) Почитување, славење и величење на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем. Ова е една од обврските кон Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, што Аллах ја поставил како обврска во Својата Книга. Возвишениот вели: **“За да верувате во Аллах и во пејгамберот Негов, за да го помогнете и да го поддржите.”** Ел-Фетх, 9 Возвишениот вели: **“...и оние кои му веруваат, и кои го поддржуваат, и кои го помагаат и кои ја следат светлината која е објавена со него, тие се, токму, спасени.”** Ел-А’раф, 157 Ибн Аббас рекол: *“Туаззируху е: да го почитувате; тувеккируху: да го величате.”* Катаде рекол: *“Туаззируху: да го помогнете; тувеккируху: Аллах наредил да се почитува како претпоставен.”* Возвишениот вели: **“О верници! Не брзајте пред Аллах и пред пејгамберот Негов! Плашете се од Аллах. Аллах, навистина, е Слушач и Гледач!”** Ел-Хуџурат, 1 Возвишениот вели: **“Повикот на пејгамберот меѓу вас не**

¹ Бухари, 15; Муслим, 44.

² Бухари од Абдуллах ибн Хишам бр. 6632.

сметајте го како повикот ваш кој го упатувате едникондруги.” Ен-Нур, 63 Муџахид рекол: “Им наредил да му се обраќаат со ја ресулеллах (о Аллахов пејгамберу!) нежно и скрушено, а не да велат – о Мухаммед! – дрско.” Другарите на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, донеле прекрасни примери на почитување на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем. Усаме Ибн Шерик рекол: “Дојдов кај Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, а неговите другари околу него како да имаа птици на своите глави (како да летаа).” Та’зим, величење на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, е обврска и по неговата смрт како што било величењето во текот на неговиот живот. Кади Ијад рекол: “Знај дека светоста на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, по неговата смрт, почитта и неговото величење, е обврска како што била обврска и за време на неговиот живот. Тоа го спомнал самиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, тоа се спомнува во неговиот хадис и суннет, да се почитува неговото име и животопис, да се однесува добро кон неговото семејство и близни, да се почитуваат членовите на неговото семејство и неговите другари.”

5) Да се донесува салават и селам (нека е спас и мир врз него) на Пејгамберот. Аллах наредил тоа да се засили, па вели: **“Аллах и мелеките Негови, секако, го слават пејгамберот. О верници! Славете го и вие и поздравете го со селам!”** Ел-Ахзаб, 56 Муберред смета дека основата на салават е: сомилост, а тоа е милост од Аллах, а од мелеките љубезност и повикување на милоста од Аллах. Се пренесува од Абдуллах Ибн Амр Ибн Ел-Ас, Радијаллаху анху, дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Кој ќе донесе салават за мене, Аллах ќе донесе салават за него десетоструко.”*¹ Се пренесува од Али, радијаллаху анху, дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Скржав е оној кој ќе ме спомне, а нема да донесе салават за мене.”*² Ессалату vessеламу, иако е пропишана обврска кон сите пејгамбери, како што стана збор, е утврдена обврска и кон нашиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, така што тоа е една од најголемите обврски на неговиот народ кон него. Тоа е обврска за муслиманите. Затоа обврската ја спомнавме тука меѓу збирот на обврски на уметот, а особено како обврска кон Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем.

¹ Муслим, 384.

² Тирмизи, 5/551 бр 3546, вели: „Хадис хасен сахих.“; Ахмед, 1/201.

Зналците јасно зборувале за нужноста да се донесе салават за Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, и некои од нив се согласиле со тоа. Кади Ијад рекол: “Знај дека салават за Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, е фарз/строга обврска во целина. Времето не е одредено поради наредбата на Аллах да се донесе салават за него. Тоа го пренеле авторитетите и зналците како обврска и за тоа биле согласни.”

6) Да се потврдат неговите славни својства, возвишени карактеристики и високи позиции од кои некои ги објаснивме на почетокот на оваа расправа и други нешта на кои упатуваат текстовите. Да се потврди сето тоа, да се велича со тоа и да се шири тоа меѓу луѓето, да се поучуваат младите и да растат со љубовта кон Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, да се велича и спознава неговата слава кај неговиот Господар, аззе ве целле.

7) Да се избегнува прекумерноста во величењето и да се внимава на тоа. Со тоа се прави најголема штета во однос на него. Возвишениот, наредувајќи му на Својот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, да му се обраќа на својот народ, вели: **“Кажѝ: – Јас сум човек како вас. Ми се објавува дека вашиот Бог е еден Бог. Кој се надева на средбата со својот Господар, нека работи добро дело и во ибадетот кон својот Господар никогаш нека не Му здружува.”** Ел-Кехф, 110 И со зборовите: **“Кажѝ: – Не ви вела̀м дека при мене се ризниците на Аллах, не ја знам Тајната, не ви вела̀м дека сум, ете, мелек. Јас го следам само она што ми се објавува!”** Ел-Ен’ам, 50

Аллах му наредил на Својот Пејгамбер да му потврди на народот дека тој е испратен од Аллах и дека нема никаква божествена позиција, дека тој не е мелек, туку дека само ја следи наредбата на својот Господар и Неговата Објава. Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, исто така обрнал внимание и на прекумерното величење и преминување на границата во неговото славење и фалење. Во Сахихот на Бухари постои хадис од Омер Ибн Ел-Хаттаб, радијаллаху анху, дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Немојте да ме преувеличувате како што христијаните го преувеличија синот на Мерјем, јас сум Аллахов роб. Кажете: – Аллахов роб и Негов пејгамбер.”*¹ Се пренесува од Ибн Аббас, радијаллаху анху, дека рекол: “Дојде еден човек кај Пејгамберот,

¹ Бухари, 3445. Сличен хадис спомнува Ахмед во Муснед, 1/23.

саллаллаху алејхи ве селлем, да се консултира за некои зборови и рече: – Она што го сака Аллах и ти. Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, рече: – *Зарем ме направи божество? Кажи: – Само она што го сака Аллах.*”¹ Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, обрнал внимание и на прекумерното величење и неговото воздигнување на позиција, специфична за Господарот. Со ова се обрнува внимание и на други видови прекумерно величење, зашто прекумерното величење на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, се забранува во сите различни форми и облици.

Упатувањето дова на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, е една од формите на прекумерно величење кое доведува до граница на многубоштво, па вели, на пример, оној кој упатува дова: – О Аллахов пејгамберу! Направи го за мене ова и ова. Ова е дова (молба), а довата е ибадет кој е неисправно да се посветува на некој друг освен на Аллах. Од формите на прекумерното величење на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, е и принесувањето жртва за него, да се моли или да се прави таваф (кружен обред кој се прави околу Каба) околу неговиот гроб или да се врти во намаз кон неговиот гроб или при ибадетот. Сè е ова забрането, бидејќи Аллах забранил ибадетот, од каков и да е вид, да му се посветува некому од созданијата. Возвишениот вели: **“Кажи: - И мојот намаз, и моите обреди и мојот живот и мојата смрт Му ги посветувам на Аллах – Господарот на световите, Кој нема свој здружник, со она што ми е наредено, јас сум прв муслиман!”** Ел-Ен’ам, 162-163

8) Од обврските кон Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, е и љубовта кон неговите другари, членовите на семејството, неговите жени и сите нивни заштитници; да се биде претпазлив да не се потценат или навредат или оцрнат со нешто. Аллах го задолжи овој уммет да ги штити другарите на Неговиот пејгамбер и оние кои доаѓаат по нив, да зборуваат пофално за нив, да бараат да им се прости и да Го молат Аллах да не им внесе злоба во срцата кон нив. Откако ги спомнал мухацирите/меканци и енсариите/мединци, Возвишениот рекол: **“Оние кои дојдоа по нив, зборуваат: – Господару наш, прости ни, нам и на браќата наши, и на оние кои ни претходеа во верувањето, а срцата пак, наши, сочувај ги од злоба кон оние кои веруваат. Господару наш, Ти си, навистина, Сочувствителен и Сомилосен!”** Ел-Хашр, 10 За

¹ Ахмед, 1/214. Сличен спомнува Ибн Маџе во Сунен, бр. 2117.

обврската кон роднината на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, и членовите на неговото семејство, Возвишениот вели: **“Кажи: – Не барам за ова никаква награда, освен наклонетост кон роднината.”** Еш-Шуара, 23 Во коментарот на ајетот се вели: – Кажи им на верниците кои те следат: – Не барам од вас никаква награда за она со што ви дојдов, барам само да сте наклонети кон мојата роднина. Муслим во својот Сахих цитира хадис од Зејд Ибн Еркам, радијаллаху анху, дека Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, им држел говор на луѓето и рекол: *“О луѓе! Јас сум човек кој доаѓа како пејгамбер од мојот Господар и се одсвав, и ви оставам две важни работи: прво Книгата во која има упатство и светлина, па, така, прифатете ја Книгата на Allah и придржувајте се кон неа.* Откако поттикна на Книгата на Allah, рече: – *И членовите на моето семејство. Ве потсетувам на Allah за членовите на моето семејство.”*¹ Па Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, наредил да им се прави добротворство на членовите на неговото семејство, да се признае нивното достоинство и обврските кон нив поради нивното потекло и блискост со него. Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, исто така наредил да се однесува добро кон неговите другари и забранил да се потценуваат и навредуваат. Се пренесува од Ебу Сеид Ел-Худри, радијаллаху анху, дека тој рекол: *“Не твужте ги моите другари. Кога некој од вас би поделил злато колку ридот Ухуд, не би достигнал ниту еден грст или пола грст на некој од нив.”*² Хадисот го пренесуваат двата шејха. Една од најголемите основи на следбениците на суннетот со која се согласуваат нивните зборови е и љубовта кон неговите другари, роднини и сопруги. Секогаш кога биле напаѓани и навредувани, се сметало за знак на отстапување и скршнување. Ебу Зура’ату рекол: “Ако видиш човек кој навредува еден од другарите на Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, знај дека тој е безбожник/следбеник на манихејството.” Имам Ахмед рекол: “Кога ќе видиш човек кој по лошо ќе спомне еден од другарите на Аллаховиот Пејгамбер, тогаш обвини го дека е против Исламот.”

Ова се некои обврски на уметот кон Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, кои се претставени на скратен и резимиран начин. Allah нека нè упати, нас и нашите браќа, да ги исполниме и да ги спроведеме во дело.

¹ Муслим, 2408.

² Бухари, 3673; Муслим, 2541. Текстот е од Бухари.

Трето: Објаснување дека сонувањето на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, е вистина

Суннетот упатува на можноста да се види Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, во сон и дека оној кој ќе го сонува, тој всушност го видел.

Се пренесува од Ебу Хурејре дека рекол: “Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рече: – *Кој ќе ме види на сон, тој ќе ме види и на јаве. Шејтанот, навистина, не ме претставува.*”¹ (Хадисот го цитира Муслим). Друг хадис што го цитираат двата шејха е хадисот од Ебу Хурејре дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: “*Кој ќе ме сонува, тој ме видел навистина. Шејтанот не ме претставува.*”² Бухари рекол: – Ибн Сирин рече: – Кога ќе го види во неговиот изглед. Се пренесува од Џабир Ибн Абдуллах дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: “*Кој ќе ме види во сон, тој веќе ме видел. Навистина тој не треба да го споредува Шејтанот со мене.*”³ (Пренесува Муслим).

Хадисите упатуваат на исправноста на гледањето на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, во сон, дека оној кој ќе го види, тој ќе го види исправно, затоа што Шејтанот не се претставува во неговиот лик. Треба да се обрне внимание на тоа дека тој ќе се види во неговиот вистински изглед, познат по неговите својства. Во спротивно гледањето не е исправно. Поради тоа Ибн Сирин рекол: – Кога ќе го види во неговиот лик – како што се цитира за тоа во Сахихот на Бухари. Поради тоа Бухари го цитирал тврдењето на Ибн Сирин откако го спомнал хадисот на начин на кој го толкувал значењето на зборот: гледање во хадисот. Она што го цитира Хаким од Тарик Асим Ибн Келиб го сведочи, токму, ова: “ Ми кажуваше татко ми: – Му реков на Ибн Аббас дека го сонував Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем. – Рече: – Опиши го! – (Рече): – Му спомнав на Хасан Ибн Али и направив споредба. – Рече: – Личеше на тој опис.”⁴ (Ибн Хаџер тврди дека ланецот на преносители на овој хадис е добар).

Се пренесува од Ејјуб дека рекол: “Кога на Мухамед – се мисли на Ибн Сирин - ќе му речеше некој човек дека го видел

¹ Муслим, 2266.

² Бухари, 6993; Муслим, 2266.

³ Муслим, 2268.

⁴ Мустедрек, 4/393. Хаким го смета за сахих, и со тоа се сложува Зехеби.

Пејгамберот, Ибн Сирин ќе му рече: – Опиши го оној што го виде!” Да го опишеше со некое својство кое не го знае, ќе рече дека не го видел. (Пренесува Ибн Хаџер во Ел-Фетх и вели дека ланецот на преносители е исправен).

Што се однесува на тврдењето на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем: *“Кој ќе ме види во сон, тој ќе ме види и на јаве”* – а толкувајќи ги зборовите гледање на јаве, знаците изнеле повеќе тврдења од кои се најзначајни три:

Прво: Дека се работи за сличност и споредбеност. На ова упатува она што се спомнува во преданието на Муслим, а тоа е хадисот од Ебу Хурејре во кој стои: *“Како да ме видел на јаве.”*

Второ: Тоа се однесува особено на жителите на неговото столетие, на оној кој верува во него пред да го види.

Трето: Дека гледањето ќе биде на Судниот ден. Оној кој ќе го види во сон има дополнителна привилегија за разлика од оној кој не го видел во сон. Ова најдобро го знае Аллах!

СЕДМА РАСПРАВА:
ЗАПЕЧАТУВАЊЕ НА ПРАТЕНИШТВОТО
И ОБЈАСНУВАЊЕ ЗА ТОА ДЕКА НЕМА ПЕЈГАМБЕР
ПО МУХАММЕД, САЛЛАЛЛАХУ АЛЕЈХИ ВЕ СЕЛЛЕМ

За ова прашање стана збор кога се спомнаа доказите за карактеристиките на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, дека тој е печат на пејгамберите. А тука ќе зборуваме за запечатување на објавата и тоа од друг аспект, а тоа е влијанието на ова верување врз верата на муслиманите и за плодовите на тоа верување, од кои се и следните:

1) Да се потврди верозаконот и употполнувањето на верата кај следбениците на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, и големото влијание на тоа во нивниот живот. Поради ова Аллах го обдари овој народ, па вели: **“Денес ви ја надополнив верата ваша и го исполнив благодатот мој кон вас и задоволен сум Исламот да ви биде вера.”** Ел-Маида, 3 Овој ајет му е објавен за време на хаџетул-веда/прошталниот хаџ неколку месеци пред неговата смрт откако Аллах му го надополнал верозаконот. Поради тоа евреите им завидуваа на муслиманите за овој ајет. Имено, двата шејха цитираат хадис дека еден човек од евреите дошол кај Омер, радијаллаху анху, и рекол: “Да ни е објавен ајетот што го читате во вашата Книга, мнозинството од евреите би го прифатиле тој ден за празник. Рекол: – Кој ајет? – Рекол: – **Денес ви ја надополнив верата ваша...**”¹ Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, ја читувал оваа вистина во јасна форма, а тоа е кога ги споредил посланијата пред него со дворец чија градба е најсовршена и најдобра освен местото каде се става кровниот камен. Неговото пратеништво е местото на тој завршен камен со кој се завршува зданието. Со ова очигледно потврдил дека не останало подрачје за да ѝ се додаде нешто посебно на оваа вера, а ниту на посланијата воопшто. Исто така како што не е можно да се додаде нешто на таа зграда откако се завршила нејзината градба. За текстот на хадисот стана збор во претходната расправа во контекст на она што се зборуваше околу карактеристиките на пејгамберите.

¹ Бухари, 45; Муслим, 3017.

2) Да се потврди дека нема дерогација на оваа вера и шеријатот на Мухаммед, алејхисселем, со испраќање друг пејгамбер. “Запечатувањето на пратеништвото со неговото пратеништво, алејхисселем, значи дека нема да започне пратеништво а ниту да се пропише верозакон по неговото пратеништво и шеријат. Што се однесува на доаѓањето на Иса, алејхисселем, и она како е тој претходно опишан околу неговото пратеништво, тоа не се негира. Имено, кога ќе се појави Иса, алејхисселем, тој ќе го следи шеријатот на нашиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, а не претходниот негов шеријат, затоа што тој е дерогиран и само ќе го следи овој шеријат, неговите основи и гранки.”

3) Отсечно негирање на секој кој ќе се повикува на пратеништво по неговата смрт без обрнување внимание и размислување. Ова е еден од најистакнатите плодови на верувањето, да се верува во запечатувањето на пратеништвото, а тоа се постигнува со заштитата на народот од следбеници кои се повикуваат на пратеништво, т.е. лажни децали. Поради тоа, предупредувањето со оваа голема наредба е една од најголемите цели на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, за неговото утврдување да се верува во запечатувањето на пратеништвото. Имено, известил дека ќе се појават триесет лажливци среде овој уммет и сите тие ќе се повикуваат на пратеништво, а потоа потврдил дека нема пејгамбер по него, предупредувајќи го умметот да не им верува и да не ги следи. Ова се наредува во хадисот на Севбан, радијаллаху анху, за сплетките, а хадисот е познат, во кој Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, вели: *“... во мојот уммет ќе се појават триесет лажливци и секој од нив ќе претендира дека е пејгамбер, а јас сум печат на пејгамберите и нема да има пејгамбер по мене.”*¹

4) Појава на вредни емири/владетели и зналци од овој уммет, бидејќи управувањето со умметот, за прашања од верата и овој свет, им припаѓа ним, за разлика од Синовите Израилови со кои управувале пејгамберите. Се пренесува од Ебу Хурејре, радијаллаху анху, дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Пејгамберите управува со Синовите Израилови. Секогаш кога ќе*

¹ Тирмизи, 4/499 бр. 2219 – тој вели: „Хадис хасен сахих.“ Сличен на овој хадис спомнува и Ебу Давуд од Ебу Хурејра, во Сунен, 4/329 бр. 4333 – 4334.

*исчезнеше пејгамбер, го наследуваше друг пејгамбер, а по мене нема да има пејгамбер; ќе има многу халифи. – Рекоа: – Што ни наредуваш? – Рече: – Да се признае власта на првиот (оној кој управува)... и извршувајте ги обврските спрема нив. Аллах ќе ги прашува за нивната надлежност.”*¹ Местото на халифите среде народот е како местото на пејгамберите меѓу Синовите Израилови во поглед на управувањето и владеењето со луѓето. Во друг хадис од Ебу Хурејре, радијаллаху анху, се пренесува дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: “*Аллах ќе му испрати на овој уммет на крајот на секои сто години човек кој ќе ја обнови Неговата вера.*”² Стварноста на умметот го сведочи ова. Работите на верата и светот ги чувале халифите, емирите и зналците кои го спроведувале шеријатот меѓу луѓето. Аллах, те’ала, постојано ја обновувал оваа вера низ столетијата и времињата со изучувањето на концептите на Неговата вера од страна на учените-преродбениците кои ги отстранувале искривувањата на фанатиците, плагијатите на никаквците и интерпретациите на незнајковците во врска со Книгата на Аллах. Верата на Аллах преку нив била актуелна, сочна и свежа низ текот на времето. Како за време на пратеништвото така и низ протокот на пораката. Тоа е предност воопшто што му ја дал Аллах на овој народ, а посебно со позицијата да ја имаа таа Негова чест.

Во секој случај верувањето во запечатувањето на пратеништвото и неговите влијание во верата е една од најизразените карактеристики на овој народ кој ја црпи моќта на верувањето, поузданоста, искуството и сигурноста од својата вера сè додека не дојде наредбата на Аллах.

¹ Бухари, 3455; Муслим, 1842. Текстот е од Муслим.

² Ебу Давуд, 4/313 бр. 4291; Хаким го смета за сахих и со тоа се сложува Зехеби, Мустедрек, 4/522.

ОСМА РАСПРАВА: ИСРА НА ПЕЈГАМБЕРОТ САЛЛАЛЛАХУ АЛЕЈХИ ВЕ СЕЛЛЕМ; НЕЈЗИНАТА СУШТИНА И ДОКАЗИ

Јазична и шеријатска дефиниција на Исра

Исра во јазикот доаѓа од сера, а тоа е патување во еден дел од ноќта или патување цела ноќ. Се вели сарејту (одев во пресрет) или есрејту. За тоа се однесуваат и зборовите на Хасан: “Ти идеш во пресрет, а ти не ми идеше.”

Кога исра ќе се употреби во шеријатот, има за цел да го означи патувањето на Аллаховиот Пејгамбер од Месџидул-Харам ноќе и неговото враќање ноќе.

Суштината на Исра и докази за неа

Исра е големо знамение со кое Allah го поддржал Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, пред хиџретот кога патувал ноќе од Месџидул-Харам до Месџидул-Акса, јавајќи на Бурак во придружба на Џибрил, алејхисселама, сè додека не дошол до Бејтул-Макдис/Ерусалим. Го врзал Буракот/јавачко животно за алката од вратата на џамијата, потоа влегол во џамијата и клањал со пејгамберите како имам. Потоа му дошол Џибрил со сад со вино и со сад со млеко, па го одбрал садот со млеко. Џибрил му рекол: “*Го избра она што е природно.*” На исра упатуваат Куранот и Суннетот. Возвишениот вели: **“Славен нека биде Оној Кој робот Свој ноќе го пренесе од Месџидул-Харам до Месџидул-Акса, чија околина Ние ја благословивме, за да му покажеме некои од знаменијата Наши. Он, навистина, е Слушач и Гледач!”** Ел-Исра, 1

Од Суннетот е хадисот на Енес Ибн Малик кој го цитира Муслим во својот Сахих со посредство на Сабит Ел-Бенани дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: “*Даден ми е Бурак (тоа е бело, долго животно, поголемо од магаре, а помало од мазга), чекори како брзината на погледот. Го јавнав и дојдов до Бејтул-Макдис. Го врзав за алката на која пејгамберите ги врзуваа своите бураци. Потоа влегов во џамијата и во неа клањав два реката. Потоа излегов и ми дојде Џибрил, алејхисселама, со сад со вино и со сад со млеко. Избрав млеко. И Џибрил ми рече: – Го избра*

она што е природно/Исламот.”¹ Потоа го спомнал остатокот од хадисот во кој се спомнува неговото воздигнување на небо. Дека Пејгамберот, нека е Аллахов спас и мир врз него, патувал на небо, упатуваат бројни хадиси. Некои од нив се спомнуваат во двата Сахиха, а некои во Сунен и др. Група на асхаби, и тоа околу триесет, пренесувале од Аллаховиот Пејгамбер, а потоа од нив пренесувале голем број пренесувачи и авторитети во верата чијшто број не може да се изброи.

Мислењето на муслиманските зналци, селеф и оние по нив, е согласено, а нивниот консензус, е заклучен, околу тоа дека патувањето на Аллаховиот Пејгамбер е беспрекорно и вистинско. Согласноста околу тоа ја пренеле Кади Ијад во Еш-Шифа и Ес-Сеффариини во Левамиул Енвар. Патувањето/Исра било телесно и духовно, во будна а не во спиечка состојба на Пејгамберот. На ова упатуваат, токму, исправните текстови и асхабите/другарите на Мухаммед воопшто, авторитетите на Ехлу-суннет и вистинските зналци. Ибн Ебу Ел-Из Ел-Ханефи рекол: (од хадисот за Исра) – Тој патуваше телесно во будна состојба, вистински, од Месцидул-Харам до Месцидул-Акса... Утврдувајќи го ова, Кади Ијад тврди дека ова го застапувале општо зналците од асхабите и оние по нив: (Мнозинството на селеф и муслиманите, зазеле став дека исра (патувањето) било телесно и во будна состојба. Ова е вистина, и тоа го тврделе: Ибн Аббас, Џабир, Енес, Хузејфе, Омер, Ебу Хурејре, Малик Ибн Са-са, Ебу Хаббе елБедри, Ибн Мес’уд, Дахак, Сеид Ибн Џубејр, Катаде, Ибн Ел-Мусејјеб, Ибн Шихаб, Ибн Зејд, Хасан, Ибрахим, Масрук, Муџахид, Икриме, Ибн Џурејџ. Доказ за тоа се и тврдењата на Ајша, тврдењето на Ет-Табири, Ибн Ханбел и голема група на муслимани; тоа го застапувала и голема група на историчари; тоа го тврделе и поголемиот број на подоцнежни факихи/правници, мухаддиси/научници кои се занимаваат со хадисот, келамисти/апологети) и муфессири/толкувачи на Куранот.

Во својата критика за тврдењето на оние кои мислат дека Исра се случила два пати, еден од вистинските зналци, рекол: “Исправно е она што го пренесуваат авторитетите во хадисот, а тоа е дека Исра се случила еднаш во Мекка веднаш по пратеништвото. Чудно е мислењето на оние кои тврдат дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, патувал повеќепати, така дозволувајќи си да помислат

¹ Муслим, 162.

дека секој пат му бил пропишан намаз и тоа педесет намази.” Потоа се обраќал меѓу Муса и Неговиот Господар сè додека не биле пропишани пет намази, а потоа вели: “Ја завршив мојата обврска и им олеснив на моите робови.” Потоа по втор пат ги свел на педесет намази, а дури потоа ги намалувал десет по десет.

Ми’рац и неговата суштина

Да се зборува за Ми’рац, според текстовите и тврдењето на зналците, е како да се зборува за Ибра. Затоа одговара да се запознае целосно за да биде од корист.

Ми’рац е миф’ал од ел-‘уруц, односно тоа е средство преку кое се воздигнува. Тоа е место на мир и спокој, но не ја знаеме неговата суштина. Кога се спомнува ми’рац во шеријатот, се мисли на воздигнување на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, во придружба на Џибрил, алејхисселама, од Бејтул-Макдис до овосветското небо, а потоа и до останатите небеса, до седмото небо, и гледање на пејгамберите на небесата на нивните места, неговото упатување поздрав до нив и нивното добредојде за него; потоа неговото искачување до Сидретул-Мунтеха и неговото гледање на Џибрил, алејхисселама, тука во форма во која го создал Аллах. Потоа Аллах му наредил пет намази во таа ноќ и Аллах зборувал со него околу тоа, а потоа се вратил на земја. Ми’рац се случил во ноќта на Ибра според исправното мислење.

Доказите од Куранот и Суннетот упатуваат на Ми’рац. Што се однесува на Куранот, во него се спомнуваат некои големи знаменија кои му се случиле на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, во ноќта на Ми’рац, како што се зборовите на Возвишениот: **“Е, па, ќе се расправаш ли со него за она што го виде? И го виде, секако, повторно кај Сидретул-Мунтеха, кај него е и престојувалиштето ценнетско, кога Сидра ја покри она што ја покри. Погледот не се ни сврте и не се ни збуни. Да, виде од знаменијата големи на Господарот свој.”** Ен-Неџм, 12-18

Аллах спомнал во овој контекст големи знаменија со кои му укажал чест на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, во ноќта на Ми’рац како што е гледањето на Џибрил, алејхисселама, кај Сидретул-Мунтеха и неговото гледање на Сидретул-Мунтеха кога ја покрило она што го покрило по наредба на Аллах. Ибн Аббас и

Масрук рекле: “Ја покри покривка од злато.”

Во Суннетот се спомнува податок за Ми’рац кој се образложува во повеќе хадиси од кои е и претходниот хадис на Енес во кажувањето за Ибра кој е цитиран во врска со Ибра. Потоа Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Потоа се искачи со нас на небо и Џибрил побара да се отвори небото. Па, беше речено: – Кој си ти? – Рече: – Џибрил. Беше речено: – Кој е со тебе? – Рече: – Мухаммед. Беше речено: – Дали му е испратено пратеништво? Да, испратено му е. И ни се отвори, кога ете се најдов со Адем. Ми посака добредојде и се помоли за мое добро. (Потоа го спомна неговото искачување на небесата и неговата средба со пејгамберите сè додека не рече): – Потоа дојде со мене до Сидретул-Мунтеха чии лисја беа како слонови уши, а плодовите како земјени стомни. (Рече): – Бидејќи Сидра беше покриена, по наредба на Аллах, со она што ја покри, се измени. Никој не може да ја опише нејзината убавина. Аллах ми го објави она што го објави. Нареди педесет намази секој ден и ноќ. Се симнав до Муса, алејхисселама. Па, рече: – Што му нареди твојот Господар на твојот уммет? – Реков: – Педесет намази. – Рече: – Обрати Му се на твојот Господар и замоли Го да олесни. Твојот уммет нема моќ да го издржи тоа. Јас ги испробав Синовите Израилови и знам. – Рече: – Па, му се обратив на мојот Господар. – Реков: – О Господару! Олесни му на мојот уммет! И, ете Тој ми скрати пет намази. Му се обратив на Муса и реков: – Ми скрати пет намази. – Рече: – Твојот уммет нема моќ за тоа, обрати Му се на твојот Господар и замоли Го да олесни. – Рече: – Постојано се обраќав меѓу мојот Господар и Муса, алејхисселама, додека не рече: – О Мухаммед! Тоа се пет намази секој ден и ноќ. За секој намаз се пишуваат по десет и тоа се педесет намази...”*¹ Хадисот го цитира Муслим, а податокот за Ми’рацот содржи слични зборови на хадисот на Малик Ибн Са’са, Ебу Зерр и Ибн Аббас во двата Сахиха и др.

Напомена

Ибра и Ми’рац се две од големите знаменија со кои Аллах го почестил Својот Пејгамбер. За муслиманот е обврска да биде уверен во нивната вистинитост. Тоа се две големи достигнувања со кои Аллах го одликувал нашиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем,

¹ Муслим, 162

меѓу пејгамберите. На муслиманот не му е пропишано да го слави споменот на Ибра и Ми'раџ, како што не е пропишан и посебен намаз, како што тоа го прават некои муслимански маси. Сè е тоа лош новитет што не им го пропишал Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, а ниту пак тоа го практикувал некој од селеф и за него никој не зборувал, а чие знаење би се потврдило.

Зналците од Ехлу суннет објасниле дека вечерниот намаз и нему слични на дваесет и седми во месецот Реџеб е еден од новитетите во верата на Аллах. Тоа е непропишана постапка, за што се согласуваат зналците на Исламот, и дека такво нешто во верата произвел оној кој не знае и оној кој воведува новитет во верата. Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Кој ќе воведи нешто ново во оваа наша вера, нешто што не ѝ припаѓа, тоа се отфрла.”*¹

¹ Муслим, 2697.

ДЕВЕТТА РАСПРАВА: ЗБОР ЗА ЖИВОТОТ НА ПЕЈГАМБЕРИТЕ

Доказите упатуваат дека пејгамберите биле смртници. Умреле, но не и оние за кои има доказ дека се исклучок како Иса, алејхисселама. Имено, тој не умрел туку се дигнал кај Аллах жив, а објаснување за тоа ќе следува.

Од доказите за смртта на пејгамберите се зборовите на Возвишениот: **“Или пак, бевте сведоци кога на Јакуб му се приближи смртниот час.”** Ел-Бекара, 133 Возвишениот вели: **“И порано Јусуф, секако, ви дојде со јаснотии. Па, постојано бевте во сомне-ние во она со што ви дојде. И штом си замина од овој свет, рековте: – Аллах нема да испрати пејгамбер по него.”** Гафир, 34 Возвишениот за Сулејман, алејхисселама, вели: **“И бидејќи решивме да умре, никој немаше кој да ги извести за смртта негова, освен едно животинче кое лази по земјата и кое го стопи стапот негов.”** Сабе, 14 Обраќајќи му се на Својот пејгамбер Мухаммед, саллаллаху алејхи ве селлем, Возвишениот вели: **“Ти си смртник и тие се смртници.”** Ез-Зумер, 30 Некои толкувачи на Куранот тврдат дека во ајетов е опишан самиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, и другите пејгамбери. Во ајетот им се обзнанува на асхабите дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, е смртник. Известувајќи за смртта на секој човек, Возвишениот вели: **“Секој човек ќе ја вкуси смртта.”** Али Имран, 185

Овие ајети упатуваат на смртта на пејгамберите, дека тие умираат како што умираат и останатите луѓе. Исклучок е она што го известува Аллах, аззе ве целле, за Иса, алејхисселама, кого го дигнал кон Него, како што Возвишениот вели: **“Кога Аллах рече: – О Иса! Ќе те земам, навистина, и ќе те воздигнам кон Мене и ќе те очистам од оние кои не веруваат.”** Али Имран, 55 Ајетот упатува на тоа дека Аллах, те’ала, го дигнал Иса на небо со неговото тело и дух и дека тој не умрел. Што се однесува на спомнатата смрт во ајетот, односно зборовите на Возвишениот (**ќе те усмртам**), а во контекстот на ајетот, се наведува дека тевфиhi значи го дигнал кон Него. Ова го застапува и Ибн Церир Ет-Табири. Најголемиот број на толкувачи на Куранот сметаат дека спомнатата смрт е состојба на спиење, како што Возвишениот вели: **“Аллах ги усмртува душите при самата смрт**

нивна.” Ез-Зумер, 42 Со ова потврдил дека Иса е сега жив на небото и дека не умрел. Аллах известил за неговата смрт пред Кијаметот. Возвишениот вели: **“И никој од Следбениците на Книгата сигурно нема да не поверува во тоа пред неговата смрт, на Денот суден, тој ќе биде сведок против нив.”** Ен-Ниса, 159 Смртта која се спомнува овде е смртта на Иса, алејхисселама, на крајот на времето, откако ќе се спушти од небото и ќе го скрши крстот, ќе ја убие свињата, ќе ја симне дизијата (порез)... на што, токму, упатуваат исправните хадиси за доаѓањето на Иса во последното време. Тие хадиси се цитираат во двата Сахиха и др. збирки.

Оној од пејгамберите за кого се вели дека не умрел е Идрис, алејхисселама. Некои знајци сметале дека тој не умрел туку дека Аллах го дигнал како што го дигнал Иса, алејхисселама, а тоа го докажуваат со зборовите на Возвишениот: **“И спомни го Идрис во Книгата. Тој беше искрен пејгамбер, навистина! И Ние го извишивме на високо место!”** Мерјем, 56-57 Се пренесува дека Муџахид рекол: “Идрис е дигнат и тој не умрел како што се дигнал Иса.” Се пренесува дека Ибн Аббас рекол: “Се дигнал на небо и таму умрел.” Други велат дека се дигнал на четвртото небо, а знаењето за тоа е кај Аллах, те’ала. Целта која довела до разединување меѓу знајците за смртта на Идрис е неговото исчезнување. Се работи за тоа и покрај неприкосновеноста, дека, ако не умрел, тогаш е неопходно да умре поради општоста на зборовите на Возвишениот: **“Секој човек ќе ја вкуси смртта.”**

Што се однесува на исклучокот на пејгамберите, Иса и Идрис, никој од знајците нема напаѓачки став во уметот за животот на еден од нив, а за што стана збор во текстовите, и нема вистински сведок за нивната смрт. Меѓутоа, во некои текстови се цитира она што го усложнува разбирањето на тоа. Нешто од тоа ќе се спомне во ова поглавје како на пример она што се цитира од Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, во хадисите за Ми’рац кога ги видел некои пејгамбери на небо и кога разговарал со нив, а врз основа на она што се спомнува во хадисот на Енес, цитиран од двата шејха. Во него стои: *“Потоа се искачи со нас на небо и Џибрил побара да се отвори и беше речено: “Кој си ти? – Рече: – Џибрил. Беше речено: – Кој е со тебе? – Рече: – Мухаммед. Беше речено: – Дали му е испратено пратеништво? – Рече: – Да, испратено му е. Па небото ни се отвори. Кога ете се најдов меѓу двата сина од тетките, Иса,*

синот на Мерјем и Јахја Ибн Зекерија, алејхисселама. Ми посакаа добредојде и се помолија за мое добро...,¹ а на крајот на хадисот го спомнува гледањето на Јусуф на третото небо, кому му е дадена пола убавина (на светот), и гледањето на Идрис на четвртото небо и Харун на петтото небо и Муса на шестото небо, и неговото гледање на Ибрахим на седмото небо, потпрен на Бејтул Ма’мур... и сите тие му посакале добредојде и се помолиле за негово добро.”

Сличен е и примерот на она што се спомнува во хадисот на Ибн Аббас, радијаллаху анху, во двата Сахиха дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: “Во ноќта Иса го видов Муса, човек со долга испреплетена коса, како да е од луѓето на племето Шенуетун; го видов Иса, човек од среден раст, со боја на кожата меѓу бела и црвена, со неиспреплетена коса...”²

Од овие текстови и од некои други слични на нив некои луѓе сфатиле дека пејгамберите не умреле. Тоа го докажувале врз основа на она во што биле убедени за животот на пејгамберите. Вистина е дека пејгамберите умреле изземајќи ги оние кои ги спомнуваат текстовите за вистината на Иса, алејхисселама, и она за што се разединиле во врска со Идрис, алејхисселама. Што се однесува на останатите, текстовите, без сомнение и недвојбено, тие упатуваат на нивната смрт. Претходеше цитирањето докази за тоа. Што се однесува на хадисите околу податоците за Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, за гледањето на пејгамберите во ноќта на Ми’рац, а и она што се спомнува во други текстови, е вистина и нема спротиставеност на текстовите за тоа. Она што го видел Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, се духовите, оформени во ликовите на нивните тела. Што се однесува на нивните тела, тие се на земјата освен оние за кои текстовите велат дека се дигнати. Ова е она што го застапуваат вистинските авторитети од Следбениците на Суннетот.

Еден од знаците кој длабоко навлегол во суштината на ова прашање рекол: “Што се однесува на неговото гледање други пејгамбери, во ноќта на Ми’рац, на небо, се однесува на тоа дека го видел Адем на овосветското небо, ги видел Јахја и Иса на второто небо, Јусуф на третото и Идрис на четвртото, Харун на петтото, Муса на шестото, Ибрахим на седмото небо или обратно. Ги видел

¹ Бухари, 3570; Муслим, 162.

² Бухари, 3239; Муслим, 165.

нивните духови оформени во ликовите на нивните тела.” Некои луѓе тврделе: “Можеби ги видел душите на погребаните тела во гробовите. Ова не е ништо чудно. Но, Иса се дигнал на небо со својот дух и тело.” Исто се зборува и за Идрис. Што се однесува на Ибрахим и Муса, и други освен нив, тие се погребани во земјата.

Овде треба да се потврди и тоа дека онака како што Аллах ги почестил своите пејгамбери, дигајќи ги нивните духови на небо, а тоа е добро што го дава Аллах по Своја волја, така ги сочувал и нивните тела во земјата. И забранил на земјата да ги уништи нивните тела како што тоа го потврдува хадисот на Евс Ибн Евс , радијаллаху анху, кој рекол: “Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, рече: – *Највреден ваш ден е петок, затоа испраќајте ми што повеќе салават во тој ден затоа што салаватот ќе ми биде претставен.* – Рекоа: – О Аллахов пејгамберу! Како ќе ти биде претставен нашиот салават кога ќе станеш прашина? Рече: – *Аллах ѝ забрани на земјата да ги поништи телата на пејгамберите.*”¹

Со ова се објаснува вистината околу ова значајно прашање и она за што е обврзан муслиманот да верува во тоа. Аллах, те’ала, знае најдобро!

¹ Ахмед, 4/8; Ебу Давуд, 1/443 бр 1047; Дарими во Сунен, 1/307 бр. 1580. Имам Невеви вели: „Неговиод ланец е сахих.“

ДЕСЕТТА РАСПРАВА:
МУ’ЦИЗИТЕ НА ПЕЈГАМБЕРИТЕ;
РАЗЛИКАТА МЕЃУ НИВ И КЕРАМЕТИТЕ НА ЕВЛИИТЕ

Дефиниција на му’џиза

Ел-Му’џиза е земена од аџун, а тоа е немоќ. Во речникот “ЕлКамус елМухит” стои: му’џизата на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, е она со што се оневозможува непријателот при предизвик и одвраќање до крајна граница.

Терминилошки му’џиза е: невообичаена дејност која се извршува од страна на пејгамберите за да се докаже нивната вистинитост. Таа е заштитена од спротиставување и тоа не може да се поништи.

Велиме: Невообичаена работа. Зашто некогаш се истапува со она што не е невообичаено како на пример постапки и природни состојби кои произлегуваат од пејгамберите, а не се му’џизи. Велиме: Се извршува од страна на пејгамберите. Зашто постојат чудни работи кои се изведуваат од страна на евлиите, а тоа не се му’џизи туку керамети поради нивното следење на пејгамберите. “И тоа не може да се поништи” го исклучува она што го прават волшебниците и магионичарите, магионичарската вештина, која произлегува само од лоши луѓе. Велиме: За да се докаже нивната вистинитост, заштитена од спротиставување. Зашто постојат невообичаени работи на кои се повикуваат лажни пророци, а исто така и магионичари, зашто тие не се заштитени од спротиставување, туку нивните работи ги поништуваат магионичари слични на нив поради тоа што се работи за магија и гатачка вештина.

Примери за некои му’џизи на пејгамберите

Му’џизите на пејгамберите се многубројни:

Од му’џизите на Салих, алејхисселама, е барањето на неговиот народ да им избие извор од карпа од каде ќе излезе камила, а потоа ги одредија и својствата на камилата. Салих, алејхисселама, му се помолил на својот Господар за тоа и Аллах ѝ наредил на карпата да се расцепи за да излезе голема камила на начин на кој тие го барале

тоа.¹ Аллах, те'ала, за тоа вели: **“И до Семуд Ние го испративме Салих, братот нивни. Салих рече: – О народе мој! Обожавајте Го Аллах; вие немате друг бог освен Него. Секако, ви дојде објаснување од Господарот ваш. Оваа камила е Аллахово знамение за вас. Оставете ја да пасе по земјата Аллахова и не правете ѝ никакво зло зашто ќе ве обземе казна болна.”** Ел-А'раф, 73

Од му'џизите на Ибрахим, алејхисселама, е и тоа што Аллах го направил огнот ладен и спасоносен за него, што беше го запалил неговиот народ за да го казни, да го изгоре, а потоа го фрлил во него. Возвишениот вели: **“Рекоа: – Запалете го и помогнете ги божествата ваши ако сакате тоа да го направите за нив. Ние на глас рековме: – О оган! Стани ладен и спасоносен за Ибрахим! И посакаа да му постават стапица, но Ние ги поразивме.”** Ел-Енбија, 68-70

Од му'џизите на Муса, алејхисселама, е стапот кој се претворил во голема змија кога го фрлил на земја. Возвишениот вели: **“И што е тоа, о Муса, во твојата десна рака? Муса рече: – Тоа е мојот стап, врз него се потпирам и со него лисјата за овците ги тресам, и за некои други работи. Аллах рече: – Фрли го, о, Муса! И Муса го фрли и, ете, змија што лази. Аллах рече: – Земи ја и не плаши се. Ние ќе ја вратиме во она што беше порано.”** Та-ха, 17-21 Од му'џизите на Муса е и тоа кога тој ја ставил раката во џебот од кошулата, потоа ја извадил и таа станала бела, светела како месечината, без мана. Возвишениот вели: **“И вовлечи ја раката твоја во пазувите: ќе ти се појави бела, без каква и да е мана.”** Та-ха, 22

Од му'џизите на Иса, алејхисселама, е и тоа кога тој направил од кал нешто што е слично на птица, потоа дувнал во него и тоа станало птица со одобрението на Аллах; кога допрел слеп и лепрозен, па ги излечил со одобрение на Аллах; кога ги повикал мртвите од гробовите нивни и кога тие се одсвале со одобрението на Аллах. Возвишениот вели: **“И кога замеси глина во облик на птица, со одобрението Мое, па дувна во тоа и стана, ете, со одобрението Мое, птица; и оздрави слеп и лепрозен, со одобрението Мое; кога ги оживеа мртвите со одобрението Мое.”** Ел-Маида, 110

¹ Тefsир од Ибн Кесир, 3/436.

Од му'џизите на нашиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, е и големиот Куран, а тоа е најголемата му'џиза на пејгамберите воопшто. Возвишениот вели: **“Ако сте при сомнение во она што е објавено до робот Наш, тогаш донесете едно суре што ќе биде слично на нему објавените, и повикајте ги за сведоци оние на кои, освен Аллах, се повикувате доколку вистина зборувате.”** Ел-Бекара, 23 Возвишениот вели: **“Кажи: – Кога би се збрале и циновите и луѓето да донесат нешто што ќе биде слично на Куранот, нема да можат да донесат нешто слично нему, па дури да се помагаат еднисо други.”** Ел-Исра, 88

Од му'џизите на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, е и расцепувањето на Месечината кога жителите од Мекка барале од него знамение, така што Месечината се расцепила на два дела: ја виделе жителите на Мекка и други. Возвишениот вели: **“Се приближува Часот, а Месечината се расцепи. А ако здогледаат знамение – рамнодушни се, и зборуваат: – Волшебништво постојано.”** Ел-Камер, 1-2 Од му'џизите на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, се и Исра и Ми'раџ. Возвишениот вели: **“Славен нека биде Оној Кој робот Свој ноќе го пренесе од Месцидул-Харам до Месцидул-Акса...”** Ел-Исра, 1

Му'џизите на пејгамберите се многубројни, а особено му'џизите на нашиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем. Аллах го поддржал со многу знаменија и докази кои не ги опфатил ниеден пејгамбер пред него, а ова што е наведено тука е само за илустрација.

Дефиниција на керамет

Керамет е невообичаена работа која не е придружена со тврдење на пратеништвото, а ниту пак му претходи. Керамет доаѓа до израз преку човек кој очитува добро, проследено со исправно верување и добро дело.

Зборовите: Невообичаена работа. Зашто се очитува она што се совпаѓа со вообичаените дела, кое не е придружено со тврдењата на пратеништвото каде се очитуваат му'џизите на пејгамберите.

Кераметот не му претходи на пратеништвото. Зашто се очитува и предзнак, а тоа е сè она што е невообичаено, што му претходи на пратеништвото.

Керамет доаѓа до израз преку побожен човек кој очитува

добро... А она што се читува преку магионичари и волшебници, тоа, токму, е магија и волшебничка вештина.

Кераметите на евлиите се многубројни. Во керамети спаѓа и она што го известил Аллах за некои добри луѓе од претходните народи. Тука е и она што го известил Аллах за Мерјем. Возвишениот вели: **“Секојпат кога Зекерија ќе влезеше во Светилиштето, ќе најдеше храна кај неа. – Велеше: – О Мерјем! Од каде ти е ова? Таа велеше: – Ова е од Аллах!”** (Али Имран, 37)

Од кераметите е и она што го известил Аллах за жителите на пештерата според она што го кажува во Својата Книга.

Во керамети на евлиите од овој умет е и она што е утврдено за вистината на Усејд Ибн Худајр, радијаллаху анху. Кога ја читал сурата Ел-Кехф, се спуштило нешто од небо слично на сенка во која имало нешто како светилка, а тоа биле мелеки кои дошле поради неговото читање. Мелеките го поздравиле Имран Ибн Хусајн, а Селман и Ебу Дерда јаделе од еден сад, па садот се заблагодарил, а се заблагодарило и она што било во садот. Хабиб Ибн Адиј бил заробен кај многубошците во Мекка која ја просветлил Возвишениот Аллах, донесено е грозје да го проба, а во Мекка немало грозје. Алау Хадреми поминал со својата војска преку море на коњите, а без да им се оштетат седлата на коњите. Есвед Ел-Унса, кој се повикувал на пратеништво на Ебу Муслим Ел-Хавлани, Аллах нека му се смилува, кој бил во негово заробеништво, му рекол: “Сведочиш ли дека сум Аллахов пејгамбер? – Рекол: – Не слушам. – Рекол: – Сведочиш ли дека Мухаммед е Аллахов пејгамбер? – Рекол: – Да.” Па нареди да го фрлат во оган и го најдоа како клања во него, така што огнот бил ладен и спасоносен. Постојат и многу други керамети кои се пренесуваат во историските книги и биографии.

Разликата помеѓу му’џиза и керамет

Му’џизата е поврзана со тврдењата на пратеништвото за разлика од керамет чијшто претставник не се повикува на пратеништво, туку постигнува керамет следејќи го пејгамберот и истражувајќи на неговиот шеријат. Му’џизата му припаѓа на пејгамберот, а кераметот на евлијата. Невообичаената работа им е заедничка на двајцата.

Некои меѓу зналците сметале: кераметите на евлиите во суштина влегуваат во му'џизите на пејгамберите, затоа што кераметите ги остварува евлијата следејќи го пејгамберот. Секој керамет на евлијата е од му'џизите на неговиот пејгамбер кој Го обожавал Аллах како што му пропишал Аллах.

Од ова станува очигледно дека му'џизата се употребува за натприродните дела на пејгамберите, а кераметите за евлиите. Значењето на овие два термина не се наоѓа во Куранот и Суннетот туку нив ги употребиле зналците подоцна. Нивното значење се однесува за она што се тврди во текстовите за вистината.

Протис за верувањето во му'џизите и кераметите

Верувањето во му'џизите на пејгамберите и кераметите на евлиите е една од основите на верувањето на што упатуваат текстовите на Куранот и Суннетот и очигледните факт. Муслиманот има обврска да биде уверен во исправноста и вистината на тоа. Обратно, негирањето и порекнувањето нешто од тоа е спротивно на текстовите и не се совпаѓа со реалноста. Тоа е застранување од она што го застапувале исламските лидери и муслиманските зналци. Аллах знае најдобро.

ЕДИНАЕСЕТТА РАСПРАВА: ЕЛ-ВЕЛИЈ И ЕЛ-ВЕЛАЈЕТУ ВО ИСЛАМОТ

Дефиниција на ел-велиј и на ел-велајету

Ел-велајету е спротивно на непријателство. Основата на велајету е љубов и близкост. Основата на непријателството е омраза и оддалеченост.

Терминолошки ел-велаје е близина на Аллах што се постигнува со послушноста кон Него.

Ел-Велијју во шеријатот е оној кој соединува две својства: верување и побожност. Возвишениот вели: **“Пријателите на Аллах, навистина, нема да стравуваат и нема да тагуваат: оние кои веруваа и кои беа богобојазливи.”** Јунус, 62-63

Вреднување на евлиите

Ако блиските или пријателите на Аллах (евлијауллах) се верниците кои се побожни, значи според верувањето и богобојазливоста на човекот, тогаш се работи за пријателство/заштита што Му припаѓа на Аллах, те’ала. Оној кој поседува целосен иман и богобојазливост, тој поседува совршено пријателство со Аллах. Луѓето се разликуваат во пријателството на Аллах зависно од нивното напредување во верувањето и богобојазливоста.

Највредни евлии на Аллах се Неговите пејгамбери, а највредните пејгамбери се оние кои се испратени, а највредни од испратените се решителните/стрпливите пејгамбери (улул-‘азм): Нух, Ибрахим, Муса, Иса и Мухаммед – за чија позоција стана збор – а најдобар од улул-‘азм е Мухаммед алејхисселама, потоа Ибрахим алејхисселама. А за останатите тројца, за нивната предност, луѓето се разединиле.

Поделба на евлијаУллах

Евлијауллах/пријателите на Аллах се делат во две групи:

Прва група: евлии кои претходат, кои се блиску.

Втора група: кои се на десна страна, умерени.

Аллах, те’ала, ги спомнал на бројни места во Својата Книга.

Возвишениот вели: “Кога случката ќе се случи, за таа случка не може да се лаже, таа ќе потцени и ќе воздигне! Кога земјата, тресејќи се, ќе се потресе силно, и кога планините, кршејќи се во делови, ќе се скршат силно... па ќе станат прашина разнесена. И ќе ве има три вида: – луѓе исправни – а кои се тие луѓе исправни? Луѓе неисправни, – а кои се тие луѓе неисправни? – оние кои претходат, – а кои се тие кои претходат? Ќе бидат блиски на Господарот нивни, во градините ценнети, прекрасни!” Ел-Вакиа, 1-12

Спомнал три групи. Една група ќе биде во огнот, а тие ќе бидат на левата страна и две групи во Џеннетот, и тоа: оние кои ќе бидат на десната страна, оние кои претходат (во верување и богобојазливост) и оние кои се блиски. Нив ги спомнува и на крајот од оваа сура, а тоа е сурата Ел-Вакиа: “А, ако некој биде од блиските на Аллах: за него ќе има и радост и цвеќе мирисно и градини ценнети, благословени! А, ако биде од оние на десната страна, па нека биде поздрав до тебе од оние на десната страна.” Ел-Вакиа, 88-91

Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, го спомнал делото на двете групи во познатиот хадис за евлиите, а тоа е хадиси-кудси, што го пренесува од својот Господар, а го цитира Бухари. Ебу Хурејре пренесува хадис дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: “Аллах, те’ала, вели: – *Му објавив војна на оној кој е непријател на мојот пријател. Најмило нешто Ми е кога Мојот роб Ми се приближува со пропишаните фарзови. Мојот роб постојано Ми се приближува со нафили /доброволни ибадети сè додека не го засакам. Кога ќе го засакам, Јас станувам негов слух со кој слуша, негов вид со кој гледа, негова рака со која фаќа и негова нога со која оди. Ако ме замоли, ќе му удоволам, а ако побара Моја заштита, ќе го заштитам.*”¹

Добродушни се оние кои се наоѓаат на десната страна, а тоа се луѓе блиски на Аллах преку извршување на строгите обврски. Тие го работат она со што ги задолжи Аллах и го напуштаат она што им го забрани. Не се оптоваруваат себеси со дополнителни работи и не отстапуваат од вредностите на дозволените работи. Што се однесува на оние кои претходат (во верување и богобојазливост) и кои се

¹ Бухари, 6502.

блиски до Аллах, тие Му се приближуваат на Возвишениот со нафили/доброволни ибадети по извршените фарзови, така што ги извршуваат нафилите и дозолените дела, ги напуштаат харамите/забранетите и мекрухите/непрепорачливи постапки. Бидејќи Му се приближуваат на Аллах со сите пофални дела кои можат да ги направат, Господарот ги засака целосно, ги сочува од гревови и ја услиши нивната дова, како што Возвишениот вели: ***(Мојот роб постојано Ми се приближува со нафили сè додека не го засакам)*** и до крајот на она што го спомна во хадисот.

Пријателите на Аллах/евлијауллах не се истакнуваат со облека ниту со одредена форма

Пријателите на Аллах/евлијауллах не се одликуваат од другите луѓе по надворешниот изглед, со облека и форма, како што тоа, всушност, е утврдено кај зналците и остварено кај Следбениците на Суннетот. Класифирајќи ги евлиите, некои зналци тврделе: – Евлиите на Аллах немаат ништо по што ќе се одликуваат од останатите луѓе во читувањето на дозволените работи. Не се одликуваат со облека кога таа е дозволена, а ниту со бричење на косата или нејзино скратување или плетење ако тоа е дозволено. Се тврди дека има евлии под маска и многу отпадници под ведро небо. Има евлии во сите категории од народот на Мухаммед алејхисселама, бидејќи не се од оние кои, очигледно, воведуваат новитети и непристојни работи во верата, така што се наоѓаат меѓу следбениците на Куранот, следбениците на знаењето, се наоѓаат меѓу борците, меѓу трговците, деловните луѓе и стопанствениците.

Неисправноста на прекумерната увереност во нив

Евлијауллах/пријателите на Аллах не се непогрешни, не го знаат невидливиот свет и немаат моќ да управуваат со креацијата и ‘рскот; тие не ги повикуваат луѓето да ги величаат или да им се посветат и да им дадат нешто материјално. Кој ќе направи такво нешто, тој не е евлија/пријател на Аллах, туку лажливец и измамник, пријател на Шејтанот. Аллах, те’ала, знае најдобро!

**ЧЕТВРТО ПОГЛАВЈЕ:
ВЕРУВАЊЕ ВО СУДНИОТ ДЕН**

Тука се содржани три расправи:

**ПРВА РАСПРАВА:
ПРЕДЗНАЦИТЕ НА ЧАСОТ И НИВНИТЕ ВИДОВИ.**

**ВТОРА РАСПРАВА:
УЖИВАЊЕ И КАЗНА ВО ГРОБОТ.**

Тука се содржани три теми:

Прва тема: Верување во уживањето и казната во гробот и докази за тоа.

Втора тема: Случувањето на уживањето и казната во гробот: телесно и духовно.

Трета тема: Верувањето во двата мелека: Мункер и Некир.

**ТРЕТА РАСПРАВА:
ВЕРУВАЊЕТО ВО ОЖИВУВАЊЕТО.**

Тука се содржани следните теми:

Прва тема: Значењето на оживувањето и неговата вистина.

Втора тема: Докази за оживувањето од Куранот, Суннетот и размислувањето.

Трета тема: Собирање на сите луѓе.

Четврта тема: Ел-Хавд/Изворот на пејгамберот, опис и докази за него.

Петта тема: Вага/Мизан: опис и докази за неа.

Шеста тема: Шефа'ат: дефиниција, видови и докази за него.

Седма тема: Сират куприја/мост: опис и докази.

Осма тема: Џеннет и Џехеннем: опис, начин на верување во нив и докази за тоа.

ПРВА РАСПРАВА: ПРЕДЗНАЦИ НА ЧАСОТ И НИВНИИТЕ ВИДОВИ

Дефиниција на предзнаците на часот

Ел-Ешрат (предзнаци) е множина од шерт, а тоа е: аламет/предзнак. Се вели предзнаци на нешто: негови почетни моменти.

Во Лисанул-ареб стои: две блиски изведеници, зашто аламет/предзнак му претходи на настанот што ќе се случи.

Есса'ату/Час: еден дел од времето со што се изразува пропаста на светот (кијамет). Возвишениот вели: **“Кај Него е знаењето за Часот.”** Ез–Зухруф, 85. Есса'ату/Час во шеријатските текстови и говорот на луѓето е едно од најпознатите имиња за денот на пропаста на светот (кијамет). Денот кога ќе се случи пропаста на светот се именува со час: тој ќе дојде ненадејно, во тој момент ќе ги изненади луѓето.

Предзнаците на Часот/аламети се ишарети, знаци кои ќе се случат пред неговото настапување. Возвишениот вели: **“Очекуваат ли, тогаш, да им дојде Часот одненадеж. И дојдоа, секако, предзнаците негови.”** Мухаммед, 18

Поделба на предзнаците на Часот

Предзнаците на Часот се делат во три групи:

Прв дел: Далечни предзнаци. Тоа се оние кои се појавиле и исчезнале.

Од нив е и испраќањето на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, како што стои во двата Сахиха, во хадисот на Енес Ибн Малик дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Јас сум испратен, а до Часот остана колку просторот меѓу показалецот и средниот прст.”*¹

Од нив е и расцепувањето на Месечината, а тоа е врз основа на она што го известил Аллах во Својата Книга. Возвишениот вели: **“Се приближува Часот, а Месечината се подели.”** Ел-Камер, 1

¹ Бухари, 6504; Муслим, 2951.

Од нив е и избувнувањето на огнот од земја кој ги осветлил вратовите на камилите во Басра, според она што го цитираат двата шејха, хадисот од Ебу Хурејре, радијаллаху анху, дека Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Нема да настапи Часот сè додека не избувне оган од земјата во Хиџаз кој ќе ги осветли вратовите на камилите во Басра.”*¹ Овој оган се појавил, токму, онака како што известил Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, точно во месецот Џумадел-ахире 654 година. Се појавил источно од Медина, па поради него потекло лавина на оган и луѓето се уплашиле од него, а неговата светлина ја виделе жителите на Шам и жителите на Басра – а тоа е едно од предградијата на Дамаск – ги виделе и вратовите на камилите во неговата светлина, како што известил Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем.

Втор дел: Средни предзнаци. Тоа се оние кои се појавиле и не исчезнале, туку се зголемуваат и множат, така што ги има многу.

Од нив е кога мајката ќе ја роди својата господарка и кога боси и слабо облечени бедници, овчари, ќе се натпреваруваат во изградба на куќи, според она што се цитира во познатиот “Хадис на Џибрил”, кој го донесува Муслим и за кој стана збор во првото поглавје од оваа глава. *“Рече: – Кажми ми за Часот. – Рече: – Прашаниот не знае за тоа повеќе од прашувачот. – Рече: – Извести ме за неговите предзнаци? – Рече: – Кога мајката ќе ја роди својата господарка и кога ќе видиш боси и слабо облечени овчари како се натпреваруваат во градба на куќи.”*²

Од нив е и појавата на триесет деццали/месии кои ќе се повикуваат на пратеништвото како што стои во хадисот на Ебу Хурејре кој рекол: *“Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, рече: – Нема да настапи Часот сè додека не се појават лажни деццали чијшто број ќе биде триесетина и секој од нив ќе се смета за пејгамбер на Алах.”*³ Во Суннетот на Ебу Давуд и Тирмизи постои хадис од Севбан дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Меѓу мојот уммет ќе се појават триесет лажговци и секој ќе мисли дека е пејгамбер, а јас сум печат на пејгамберите и нема пејгамбер по мене.”*⁴

¹ Бухари, 7118; Муслим, 2902.

² Муслим, 8.

³ Бухари, 3609.

⁴ Ебу Давуд, 4252; Тирмизи, 2219. Тирмизи вели: „Овој хадис е хасен сахих.“

Од нив е тоа што Еуфрат ќе открие планина од злато за која ќе се борат луѓето како што стои во хадисот на Ебу Хурејре, радијаллаху анху, дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Нема да настапи Часот сè додека Еуфрат не открие планина од злато за која ќе се борат луѓето. На секои сто ќе се убијат деведесет и девет и секој човек ќе вели дека тој ќе биде спасен.”*¹ Ова знамение уште не се случило.

Трет дел: Големи предзнаци. Тоа се оние по кои веднаш ќе следува, штом ќе се појават, Часот. Ги има десет знаменија и ниедно од нив не е појавено. Во својот Сахих Муслим пренесува хадис од Хузејфе Ибн Есјед кој рекол: *“Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, нè затекна како ги повторуваме некои поуки. Рече: – Што е тоа што го повторувате? – Рекоа: – Се сеќаваме на Часот. – Рече: – Тој нема да се случи сè додека нема да видите пред него десет знаменија. Па спомна чад, деџал, животно, изгревање на Сонцето од запад, доаѓањето на Иса синот на Мерјем, Јеџуи и Меџуи, три пропаѓања на земјата: на исток, на запад и на Арапскиот Полуостров, а последен ќе биде огнот што ќе се појави во Јемен и ќе ги натера луѓето на махшер/на местото каде ќе одговараат.”*² Во некои други хадиси се спомнува Мехди, рушење на Каба, дигање на Куранот од земјата, за што ќе се спомнат одредени хадиси.

Мнозинството на вистинските знајци стои на стојалиште дека десетте големи знаменија се овие три и она што се спомнува во хадисот на Хузејфе, пропаѓањето (тонењето) на земјата. Иако овие знаменија се тие кои, токму, се спомнуваат во хадисот, тие ќе се случат пред десетте големи знаменија на кои им претходат, а ова го сведочи она што се спомнува во друг ривает од хадисот на Хузејфе што го цитира и Муслим во кој се спомнува дека пропаѓањето на земјата им претходи на другите знаменија, како што се вели: *“Часот нема да настапи сè додека не се случат десет знаменија: пропаѓањето (тонењето на земјата) на исток, на запад, на Арабскиот Полуостров, чад, Деџал...”*³ Потоа ги спомнал останатите знаменија. Куртуби тврди дека првите знаменија кои се спомнуваат во ова предание се трите пропаѓања на земјата, некои од нив се случиле во времето на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, а ги спомнал Ибн Вехб...

¹ Муслим, 2894. Сличен на него и Бухари, 7119 и Ахмед, 2/261.

² Муслим, 2901.

³ Муслим, 2901.

Во ова што следува детално ќе се спомнат овие десет знаменија и доказите за нив.

Прво знамение: Појавата на Мехдија. Тоа е човек од Ехлул Бејт кој ќе се појави од потомството на Хасан Ибн Али, радијаллаху анху. Исполнетата земја со насилство и тиранија ќе ја исполни со хармонија и правичност. Името ќе му одговара на името на Пејгамберот, а името на неговиот татко на името на таткото на Пејгамберот, според она што го пренесуваат Ебу Давуд и Тирмизи, а тоа е хадисот на Абдуллах Ибн Мес'уд, радијаллаху анху, дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Овој свет нема да исчезне сè додека не завладеат Арапите, човек од мојата кука чие име ќе одговара на моето име, а името на неговиот татко на името на мојот татко; ќе ја исполни земјата со добро и правичност како што е исполнета со насилство и тиранија.”*¹

Второ знамение: Појавата на Месих-Деџал. Тоа е човек кој ќе се појави на крајот од времето со кого ќе бидат воодушевени голем број на луѓе. Преку него Аллах ќе изнесе некои невообичаени дела, ќе се повикува на господство, а верникот нема да ја прифати неговата невестина. Ќе влегува во сите места освен во Мекка и Медина; со него ќе бидат Џеннетот и Џехеннемот. Неговиот Џехеннем ќе биде Џеннет, а неговиот Џеннет Џехеннем. Дека тој ќе се појави упатуваат исправни хадиси, а од нив е и хадисот на Абдуллах Ибн Амр Ибн ел-Ас што го цитира Муслим во својот Сахих дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Ќе се појави Деџал меѓу мојот уммет и ќе престојува четириесет (не знам вели пренесувачот), четириесет дена или четириесет месеци или четириесет години, па Аллах ќе го испрати Иса, синот на Мерјем како да е Урве Ибн Мес'уд, ќе го бара и ќе го уништи...”*² Во двата Сахиха се пренесува од Абдуллах Ибн Омер дека рекол: *“Стана Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, меѓу луѓето, му се заблагодари на Аллах како што треба, а потоа го спомна Деџалот и рече: – Ве опоменувам за него и за тоа дека немаше ниеден пејгамбер кој не го опоменуваше својот народ за него. Нух го опомена својот народ за него, но ќе ви кажам за него нешто што не му го кажал ниеден пејгамбер на својот народ, да знаете дека*

¹ Ебу Давуд, 4/306 бр. 4282 и текстот е од него; Тирмизи, 4/505 бр. 2230. Тирмизи вели: „Хадис хасен сахих.“

² Муслим, 2940.

тој е слеп, а Аллах не е слеп.”¹

Трето знамение: Слегувањето на Иса Ибн Мерјем. Тој ќе слезе од небо на земја, ќе воспостави закон и правда, ќе го скрши крстот, ќе ја убие свињата и ќе го докрајчи Децалот како што упатуваат на тоа текстовите од Куранот и Суннетот. Што се однесува на Куранот, Аллах вели: **“Тој, навистина, (ќе биде знамение) за (доаѓањето на) Часот.”** Ез-Зухруф, 61 Многу толкувачи на Куранот со овој ајет го докажуваат слегувањето на Иса. Ова го пренесува Ибн Аббас според она што го цитира Ахмед во својот Муснед од Ибн Аббас и, толкувајќи го овој ајет, вели: “Тоа е доаѓањето на Иса, синот на Мерјем пред пропаста на светот.”² Дека Иса ќе се појави, тоа го докажуваат исправни хадиси. Во двата Сахиха постои хадис од Ебу Хурејре, радијаллаху анху, дека рекол: “Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, рече: – *Се колнам во Оној во Чија рака е мојава душа, наскоро синот на Мерјем ќе воспостави закон и правда меѓу вас, ќе го скрши крстот, ќе ја отепе свињата, ќе го отстрани мизјето, ќе го зголеми богатството, така што нема да има никој што ќе го прими, а едно сејед/поклонување на Аллах во ритуал ќе биде подобро од овој свет и од она што е во него.*”³

Четврто знамение: Појавата на Јеџуц и Меџуц. Тоа се големи созданија и никому нема да му појде од рака да ги убие. Се вели дека тие потекнуваат од Јафис, синот на Нух, алејхисселем. Дека Јеџуц и Меџуц ќе се појават упатуваат Куранот и Суннетот. Возвишениот вели: **“И кога ќе се освојат Јеџуц и Меџуц и кога сите луѓе ќе се спуштаат низ стрмнина... и кога ќе се приближи ветувањето вистинско и кога очите на оние кои не веруваат ќе им се скаменат...”** Ел-Енбија, 96-97. Двата шејха цитираат хадис од Зејнеб бинту Цахша дека Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, еден ден влегол кај неа, уплашен, велејќи: *“Ла илахе илле-ллах (нема друг бог освен Аллах), тешко на Арапите од злото кое веќе се приближи, од преградата на Јеџуц и Меџуц. Оградата се подотвори малку, олку, правејќи круг со показалецот и палецот...”*⁴

Петто знамение: Рушење на Каба и крадење на нејзините

¹ Бухари, 3057; Муслим, 169. Текстот е од Бухари.

² Муснед, 1/318.

³ Бухари, 2222; Муслим, 155. Текстот е од Муслим.

⁴ Бухари, 3346; Муслим, 2880.

украсни. Суннетот прецизира дека тоа ќе го направи човек со две скратени потколенични коски од Етиопија. Двата шејха цитираат хадис од Ебу Хурејре дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Ќе ја сруши Каба човек со две тенки (скратени) потколенични коски од Етиопија.”*¹ Имам Ахмед пренесува хадис со исправен ланец на преносители, од Абдуллах Ибн Амр, дека го слушнал Аллаховиот Пејгамбер како вели: *“Ќе ја сруши Каба човек со (тенки) скратени потколенични коски од Етиопија, ќе го украде нејзиното благо и ќе ја тргне нејзината наметка. Како да гледам ќелав човек, куц, како удира по неа со својот појас и казма.”*²

Шесто знамение: Чад. Тоа е избувнување голем чад од небо кој ќе ги покрие сите луѓе воопшто. На тоа упатуваат Куранот и Суннетот. Возвишениот вели: **“Па, почекај го денот во кој небесата ќе понесат чад јасен.”** Ед-Духан, 10-11 Од Суннетот е и хадисот на Хузејфе Ибн Есјед, за кого стана збор, дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Нема да настани пропаста на светот сè додека не видите десет знаменија, па ги спомна Чадот, Деалот и животното.”*³

Седмо знамение: Дигање на Куранот од земја на небо. Нема да остане ниеден ајет а да не се дигне. На тоа упатува Суннетот. Ибн Маџе и Хаким цитираат хадис од Хузејфе дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Ќе се излити исламот како што се излистува шарот на платно, така што нема да се знае што е пост, што е намаз, а ниту хаџи. Па, така ќе се дигне Книгата на Аллах во една ноќ и на земјава нема да остане ниеден ајет од неа...”*⁴

Осмо знамение: Изгревањето на Сонцето од Запад. На ова знамение упатуваат текстовите на Куранот и Суннетот. Возвишениот вели: **“На денот кога ќе дојдат некои знаменија на Господарот твој никој нема да му користи верувањето негово.”** Ел-Ен’ам, 158 Голем број на толкувачи на Куранот сметаат дека **“некои знаменија на твојот Господар”** е изгревањето на Сонцето од Запад. Откако ги спомнал тврдењата на толкувачите за

¹ Бухари, 1591; Муслим, 2909.

² Муснед, 2/220.

³ Муслим, 2901.

⁴ Ибн Маџе, 2/1344 бр. 4049; Мустедрек, 4/473 – тој вели: „Сахих според условот на Муслим.“ и со тоа се сложува и Зехеби.

ајетот, Табери рекол: “Најисправно е тврдењето за тоа кое се потпира врз податоците од Аллаховиот Пејгамбер, кога тој рекол дека пропаста на светот ќе се случи кога ќе се појави сонцето од запад.”¹ Двата шејха цитираат хадис од Ебу Хурејре дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Нема да настапи Часот сè додека Сонцето не излезе од Запад. Кога ќе се појави и кога ќе го видат луѓето, сите ќе веруваат, но тогаш верувањето нема да му користи на човекот доколку не верувал порано или доколку не се стекнал со добро како верник.”*²

Деветто знамение: Појава на животното. Тоа е големо создание. Се вели дека е долго шеесет аршини и има нозе и влакна. Се вели дека тоа е различно создание, но слично на бројни животни. Дека тоа ќе се појави пред настапувањето на Часот, упатуваат Куранот и Суннетот. Возвишениот вели: **“И кога говорот ќе се случи, над нив Ние ќе ги извадиме од земјата животно кое ќе зборува дека луѓето, навистина, не беа уверени во знаменијата наши.”** Ен-Немл, 82 Муслим пренесува од Ебу Хурејре дека рекол: *“Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, рече: – Постојат три предзнаци кои, кога ќе се појават, тогаш на човекот нема да му користи неговото верување, ако пред тоа не верувал или кој не се стекнал со добро со своето верување, а тоа се: изгревањето на сонцето од запад, Деџал и животното од земјата.”*³ Имам Ахмед цитира хадис од Ебу Умаме, Радијаллаху анху, дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Ќе се појави животното, па ќе ги труе луѓето низ нивните носеви, и некои од вас ќе се гадат од тоа сè додека човекот не купи камила. Ќе рече (некој): - Од кого ја купи? – Ќе рече: – Од еден носорог.”*⁴ Ел-Хејсеми и други специјалисти во хадисот сметаат дека ланецот на преносители на хадисот е исправен.

Десетто знамение: Појава на голем оган. Огнот ќе се појави од Аден и ќе ги собере луѓето на местото каде ќе полагаат сметка, а тоа е последното големо знамение. На ова знамение упатува Суннетот како што се спомнува во претходниот хадис на Хузејфе Ибн Есјед, а го цитира и Муслим каде што стои: *“Последно знамение ќе биде*

¹ Тефсир од Ибн Џерир, 8/97.

² Бухари, 4636; Муслим, 157.

³ Муслим, 158.

⁴ Муснед, 5/268.

огнот кој ќе се појави од Јемен, така што ќе ги тера луѓето на местото каде што ќе се соберат за да полагаат сметка/махшер.”¹

Во риваетот на хадисот од Хузејфе стои: *“Огнот ќе се појави од долината на Аден и ќе ги тера луѓето.”*

Овие големи предзнаци се знаменија на Часот кои ќе се случат пред неговото настапување. Кога ќе завршат, ќе настапи Часот со одобрение на Аллах. Се наведува дека овие предзнаци ќе следуваат еден по друг како што следуваат еден за друг бисерите (школките) во низот. Штом ќе се појави еден предзнак, ќе следува друг. Ет-Таберани во Евсат цитира хадис од Ебу Хурејре, радијаллаху анху, дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Знаменијата ќе се појавуваат едно по друго, како што следуваат еден за друг бисерите во низот.”²*

¹ Муслим, 2901.

² елМу`цем ел-Евсат, 5/148 бр. 4283.

ВТОРА РАСПРАВА: УЖИВАЊЕ И КАЗНА ВО ГРОБОТ

Овој предмет ќе се расправа од аспект на три теми:

Прва тема: Верување во уживањето и казната во гробот и докази за тоа.

Верувањето во уживањето во гробот за послушните и казната во гробот за оној кој го заслужува тоа од грешниците (непослушните) и силниците е една од основите на верувањето на која упатуваат текстовите од Куранот и Суннетот.

Од доказите во Куранот за уживањето во гробот се и зборовите на Аллах, те'ала: **“Аллах ги засилува оние кои веруваат со цврст говор во животот на овој свет и Ахирет.”** Ибрахим, 27. Ајетот упатува на тоа дека Аллах, те'ала, го зајакнува убедувањето на верниците околу испитувањето во гробот и за уживањето кое следува по тоа. Бухари цитира хадис од Ел-Берра Ибн Азиб, радијаллаху анху, дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Кога верникот ќе се постави во гробот, ќе дојде и ќе посведочи дека нема друг бог освен Аллах и дека Мухаммед е Аллахов пејгамбер.”* Тоа го потврдуваат зборовите на Возвишениот: **“Аллах ги зајакнува оние кои веруваат со цврст говор.”** Ибрахим, 27¹

Доказ за казната во гробот од Благородниот Куран се зборовите на Аллах: **“И Аллах го сочува од лошотиите што му ги правеа, и ќе се оствари пакосната казна кон семејството фараоново: огнот во кој ќе бидат фрлани и наутро и навечер; Денот во кој ќе се случи Часот: Воведете го семејството фараоново во најжешката казна.”** Гафир, 45-46 Куртуби вели: “Мнозинството е на мислење дека овој преглед ќе биде на Берзах, а тоа е доказ кој ја утврдува казната во гробот.” Хафиз Ибн Кесир вели: “Овој ајет е голема основа за докажувањето на Следбениците на Суннетот во врска со казната на Берзах во гробовите.”²

¹ Бухари, 1369.

² Тефсир од Ибн Кесир, 7/136.

На казната во гробот упатуваат и зборовите на Возвишениот: **“Ќе ги казниме во два наврата, а потоа пак ќе бидат казнети во казната голема.”** Ет-Тевба, 101 Со овој ајет многу од селеф ја докажуваат казната во гробот. Толкувајќи го ајетот, Муџахид рекол: “Со глад и казна во гробот.” (Рекол): “Потоа ќе бидат вратени на големата казна на Судниот ден.” Се пренесува од Катаде дека рекол: “Казна на овој свет и казна во гробот, а потоа ќе бидат вратени во големата казна.” Со овој и претходниот ајет Имам Бухари ја аргументирал казната во гробот за темата од областа на хадисите за казната во гробот.¹

Што се однесува на доказите кои се спомнуваат во Суннетот за уживањето и казната во гробот, нив, навистина, ги има многу. Од нив е и хадисот на Абдуллах Ибн Омер кој се спомнува во двата Сахиха, дека Аллаховиот Пејгамбер рекол: *“Кога некој од вас ќе умре, неговото место му се покажува наутро и навечер. Ако е од жителите на Џеннетот, му се покажува местото во Џеннетот. А, ако е од жителите на Џехеннетот, му се покажува местото во Џехеннетот, па му се вели: – Ова е твоето место сè додека Allah не те оживее на Судниот ден.”*² Во Сахихот на Муслим стои хадис од Енес, радијаллаху анху, дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Да не се погребувате, сигурно би го замолил Allah да ви овозможи да ја слушнете казната во гробот.”*³ Докази за ова во Куранот и Суннетот има многу. Спомнати се оние со кои се утврдува казната и уживањето во гробот. Allah, те’ала, знае најдобро!

Втора тема: Случувањето на уживањето и казната во гробот телесно и духовно

Уживањето и казната во гробот ќе биде духовно и телесно. Душата ќе биде казнета или ќе ужива. Таа ќе биде споена со телото, така што уживањето и казната ќе се однесуваат на телото и душата. Исто така, душата понекогаш ќе ужива и ќе биде казнета одвоена од телото, не со него. На тоа упатуваат текстовите и за тоа е согласен Ехлу суннет. Значи, тоа е спротивно на оној кој мисли дека

¹ Сахикул Бухар, Поглавје: Што се пренесува за казната во гробот. Фетхул Бари, 3/231.

² Бухари, 1379; Муслим, 2866.

³ Муслим, 2868.

казнувањето и уживањето во гробот е само за душата во сите случаи и тоа не се однесува на телото.

Од доказите за тоа е и хадисот на Енес Ибн Малик кој го цитира Бухари дека Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Кога човекот ќе се постави во кабур и кога присутните ќе се оддалечат – а тој добро ќе го слушне тропанјето на нивните обувки – ќе му дојдат два мелека и ќе го седнат и ќе му речат: – Што велиш за овој човек (за Мухаммед алејхисселем)? Што се однесува на верникот, ќе рече: – Сведочам дека тој е Аллахов роб и Негов пејгамбер. Потоа ќе му се рече: – Погледни го твоето место во огнот кое Аллах ти го замени со место во Џеннетот. Ќе ги види и двете места. Што се однесува на дволичникот и неверникот, ќе му се рече: – Што мислеше за овој човек? – Ќе рече: – Не знам, за него го зборував она што го зборуваа луѓето. Ќе му се рече: – Не знаеше и не зборуваше. Ќе се удри со железен чекан толку јако, така што неговиот крик ќе го слушнат оние кои се во негова близина освен луѓето и џиновите.”*¹

Во долгиот хадис на Ел-Берра Ибн Азиб, што го цитираат Ахмед, Ебу Давуд, Хаким и др., а кој е познат по автентичноста, се вели дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, откако го спомнал излегувањето на душата и воздигнувањето на духот на верникот на небото, рекол: *“Па, ќе му се врати духот во неговото тело, ќе му дојдат два мелека, ќе го седнат и ќе го прашуваат: – Кој е твојот Господар?”*² (Хаким и други сметаат дека хадисот е исправен).

Двата хадиса упатуваат на случувањето на уживањето и казната во гробот на душата и телото заедно. Зборовите на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, (кога човекот ќе биде ставен во гроб) се јасен доказ за ова, бидејќи зборот човек (абд) ги именува и душата и телото. Исто така и објаснувањето дека душата ќе се врати во телото при испитувањето, како што стои во хадисот на Ел-Берра Ибн Азиб. Во прилог на ова се и зборовите кои се спомнуваат во двата хадиса кои ги означуваат својствата на телата како што се (ќе го слушне тропанјето на нивните обувки), (па ќе го седнат), (ќе го удрат со железен чекан), (па ќе вриска). Сето ова укажува на тоа дека уживањето или казната во гробот што ќе се случи е поврзано со душата и телото заедно.

¹ Бухари, 1338.

² Ахмед, 4/287; Ебу Давуд, 5/75 бр. 4753; Мустедрек, 1/37 – 38.

Освен тоа, во некои текстови се спомнува смислата на тоа, дека благосостојбата и казната во некои случаи ќе ѝ се случат на душата одвоено, како што се спомнува во хадисот на Абдуллах Ибн Аббас, радијаллаху анху, кој рекол: *“Поради она што им се случи на вашите браќа, имено на Ухуд, Аллах ги постави нивните души во пазувите на зелени птици. Тие се враќаат во реките на Џеннетот, јадат од неговите плодови и се засолнуваат при светилките од злато под сенката на Аршот.”*¹

Резиме на ова би било следното: благосостојбата и казната во гробот ќе им се случи на душата и телото заедно. Понекогаш душата ќе биде издвоена. Некои вистински знајци во Суннетот го третираат ова прашање на следниов начин: – Казната и уживањето на душата и телото ќе биде заедно, а за тоа се согласува Ехлу суннет. Душата ќе ужива и ќе биде казнета независно од телото; ќе биде казнета споена со телото, а и телото споено со неа, така што уживањето и казната во оваа состојба ќе се однесуваат и на телото и на душата заедно, како и тоа дека душата ќе биде казнета додека е одвоена од телото.

Трета тема: Верувањето во двата мелека: Мункер и Некир

Во расправата за мелеките, кога се образложи хадисот за функциите на мелеките, беа спомнати Мункер и Некир, дека се тоа два мелека, ополномоштени за испитувањето на умрениот во гробот. Тука имаме за цел да го претставиме верувањето во нив детално, како и искушението на погребаните што произлегува од нив, зашто претставувањето на тоа е една од гранките на верувањето во оживувањето и казната во гробот во целина.

Исправните хадиси упатуваат на описот на овие два мелека и на нивното испитување на умрените по погребот како што тоа стои во хадисот што го цитираат Тирмизи и Ибн Хиџбан, дека Ебу Хурејре, Радијаллаху анху, рекол: *“Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, рече: – Кога ќе се погребва умрениот, ќе му дојдат два мелека, црно-сиви, едниот се вика Мункер, а другиот Некир, па ќе речат: – Што велиш за овој човек? – Ќе рече: – Она што го зборувааше тој дека е Аллахов роб и пејгамбер, сведочам дека нема друг бог освен Аллах и дека Мухаммед е Негов роб и пејгамбер. – Ќе речат: – Знаевме дека го зборувааше ова. Потоа гробот ќе му се*

¹ Ахмед, 1/266; Хаким, 2/88, 297 – тој го смета за сахих, а со тоа се сложува и Зехеби.

прошири седумдесет аршини. Ако биде дволичен, ќе рече: – Ги слушнав луѓето како велат и јас зборував слично на она што го велат, ете не знам. – Ќе речат: – Знаевме дека го зборувааше тоа. Па ќе ѝ се рече на земјата: – Покриј го! Па ќе го покрие и ќе се испомешаат неговите ребра и во неа ќе биде постојано под казна додека Аллах не го оживее од неговото место на смртта.”¹ Дека овие два мелека ќе испитуваат, упатува и хадисот на Енес спомнат во претходната тема.

Обврска е да се верува во она на што упатуваат хадисите, а тоа е името на овие два мелека, за нивниот изглед и испитување на погребаните и за начинот на тоа, во она што ќе го одговори верникот, во она што ќе го одговори дволичниот и во уживањето и казната кои произлегуваат од тоа, детално, на што, токму, упатуваат хадисите.

Зналците се разединија околу тоа дали испитувањето во гробот ќе биде посебно за овој уммет, како што застапуваат некои, или ќе биде општо за секој народ, како што тврди друга група на зналци, кои изнесуваат текстови дека тоа не е специфично за овој народ, туку дека тоа е општо за сите народи. Кон ова се приклучува поголемиот дел од вистинските зналци. Аллах, те’ала, знае најдобро!

¹ Тирмизи, 3/383 бр. 1071 вели: „Хадис хасен гариб.“ Ел-Ихсан фи такриби Сахих Ибни Хиббан, 7/386 бр. 3117.

ТРЕТА РАСПРАВА: ВЕРУВАЊЕ ВО ОЖИВУВАЊЕТО

Да се верува во оживувањето е една од најголемите основи на верувањето во Исламот. Тоа опфаќа бројни аспекти на кои упатуваат текстовите. Овде ќе се расправа за оживувањето од аспект на бројни теми кои ќе ја прочитуваат неговата вистина и ќе го изразат значењето на верувањето и она што е задолжително за верникот да верува во тоа, во неговите состојби и случувања.

Прва тема: Значењето на оживувањето и неговата суштина

Ел-ба'с (оживување) во говорот на Арапите се однесува на два аспекта. Еден е испраќање, а тоа се зборовите на Возвишениот: **“Понив го испративме Муса.”** Ел-Араф, 103 А вториот е изведување, оживување, поттикнување. Оттука е и оживувањето на умерените, т.е. оживување и изведување на мртвите од нивните гробови. Аллах вели: **“...а по смртта ваша Ние ве оживеавме.”** Ел-Бекара, 56

Ел-Ба'с во шеријатот означува оживување на умерените од страна на Аллах и нивното излегување од гробовите.

Суштината на оживувањето: Аллах, те'ала, ќе ги собере телата на погребаните кои се распаднале и ќе ги врати со Својата моќ такви какви што биле, потоа ќе ги врати душите во нив и ќе ги доведе до местото каде што ќе се соберат за да им се суди. Возвишениот вели: **“И нам ни донесе пример а заборава на создавањето негово. – Рече: – Кој ќе ги оживее коските? Тие се веќе изгниени. Кажи: – Ќе ги оживее Оној кој првпат ги создаде. Он го знае сето создавање.”** Јасин, 78–79

Се пренесува од Хузејфе, радијаллаху анху, дека рекол: “Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, рече: –Еден човек додека беше при смрт и изгуби надеж дека ќе продолжи да живее, го собра своето семејство и им рече: – Кога ќе умрам, соберете многу дрва, потоа запалете оган сè додека не ми се растопи месото и не ми изгорат коските. Потоа земете ги, раситнете ги и фрлете ги в море во еден топол ден или на ветар. Па Аллах го собра и го праша – Зошто го направи ова? – Рекол: – Плашејќи се од Тебе. Па, Аллах му прости.”¹

¹ Бухари, 3479.

Ајетите и хадисите упатуваат на тоа дека Аллах, те'ала, ќе ги врати истите тела, ќе ги собере распаднатите посмртни останки сè додека не бидат вратени такви какви што биле, па ќе им ги врати нивните души. Нека биде Славен Оној Кого не може ништо да Го оневозможи, Он е Кадар за сè!

Во Суннетот се објаснува начинот на оживувањето, дека Аллах спушта на земјата вода и со неа ќе никнат жителите на гробовите како што никнат растенијата. На тоа упатува хадисот на Ебу Хурејре, радијаллаху анху, што го цитираат двата шејха, дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Меѓу двата дувеза ќе има четириесет... (четириесет денови или месеци или години), потоа Аллах ќе спушти дожд од небо, па луѓето ќе никнат како што никне вегетацијата. Од човекот ништо нема да остане што нема да се распадне освен една коска, а тоа е коската-опаш од која ќе се формира создание на Судниот ден.”*¹

Овој хадис упатува на начинот на оживувањето, дека жителите на гробовите ќе останат во своите гробови четириесет... меѓу двата дувеза, а тоа се дувезот за усмртување и дувезот за оживување. Пренесувачот на хадисот не прецизира што се мисли под четириесет, што е тоа, дали со тоа се сака да се каже четириесет дена или месеци или години.

Врз основа на она што се спомнува во некои преданија се мисли на четириесет години. Потоа, кога Аллах ќе посака да ги оживее созданијата, ќе спушти вода од небо. Во некои преданија стои дека таа вода е слична на спермата на човекот, така што ќе никнат жителите на гробовите со таа вода како што никнат растенијата откако ќе исчезнат нивните тела освен коската-опаш. Ова се разликува од пејгамберите чиишто тела не се распаѓаат како што тоа беше потврдено претходно.

Со ова се објаснува суштината на оживувањето, неговото време и начин. Аллах, те'ала, знае најдобро!

¹ Бухари, 4935; Муслим, 2955.

Втора тема: Докази за оживувањето од Кур’анот, Суннетот и логиката

Куранот и Суннетот упатуваат на тоа дека Аллах, те’ала, ќе ги оживее мртвите. Тоа се потврдува на бројни места во Книгата на Аллах и во Суннетот на Неговиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем.

Од Куранот се зборовите на Возвишениот: **“Потоа ве оживеавме по смртта ваша за да се заблагодарувате.”** Ел-Бекара, 56 И зборовите на Возвишениот: **“Создавањето ваше и оживувањето ваше е како создавањето еден човек. Аллах е Слушач и Гледач!”** Локман, 28 И зборовите на Возвишениот: **“Оние кои не веруваат мислат дека нема да бидат оживеани. Кажи: – Да, се колнам Господарот мој ќе ве оживее, сигурно, и ќе ве извести за она што го работевте, сигурно! Тоа за Аллах, секако, е лесно!”** Ет-Тегабун, 7

Од Суннетот е хадисот на Ебу Хурејре, радијаллаху анху, дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Не давајте им предност на пејгамберите на Аллах едни во однос на други. Ќе се дувне во сур/рог, па ќе умрат оние на небесата и на земјата, а не и оние за кои ќе посака Аллах. Потоа ќе се дувне во него по втор пат и јас ќе бидам прв кој ќе биде оживеан или прв кој ќе стане, а Муса веќе ќе стои држејќи се за Аршот...”*¹ Во хадисот на Ебу Саид Ел-Худри во двата Сахиха стои: *“Ќе бидам прв кому ќе му се расцепи земјата.”*² Овие два хадиса упатуваат на тоа дека Аллах на Судниот ден ќе ги оживее мртвите од нивните гробови на местото за собирање и во нив се упатува на вредноста на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, поради тоа што тој ќе биде прв кој ќе биде оживеан.

Исправното размислување исто така упатува на утврдувањето на оживувањето. Оживувањето е повторување на созданието. На секој разумен познато му е дека повторувањето на нешто е полесно од неговото првично, почетно создавање. Поради тоа Аллах го потврдува оживувањето во Својата Книга и неговото случување со почетното создавање на човекот и неговото првично формирање, дека е кадар да го започне и врати од оправдана причина. Кажувајќи

¹ Бухари, 3414; Муслим, 2373; и други.

² Бухари, 3412; Муслим, 2278.

за оживувањето, Аллах, те'ала, вели: **“Кој ќе ги оживее коските? Тие се веќе изгниени.”** Јасин, 78 Возвишениот вели: **“Кажи: – Ќе ги оживее Оној кој првпат ги создаде.”** Јасин, 79 Возвишениот вели: **“И Он е Оној кој го започнува создавањето, а потоа го возобновува. Ова е најлесно за него.”** Ер-Рум, 27 Ова е пропишан рационален доказ од Книгата на Аллах кој му опонира на секој спротиставувач-негатор на оживувањето. Тоа е доказ кој не може да се отфрли.

Трета тема: Собирање на сите луѓе/Ел-Хаир

Текстовите упатуваат на тоа дека луѓето ќе се соберат по нивното оживување, а на тоа место ќе бидат собрани сите луѓе: боси, голи и необрезани. Возвишениот вели: **“И Ние ќе ги збереме без да изземеме некого.”** (Ел-Кехф, 47) Аллах вели: **“... на денот кога земјата ќе биде заменета со друга земја, па и небесата; и кога сите ќе излезат пред Аллах, Единствениот и Моќниот!”** (Ибрахим, 48)

Се пренесува од Ајша, радијаллаху анха, дека рекла: “Го слушнав Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, како вели: – *Луѓето на Судниот ден ќе бидат збрани голи, боси и необрезани.* Реков: – О Аллахов Пејгамберу! Зарем жените и мажите заедно, гледајќи едни во други? – Рече: – *О Ајша! Состојбата ќе биде далеку потешка отколку што ќе гледаат едни во други.*”¹

Ова собирање ќе биде општо за сите созданија. Текстовите упатуваат дека таму ќе има и друго собирање: или во Џеннет или во Џехеннем. Верниците ќе се соберат во Џеннетот во група. Возвишениот вели: **“Денот во кој Ние ќе ги збереме богобојазливите, кон Милостивиот, во група.”** Мерјем, 85

Ет-Табири цитира дека Алија, радијаллаху анху, за зборовите на Возвишениот: **“Денот во кој Ние ќе ги збереме богобојазливите, кон Милостивиот, во група”**, рекол: – Се колнам во Аллах, групата нема да се собере на нозе, а ниту пак ќе бидат туркани, туку ќе им се дадат камили какви што луѓето не виделе, на нив ќе има златни седла, со накитени узди, ќе ги јаваат сè додека не чукнат на вратите на Џеннетот.² Што се однесува на неверниците, тие ќе се соберат во

¹ Бухари, 6527; Муслим, 2859.

² Тефсир од Табири, 8/380.

Цехеннемот, легнати со лицата на земја: глуви, слепи и неми. Возвишениот вели: **“Оние со наведнатите лице кон Цехеннемот ќе бидат во најлошо место и беспаке.”** Ел-Фуркан, 34. Возвишениот вели: **“...Ние ќе ги збереме на Денот суден: лицата нивни ќе бидат соборени, ќе бидат и слепи, и неми, и глуви.”** Ел-Исра, 97

Четврта тема: Ел-Хавд/Изворот на Пејгамберот, својство (опис) и докази за него

Ел-Хавд е голем извор што Аллах му го дал на нашиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, на местото каде ќе се соберат сите луѓе, а пристап до него ќе има тој и неговиот народ. Изворот во текстовите се опишува далеку побел од млекото, поладен од мразот, посладок од медот и помирислив од мискот. Изворот е исклучително простран, широк колку и долг, далечината од еден до друг крај е колку што трае пешачкиот од во траење од месец дена, а водата му извира од Џеннетот. Во него има два украса кои се протегаат од Џеннетот. Еден од злато, а друг од сребро, а ибрици ќе има како бројот на ѕвезди на небото.

Дека изворот е вистина, тоа го докажуваат и утврдуваат бројни исправни хадиси. Некои вистински знајци спомнуваат дека хадисите ја достигнуваат границата на целосна автентичност и ги пренесуваат од Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, триесет и неколку асхаби. Од нив е и хадисот на Енес Ибн Малик, дека Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Големината на мојот извор е како просторот меѓу Ејле и Сан’а во Јемен. Во него има ибрици колку што е бројот на ѕвездите на небо.”*¹ Се пренесува од Абдуллах Ибн Амр Ибн Ел-Ас дека рекол: *“Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, рече: – Мојот извор е долг колку што трае пешачки од од месец дена, а и широчината е иста од крај до крај; водата му е побела од млекото, мирисот подобар од мискот, а неговите садови (ибрици) се како ѕвездите на небото. Кој ќе се напие од него, тој никогаш нема да ожедни.”*²

Изворот се наоѓа на местото каде ќе се соберат луѓето, а водата му извира од Кевсер. Тоа е друга река која Аллах му ја дал на

¹ Бухари, 6580; Муслим, 2303.

² Бухари, 6579; Муслим, 2292.

нашиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, во Џеннетот. Возвишениот вели: *“Ние ти го дадовме Кевсер”* Ел-Кевсер, 1 Зналците се разединиле околу Мизан и Хавд (вага и извор) кој ќе биде пред. Се вели дека Мизан ќе биде пред, и се вели дека изворот ќе биде пред. Исправно е изворот да биде пред. Куртуби тврди: *“Смислата го бара тоа, зашто луѓето ќе се појавуваат жедни од своите гробови.”*

Петта тема: Вага-својство (опис) и докази за неа

Од настаните на Судниот ден во кои е обврска да се верува спаѓа и вагата. Тоа е вистинска вага која поседува јазик и два таса. На неа ќе се вагаат делата на луѓето додека не натегне доброто или злото, па дури да се ситни колку трошка. Доказите од Куранот и Суннетот упатуваат на вагата и го докажуваат тоа. Возвишениот вели: **“На Денот суден Ние ќе ги поставиме мерилата на правдата и тогаш нема да биде оштетен.”** Ел-Енбијаи, 47 Возвишениот вели: **“Што се однесува на оној чии кантари ќе натежнат, па, тој ќе биде во животот задоволен, а што се однесува на оној чии кантари нема да натежнат, престојувалиштетот негово, тогаш, е ел-хавие.”** Ел-Кариа’ту, 6-9

Двата шејха цитираат хадис од Ебу Хурејре, радијаллаху анху, дека рекол: *“Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, рече: – Два омилен збора за Милостивиот, лесни за јазикот а тешки за вагата се: субханеллахи ве би хамдихи, субханеллахил-азим (Нека е Аллах славен, благодарноста Нему Му припаѓа, нека е славен Моќниот Аллах).”*¹ Имам Ахмед, Хаким и др. пренесуваат хадис дека Ибн Мес’уд, радијаллаху анху, се качил на дрво, а имал многу нежни, тенки, потколеници, па ветрот ги разголил. Луѓето се насмевнале на тоа, па Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Зошто се смеете. –Тие рекле – О Аллахов пејгамберу! Поради нежните, тенки, потколеници. – Рекол: – Се колнам во Оној во Чија рака е мојава душа, тие се на вагата потешки од ридот Ухуд.”*² Хаким смета дека хадисот е исправен, а со тоа се согласува и Ез-Зехеби.

На вагата ќе се мерат три работи, а на тоа упатуваат текстовите:

¹ Бухари, 7563; Муслим, 2694.

² Ахмед, 1/420 – 421; Мустедрек, 3/317.

1) Делата. Утврдено е дека тие ќе се отелотворат и дека ќе се мерат на вагата. На тоа упатува претходниот хадис на Ебу Хурејре (...два омилен збор на Милостивиот). Хадис.

2) Страниците на делата. На тоа упатува хадисот на Абдуллах Ибн Амр б. Ел-Ас дека Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Аллах ќе издвои еден човек од мојот народ кој ќе биде над главите на луѓето на Судниот ден. Ќе му се отворат деведесет и девет регистри. Секој регистар ќе биде голем онолку колку што опфаќа погледот. Потоа ќе рече: – Дали негираш нешто од ова? Дали те оштетија Моите верни Писари? – Ќе рече: – Не, Господару! – Ќе рече: – Има ли за тебе оправдување или добро? Човекот ќе се занеме и ќе рече: – Не, Господару! Ќе рече: – Не, има едно твое добро кај нас. За тебе денес нема штета. Па ќе му се извади потсетница во која ќе стои: Еихеду ен ла илахе илле-лах ве енне мухаммеден ресулулах (Сведочам дека нема друг бог освен Allah и дека Мухаммед е Аллахов пејгамбер!) Ќе рече: – Стави ги регистрите во тасот на вагата и потсетницата во садот на вагата. (Рече:) Садот со регистрите на вагата ќе се дигне, а потсетницата ќе натегне. Ништо нема да биде потешко од Името на Allah, Милостивиот, Сомилосниот!”*¹

3) Самиот оној кој работи. Дека тој ќе биде ваган упатуваат зборовите на Возвишениот: **“...а на Денот суден кон нив ќе немаме мера.”** Ел-Кехф, 105 Исто така и претходниот хадис на Абдуллах Ибн Мес’уд, дека неговите нозе (потколеници) ќе бидат потешки од Ухуд.

Шеста тема: Шефа’ат/заземање: дефиниција, видови и докази за него

Шефа’ат/заземање во јазикот означува посредување и барање, а вообичаено: барање добро за друг. Шефа’ат кај Allah означува: молење Allah да ги прости гревовите и грешките на друг.

Суштината на шефа’атот се состои во тоа што Allah со Својата чувствителност и благородност на Судниот ден на некои добри созданија од мелеките, пејгамберите и верниците, ќе им дозволи да се заземат кај Него за некои грешници од следбениците на тевхидот,

¹ Ахмед, 2/213; Тирмизи, 5/24 – 25 бр. 2639; Хаким, 1/6, 529 – тој го смета за сахих, и со тоа се сложува Зехеби.

со што ќе се очитува почеста да се зазема за неког кај Него и да се бара милост за оној за кого се зазема.

Шефа'атот кај Аллах е исправен само под две услови:

Прво: Дозвола од Аллах за оној кој се зазема да се зазема. На овој услов упатуваат зборовите на Возвишениот: **“И кој може кај Него, без одобрението Негово, да се заземе!?”** Ел-Бекара, 255 И зборовите на Возвишениот: **“И заземањето кај Него ќе користи само за оној за кого ќе дозволи Он.”** Сабе, 23

Второ: Аллах да биде задоволен од оној за кого ќе се зазема. На овој услов упатуваат зборовите на Возвишениот: **“Нема да се заземат освен за оние за кои е Он задоволен.”** Ел-Енбијаи, 28 Текстовите упатуваат на тоа дека Аллах е задоволен да се зазема само за следбениците на тевхидот. Според она што е утврдено во Сахихот на Муслим дека Ебу Хурејре, радијаллаху анху, рекол: *“Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, рече: – За секој пејгамбер има услишена дова. Секој пејгамбер забрзал со неа, а јас ја зачував својата за шефа'ат, за мојот уммет за на Судниот ден, а тоа е подарок, ако Аллах посака, за оној кој ќе умре, кој на Аллах ништо не Му здружувал.”*¹ Возвишениот за неверниците вели: **“Нема да им користи заземањето на оние кои се заземаат.”** Ел-Мудессир, 48

Доказите од Куранот и Суннетот упатуваат на утврдувањето на шефа'атот кај Аллах на Судниот ден. Што се однесува на Книгата, некои докази се веќе спомнати. Што се однесува на Суннетот, хадисите кои го утврдуваат шефа'атот се многубројни. Од нив е хадисот на Ебу Саид Ел-Худри, радијаллаху анху, дека Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“...Возвишениот Аллах ќе рече дека мелеките се заземаа (за друг), пејгамберите се заземаа и верниците исто така. Не остана никој да се зазема освен Најмилостивиот, на ќе грабне од огнот и од него ќе се појават луѓе кои не работеа добро воопшто.”*²

Хадисите кои го потврдуваат шефа'атот се многубројни. Вистинските знајци ја разјаснија нивната автентичност и популарност во хадиските збирки. Во двата Сахиха постои хадис:

¹ Муслим, 199.

² Ахмед, 3/94; Абдурреззак во Мусаннеф, 11/410 бр. 20857.

“Ќе биде изведен од огнот оној кој поседува во своето срце љубов кон верувањето колку трошка.”¹

Делови на Шефа’атот

Шефа’атот, во однос на прифаќањето и одбивањето, се дели на два дела. Шефа’атот се одбива кога недостасува еден од претходните услови на шефа’атот. Шефа’атот се прифаќа кога ќе се исполнат условите на шефа’атот. За нашиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, се утврдени осум видови на шефа’ат, и тоа:

- 1) Голем шефа’ат, а тоа е неговиот шефа’ат за ехлул-мевкиф, (луѓето кои ќе бидат во исчекување да им пресуди Аллах). Тоа е пофално место и со овој шефа’ат се одликува нашиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, над останатите пејгамбери.
- 2) Неговиот шефа’ат за луѓето чиишто добри и лоши дела се еднакви, па ќе се заземе за нив да влезат во Џеннет.
- 3) Неговиот шефа’ат за луѓето кои го заслужија огнот да не влезат во него.
- 4) Неговиот шефа’ат да ги подигне степените на жителите на Џеннетот во Џеннетот.
- 5) Неговиот шефа’ат за луѓето да влезат во Џеннетот без полагање сметка.
- 6) Неговиот шефа’ат за олеснување на казната за оној кој ја заслужил како што е неговиот шефа’ат за стрико му Ебу Талиб.
- 7) Неговиот шефа’ат за жителите на Џеннетот да им се дозволи да влезат во него.
- 8) Неговиот шефа’ат за големите грешници од неговиот народ, за оние кои влегле во огнот да излезат од него.

Исправните текстови упатуваат на сите овие видови и тие се поедноставени и образложени, со оглед на нивниот предмет, во книгите на суннетот и уверувањето. Токму, овие видови се специфични за Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, како што е неговиот шефа’ат за миџо му Ебу Талиб, неговиот шефа’ат за жителите на Џеннетот да влезат во него, а има и видови на шефа’ат во кои ќе учествуваат и други пејгамбери и добри луѓе како што е шефа’атот за големите грешници и др. видови на шефа’ат околу кои се разединиле знајците околу тоа дека некои од нив се специфични

¹ Бухари, 7439 дел од подолг хадис; Муслим, 184.

за него. Аллах, те’ала, знае најдобро!

Седма тема: Сират/мост: својство (опис) и докази

Сират во јазикот означува јасен пат.

Во шеријатот означува воспоставен мост над Џехеннемот преку кој ќе поминуваат сите луѓе. Тоа е пат за жителите на местото кои ќе полагаат сметка, а истиот води до Џеннетот. Доказите од Куранот и Суннетот упатуваат на утврдувањето на тој мост. Возвишениот вели: **“Нема никој што таму нема да стигне: кај Господарот твој одлуката за тоа е донесена. Потоа Ние ќе ги одвоиме оние кои беа богобојазливи, а зулумкарите ќе ги оставиме да клечат во огнот.”** Мерјем, 71-72. Повеќето коментатори на Куранот сметаат дека под стигнување кај огнот се мисли на: преминување преку мостот, а тоа се пренесува од Ибн Аббас, Ибн Мес’уд, Ка’б Ел-Ахбар и др.

Во двата Сахиha постои хадис од Ебу Сеид Ел-Худри, радијаллаху анху, а тоа е долг хадис за гледањето и шефа’атот во кој стои дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Потоа ќе се постави мост кој ќе биде подигнат меѓу двете страни на Џехеннемот. Рековме: – О Аллахов Пејгамберу! Каков е тој мост? Ќе рече: – Тој е лизгав и нестабилен. На него има железни шипки и чивии, широко трње со искривени боцки кое се наоѓа во Невд и се нарекува са’дан. Верникот ќе поминува преку него како трепет на окото, како секавица, како ветер, како расни коњи и камили. Муслиманот ќе успее, ќе биде спасен, оној кој ќе биде закачен на него, огребен, а некој пак, ќе падне во огнот додека не помине последниот кој ќе се движи, влечејќи се.”*¹

Мостот е опишан во многубројни текстови. Резиме за она што се вели за него: тој е потенок од влакно, поостар од сабја, лизгав, не може да се згазне на него, освен оној кого ќе го задржи Аллах да не се слизне; ќе биде поставен во темнина, на луѓето ќе им се дадат светилки согласно на нивното верување, ќе поминуваат преку него согласно нивното верување, како што стои во петходниот хадис.

Осма тема: Џеннет и Џехеннем: својство (опис), начин на верување во нив и докази за тоа

¹ Бухари, 7439; Муслим, 183. Текстот е од Бухари.

Обврска е да се биде уверен и да се верува во Џеннетот и Џехеннемот.

Џеннет. Тоа е кука за награда на оној кој е послушен на Аллах. Неговото место е на седмото небо кај Сидретул-мунтеха. Возвишениот вели: **“И го виде, секако, повторно кај Сидретул Мунтеха, кај него и престојувалиштето негово.”** (Ен-Неџм, 13-15) Џеннетот има сто степени. Помеѓу еден и друг степен е како помеѓу небото и земјата, како што стои во Сахихот на Бухари во хадисот што го пренесува Ебу Хурејре, радијаллаху анху, дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Во Џеннетот постојат сто степени/катови кои Аллах ги подготви за борците на Аллаховиот пат. Меѓу два степен е како меѓу небото и земјата.”*¹ Највисок Џеннет е Џеннетул-фирдевс, над него е Аршот и од него извираат џеннетските реки. Како што е спомнато во претходниот хадис на Ебу Хурејре, Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Ако го молите Аллах, молете го за Фирдевс, тој е највисок џеннет, над него е Аршот на Милостивиот и од него извираат џеннетските реки.”* Џеннетот има осум врати, како што се спомнува во хадисот на Сехл Ибн Сеид, радијаллаху анху, во Сахихот на Бухари дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Во Џеннетот има осум врати. Во него е и вратата која се нарекува Рејан низ која влегуваат само постачите.”*² Аллах во него подготви благодат за жителите на Џеннетот што не ја видело око, за која не слушнало ниту уво, а ниту ја замислило срце човечко.”

Што се однесува на Џехеннемот, тоа е кука за вечната казна на неверниците, многубошците и дволичните чие верување е дволично. Џехеннемот е и за оние грешници монотеисти за кои ќе посака Аллах согласно нивните гревови, а потоа ќе ги воведат во Џеннетот, како што вели Возвишениот: **“Аллах, навистина, нема да прости да Му се припишува здружник, а сè, освен ова, простува кому сака.”** Ен-Ниса, 48 Неговото место е на седмата земја. Вака се пренесува од Ибн Аббас, радијаллаху анху, Џехеннемот има бездни една под друга. Абдурахман Ибн Еслеме рекол: “Степените на Џеннетот се издигаат горе, а степените на Џехеннемот се спуштаат долу, а најдлабока бездна е Куката на дволичните, како што Возвишениот вели: **“Дволичните ќе бидат, навистина, во**

¹ Бухари, 2790.

² Бухари, 3257.

најдлабоката бездна на огнот...” Ен-Ниса, 145 Цехеннемот има седум врати. Возвишениот вели: **“Ќе има седум врати, а за секоја врата дел доделен.”** Ел-Хиџр, 44 Огнот на овој свет е дел од седумдесетте делови на цехеннемскиот оган, како што стои во хадисот на Ебу Хурејре, радијаллаху анху, што го цитираат двата шејха, дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Вашиот оган е дел од седумдесетте делови на цехеннемскиот оган.”*¹

Верувањето во Џеннетот и Цехеннемот се остварува преку три работи:

Прво: Да се биде цврсто уверен дека Џеннетот и Цехеннемот се вистина, дека Џеннетот е Куката на богобојазливите, а Цехеннемот Куката на неверниците и дволичните. Возвишениот вели: **“Оние кои, навистина, не веруваа во ајетите Наши, ќе ги фрлиме во огнот, сигурно: кога кожата нивни ќе се испечат Ние ќе ги замениме со други кожи за да ја искушат казната. Аллах, секако, е Силен и Мудар! Оние кои веруваа и кои работеа добри дела Ние ќе ги воведеме во градините џеннетски низ кои реки течат; во нив за навек ќе останат...”** Ен-Ниса, 56-57

Второ: Да се биде уверен дека тие постојат сега. Аллах, те’ала, за Џеннетот вели: **“Подготвен за богобојазливите.”** Али Имран, 133 Аллах, те’ала, за Цехеннемот вели: **“Подготвен за неверниците.”** Ел-Бекара, 24. Во двата Сахиха постои хадис од Имран Ибн Хусајн дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Погледнав во Џеннетот и во него видов најголем број на жители - сиромашни. Погледнав во Цехеннемот и во него видов најголем број на жители - жени.”*²

Трето: Да се биде убеден дека Џеннетот и Цехеннемот се постојани и вечни, дека нема да исчезнат ниту тие ниту оние во нив. Возвишениот за Џеннетот вели: **“Во него за навек ќе останат; тоа е победа голема.”** Ен-Ниса, 13 Возвишениот за Цехеннемот вели: **“Оној кој е непослушен на Аллах и Неговиот пејгамбер...па, тој во Цехеннемот ќе остане за навек.”** Ел-Џинн, 23 За непослушноста овде се мисли на неверување. За да го утврди вечниот престој во огнот, Куртуби смета дека зборовите за навек се доказ дека

¹ Бухари, 3265; Муслим, 871.

² Бухари, 3241; Муслим, 2738. Скратено значење, а текстот е од Бухари.

непослушноста овде се однесува на многубоштвото.¹ Двата шејха пренесуваат хадис од Абдуллах Ибн Омер, радијаллаху анху, дека Аллаховиот Пејгамбер рекол: *“Аллах ќе ги воведе жителите за Џеннет во Џеннетот, а жителите за Џехеннем во Џехеннемот, потоа ќе возгласи гласникот меѓу нив, велејќи: – О џеннетлии! Нема смрт! О џехеннемлии! Нема смрт. Секој ќе биде вечен во нив.”*²

Плодови од верувањето во Судниот ден

Верувањето во Судниот ден има големи плодови во животот на верникот од кои најзначајни се:

- 1) Да се стреми кон послушноста на Allah, посакувајќи ја наградата на тој ден, и да се оддалечува од непослушноста кон Allah, плашејќи се од казната на тој ден.
- 2) Тешење на верникот за минливоста на благодатот и уживањето во него на овој свет и надеж за благодат и награда на оној свет.
- 3) Чувствување на совршената правда на Allah, те’ала, каде што секој ќе биде награден за своето дело со Неговата милост кон Неговите робови.

¹ Куртуби, 19/27; Фетхул Бари, 5/307.

² Бухари, 6544; Муслим, 2850. Текстот е од Муслим.

**ПЕТТО ПОГЛАВЈЕ:
ВЕРУВАЊЕТО ВО КАДА И КАДЕР
(ДЕКА СЕ Е ОДРЕДЕНО ОД АЛЛАХ).**

Содржани се две расправи:

ПРВА РАСПРАВА:
ДЕФИНИЦИЈА НА КАДА И КАДЕР,
ДОКАЗИ ЗА НИВНОТО ВОСТАНОВУВАЊЕ
СО ОБЈАСНУВАЊЕ НА РАЗЛИКАТА МЕЃУ НИВ

ВТОРА РАСПРАВА:
СТЕПЕНИ НА КАДЕР

ПРВА РАСПРАВА:
ДЕФИНИЦИЈА НА КАДА И КАДЕР
(ДЕКА СЕ Е ОДРЕДЕНО ОД АЛЛАХ),
ДОКАЗИ ЗА НИВНОТО ВОСТАНОВУВАЊЕ
СО ОБЈАСНУВАЊЕ НА РАЗЛИКАТА МЕЃУ НИВ

Дефиниција на Када и Кадер

Ел-Када во јазикот означува суд и одлука.

Во шеријатот го означува она што Аллах, субханеху ве те’ала, го одредил за Својата креација: создавање или исчезнување или менување.

Ел-Кадер во шеријатот го означува она што го одредил Возвишениот во вечноста, да биде во креацијата врз основа на Неговото знаење кое му претходи на тоа.

Разликата меѓу Када и Кадер

Зналците ја потенцирале разликата меѓу када и кадер. Кадер е одредување нешто пред одлуката за тоа. Када е изведување (завршување) нешто. Од доказите кои ги спомна Ебу Хатим за разликата меѓу када и кадер е како кројачот на облеката. Пред да одлучи, тој одредува, додава и одзема. Кога ќе реши, тој ќе ја одреди и ќе ја заврши работата. Врз основа на ова, кадер му претходи на када. Ибн Есир рекол: “Када и кадер се две меѓусебно поврзани, неделиви работи. Едната од нив, кадер, има основна позиција, а другата, када, позиција на конструкција. Оној кој ќе посака да ги одвои, тој ќе посака да ја сруши конструкцијата.”

Кога ќе се спомнат када и кадер заедно, се разликуваат по значењето. Тогаш секој од нив поседува значење по кое се одликува. Кога ќе се спомнат одвоено, тогаш значењето им се испреплетува. Тоа го тврдеа некои знајци.

Докази за утврдувањето на кадер

Верувањето во кадер е еден од столбовите на верувањето, а тоа го докажуваат и прикажуваат доказите од Куранот и Суннетот.

Од Куранот се зборовите на Аллах, те’ала: **“Сè создадовме со кадер!”** Ел-Камер, 49 И зборовите на Возвишениот: **“Наредбата на Аллах беше со кадер.”** Ел-Ахзаб, 38 И зборовите на Возвишениот: **“И создаде сè и го одреди со кадер.”** Ел-Фуркан, 2

Што се однесува на Суннетот, бројни хадиси упатуваат на утврдувањето на кадер. Од нив е и “Хадисот на Џибрил” и неговото прашување упатено до Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, за столбовите на верувањето. Го спомна и верувањето во кадер за доброто и злото. Текстот на хадисот е спомнат во расправата за мелеките. Во својот Сахих Муслим пренесува од Абдуллах Ибн Амр Ибн Ас, радијаллаху анху, дека рекол: “Го слушнав Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, како вели: – *Аллах ги запиша одредбите за созданијата педесет илјади години пред да ги создаде небесата и Земјата.* (Рече:) – *Неговиот Арш беше над водата.*”¹

Верувањето во кадер била точка и на консензусот на асхабите од народот и оние по нив. Муслим цитира хадис во својот Сахих од Тавус дека рекол: “Видов луѓе од асхабите на Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, како зборуваат дека сè е одредено. Рече: – Го слушнав Абдуллах Ибн Омер како вели: – Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, рече: – *Сè е одредено со кадер дури и немоќта и извезбаноста или извезбаноста и немоќта.*”² Учениот Невеви рекол: “Се прочитуваат неприкосновени докази и тоа еден по друг од Куранот, Суннетот, консензусот на сахабите и меродавните лица од селеф и оние по нив дека Аллах, субханеху ве те’ала, го утврдува кадерот.”

¹ Муслим, 2653.

² Муслим, 2655.

ВТОРА РАСПРАВА: СТЕПЕНИ НА КАДЕР

Кадер има четири степени на кои упатуваат текстовите, а ги утврдуваат зналците, а тие се:

Прв степен. Знаењето на Аллах за сè: за егзистентите: непостојните, можните и неможните; Неговото знаење го опфаќа тоа. Го знае она што било, она што е и она што не е и, кога би било, какво би било. На тоа упатуваат зборовите на Возвишениот: **“За да знаете дека Аллах е Кадар за сè, и дека знаењето на Аллах опфаќа сè!”** (Ет-Талак, 12)

Во двата Сахиха постои хадис од Ибн Аббас, радијаллаху анху, дека рекол: “Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, е прашан за децата на многубошците, и рекол: – *Аллах го знае најдобро она што тие би го правеле.*”¹

Втор степен. Запишувањето на Аллах, те’ала, за сè она што постои до пропаста на светот. Возвишениот вели: **“Зарем не знаеш дека Аллах го знае сè она што е на небесата и на Земјата? Сето тоа е во Книгата. За Аллах тоа е лесно!”** Ел-Хаџ, 70. Возвишениот вели: **“И секоја работа ќе ја внесеме во книга јасна.”** Јасин, 12 Доказ од Суннетот е и претходниот хадис на Абдуллах Ибн Амр Ибн Ел-Ас во кој стои дека Аллах ги запишал одредбите за созданијата педесет илјади години пред да ги создаде небесата и Земјата.

Трет степен. Волјата. Она што го сака Аллах, тоа ќе биде, а она што не го сака, тоа нема да биде. Возвишениот вели: **“Наред-бата Негова, кога ќе посака нешто да биде, ќе рече: – Биди! И тоа, токму, ќе биде!”** Јасин, 82 Возвишениот вели: **“Она што го сакате е само со волјата на Аллах, Господарот на световите!”** Ет-Теквир, 29

Двата шејха цитираат хадис од Ебу Хурејре, радијаллаху анху, дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Никој од вас нека не вели: – О Аллаху! Прости ми ако сакаш! О Аллаху!*

¹ Бухари, 1384; Муслим, 2659.

Смилувај ми се ако сакаш! Нека ја појача довата зашто Аллах го прави она што го сака и не се присилува!”¹

Четврт степен. Создавањето на Аллах, те’ала, на нештата и Неговата совршена моќ врз тоа. Он е Создател на секој што прави и на она што го прави, на сè што се движи и она што го движи, на сè што мирува и што прави да мирува. Возвишениот вели: **“Аллах, Создател на сè! Он е Закрилник за сè!”** Ез-Зумер, 62 Возвишениот вели: **“Аллах ве создаде, вас и она што го правите!”** Саффат, 96 Бухари во својот Сахих пренесува хадис од Имран Ибн Хусајн дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“...Аллах беше и ништо немаше освен Него. Неговиот Ари беше над вода, одреди сè и ги создаде небесата и Земјата.”*²

Задолжително е да се верува во овие четири степени за да се оствари верувањето во кадер, а оној кој негира нешто од нив, тој не го остварува верувањето во кадер. Аллах, те’ала, знае најдобро!

Плодови од верувањето во кадер

Со остварување на верувањето во кадер се постигнуваат неговите далекусежни влијанија и корисни плодови во животот на муслиманот, од кои се:

- 1) Потпирање на Аллах, те’ала, при поставување на причините зашто Аллах е Оној Кој ги одредува причините и последиците.
- 2) Мир на душата и спокој на срцето, кога човекот ќе сфати дека сè е одредено од Аллах.
- 3) Отстранување на самољубието во душата кога ќе се постигне она што се сака, зашто постигнувањето на таа благодат е поради причините кои ги одредил Аллах за тоа добро и успех, па така ќе Му се заблагодарува на Аллах и ќе го отстрани самољубието.
- 4) Отстранување на неизвесноста и вознемиреноста кога ќе се загуби она што се сака или ако се случи некакво зло, а бидејќи тоа е со Аллаховиот када и кадер, ќе се стрпи за тоа.

¹ Бухари, 6339; Муслим, 2679. Текстот е од Муслим.

² Бухари, 3191.

ДЕЛ ТРЕТИ:
РАЗЛИЧНИ ПРАШАЊА ВО ВЕРУВАЊЕТО

Опфаќа пет поглавја

Прво поглавје:
Ислам, Иман и Ихсан

Второ поглавје:
Ел-Веллау ве Беррау; значење и поединости

Трето поглавје:
Правата на асхабите и обврските кон нив

Четврто поглавје:
Обврската кон имамате/лидерите на муслиманите
и општите маси и придржување кон џемаатот

Петто поглавје:
Обврската да се придржува за Куранот и Суннетот
и забрана на разединување

ПРВО ПОГЛАВЈЕ:
ИСЛАМ, ИМАН И ИХСАН

Опфаќа четири расправи:

ПРВА РАСПРАВА:
ИСЛАМ

ВТОРА РАСПРАВА:
ИМАН

ТРЕТА РАСПРАВА:
ИХСАН

ЧЕТВРТА РАСПРАВА:
Односот меѓу Исламот, Иманот и Ихсанот

ПРВА РАСПРАВА: ИСЛАМ

Дефиниција на Исламот

Исламот во јазикот означува оддаденост, потчинетост и скрушеност.

Во шеријатот означува потчинување на Аллах со тевхид и оддаденост на Аллах со послушност, избегнување на ширк и спротиставување на следбениците на ширкот.

Возвишениот вели: **“Кажѝ: – И намазот мој, и обредите мои, и животот мој, и смртта моја се Аллахови, навистина, од Господарот на световите. Он нема Свој здружник! Тоа ми е, ете, наредено и јас сум прв муслиман!”** (Ел-Ен’ам, 162-163) Возвишениот вели: **“Кој ќе бара друга вера освен Исламот, нема да му биде примена, и тој на Ахирет ќе биде од поразените!”** Али Имран, 85

Столбови на Исламот

Постојат пет столбови на Исламот кои ги објаснил Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, како што стои во хадисот на Абдуллах Ибн Омер, радијаллаху анху, кој рекол: “Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, рече: – *Исламот се темели на пет нешта: сведочење дека нема друг бог освен Аллах и дека Мухаммед е Аллахов Пејгамбер, клањање намаз, давање зекат, постење месец Рамазан и извршување хаџи.*”¹ На ова упатува “Хадисот на Џибрил” за кого стана збор, а во него стои дека рекол: “О Мухаммед! Извести ме за Исламот. Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, рече: – *Ислам е да посведочиш дека нема друг бог освен Аллах и дека Мухаммед е Аллахов Пејгамбер, да клањаш намаз, да даваш зекат, да постиш месец Рамазан и да извршиш хаџи ако си во можност тоа да го направиш.* – Рече: – *Во право си...*”²

¹ Бухари, 8; Муслим, 16.

² Бухари, 50; Муслим, 8. Се спомна погоре.

Значењето на двете сведоштва

- Значењето на сведочењето ла илахе илле-ллах е: нема вистинско божество освен Аллах.
- Значењето на сведочењето дека Мухаммед е Аллахов пејгамбер е: да му се биде послушен за она што го наредил, да се потврди она што го известил, да се избегнува она што го забранил и да се обожават Аллах како што пропишал.

ВТОРА РАСПРАВА:
ИМАН, НЕГОВИТЕ СТОЛБОВИ
И ОБЈАСНУВАЊЕ НА ПРОПИСОТ ЗА ОНОЈ
КОЈ ЌЕ НАПРАВИ ГОЛЕМ ГРЕВ

Дефиниција

Иманот во јазикот означува прифаќање и потврдување.

Во шеријатот означува уверување со срце, утврдување со јазик и извршување нешто што бара телесни активности.

Столбови на иманот и докази за него

Иманот има шест столбови на кои упатуваат зборовите на Аллах: **“Не е добротинство да ги вртите лицата ваши кон исток и запад, туку добротинство прави оној кој верува во Аллах, во Судниот ден, во мелекиите, во Книгите, во пејгамберите.”** Ел-Бекара, 177

Од Суннетот е и “Хадисот на Џибрил” кога го прашал Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, и рекол: *“Извести ме за иманот. – Рече: – Да веруваш во Аллах, во Неговите мелеки, во Неговите Книги, во Неговите пејгамбери, во Судниот ден, да веруваш во кадер за добро и лошо. – Рече: – Во право си.”*¹

Зголемување и намалување на иманот

Куранот и Суннетот упатуваат на тоа дека иманот се зголемува со послушност и се намалува со непослушност.

Доказ од Куранот се зборовите на Аллах, те’ала: **“А оние кои се упатуваат... Он им го зголемува патоказот и им ја сјакнува нивната богобојазливост.”** (Мухаммед, 17) Возвишениот вели: **“Да, верници се оние кои, ако се спомне Аллах, треперат срцата нивни, а ако им се кажуваат ајетите Негови им се зголемува иманот и се потпираат врз Господарот свој!”** Ел-Енфал, 2 Возвишениот вели: **“Он е Оној Кој спушта смирна во срцата на верниците за да го зголемат иманот со верувањето свое...”** Ел-Фетх, 4

¹ Бухари, 50; Муслим, 8.

Од Суннетот се зборовите на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем: *“Од огнот ќе биде изведен оној кој има иман во своето срце колку трошка.”*¹ Исто така и зборовите на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем: *“Иманот има седумдесет гранки. Највисоката е ла илахе илле-длах (нема вистински бог освен Аллах), а најниската е отстранување пречка од патот, а и срамот е една гранка на Иманот.”*²

Пропис за оној кој ќе направи голем грев

Постојат два вида на големи гревови. Гревови кои доведуваат до неверство и кои не доведуваат до неверство. Што се однесува на гревовите кои доведуваат до неверство, тука е ширк (припишување здружник на Аллах), затоа што тоа е најголем грев со кој се греши спрема Аллах и дволичноста во верувањето, пцуење на Аллах, на Неговиот пејгамбер и др.

Другиот вид на гревови се оние кои не доведуваат до неверство, а нивниот починител не излегува од верата освен ако смета дека се дозволени. Тоа се останатите гревови освен неверството како што се: камата, убиство, зина/прељуба и др.

Куранот и Суннетот упатуваат на тоа дека оној кој ќе направи голем грев кој не доведува до неверство, тој е верник со недостатен иман и се нарекува расипник, грешник.

Судот за него на оној свет зависи од волјата на Аллах. Ако Аллах посака, ќе му прости со Својата милост, а ако посака, ќе го казни со Својата праведност. И покрај тоа, тој нема вечно да остане во огнот доколку биде казнет, туку ќе биде префрлен во Џеннетот поради тевхидот и иманот. Возвишениот вели: **“Аллах нема да прости да Му се припише здружник, навистина! А ќе прости, сè освен тоа, кому сака. Оној кој Му припишува здружник на Аллах веќе паднал во беспаке далечно!”** Ен-Ниса, 116. Во двата Сахиха постои хадис од Енес, Радијаллаху анху, дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Ќе излезе од огнот оној кој ќе рече ла илахе иллеллах (нема вистински бог освен Аллах) и кој во своето срце има добро тешко колку трошка; ќе излезе од огнот оној кој ќе рече ла илахе иллеллах, а во своето срце има добро*

¹ Бухари, 7510; Муслим, 193.

² Муслим, 57.

*тешко колку пченично зрно; ќе излезе од огнот оној кој ќе рече ла
илахе иллеллах, а во своето срце има добро тешко колку една
семенка.*”¹

Она на што упатуваат текстовите овде е она што го застапуваат селеф од сахабите и таби’ините/првата и другата генерација на муслимани и оние кои ги следеле во доброто и патоказот околу судот за оној кој ќе направи голем грев. Тоа е среден, умерен пат, метод, меѓу екстремизмот во врска со ова, а тоа е правецот на хавариџиите, поранешни и сегашни, кои сметаат дека оној кој ќе направи голем грев е неверник и го изведуваат од верата и сметаат дека е дозволена неговата крв и се уверени дека тој на Судниот ден ќе остане вечно во огнот, и меѓу грешниците кои мислат дека оној кој ќе направи голем грев е верник, дека тој поседува целосен иман. Не прават разлика меѓу оној кој ќе направи голем грев и човек кој целосно верува, кој ги извршува наредбите и ги избегнува забраните, како што е правецот на екстремните мурџии.

Докази за тоа дека оној кој ќе направи голем грев не е кафир

Куранот и Суннетот упатуваат на тоа дека оној кој ќе направи голем грев не е кафир.

Од Куранот се зборовите на Возвишениот: **“Ако две дружини на верници се судрат, помирете ги еднисодруги. Ако едната од нив ѝ направи неправда на другата, па борете се против онаа која направи неправда сè додека не пристигне наредбата Аллахова. Па, ако пристигне, помирете ги еднисодруги, праведно, и држете ја рамнотежата! Аллах, навистина, ги сака оние кои судат праведно!”** Ел-Хуџурат, 9-10.

Доказот од овие два ајета упатува на тоа дека Аллах го утврдува верувањето на двајца верници кои ќе се спротистават правејќи грев и кога некои групи ќе им наштетат на некои други, со големи гревови, сметајќи дека се браќа, а Возвишениот им наредува на верниците да ги помират своите браќа по вера.

Доказ од Суннетот е она што го пренесува Муслим од Ебу Сеид Ел-Худри, радијаллаху анху, дека Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Жителите на Џеннетот ќе*

¹ Бухари, 44; Муслим, 192.

влезат во Џеннетот. Ќе влезе оној за кого ќе посака со Својата милост, а жителите на Џехеннемот ќе влезат во Џехеннемот, а потоа ќе речат: – Погледнете го оној во чие срце ќе најдете иман колку трошка и извадете го... ”¹

Доказов од хадисов упатува на тоа дека оној кој ќе направи големи гревови, тој нема да остане вечно во огнот со оглед на тоа дека ќе излезе од него оној во чие срце има трошка иман. Хадисот исто така упатува на нееднаквоста на следбениците на иманот според нивните дела, дека иманот се зголемува и намалува согласно обврските кои ги извршува верникот или забраните кои не ги избегнува.

¹ Муслим, 184.

ТРЕТА РАСПРАВА: ИХСАН

Дефиниција

Ихсан значи да се има предвид посматрањето на Аллах јавно и тајно, дека Аллах го гледа. човек со иџсан е оној кој Го сака Аллах, кој се плаши од Него, кој се надева на Неговата награда, а се плаши од Неговата казна, внимавајќи на фарзовите и нафилите(строги и доброволни побожни акти), а избегнувајќи ги забранетите работи и мекрухите (непрепорачливи работи). Мухсинуун (доброчинители) се оние кои претходат во добрини едни на други и кои се натпреваруваат во вредни дела.

Докази

Од Куранот се зборовите на Возвишениот: **“Аллах, навистина, е со оние кои се богобојазливи и оние кои се, токму, доброчинители!”** Ен-Нахл, 128

Од Суннетот е она што се кажува во “Хадисот за Џибрил “ дека тој го прашал Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, велејќи: *“Кажми ми што е тоа ихсан? – Рече: – Да го обожаваш Аллах како да Го гледаш. Иако не го гледаш, Он те гледа!”*¹

¹ Се спомна многу пати погоре.

ЧЕТВРТА РАСПРАВА: Односот помеѓу Исламот, Иманот и Ихсанот

Ислам, иман и ихсан се спомнуваат во “Хадисот на Џибрил” кога овој дошол кај Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, и почнал да го прашува за овие три работи. За исламот одговорил, наведувајќи го примерот за надворешните дела: шехадет, дека нема друг бог освен Аллах и дека Мухаммед е Аллахов Пејгамбер; да се клања намаз; да се дава зекат; да се пости, да се изврши хаџ; за иманот одговорил со внатрешни невидливи работи, а тоа се: верување во Аллах, во Неговите мелеки, во Неговите Книги, во Неговите пејгамбери, во Судниот ден и во кадер за доброто и лошо; за ихсанот одговорил дека тоа е да се плашиш од Аллах тајно и јавно, па рекол: *“Да Го обожаваш Аллах како да Го гледаш. Иако не Го гледаш, Он те гледа.”*

Кога ќе се разгледаат овие три работи заедно ќе се види дека секоја од нив има посебно значење. Под Ислам се мисли на надворешни дела, под иман на невидлива дела, а под ихсан на највисок степен на верата. Ако се издвои исламот во него влегува иманот; кога ќе се издвои иманот, во него влегува исламот; кога ќе се издвои ихсанот, во него влегуваат исламот и иманот.

ВТОРО ПОГЛАВЈЕ: ЕЛ-ВЕЛАУ ВЕЛ-БЕРАУ: ЗНАЧЕЊЕ И ПОЕДИНОСТИ

Дефиниција

Ел-Веллау: има значење на блискост. Со тоа овде сака да се каже дека муслиманите се блиски едни со други во нивната наклонетост, поткрепа и помагање против нивните непријатели како и соживот меѓу нив.

Ел-Берау: поседува значење на прекин. Овде значи прекинување врска со неверниците, да не се сакаат, да не се помагаат и да не се престојува во нивните места освен кога е неопходно, а тоа е поради нивното непријателство кон верниците.

Ел-Велау и Ел-Берау: Обврски што произлегуваат од тевхидот

Обврска на муслиманот е да штити и да помага поради Аллах, да биде непријател поради Аллах, да презира поради Аллах, па така да се сакаат и помагаат муслиманите, а да се биде непријателски расположен спрема неверниците, поради нивното непријателство, да се презираат и да се оддалечува од нив. За обврската да се сакаат и да се дружи со верниците, Возвишениот вели: **“Пријателот ваш, навистина, е Аллах и пејгамберот Негов и оние кои веруваат и кои намаз извршуваат и кои зекат даваат. Овие се, токму, поклониците! Оној кој ќе ги земе за пријатели Аллах и пејгамберот Негов и оние кои веруваат – та, Аллаховата дружина ќе победи!”** Ел-Маида, 55-56. Возвишениот вели: **“О верници! Не земајте ги евреите и христијаните за пријатели. Оние се еднинадруги пријатели. А оние кои ќе ги земат за пријатели од вас – од нив се, навистина! Аллах, секако, не го упатува народот зулумкарски!”** Ел-Маида, 51 **“Нема да најдеш луѓе кои веруваат во Аллах и во Денот суден да се дружат со оние кои се против Аллах и пејгамберот Негов: било да се тоа предците нивни, синовите нивни или браќата нивни или роднините нивни.”** Ел-Муџадиле, 22

Од овие благородни ајети јасно се гледа нужноста да се пријателува со верниците и доброто кое произлегува од тоа и да се

непријателува со неверниците и обрнување внимание на спријателувањето со нив и злото кое може да произлезе од тоа спријателување.

Вредноста на Велау и Берау во верата

Велау и берау имаат големо место во верата. Тоа е цврсто врзано за иманот. Неговото значење е цврста поврзаност на љубовта и пријателството меѓу муслиманите и разделеноста од непријателите на Исламот. Се пренесува дека Ибн Аббас, радијаллаху анху, рекол: “Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, рече: – *Најцврста поврзаност со иманот е пријателувањето поради Аллах, спротиставувањето поради Аллах, љубовта поради Аллах и омразата поради Аллах.*”¹

Разликата меѓу ел-мудахене и ел-мударат и нивното влијание на ел-велау и ел-берау

Ел-Мудахене е да не се наредува добро и да не се забранува зло и заемна соработка со неверниците и грешниците поради овој свет и запоставување на заштитата на верата, што претставува обврска на муслиманот. Пример на тоа е оној кој пријателува со грешници, неверници, кој соработува со нив, а тие се при својата непослушност и неверување, и да не ги прекорува и покрај моќта што ја поседува. Аллах, те’ала, вели: **“Оние синови Израилови кои не веруваа беа проколнети и од Давуд и од Иса, синот на Мерјем. Ете, тоа поради непослушноста нивна и претерувањето нивно: не забрануваа од злото кое го правеа еднисодруги. Е, само колку е лошо она што го работеа! Ти многу од нив гледаш како пријателуваат еднисодруги со неверниците...”** Ел-Маида, 78-80.

Ел-Мударат е отстранување сплетка и зло со благ збор и напуштање на грубоста или запоставување на оној кој прави зло кога неговото зло се прикрива или кога произлегува од него поголемо зло од она што се крие, како што е сожалување кон оној кој не знае при поучување, расипаниот при забраната да направи зло и напуштање на грубоста кон него, прекорување со нежен збор и дело, а особено кога има потреба да се биде наклонет кон него. Во

¹ Табарани во елКебир, 11/215; Бегави во Шерхус Сунне, 3/429; со добар ланец на преносители.

хадисот што го пренесува Ајша, радијаллаху анха, стои дека еден човек побарал дозвола од Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем. Кога го видел, рекол: *“Лош човек! Лош човек!* Кога седна, Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, го погледна в лице и му се насмевна. Кога човекот си замина, Ајша рекла: – О Аллахов Пејгамберу! Кога го виде човекот, го кажа тоа и тоа. Потоа го погледна в лице и му се насмевна. Па, Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рече: – *О Ајша! Кога си ме видела во мојов живот да бидам расипник. На најлоша позиција кај Аллах на Судниот ден е оној човек кого го избегнуваат луѓето плашејќи се од неговото зло.*”¹ Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, љубезно постапил кон овој човек поради она за што дошол кај него и покрај тоа што бил лош човек, само поради верски интерес. Упатил на тоа дека ел-мударат не се спротиставува на поддржувањето кога во тоа има исправен интерес да се допре злото, да се сочувствува или да се намали или олесни злото. Ова е еден од методите на повикувањето кон Аллах. Од тоа е и мударат (љубезното постапување, однесување) кон дволичните во Медина од страна на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, плашејќи се од нивното зло, консолидирање и др.

Ова е спротивно на мудахене. Мудахене не е дозволено бидејќи неговата суштина е заемна соработка на оние кои прават зло; тоа не е за верски, туку е поради некој овосветски интерес.

Примери на ел-велау и ел-берау

Кажувајќи за Ибрахим, алејхисселама, Аллах, те’ала, вели: **“Во Ибрахим и оние што беа со него имавте, навистина, добар пример. Кога му рекоа на народот свој: – Ние сме далеку од вас, навистина, и од она што, освен Аллах, го обожавате. Ние не ви веруваме. Меѓу вас и нас, меѓутоа, има непријателство и омраза, засекогаш! Сè додека не верувате во Аллах, единствениот...”** Ел-Мумтехане, 4 За пријателувањето на енсариите со своите браќа мухадири, Возвишениот вели: **“И оние кои ја подготвуваа Медина за живот и иман уште пред нив: кои ги сакаа оние што се иселија кај нив и во своите гради не чувствуваат никаква теснотија, и од она што им се даде повеќе сакаат за нив отколку за себе иако кај нив има недостиг. А оние кои ќе се сочуваат од лакомост, па тие, токму, се спасени!”** Ел-Хашр, 9

¹ Бухари, 6032.

Пропис за пријателување со непослушните и оние кои воведуваат новитети во верата

Кога ќе се соединат кај некој човек добро и зло, послушност и непослушност, суннет и бид'ат (воведување новитети во верувањето), тогаш човекот заслужува пријателување (поддршка) согласно доброто што го поседува и непријателување и казна согласно злото што го поседува. Се соединуваат во една личност одговорните постапки на почитување и слабост, се соединува во него и едно и друго, како што е крадење на сиромашен чија рака се сече поради кражба и му се дава од државната каса онолку колку што ќе ја задоволи неговата потреба. Ова е основа околу која е согласен Ехлу-суннет.

Дали влегува во мувалат соработката со неверниците за овосветски работи?

Исправните хадиси упатуваат на тоа дека е дозволена соработка со неверниците за соработка во животот како што се купопродажба, давање под наем и земање под наем, барање помош од нив при потреба и нужда, при притеснетост, и тоа да не му штети на Исламот и муслиманите. Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, го изнајмил Абдуллах Ибн Урејкит како водач кој ќе го покажува патот.¹

Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, го дал под залог оклопот кај еден евреин за еден са' (мера) јачмен и го најмил Али, радијаллаху анху, кај една еврејка да ѝ црпи вода од бунар, па ѝ извадил шеснаесет кофи, а за секоја кофа добил по една урма. Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, побарал помош од евреите во Медина во борбата против многубошците. Побарал помош од Хуза'а (огранок од племето Езд) против неверниците Курејшии. Сè ова не влијае на велау и берау, да се соработува, поради Аллах, со неверниците кои престојуваат меѓу муслиманите со општ адаб (примерно однесување) и да не повикуваат во нивната вера.

¹ Бухари, 2263.

ТРЕТО ПОГЛАВЈЕ:
ОБВРСКИТЕ И ДОЛЖНОСТИТЕ КОН АСХАБИТЕ –
ДРУИГАРИТЕ НА ПЕЈГАМБЕРОТ

Опфаќа пет расправи:

ПРВА РАСПРАВА:
КОИ СЕ АСХАБИТЕ И НЕЖНОСТА ДА СЕ САКААТ
И ДА СЕ ПОДДРЖУВААТ

ВТОРА РАСПРАВА:
ОБВРСКА Е ДА СЕ БИДЕ УВЕРЕН ВО ВРЕДНОСТА И ПРАВЕДНОСТА
НА АСХАБИТЕ И ДА СЕ ВОЗДРЖУВА ОД ТОА ШТО СЕ СЛУЧУВАЛО МЕЃУ
НИВ ВО СВЕТИНАТА НА ШЕРИЈАТСКИТЕ ДОКАЗИ

ТРЕТА РАСПРАВА:
ЕХЛУЛ-БЕЈТ НА ПЕЈГАМБЕРОТ, САЛЛАЛЛАХУ АЛЕЈХИ ВЕ СЕЛЛЕМ,
И НИВНИТЕ ПРАВА И ДЕКА ЖЕНИТЕ НА ПЕЈГАМБЕРОТ,
САЛЛАЛЛАХУ АЛЕЈХИ ВЕ СЕЛЛЕМ, СЕ ОД ЕХЛУЛ-БЕЈТ

ЧЕТВРТА РАСПРАВА:
ХУЛЕФАИ РАШИДИН: НИВНАТА ВРЕДНОСТ, ОБВРСКАТА КОН НИВ
И НИВНИОТ РЕДОСЛЕД

ПЕТТА РАСПРАВА:
ЗАРАДУВАНИ СО ЦЕННОТОТ (АШЕРЕ МУБЕШШЕРЕ)

ПРВА РАСПРАВА: КОИ СЕ АСХАБИТЕ И НУЖНОСТА ДА СЕ САКААТ И ДА СЕ ПОДДРЖУВААТ

Дефиниција на сахаб

Ес-Сахаб е оној кој го сретнал Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, како муслиман и умрел како таков.

Обврската да се сакаат и да се поддржуваат асхабите

Сахабите се најдобрата генерација, тие се елитата на овој народ и највредни во овој народ по неговиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем. Имаме обврска да ги штитиме, да ги сакаме, да искажуваме задоволство од нив и да ја почитуваме нивната позиција. Да се сакаат е обврска на секој муслиман. Љубовта кон нив е верување, иман и блискот кон Милостивиот, а омразата кон нив е неверување и насилство. Тие ја пренеле оваа вера, напаѓањето нив е напаѓање на сета оваа вера, зашто таа ни дојде преку нив. Откако усно ја презеле сочна и свежа од Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, ни ја пренеле со сета доверливост и чистота, ја прошириле на четвртина од земјава за помалку од четвртина столетие и Аллах им овозможил да освојат простори, а луѓето влегувале во верата во групи.

Куранот и Суннетот упатуваат на обврската да се поддржуваат асхабите и да се сакаат. Тоа е доказ за вистинскиот иман на човекот. Од Куранот се зборовите на Возвишениот: **“Верниците и верничките пријателуваат едни со други.”** Ет-Тевбе, 71 Асхабите на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, не само што биле неприкосновени верници (во своето верување), туку тие биле и највредни верници поради тоа што ги просветлил Аллах и Неговиот Пејгамбер. Да се поддржуваат и да се сакаат е доказ на верувањето на оној кој го востановува ова својство.

Од Суннетот е и хадисот на Енес дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Знак на иманот е љубовта кон енсариите (жителите на Медина), а знак на дволичност е омразата кон енсариите.”*¹

¹ Бухари, 17.

Текстовите за ова се, навистина, многубројни и тука нема доволно место да се спомнат, но добро е да се обрне внимание на она што произлегува од поддржувањето на асхабите – а тоа се добрите влијанија на овој свет и за оној свет, а тоа е она што ја побудува грижата да се поддржуваат (да се штитат).

Од добрите влијанија на поддржувањето (штитењето) на асхабите на овој свет е и успехот и победата како што Возвишениот вели: **“Оној кој ќе ги земе за заштитници Аллах и пејгамберот Негов и оние кои веруваат, па дружината на Аллах е онаа која ќе победи.”** Ел-Маида, 56 Ибн Кесир рекол: “Секој кој е задоволен со пријателувањето со Аллах, Неговиот Пејгамбер и верниците, тој ќе успее на овој и оној свет и ќе му се помогне и на овој и на оној свет.”

Од плодовите на љубовта кон нив на оној свет е она што се очекува, а тоа е да се биде заедно со нив, поради љубовта кон нив, според зборовите на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, како што стои во хадисот на Абдуллах Ибн Мес’уд, радијаллаху анху, кој рекол: “Дојде еден човек кај Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, и рече: – О Аллахов пејгамберу! Што велиш за човекот кој ги сака луѓето, а не стигнал до нив? Аллаховиот Пејгамбер рече: – *Човекот е со оној кого го сака.*”¹

Поради ова асхабите на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, му се приближувале на Аллах со љубовта кон Ебу Бекир и Омер, сметајќи го тоа за едно од највредните нивни дела и едно од најнадежните кај Аллах. Имам Бухари пренесува хадис од Енес Ибн Малик, Радијаллаху анху, дека еден човек го прашал Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, за Часот? Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: “*Што си подготвил за него?* – Рече: – Ништо освен што го сакам Аллах и Неговиот Пејгамбер. Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рече: – *Ти си со оној кого го сакаш.* Енес рече: – Не сме се израдувале со ништо како што се израдивме со зборовите на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем: – *Ти си со оној кого го сакаш.* Енес рече: (Јас го сакам Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, Ебу Бекир, Омер, и се надевам дека ќе бидам со нив со мојава љубов кон нив иако не правев дела како нивните.)”²

¹ Муслим, 6168.

² Бухари, 3688.

ВТОРА РАСПРАВА:

ОБВРСКА Е ДА СЕ БИДЕ УБЕДЕН ВО ВРЕДНОСТА И ПРАВЕДНОСТА НА АСХАБИТЕ И ДА СЕ ВОЗДРЖУВА ОД ТОА ШТО СЕ СЛУЧУВАШЕ МЕЃУ НИВ ВО СВЕТЛИНАТА НА ШЕРИЈАТСКИТЕ ДОКАЗИ

Вредноста на асхабите

Аллах ги фали асхабите, задоволен е од нив и им ветува награда (Џеннет), како што Allah, те'ала, вели: **“Со претходниците првенци меѓу мухаџирите и енсариите и оние кои ги следеа во добротинство... Allah е задоволен со нив, а и тие се задоволни со Него. Им подготви градини ценнети низ кои реки течат и во кои за навек ќе останат. Тоа е победа голема!”** Ет-Тевбе, 100. Возвишениот вели: **“Allah беше задоволен од верниците кога ти положија заклетва под дрвото.”** Ел-Фетх, 18. Возвишениот вели: **“Им припаѓа на сиромашните мухаџири кои се истерани од домовите свои и од имотите свои, тежнеејќи кон задоволството и добрината Аллахова; и кои Го помагаат Allah и пејгамберот Негов. Оние, токму, се искрените! И оние кои ја подготвуваа Медина за живот и иман уште пред нив: кои ги сакаа оние што се иселија кај нив и во своите гради не чувствуваат никаква теснотија, и од она што им се даде повеќе сакаат за нив отколку за себе иако кај нив има недостиг. А оние кои ќе се сочуваат од лакомост, па тие, токму, се спасени. Оние кои дојдоа по нив зборуваа: – Господару наш, прости ни, нам и на браќата наши, и на оние кои ни претходеа во иманот, а срцата наши, пак, сочувај ги од злоба, кон оние кои веруваат. Господару наш, Ти си, навистина, Сочувствителен и Сомилосен!”** Ел-Хашр, 8-10

Благородните ајети упатуваат на вредноста на асхабите и тие се фалат како што се фалат мухаџирите (меканците), енсариите (мединците), борците на Бедр, луѓето кои го склучија договорот (ридван) под дрвото и сите други кои имале чест да бидат асхаби. Оние кои доаѓале по нив се опишани како луѓе кои барале да им се прости на асхабите кои им претходеа и го молеле Allah, те'ала, да не им внесе злоба во нивните срца кон оние кои веруваат.

Овие, како и други ајети кои не можат да се спомнат, содржат еден вид задоволство од асхабите, им се најавува Џеннет, дека ќе постигнат голема победа, се фалат и спомнуваат некои нивни својства како што се љубов, благородност, доблест, љубов кон нивните браќа муслимани, нивното помагање на верата на Аллах и др. големи својства и убав спомен што го заслужуваат.

Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, ги фали во многу хадиси, а од нив е и хадисот што го пренесува Џабир Ибн Абдуллах, радијаллаху анху, дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Нема да влезе во огнот ниеден кој учествуваше во склучувањето договор под дрвото.”*¹ Се цитираат хадиси од кои некои воопшто зборуваат за вредноста на сите асхаби, во некои за вредноста на борците на Бедр, а во некои пак особено за одредени личности.

Муслиманите се должни да ги усогласат овие текстови и да ги штитат сите асхаби, да ги сакаат, да бидат задоволни од нив, да ги спомнуваат за секое добро, да се поведуваат по нив и да одат по нивната патека.

Обврска е да се воздржува од она што се случуваше меѓу нив и пропис за оној кој ги навредува

Се запознаваме со тоа дека асхабите на Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, се избраната елита од овој народ по нашиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем. Тие претходеа во Исламот и биле гласници на упатството и светилки во темнината; тие се бореле за Аллах со вистинска борба и храбро се бореле за одбрана на подрачјата на Исламот сè додека Аллах не ја втемелил оваа вера преку нив. Кој ќе навреди или ќе опцуе неког од нив, тој е зложен човек, зашто таквата негова постапка е против целата вера. Оној кој ги негира и е убеден во отфрлањето нив, тој му дава предност на неверништвото и отпадништвото. Каква и да е постапка на некој по нив, ништо нема да ја постигне нивната вредност. Во двата Сахиha се спомнува хадис од Ебу Сеид Ел-Худри, Радијаллаху анху, дека рекол: *“Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, рече: – Не навредувајте ниеден од моите асхаби. Ако некој од вас подели злато колку ридот Ухуд, нема да го постигне грстот*

¹ Муслим, 2496.

*на еден од нив, а ниту неговата половина.”*¹ Хадисот упатува на забраната да се напаѓаат другарите на Аллаховиот Пејгамбер и се потврдува дека никој нема да го постигне нивниот степен. Муслиманите се должни да бидат уверени во праведноста на асхабите и да искажуваат задоволство од нив, да се воздржуваат од расправија за разединувањето меѓу нив и нивните тајни да му ги препуштат на Allah. Омер Ибн Абдул Азиз, Allah нека му се смилува, рекол: “Тоа се луѓе од чија крв Allah ги зачува нашите раце, па да ги чуваме нашите јазици од какво и да е спротиставување на нив.”

Кратко речено, Ехлу Суннет ги штити сите асхаби и им го дава местото кое го заслужуваат, праведно и одмерено, а не своеволно и пристрасно, зашто сето ова е злоба која ја преминува границата.

¹ Бухари, 3673; Муслим, 2540, 2541.

ТРЕТА РАСПРАВА: ПЕЈГАМБЕРОВИОТ САЛЛАЛЛАХУ АЛЕЈХИ ВЕ СЕЛЛЕМ ЕХЛУЛ-БЕЈТ

Дефиниција на Ехлул-Бејт

Ехлул-Бејт се членовите на семејството на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, на кои им било забрането да им се дава зекат, а тоа се: семејството на Али Ибн Ебу Талиб, семејството на Џафер, семејството на Аббас, Бену Ел-Харис, Ибн Абдул Муталиб и жените на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем.

Докази за вредноста на Ехлул-Бејт

Зборовите на Возвишениот: **“Аллах, навистина, посакува да го отстрани срамното дело од вас, о Ехлул Бејт, за да ве очисти потполно!”** Ел-Ахзаб, 33 Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: **“Ве потсетувам на Allah околу Ехлул-Бејт!”**¹

Влегувањето на жените на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, во Ехлул-Бејт

Возвишениот вели: **“О жени пејгамберови! Вие не сте како другите жени. Ако сте богобојазливи... па, немојте да го дигате гласот зашто, тогаш, може да се предизвика желбата на оној во чие срце има болештина, и зборувајте убави зборови! И останете во домовите ваши; и не покажувајте ја убавината онака како што се покажуваше убавината во цахилиетот одамнешен. И намаз извршу-вајте и зекат давајте, и на Allah и на пејгамберот Негов бидете послушни. Allah, навистина, посакува да го отстрани срамното дело од вас, о Ехлул-Бејт, за да ве очисти потполно! И паметете го она што се кажува во домовите ваши: од ајетите Allahови и мудроста. Allah, навистина, е Сочувствителен и Известен!”** Ел-Ахзаб, 32-34

Имам Ибн Кесир, Allah нека му се смилува, рекол: “Во тоа не се сомнева оној кој размислува за Куранот, дека жените на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, се вклучени во зборовите:

¹ Муслим, 2408.

“Аллах, навистина, посакува да го отстрани срамното дело од вас, о Ехлул-Бејт, за да ве очисти потполно!”

Контекстот на говорот се однесува на нив, а поради сето ова вели: **“И паметете го она што се кажува во домовите ваши: од ајетите Аллахови и мудроста.”** Односно: Работете според она што му го објави Allah, субханеху ве те’ала, на Својот пејгамбер во куќите ваши, според Куранот и Суннетот. Катаде, и не е само тој, рекол: “Сетете се на оваа благодат со која сте одликувани меѓу жените.”¹

Васиетот (пораката) на Ехлул-Бејт

Претходеше хадисот *“Ве потсеќавам на Allah околу членовите на моето семејство.”* Ехлу Суннет ги сака, ги почитува и го чува васиетот (пораката) на Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, затоа што тоа е од љубовта кон Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, и честа кон него. Тоа е под услов да го следат суннетот и да бидат истрајни во верата како што беше нивниот селеф, како што е Аббас и неговите синови и Али и неговите синови. Што се однесува на оној кој се спротиставува на суннетот и не е истраен во верата, не е дозволено да се пријателува со него, па дури да е од Ехлул-Бејт.

Ставот на Ехлу суннет за Ехлул-Бејт е став на умереност, тие ги штитат следбениците на верата и истрајни се во тоа, го избегнуваат оној кој се спротиставува на Суннетот и кој скршнува од верата, па дури да е од Ехлул-Бејт. Ако е тој од Ехлул-Бејт и ако е од блиските на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, тоа не му користи сè додека не истрае во верата на Allah. Ебу Хурејре, Радијаллаху анху, рекол: “Кога на Аллаховиот Пејгамбер му беше објавено: **“Опоменувај ги членовите на твоето најблиско семејство”** Еш-Шуара, 214, стана и рече: – *О дружино на Курејшии! Откупете се себеси! Не можам за ништо да ви користам кај Allah. О Бену Абдул Менаф! Не можам за ништо да ви користам кај Allah. О Сафија, тетко на Аллаховиот пејгамбер, не можам за ништо да ти користам кај Allah. О Фатима, ќерко Мухаммедова! Барај што сакаш од мојов имот, не можам за ништо да ти користам кај*

¹ Тefsир од Ибн Кесир, 6/411.

Аллах.”¹ И хадисот: “Кого ќе го уназади неговото дело, нема да го унапреди неговото потекло.”²

Ехлу суннет се оградуваат од оние кои одат во крајност во врска со Ехлул-Бејт и сметаат дека се непогрешливи и од оние кои прочитуваат непријателство кон Ехлул-Бејт, кои се истрајни, кои ги навредуваат, се оградуваат и од патот на оние кои воведуваат новитети во верата и кои скршнуваат, оние кои се обраќаат на Ехлул-Бејт и ги прифаќаат за господари покрај Аллаx. Во врска со ова и др.

Ехлу суннет се на умерен, вистински пат на кој нема прекумерност и екстремност.

¹ Бухари, 4771; Муслим, 204.

² Муслим, 2699.

ЧЕТВРТА РАСПРАВА: ХУЛЕФАИ РАШИДИИН

Дефиниција на Хулефаи-Рашидиин

Хулефаи Рашидиин се: Ебу Бекр Сиддик, Омер б. Ел-Хаттаб (Ел-Фарук), Зу Нурејни Осман Ибн Аффан и Ебу Сибтејни Али Ибн Ебу Талиб, Аллах нека е задоволен од нив.

Нивната вредност и обврската да се следат

Хулефаи-Рашидиин се највредните асхаби. Тие се Хулефаи-Рашидиин, упатени, за кои Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, наредил да се следат и да се придржува за нивното упатство како што е тоа утврдено во хадисот што го пренесува Ирбад Ибн Сарие, радијаллаху анху, во кој стои дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Ви оставам во васиет да слушате и да бидете послушни. Кој од вас ќе живее по мене, па ќе види големо разединување, тогаш сте обврзани да се придржувате за мојот Суннет и за суннетот на упатените, Хулефаи-Рашидиин, по мене, и тоа грчевито да се придржувате. Чувајте се од новитети во верата, зашто секој новитет (бид’ат) во верата е заблуда.”*¹

Вредноста на халифите

Ехлу суннет е согласен околу вреднувањето на халифите според нивниот редослед во халифатот: Ебу Бекр, потоа Омер, потоа Осман, потоа Али. За вредноста на секој од нив се цитираат многубројни хадиси. Од тие хадиси ќе цитираме по еден кој се однесува на секој поединечно.

За вредноста на Ебу Бекр, радијаллаху анху, е хадисот утврден во двата Сахиха дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, на мимбер (место од каде што имамот држи предавање во петок) рекол: *“Кога би земал некој близок пријател на земјава би го зел Ебу Бекир. Во џамијата не останува отвор а да не се затвори, но не и отворот на Ебу Бекир.”*²

¹ Ахмед, 4/127 – 129; Тирмизи, 7/438 со веродостоен ланец.

² Бухари, 3654.

За вредноста на Омер, радијаллаху анху, е хадисот утврден во двата Сахиха дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Меѓу народите пред вас имаше проникливи луѓе. Ако меѓу мојов уммет има некој од нив, тогаш тоа е Омер Ибн Ел-Хаттаб.”*¹

Од она што се спомнува за вредноста на Осман, радијаллаху анху, е и долгиот хадис на Ајша, радијаллаху анха, која рекла: *“Влезе Ебу Бекир, потоа Омер, потоа Осман и штом Пејгамберот го виде Осман седна, ја спростре наметката. Па Ајша го праша. – Рече: – Зар да не се срамам од човекот од кого се срамот мелеките.”*²

Од она што се цитира за вредноста на Али, радијаллаху анху, е она што го пренесуваат двата шејха од Сехл Ибн Сеид, радијаллаху анху, дека вечерта на Хајбер Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Утре ќе му го дадам знамето на човекот кој го сака Аллах и Неговиот Пејгамбер и кого го сакаат Аллах и Неговиот Пејгамбер, преку кого Аллах ќе овозможи да се победи...”* Рече: – *Викнете ми го Али...* Па му го предал знамето и Аллах му овозможил да победи.³

¹ Бухари, 3689; Муслим, 2398.

² Муслим, 2401.

³ Бухари, 3702; Муслим, 2405.

ПЕТТА РАСПРАВА: АШЕРЕ МУБЕШШЕРЕ (ДЕСЕТМИНА ЗАРАДУВАНИ СО ЦЕННЕТ)

Во претходното поглавје се запознавме со вредноста на асхабите, дека сите тие биле праведни и дека се одликувале во она што подразбира сахабех (другарство)... Највредни асхаби се првите кои го примиле Исламот, мухацирите, потоа енсариите, потоа борците на Бедр, потоа борците на Ухуд, потоа борците на Ахзаб, потоа претсавниците на договорот (ридван), потоа оние кои се иселиле пред освојувањето, кои се бореле и биле на повисок степен од оние кои делеле по тоа и се бореле. Аллах за сите нив вети добрина (Ценнет).

Највредни асхаби се Хулефаи-Рашидиин: Ебу Бекр Сиддик, Омер Ел-Фарук, Осман Зу Нурејни и Ебу Сибтајни Али Ибн Ебу Талиб, потоа Абдурахман Ибн Ауф, Ез-Зубејр Ибн Ел-Аввам, ученик на Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, Талха Ибн Убејдуллах, Са-ад Ибн Ебу Веккас, доверливиот од овој уммет Ебу Убејде Ибн Ел-Џеррах, Сеид Ибн Зејд.

Постојат хадиси кои се цитираат за вредноста на асхабите воопшто и хадиси кои се цитираат и се однесуваат посебно за вредноста на некои од нив. Од хадисите кои зборуваат за нивната вредност воопшто е хадисот што го пренесува Ахмед во својот Сунен од Абдурахман Ибн Ел-Ахмес, радијаллаху анху, од Сеид Ибн Зејд кој рекол: “Лично сведочам дека го слушнав Аллаховиот Пејгамбер како вели: – *Десетмина ќе влезат во Ценнетот: Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, Ебу Бекир, Омер, Осман, Али, Талха, Зубејр Ибн Авам, Сеид Ибн Малик, Абдурахман Ибн Ауф.* Да сакам, ќе го именувам десеттиот. Рекоа: – Кој е тој? Ништо не рече. – Рекоа: Кој е тој? – Рече: – Тоа е Сеид Ибн Зејд.”¹

Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, ги зарадувал и други освен овие десетмината, со Ценнет, како на пример Абдуллах Ибн Мес’уд, Билал Ибн Реббах, Уккаше Ибн Мухсан, Џафер Ибн Ебу Талиб и многу други. Ехлу суннет го надоврзуваат оној кого го спомнува текстот како неприкосновен по неговото име и сведочат

¹ Ахмед, 1/188; авторите на книгите Сунен, со веродостоен ланец.

дека ќе влезе во Џеннет, токму, поради сведочењето на Аллаховиот Пејгамбер за него, а за останатите се надеваат дека ќе има Џеннет за нив поради ветувањето на Аллах дека сите тие ќе влезат во Џеннет како што рекол Возвишениот, откако ги спомнал асхабите и ја објаснил нивната вредност еден по друг: **“На сите нив Аллах им вети награда.”** Ен-Ниса, 95 Зборот награда овде го означува Џеннетот. Воопшто за муслиманите, мезхебот на Ехлу Суннет, не е отсечен за ниеден од нив дали ќе влезе во Џеннет или Џехеннем. Тие се надеваат дека за добротинителите ќе има награда и стравуваат дека ќе бидат казнети оние кои прават зло, а казната пак, ќе биде прекината за оној кој ќе умре со тевхид, дека нема да остане вечно во огнот според зборовите на Возвишениот: **“Аллах, навистина, нема да прости да Му се припише здруженик, а ќе прости кому сака, сè освен тоа.”** Ен-Ниса, 116

ЧЕТВРТО ПОГЛАВЈЕ:
ОБВРСКАТА КОН ИМАМИТЕ/ЛИДЕРИТЕ НА
МУСЛИМАНИТЕ И МУСЛИМАНИТЕ ВООПШТО
И ПРИДРЖУВАЊЕ КОН НИВНИОТ ЦЕМА’АТ

Муслим пренесува од Ебу Рукајје Темим Ед-Дари, те’ала, дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Верата е совет. Верата е совет. – Рековме: – Поради кого, о Аллахов Пејгамберу? – Рече: – Поради Аллах, поради Неговиот пејгамбер, поради Неговата Книга, поради лидерите на муслиманите и поради муслиманите воопшто.”*¹

Совет поради Аллах: единствено да се обожават Аллах, да се велича, да се стравува од Него, да се надева во Него, да се сака, да се извршуваат Неговите наредби и да се избегнуваат Неговите забрани.

Совет поради Неговиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем: да се потврди она што го приопштил, да му се биде послушен во она што го наредил, да се следи неговиот суннет, да се посвети на неговото упатство, да се сака и да не го обожаваме Аллах освен во согласност со она со што дошол Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем.

Совет поради имамите на муслиманите, а тука спаѓа дова за нив, да се сакаат и да им се биде послушен во границите на послушноста кон Аллах, те’ала.

Што се однесува на советот поради муслиманите воопшто, а тоа е наредување добро и забранување зло, да им сакаме добро како што сакаме добро за нас, да се жртвува добро за нив и да им помогнеме колку што е во наша можност.

Обврската кон лидерите на муслиманите

Куранот, Суннетот и консензусот на селефот на умметот упатуваат на нужноста да се биде послушен на исламскиот лидер (имамот) доколку оди во чекор со границите на послушноста кон Аллах, те’ала, доколку не наредува грев. Ако наредува грев, тогаш не може да се биде послушен на создание (човек), а да се биде

¹ Муслим, 55.

непослушен на Создателот, како што обврзува намазот зад него, хаџот и цихадот со него, значи послушен по прашањата на иџтихад (решение за некое прашање, проблем во заедницата, што го донесуваат шеријатски знајци). Лидерот не е обврзан да им биде послушен на неговите следбеници по прашањата на иџтихадот туку тие се обврзани да му бидат послушни во тоа, да не му даваат предност на своето мислење пред неговото мислење. Зашто интересот и кохезијата на заедницата, избегнувањето на безредието од разединувањето и неслогата е една од најголемите работи од посебен интерес, како и обврзувањето на советот со пропишани начини (методи), со избегнување расправија околу него и со придржување за него.

Имам Тахави, Аллах нека му се смилува, рекол: “Не мислам дека треба да истапиме против нашите исламски лидери, па дури да се и неправедни, да им опонираме, да не ја подаваме раката на послушноста кон нив. Веруваме дека послушноста кон нив е дел од послушноста на Аллах, аззе ве целле, тоа е обврска доколку не наредуваат грев, а на нас е да ги повикуваме да се поправат.”

Доказите од Куранот и Суннетот за тоа се многубројни. Од Куранот се зборовите на Возвишениот: **“О, верници! Бидете послушни и на Аллах и на пејгамберот и на оние меѓу вас кои ви се претпоставени!”** Ен-Ниса, 59

Од Суннетот е хадисот на Ебу Хурејре, радијаллаху анху, дека Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Кој ми е послушен, тој е послушен на Аллах; кој ми е непослушен мене, тој е непослушен и на Аллах. Кој е послушен на намесникот, тој и мене ми е послушен; кој е непослушен на намесникот, тој и мене ми е непослушен.”*¹ Се пренесува од Ибн Омер, радијаллаху анху, дека рекол: “Аллаховиот Пејгамбер рече: – *Муслиманот е должен да биде послушен во она што го сака и презира освен ако не му се наредува грев. Ако се наредува грев, тогаш нема послушност.*”²

Суннетот укажува на тоа дека советот за исламскиот лидер се пренесува тајно, далеку од агитација и застрашување. На тоа упатува она што го пренесува Ибн Еби Асим и др. од Ијад Ибн Ганем, радијаллаху анху, дека рекол: “Аллаховиот Пејгамбер рече: –

¹ Бухари, 7137.

² Бухари, 7144.

Кој сака да го посоветува оној кој поседува власт, нека не го обелоденува тоа, нека го земе за рака и, доколку послуша, во ред, а ако не послуша, тогаш ја исполнил својата задача.”¹

Сите овие текстови од Куранот и Суннетот наредуваат да се биде послушен на владетелите и лидерите, но не и кога се работи за непослушност кон Аллах, те’ала. Некои од нив можеме да ги резимираме во следново:

- 1) Почитувањето и послушноста е обврска во сите состојби освен во непослушност, грешење.
- 2) Да не се истапува против лидерите кога нема да го прифатат советот.
- 3) Советување на оние кои ја поседуваат власта и спротиставување со пропишан метод кој не вклучува грев.
- 4) Забрана на поттикнување сплетки и причини за неред.
- 5) Неистапување против оние кои поседуваат власт кога не произлегува од нив отворено, односно јавно неверство, кое не трпи толкување.
- 6) Нужна истрајност на џема’атот/заедништвото на муслиманите кои го следат патоказот на Куранот и Суннетот со зборови, дела и уверување, да се поддржуваат, да се следи нивниот пат, да се едногласни за вистината, да не се разединуваат или цепат. Како што Возвишениот вели: **“Оној кој ќе се одвои од пејгамберот, бидејќи му беше објаснет патоказот, и кој ќе следи друг пат од оној на верниците, Ние ќе го свртиме онака како што се врти тој: ќе го фрлиме во Цехеннемот. Е, само колку лошо свратиштиште е тоа!”** Ен-Ниса, 115 Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, рече: **“Задолжени сте да го чувате заедништвото (џема’атот), зашто раката на Аллах е со џема’атот, а кој ќе се издвои, тој ќе се издвои во огнот.”**² Се пренесува од Ибн Аббас, радијаллаху анху, дека рекол: **“Аллаховиот Пејгамбер рече: – Кој ќе види кај емирот нешто што го презира, нека се стрпи. А оној кој ќе ја разедини заедницата олку (покажувајќи со прстите) и ќе умре како таков е како да умрел во махилиетот.”**³

¹ Ибн Еби Асим во есСунне, 2/507, со веродостоен ланец.

² Тирмизи, 2167; есСунне – од Ибн Еби Асим, 80.

³ Бухари, 7143.

Овие текстови упатуваат на нужноста да истрае заедницата и да не се отфрла наредбата на наредбодавците и силно му се закануваат на оној кој се спротиставува на тоа, зашто заедништвото е милост, а разединувањето казна.

ПЕТТО ПОГЛАВЈЕ:
НУЖНОСТА ДА СЕ ПРИДРЖУВА
ЗА КУРАНОТ И СУННЕТОТ И ДОКАЗИ ЗА ТОА

Содржани се три расправи:

ПРВА РАСПРАВА:
НУЖНОСТА ДА СЕ ПРИДРЖУВА ЗА КУРАНОТ И СУННЕТОТ
И ДОКАЗИ ЗА ТОА

ВТОРА РАСПРАВА:
ПРЕДУПРЕДУВАЊЕ ЗА БИД'АТ (НОВИТЕТ ВО ВЕРАТА)

ТРЕТА РАСПРАВА:
ОСУДА НА РАЗЕДИНУВАЊЕТО И ПОДВОЛУВАЊЕТО

ПРВА РАСПРАВА: ЗНАЧЕЊЕТО НА ПРИДРЖУВАЊЕТО ЗА КУРАНОТ И СУННЕТОТ И ДОКАЗИ ЗА НЕЖНОСТА НА ТОА

Аллах му наредил на народот заедништво, согласност и компактност со цел заедницата да се темели врз придржување за Куранот и Суннетот, го забранил разединувањето и ја објаснил опасноста од тоа по народот на обата света. За да се оствари тоа, ни наредил да се бара суд/пропис од Книгата на Аллаx, те’ала, за основите и гранките и ни забранил секаква причина која доведува до разединување.

Исправниот пат кој доведува до успех е да се придржува за Книгата на Аллаx и Суннетот на Неговиот Пејгамбер. Тие се јака тврдина и засолниште за оној кого го упатува Аллаx. Возвишениот вели: **“И држете се цврсто – сите – за јажето Аллахово; не разединувајте се и сетете се за благодатите Аллахови кон вас: сетете се кога бевте непријатели. Он, тогаш, ги обедини срцата ваши; потоа со благослов Негов станавте браќа. И кога бевте на границата од огнената бездна – ве спаси од тоа! Ете, така Аллаx ви ги објаснува ајетите Свои за да бидете упатени!”** Али Имран, 103

Аллах наредил да се придржува за јажето на Аллаx. Јажето на Аллаx е договорот на Аллаx или Куранот како што тврдат толкувачите, бидејќи договорот кој го презеде Аллаx од муслиманите е придржување за Куранот и Суннетот. Аллаx наредил заедништво, а забранил разединување и подвојување. Возвишениот вели: **“Она што ќе ви го нареди пејгамберот, прифатете го, а она што ќе ви го забрани, избегнувајте го!”** Ел-Хашр, 7 Ова ги опфаќа основите на верата и нејзините гранки, надворешни и внатрешни.

Оно со што дошол Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, ги обврзува луѓето (побожните) да се придржуваат за тоа, да го следат и да не одобруваат спротиставување. Текстот на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, кога просудува за нешто е како текстот на Аллаx во поглед на привилегија (олеснување), така што важи за секого и нема оправдување за никого доколку се испушта она за што се просудува. Не е дозволено да се претпоставува нечие тврдење над неговото тврдење. Возвишениот вели: **“О верници! Бидете пос-**

лушни на Аллах и на пејгамберот Негов. И не вртете му го грбот! Вие, токму, слушате!” Ел-Енфал, 20

Аллах им наредил на робовите верници да Му бидат послушни, Нему и на Неговиот Пејгамбер и им забранил да му се спротистават, да се поведуваат по неверниците и да му опонираат. Поради ова вели: **“И не вртете му го грбот!”** Односно не напуштајте ја послушноста кон него. Тоа значи да се следат неговите наредби и да се избегнуваат неговите забрани.

Возвишениот вели: **“О верници! Бидете послушни и на Аллах и на пејгамберот и на оние меѓу вас кои ви се претпоставени. Ако не се согласувате во нешто, доколку верувате во Аллах и во Денот ахиретски, тогаш обратете се до Аллах и до пејгамберот. Ете, тоа е најдобро објаснување!”** Ен-Ниса, 59

Хафиз Ибн Кесир рекол: “Бидете Му послушни на Аллах, односно следете ја Неговата Книга; бидете послушни на Пејгамберот, односно прифатете го неговиот Суннет; бидете послушни и на наредбата на владетелите меѓу вас, односно за она што ви го наредуваат, врзано за послушноста кон Аллах, а не за она што се однесува за непослушноста на Аллах. Зашто нема послушност на човек за непослушност кон Аллах.” И Неговите зборови: **“Ако не се согласувате во нешто, доколку верувате во Аллах и во Денот ахиретски, тогаш обратете се до Аллах и до пејгамберот.”** Муцахид вели: “Односно, обратете се на Книгата на Аллах и Суннетот на Неговиот Пејгамбер (толкување).”

Оваа наредба на Аллах се однесува на тоа дека за секој спор на луѓето за основите и гранките на верата се обраќа на Куранот и Суннетот, како што Возвишениот вели: **“И во сè за што се разединувате – та, судот за тоа е Аллахов!”** Еш-Шура, 10 Прописот (судот) на Куранот и Суннетот и признавањето дека тоа е исправно е вистина, а она што е надвор од вистината, тоа е само заблуда. Поради ова Возвишениот вели: **“Доколку верувате во Аллах и Судниот ден”**, побарајте разрешница за споровите и непознатите работи во Куранот и Суннетот, а оној кој не им се обраќа за тоа, тој не верува во Аллах и во Судниот ден. Неговите зборови **“Тоа е подобро”** односно обраќање на Книгата на Аллах и Суннетот на Неговиот Пејгамбер, обраќањето ним во случај на спор е најдобро објаснување, односно најубава последица како што вели

Судди, а Муџахид рекол: “Најдобра награда, а тоа е блиску.”¹ Во Книгата на Аллах постојат многубројни ајети кои се спомнуваат за нужноста да се придржува за Куранот и Суннетот и да им се обраќа за сите работи.

Што се однесува на доказите од Суннетот за нужноста да се придржува за Куранот и Суннетот е и она што го пренесува имам Муслим од Ебу Хурејре, радијаллаху анху, дека Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Аллах е задоволен со три ваши работи и лут е за три ваши работи. Задоволен е да Го обожавате, да не Му здружувате ништо, сите да се придржувате за Аллаховото јаже, да не се разединувате и да се советувате со претпоставениот. Лут е за три работи: рекла-кажала, премногу распрашување и расипништво.”*² Се пренесува од Џабир, радијаллаху анху, дека рекол: *“Аллаховиот Пејгамбер рече: – Ви ги оставам Книгата на Аллах и мојот Суннет, така што, доколку се придржувате за нив, нема да залутате по мене.”*³ Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Ве оставам во чистина (пат), сеедно е, било да одите по него дење или ноќе, а ако се отстапи само ќе се залута.”*⁴ Во хадисот на Ирбад Ибн Сарие се цитираат зборовите на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем: *“Обврзани сте да го следите мојот Суннет и суннетот на упатените хулефаи-рашидиин по мене, грчевито да се придржувате за него.”*⁵

Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, ги зарадувал оние од неговиот народ кои се придржуваат за неговиот Суннет со најголема радосна вест и најсветла цел што ја бара секој верник и која настојува да ја оствари оној кој во своето срце има најмала трошка на иман, а тоа е успех со влегувањето во Џеннетот. Оваа радосна вест се спомнува во хадисот на Ебу Хурејре, радијаллаху анху, кој рекол: *“Аллаховиот Пејгамбер рече: – Секој од мојот уммет ќе влезе во Џеннетот освен оној кој ќе одбие. – Рекоа: – Кој е тој што ќе одбие, о Аллахов Пејгамберу! – Рече: – Оној кој ми е послушен ќе влезе во Џеннет, а оној кој ми е непослушен, па тој одбива да влезе.”*⁶

¹ Тефсир од Ибн Кесир, 2/304.

² Муслим, 1715.

³ Малик во Муветта, 2/899.

⁴ Ибн Маџе, 1/16; Сахих Ибн Маџе – од Ел-Албани, 1/6.

⁵ Ебу Давуд, 5/13; Тирмизи со Тухфетул Ахвези, 7/438.

⁶ Бухари, 7280.

Кое е поголемо отфрлање на Суннетот од спротиставувањето на неговата наредба? Тоа се новитетите и измислиците во верувањето.

Познато е дека успешна група е онаа која се потпира на она на што се потпирале Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, и неговите асхаби, а тоа е џема'атот/заедништвото. Убејј Ибн Ка'б, радијаллаху анху, рекол: “Должни сте да се придржувате за патот и Суннетот. Нема ниеден роб на патот на Суннетот, кога ќе се спомне Милостивиот, а при тоа ќе му потечат солзи плашејќи се од Allah, кој ќе остане вечно во огнот и, доколку работи малку според патот и Суннетот, е подобро отколку да се труди спротивно на патот и Суннетот.”

ВТОРА РАСПРАВА: ОПОМЕНА ЗА БИД’АТ/НОВИТЕТ ВО ВЕРАТА

Дефиниција на Бид’ат

Ел-Бид’ату во јазикот означува изум без претходен пример. За тоа се зборовите на Аллах: **“Создател на небесата и Земјата,”** односно Создател без претходен пример.

Ел-Бид’ату во шеријатот го означува она што е спротивно на Куранот и Суннетот и на консензусот на селеф од овој народ, а тоа се верувања и ибадети-новитети во верата, верувањето.

Опасноста од Бид’ат

Бид’ат (новитет во верата, верувањето) има голема опасност по верата и не само лоши последици врз индивидуата и општеството, туку и врз верата во целина, врз нејзините основи и гранки. Бид’ат: новитет во верата, зборување за Аллах без знаење и пропишување во верата она што не го дозволил Аллах. Бид’ат е причина да не биде прифатено делото и тој е причина за разединувањето на народот. Оној кој воведува бид’ат го носи својот товар и товарот на оној кој го следи во неговиот бид’ат, како што е бид’атот причина за забраната да се пие од изворот на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем. Се пренесува од Сехл бин Сеид Ел-Енсари и Ебу Сеид Ел-Худри, радијаллаху анху, дека Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Јас ќе ви претходам при изворот. Кој ќе помине крај мене, ќе се натие, а кој ќе се натие, никогаш нема да ожедни. Ќе пристапуваат покрај мене луѓе кои ќе ги познавам, а и тие ќе ме познаваат, а потоа ќе се испречи некој меѓу мене и нив. Па јас ќе речам: – Тие се од мојот народ. Ќе се рече: – Ти не знаеш какви новитети внесуваа во верата по тебе. – Ќе речам: – Далеку нека е оној кој менувал нешто во верата по мене!”*¹

Бид’ат е изобличување на верата и измена на нејзиниот концепт. Накратко, бид’ат е голема опасност за муслиманите и нивните верски и овосветски работи.

¹ Бухари, 6583 и 6584; Муслим, 2290.

Причините за бид'ат

За бид'ат постојат многу причини, а најголемата е оддалечувањето од Книгата на Аллах, од Суннетот на Неговиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, и од методот (патот) на исправниот селеф, а тоа е работа која доведува до непознавање на изворите на шеријатот.

Од причините за ширењето на бид'атот е врзувањето за сомнежи и потпирање само на разум, лоши соговорници, потпирање на слаби и апокрифни хадиси со кои, оние кои воведуваат новитети во верата, ги докажуваат своите бид'ати, поведување по неверниците и следење на скршнатите во заблуда и др. опасни причини.

Опасноста од бидат

Кој ги анализира Куранот и Суннетот ќе види дека бид'атот во верата е забранет и отфрлен без разлика за каков бид'ат се работи иако постои разлика на степените на забраната согласно видот на бид'атот.

Познато е дека забраната на бид'атот се сведува на еден аспект во зборовите на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем: *“Чувајте се од воведувањето новитети во верата, зашто секој новитет е бид'ат, а секој бид'ат е заблуда.”*¹ И зборовите на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем: *“Кој ќе воведе новитет во нашата вера, што не ѝ припаѓа, тоа се отфрла.”*² Овие два хадиса упатуваат на тоа дека секој новитет во верата е бид'ат, а секој бид'ат е отфрлена заблуда. Значи, бид'атот во ибадетот и верувањата е забранет, но забраната се разликува согласно видот на бид'атот. Во него спаѓа и она што е очигледен куфр/неверство како што е кружење околу гробовите за да им се приближи на умрените, поднесување жртви и посветување ним, упатување молба до нив и барање помош од нив. Во бид'ат спаѓа и она што е расипништво и грев како што е воспоставување празници кои не се спомнати во шеријатот, измислени зикрови, дотерувања и постење на сонце (измачување).

¹ Ахмед, 1/435; Дарими во Сунен, 1/78; Хаким, 2/318, и вели: „Овој хадис е со веродостоен ланец.“ а со него се сложува и Зехеби.

² Бухари, 2697; Муслим, 1718.

ТРЕТА РАСПРАВА: ОСУДА НА РАЗЕДИНУВАЊЕТО И ПОДВОЕНОСТА

Докази за осудата на разединувањето

Аллах го осудил разединувањето и ги забранил патиштата и причините кои доведуваат до него. Текстовите од Куранот и Суннетот опоменуваат за разединувањето и подвоеноста и ја објаснуваат неговата лоша последица. Тоа е една од најголемите причини за неуспех на овој свет и казна, понижување и црни лица на оној свет. Возвишениот вели: **“И не бидете како оние кои се разгранаа или разединија по јаснотиите кои им дојдоа; да, за нив има казна голема на Денот кога некои лица ќе побелат и кога некои лица ќе поцрнат. Што се однесува на оние чии лица ќе поцрнат: – По верувањето ваше не верувајте; па, пробајте ја казната затоа што не верувајте!”** Али Имран, 105-107 Ибн Аббас рекол: “Ќе побелат лицата на Ехли суннет, а ќе поцрнат лицата на оние кои воведуваат новитети и раздор во верата.”

Возвишениот вели: **“Ти во ништо не си од оние кои ја поделија верата своја и кои се претворија во странки. Работата нивна се враќа кај Аллах, а потоа Он ќе ги извести за она што го работеа!”** Ел-Ен’ам, 159

Ајетите упатуваат на осудата на разединувањето и на неговата опасност по уметот на овој и оној свет, дека тоа е причина за пропаста на Следбениците на Книгата, а тоа се евреите и христијаните, и причина за секое скршнување во кое запаѓаат луѓето.

Што се однесува на Суннетот, во него се спомнуваат многу хадиси кои го осудуваат разединувањето и подвоеноста, поттикнуваат на заедништво и хармонија. Од нив е и хадисот што го пренесуваат Ахмед и Ебу Давуд од Муавија, радијаллаху анху, рекол: *“Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, стана и рече: – Следбениците на Книгата пред вас се разединија на седумдесет и две групи. Овој умет ќе се разедини на седумдесет и три групи. Седумдесет и две ќе бидат во огнот, а една во Џеннетот, а тоа е џема’атот/заедништвото.”*¹ Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, соопштил дека неговиот умет ќе се

¹ Ахмед, 4/152; Ебу Давуд, 5/5; идр. со веродостоен ланец.

разедини на седумдесет и три групи од кои седумдесет и две ќе бидат во Џехеннемот. Нема сомнение дека тоа се оние кои се впуштиле во расправија како оние пред нив. Потоа, ова разединување за кое известил Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, се однесува или само за верата или за верата и овој свет, а потоа се пренесува на верата или пак останува само во верата. Во секој случај разединувањето и подвоеноста ќе се случат во умметот, а Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, го опоменува својот народ за него, за да се спаси да не западне во него оној кого Аллах сака да го сочува од тоа.

Разединувањето и подвоеноста е причина за пропаѓањето на претходните народи

Кога ќе го анализираме Куранот и Суннетот, ќе видиме дека причината за пропаѓањето на претходните народи е разединувањето и големото подвојување особено за Книгата што им беше објавена.

Хузејфе му рекол на Осман, Аллах нека е задоволен од нив: “Овој народ сфати. Не се разединува за Книгата како што се разединија за неа народите пред нив.” Бидејќи увидел дека жителите на Шам и на Ирак се разединиле за харфовите/буквите на Куранот, таквото разединување го забранил Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем. Тоа упатува на две работи:

Прво: Забрана на подвојување од ваков вид.

Второ: Да се земат предвид оние кои биле пред нас и предупредување да не се биде сличен на нив. **“Ете, така Аллах ја објави Книгата со вистина, а оние кои се разединуваат за Книгата, тие, навистина, се во застранување далечно!”** Ел-Бекара, 176 Возвишениот вели: **“Оние со дадената им Книга се разединија, токму, тогаш кога им дојде знаење.”** Али Имран, 19

Од Суннетот е она што го пренесува Ебу Хурејре, радијаллаху анху, дека Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Штитете го она што ви го оставам. Оние кои беа пред вас пропаднаа затоа што многу се распрашуваа и се разединуваа за нивните пејгамбери. Кога ви забранувам нешто, избегнувајте го тоа, а кога ви наредувам нешто, извршете го тоа колку што е во ваша можност.”*¹ Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, во овој

¹ Бухари, 7288; Муслим, 1337.

хадис им наредил да ја избегнуваат причината која ги довела претходните народи до пропаст: премногу распрашување, потоа разединување со пејгамберите, односно спротиставување на она што им го наредувале нивните пејгамбери.

Дали разединувањето е милост?

Некои луѓе тврдат дека разединувањето е милост, потпирајќи се на апокрифен (измислен) хадис: (Разединувањето на мојот уммет е милост). Ваквиот став го отфрлаат Куранот, Суннетот и разумот. Спомнавме некои ајети и цитиравме хадиси кои го осудуваат разединувањето и подвоеноста. Тоа е доволно за оној кој сфаќа и размислува.

Куранот упатува на тоа дека разединувањето не се совпаѓа со милоста туку тоа ѝ противречи. Возвишениот вели: **“Постојано се разединуваат, освен оној кому се смилува Господарот твој”**. Худ, 118-119

Хадисот со кој аргументираат претставниците на тоа мислење е лажен и во никој случај не е исправен. Такво нешто не се наоѓа во Книгите на Суннетот. Ова е доволно за да се отфрли ваквото тврдење. Дека е тоа спротивно на разумот, претставува дополнителна работа, зашто разумниот не може да сфати дека разединувањето е милост. Ги запознавме опасните злодела кои произлегуваат од него, како што се меѓусебен презир, омраза и раздор. Дури и честите судири и борби кои избувнуваат меѓу луѓето во некои случаи се последици на тоа.

Начин за избегнување на разединувањето и подвоеноста

Познато е дека успешната група и победничката заедница е цема’атот. Цема’атот го сочинуваат оние кои се однесуваат согласно методот (начинот) на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, и неговите другари, кои не застрануваат и не отстапуваат од него, ниту лево ниту десно.

Еш-Шатиби, Аллах нека му се смилува, за приврзаноста рекол: – Цема’атот е она на што се потпирал Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, асхабите и таби’ините/првата и втората генерација на муслимани со добротинство (ихсан). Патот кој воид до тоа тоа е

следењето на методот на Ехлу суннет /Следбеници на Суннетот со зборови, дела и убедување, да не им се спротиставува или да не им се опонира. Возвишениот рекол: **“Оној кој ќе се одвои од пејгамберот, бидејќи му беше објаснет патоказот, и кој ќе следи друг пат од оној на верниците, Ние ќе го свртиме онака како што се врти: ќе го фрлиме во Цехеннемот. Е, само колку лошо свратишиште е тоа!”** Ен-Ниса, 115 Возвишениот вели: **“Овој мој пат, навистина, е вистинскиот пат – та, следете го! Не следете ги другите патишта, па да ве оддалечат од патот Негов. Ете, тоа Аллах така ви остави да биде за да бидете богобојазливи!”** Ел-Ен’ам, 153

Во Суннетот е и она што го пренесуваат Тирмизи и други од Абдуллах Ибн Амр, радијаллаху анху, дека Аллаховиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, рекол: *“Мојот уммет не се соединува (согласува) околу заблудата.”* Или рекол: *“Умметот на Мухаммед е при заблуда (доколку не се придржува за џема’атот), а раката на Аллах е при џема’атот.”*¹

Како заклучок нека ни послужи тврдењето дека патот на спасот и насловот на среќата е придржувањето за Книгата на Аллах. Таа е голема Книга која не содржи невестина во кој и да е поглед; таа е Објава од Мудриот и за благодарност Достојниот. Исто така и постојаното придржување за чистиот Суннет на Пејгамберот, саллаллаху алејхи ве селлем, кој не зборувал по своја желба, туку по Објава која се објавува. Тие, Куранот и Суннетот, се два единствени извора на исламската акида/верување и шеријат. Кој и да е друг пат, покрај овој пат, е погубен. Да се придржува за Суннетот е пат на верниците, пат кој доведува до задоволството на Господарот на световите, неприкосновен пат. Ова е начин на кој Аллах го чува умметот од воведување новитети во верата на оние кои го прават тоа, од подвалата на лажговците, од коментарот на незнајковците и од застранувањето на скршнатите. Тоа е пат со кој се подобрувале состојбите на умметот на почетокот на Исламот. Само со враќањето на тој пат можеме да се спасиме и да успееме. Имамот на Домот на хиџретот, Малик Ибн Енес, Аллах нека му се смилува, рекол: **“Не може да се подобри крајот од овој уммет, а да не се подобри со она со што се подобрил овој уммет на почетокот.”** Она со што се

¹ Тирмизи, 4/466; и други со веродостоен ланец.

подобрувал првиот од овој уммет е работењето според Книгата на Аллах и Суннетот на Неговиот Пејгамбер. Она што муслиманот треба да го прави во овој поглед е да работи според Куранот и Суннетот, а тоа да биде поврзано со разбирањето на селеф-салих и нивниот метод поради зборовите на Возвишениот: **“Оној кој ќе се одвои од пејгамберот, бидејќи му беше објаснет патоказот, и кој ќе следи друг пат од оној на верниците, Ние ќе го свртиме онака како што се врти: ќе го фрлиме во Цехеннемот. Е, само колку лошо свратилиште е тоа!”** Ен-Ниса, 115

Следењето на патот на верниците, а тоа се асхабите и оние кои ги следеле од упатените авторитети и зналци, кои работеле добри дела, е патот на успехот. Го молиме Возвишениот да го упати исламскиот уммет, да се придржува за Книгата на неговиот Господар и за Суннетот на неговиот Пејгамбер, саллаллаху алејхи ве селлем, и да го следи патот на верниците. Последна наша дова, повик, е: елхамдули-ллахи раббил ‘алемиин vessалату ‘ала небијјина мухаммед ве ‘ала алихи ве сахбихи ецме’иин (Благодарение на Аллах, Господарот на световите, нека е спас и мир на нашиот пејгамбер Мухаммед, на неговото семејство и неговите другари!!!)

СОДРЖИНА

Воведен Збор на Салих ибн АбдулАзиз ибн Мухамед Ал Шејх	1
Белешка на преведувачот	3
Предговор	5
Вовед	9
ДЕЛ ПРВИ: ВЕРУВАЊЕТО ВО АЛЛАХ	11
Прво поглавје: Едноста на господството	13
Прва расправа: Негово значење, докази од Книгата и Суннетот, разумот и природата	13
Втора расправа: Објаснување за тоа дека потврдувањето само на оваа едност/тевхид не спасува од казна	17
Трета расправа: Појави на девијација за едноста на господството	21
Второ поглавје: Едноста на Божественоста	23
Прва расправа: Докази за теvhид и објаснување на неговото значење	25
Втора расправа: Обврската да се смета Аллах Единствен во ибадетот	31
Трета расправа: Мухаммед алејхисселем (нека е мир врз него), ја штитеше светоста на теvhидот	37
Четврта расправа: Многубоштво, неверство и нивните видови	57
Прва тема: Многубоштво	57
Втора тема: Ел-куфр (неверство).....	64
Петта расправа: Повикување на тоа дека се знае невидливиот свет и што се надоврзува на ова	69
Трето поглавје: Едноста на Имињата и Својствата	73
Вовед: Верувањето во Имињата и Својствата и влијанието на тоа врз однесувањето на муслиманот	75
Прва расправа: Дефиниција на едноста на Имињата и Својствата и неговите докази	77
Втора расправа: Практични примери за востановување на Имињата и Својствата во светлината на Куранот и Суннетот	83
Трета расправа: Правила од областа на Имињата и Својствата	89
ДЕЛ ВТОРИ: ОСТАНАТИТЕ СТОЛБОВИ НА ВЕРУВАЊЕТО	95
Прво поглавје: Верувањето во мелеките	95
Прва расправа: Дефиниција на мелеките, основата на нивното создавање, нивните својства и карактеристики.....	97
Втора расправа: Вредноста на верувањето во мелеките, начин на верувањето и докази за тоа	103

Трета расправа: Функциите на мелеките.....	111
Плодови од верувањето во мелеките	116
Второ поглавје: Верување во објавените книги.....	119
Вовед: Јазична и Шеријатска дефиниција на објавата и објаснување на нејзините видови.....	121
Прва расправа: Прописот за верувањето во книгите и докази за тоа.....	125
Втора расправа: Начин на верување во книгите	129
Трета расправа: Објаснување за тоа дека Теврат, Инџил и некои други објавени книги биле изменети, а Куранот е сочуван од тоа.....	135
Четврта расправа: Верувањето во Куранот и неговите карактеристики	139
Трето поглавје: Верувањето во пејгамберите.....	145
Прва расправа: Прописот за верувањето во пејгамберите и докази за тоа.....	147
Втора расправа: Дефиниција на пејгамбер (небиј) и пратеник (ресул) и разликата меѓу нив	151
Трета расправа: Начин на верувањето во пејгамберите	153
Четврта расправа: Нашите обврски кон пејгамберите	157
Петта расправа: Улул-‘Азм (решителни/стрпливи пејгамбери)	161
Шеста расправа: Карактеристики на нашиот Пејгамбер и обврските на уметотот кон него со објаснување дека гледањето него во сон е вистина.....	163
Седма расправа: Запечатување на пратеништвото и објаснување за тоа дека нема пејгамбер по Мухаммед.....	177
Осма расправа: Ибра на Пејгамберот саллаллаху алејхи ве селлем; нејзината суштина и докази.....	181
Деветта расправа: Збор за животот на пејгамберите.....	187
Десетта расправа: Му’џизите на пејгамберите; Разликата меѓу нив и кераметите на евлиите	191
Единаесетта расправа: Ел-велиј и ел-велајету во Исламот	197
Четврто поглавје: Верување во Судниот ден.....	201
Прва расправа: Предзнаци на Часот и нивните видови	203
Втора расправа: Уживање и казна во гробот.....	211
Трета расправа: Верување во оживувањето.....	217
Плодови од верувањето во Судниот ден.....	229
Петто поглавје: Верувањето во Када и Кадер (дека се е одредено од Аллах).....	231
Прва расправа: Дефиниција на Када и Кадер (дека се е одредено од Аллах), докази за нивното востановување со објаснување на разликата меѓу нив.....	233
Втора расправа: Степени на кадер.....	235
Плодови од верувањето во кадер.....	236

ДЕЛ ТРЕТИ: РАЗЛИЧНИ ПРАШАЊА ВО ВЕРУВАЊЕТО	237
Прво поглавје: Ислам, Иман и Ихсан	239
Прва расправа: Ислам.....	241
Втора расправа: Иман, неговите столбови и објаснување на прописот за оној кој ќе направи голем грев	243
Трета расправа: Ихсан.....	247
Четврта расправа: Односот помеѓу Исламот, Иманот и Ихсанот.....	249
Второ поглавје: Ел-Велау вел-Берау: значење и поединости.....	251
Трето поглавје: Обврските и должностите кон асхабите – друигарите на Пејгамберот.....	255
Прва расправа: Кои се асхабите и нужноста да се сакаат и да се поддржуваат.....	257
Втора расправа: Обврска е да се биде убеден во вредноста и праведноста на асхабите и да се воздржува од тоа што се случуваше меѓу нив во светлината на шеријатските докази	259
Трета расправа: Пејгамберовиот Ехлул-Бејт	263
Четврта расправа: Хулефаи Рашидиин.....	267
Петта расправа: Ашере Мубешшере	269
Четврто поглавје: Обврската кон лидерите на муслиманите и муслиманите воопшто и придржување кон нивниот цема'ат	271
Петто поглавје: Нужноста да се придржува за Куранот и Суннетот и докази за тоа	275
Прва расправа: Значењето на придржувањето за Куранот и Суннетот и докази за нужноста на тоа.....	277
Втора расправа: Опомена за бид'ат/новитет во верата.....	281
Трета расправа: Осуда на разединувањето и подвоеноста.....	283
Содржина:.....	289

**Министерството за Исламски прашања, вакаф,
повик (да'ва) и водство (иршад)**

на Саудиска Арабија

под чие покровителство работи

Компелксот “Мелик Фахд” за печатење на Куранот

изразува задоволство

Комплексот да го издаде првото издание на книгата

“Основите на верувањето во светлината на Куранот и Суннетот”,

молејќи го Аллах да им биде од корист на муслиманите,
да го награди

**Слугата на двата пресветли храма
Кралот Абдуллах Ибн АбдулАзиз АлСу'уд**

со најдобрата награда поради неговиот голем труд
за објавување на Книгата на Аллах, Благородниот Куран,

и за објавување научни книги

кои ќе им користат на муслиманите

за нивните верски и овосветски работи.

Аллах е Закрилникот на успехот.

**Со помошта и успехот дадени од Аллах
заврши реализацијата и печатењето на оваа книга
во
Комплексот “Кралот Фехд”, за печатење на Куранот
во Медина
под надзор на
Министерството за Исламски Прашања,
Вакф, Повик и Упатство
во 1432 хиџретска година. – 2011 г.**

**Комплекс „Кралот Фехд“ за печатење на Куранот
P.O. Box 6262 Medina**

www.qurancomplex.org
kfcphq@qurancomplex.org

لِلْمَلِكِ كُؤَالْعَرَبِيَّةِ السُّعُودِيَّةِ
وَزَارَةُ الشُّؤُونِ الْإِسْلَامِيَّةِ وَالْأَوْقَافِ وَالذَّعْوَةِ وَالْإِرْشَادِ
مَجْمَعُ الْمَلِكِ فَهْدٌ لَطَبَاعَةِ الْمَصْحَفِ الشَّرِيفِ
الْأَمَانَةُ الْعَامَّةُ
الشُّؤُونُ الْعِلْمِيَّةُ

كِتَابُ
أَصُولِ الْإِسْلَامِ
عَفًه
فِي ضَوْءِ الْكِتَابِ وَالسُّنَّةِ

إِعْدَادُ
نُخْبَةٍ مِّنَ الْعُلَمَاءِ

تَرْجَمَهُ إِلَى اللُّغَةِ الْمَقْدُونِيَّةِ
الشَّيْخُ حَسَنُ جِيلُو

إِجْمَعَهُ
الشَّيْخُ جَمَالُ يَعْقُوبِي